UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Hereditare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

De hæredibus inſtituendis. Titu.v.

☞ Hereditas quid ſit.
Hereditas eſt introducta de iure ciuili.
Heres in foro conſcientie non tenetur ad debita vltra vires hereditarias.
Differentia inter hereditatem ⁊ bona vacantia.
Hereditas qualiter acquiratur.
Aliud eſt hereditas, aliud ius acquirendi, aliud ipſe actus acquirendi.

§. Juriſconſultus. In l.j. de origi.iu. admõet nos nõ incipere ſine aliqua prefatione, ⁊ memini anno p̃terito in lectura Digeſti veteris aſſumpſiſſe authoritatẽ, Pulchra ſũ ⁊ decora ⁊c. Nũc aſſumo iſtam, nigra ſum, ſed formoſa filia Jeruſalẽ, iõ dilexit me Rex ⁊ introduxit me in cubiculũ ſuũ. Jn quibus verbis ⁊c. ¶ Gl. cõtinuat ru. Dictũ eſt ſ. de iure delib. dic vt in ea. ¶ † Quero, quid ſit hereditas. Reſ. Juriſcõſultus Pa. dicit, hereditas nihil aliud eſt q̃ ſucceſſio in vniuerſum ius, ꝙ defunctus habuit. l. nihil. de verbo ſigni. Examinemus hoc, illud verbũ ſucceſſio, non videt̃ ꝓcedere. Aut intelligis de iure ſuccedẽdi, ⁊ hoc eſt falſum. Nã ius ſuccedendi habet quis antequã adeat: ꝙ patet, qꝛ tranſmittit quis antequã adeat ad quoſcũq̃ l. cũ antiquioribus. C. de iu. de libe. Si ergo hereditas eſt ius ſuccedendi, ergo quis habet hereditatẽ anteq̃ adeat, ꝙ cõtinet in ſe repugnãtiã: ⁊ eſt contra tex. l. ꝓtia rerũ. j. ad l. Fal. Aut intelligis de ipſa ſucceſſione, ⁊ tunc anteq̃ ſuccedatur nõ eſt ſucceſſio, ⁊ ſic nõ eſſet hereditas antequã adeatur, ꝙ eſt falſum. Aut intelligis de ipſo actu ſuccedendi, ⁊ ille nõ eſt hereditas, ſed eſt quidã actus animi, ⁊ facti l. ꝓ herede. §. i. j. eod. Aut intelligis poſt ipſam ſucceſſionem, ⁊ tũc non eſt hereditas, qꝛ poſtq̃ quis adiuit deſinit hereditas eſſe, ⁊ cõfunditur cum patrimõio heredis, l. ſed ſi plures. §. filio. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ l. fi.
a in fi. C. de inof. teſt. ⁊ no. in l. j. §. veteres.[a] de acq. poſ. ⁊ vbicunq̃ aditã hereditatẽ appellatur hr̃ditas, improꝑia locutio eſt, vt ibi no. Reſp. neutro dictorũ modorũ intelligitur facta diffinitio. Nã predicta ſe referunt ſolũ ad ſucceſſionẽ hominis, diffinitio
b loq̄t de ſucceſſione iuris. Mortuo enim teſtatore[b] ſuccedit quoddã ius, ꝙ vocatur hereditas, ⁊ perſonã defuncti cõtinet in omnibus iuribus que defunctus habuit, l. hr̃ditas in multis. j. d acq. rer. dom. ⁊ l. mortuo. j. de fideiuſ. ⁊ illud eſt ius ꝙ appellat̃ hereditas. l. j. §. fi. ſ. de re. diuiſio. Jllud eſt ius, ꝙ per aditiõẽ acquirimus. Et iſte eſt verus intellectus illi⁹ legis. l. q̃ gl. ibi, ⁊ j. d bo. poſ. l. iij. §. hereditas. videatur aliter intelligere. ¶ Scdõ quero
2 † quo iure eſt introducta hereditas: videtur ꝙ iure gentiũ. Nam oẽs gentes iſto iure vtuntur, tranſmittũt enim hereditates ſuas ad poſteros. Et hoc habemus in veteri teſtamento in pluribus locis. Jn contrariũ ꝙ ſit de iure ciuili Romanorũ tantũ, eſt tex. in decretis diſt. j. c. ius quiritũ. Facit d verbo. ſign. l. lege obuenire. ⁊ l. tutela. in prin. de cap. dim. ⁊ ꝙ no. C. eo. l. iij. ⁊ j. C. de acqui. poſ. l. j. Et hoc apparet, qꝛ deportati, qui nõ ſunt capaces eorum, que ſunt iuris ciuilis nõ ſunt capaces hr̃ditatis, l. j. C. d here. inſt. Et iſtud eſt verum, ꝙ hr̃ditas dicto modo ſumpta, ſcz ius quoddam, ꝙ ſuccedit in omnibus bonis, que defunctus habuit,
c eſt ſolũ ciuium Romanorũ, ⁊ nullius gentis alteri⁹. ¶ Et ex hoc ſequitur deciſio vnius queſtiõis quã Decretiſte, ⁊ Theologi for
3 mant, † vtrum in foro cõſcientie[d] heres teneatur ad debita vltra vires hereditatis: Reſpon. ꝙ non: qꝛ in foro cõſcientie non aſſumitur iſto modo quo ſumitur de iure ciuili: ideo non tenetur, niſi quatenus patiuntur hereditatis facultates. Jta tenet Hoſtiẽ. in ſum. tit. de teſt. §. penul. verſi. quid ſi bona. ⁊ ita tenet Jo. and. de
e vſu. c. quã quam. lib. vi. in nou. Jdẽ tenent Theologi,[e] vt vidi in
4 multis ſententiis eorũ. ¶ Et ex hoc † apparet aliud, queſt. differẽtia inter hereditatẽ, ⁊ bona vacãtia.[f] Rñdeo, qꝛ ſi ſuccedit in vniuerſum ius, ⁊c. tenetur vltra vires hereditatis. Sed qñ quis capit hoc nomine tanq̃ bona vacãtia, nõ dicitur ĩ hereditate ſuccedere, l. ergo quãdiu. §. eadẽ cõſtitutio. de fideicõ. lib. cũ gl. ibi poſita, ⁊ ideo nõ tenet̃ vltra vires hereditatis. l. j. §. an bona. ⁊ l. nõ
5 poſſunt. de iure fiſci. ¶ † Tertio quero[g] qualit̃ hereditas acqra
g tur. Rñd. duobus modis. Aut facto hominis, aut ipſo iure. Si facto hominis, hoc eſt dupliciter vel de iure ciuili, vel d iure pretorio. De iure ciuili, ⁊ hoc vel per aditionẽ, ⁊ habemus iſtũ titulũ ⁊ de hoc loquitur ru. dum dicit, de acq. here. Vel per reſtitutionẽ Trebellianicã, ⁊ habemus tit. ad Tre. vel per bonorũ po. inductam a iure ciuili, ⁊ habemus ti. vt ex le. vel ſenatuſcõ. bon. poſ.
6 de iur. ¶ Ex predictis ergo habes, † aliud eſt hereditas, aliud ius acquirendi, aliud ipſe actus acq̃rẽdi. ¶ Secũdo modo acquiritur ipſo iure, vt ĩ ſuo herede, ⁊ neceſſario, vel in neceſſario tãtũ, ſz qꝛ heres ſuus, ⁊ neceſſarius habet a pretore beneficiũ abſtinẽdi ad hoc vt in effectu dicat̃ heres, eſt neceſſe ꝙ illã acq̃ſitionem a iure introductã acquirat, hoc eſt approbet, quod fit ꝑ immiſtionem. Et de hoc loquitur rub. dũ ſubdit, ⁊ d amittẽda hereditate vt habes per d. ſz prout habes ſine d. d; intelligi, id eſt perdenda, ſeu repudiãda. Tractat enim hic titulus tam de acquiſitiõe quã de repudiatiõe hereditatis. ¶ Pro declarãda materia huius tituli quatuor intẽdo principalit̃ examinare. Primo, d iure ſeu poteſtate acquirẽdi hereditatẽ qd̃ dicã in l. is poteſt. j. eodem. vbi gl. ponit. Secũdo de ipſo actu acquirẽdi hereditatem qd̃ Juriſconſul. examinat in l. ꝓ herede. per totã legem j. eod. Ego tractabo in l. gerit j. eo. Tertio, vtrũ hr̃ditas nõ adita trãſmittatur, quod tractabo ĩ l. vẽtre. j. eo. Quarto, vtrũ hereditas poſſit ꝓ parte haberi ⁊ ꝓ parte repudiari, ⁊ ĩ hoc paſſu gl. extẽdit ſe multũ in l. quidã elogio. C. de iure deli. quod Dy. tractat in l. j. eo. tamẽ q̃a illa materia fundatur ex multis legib⁹ huius titu. vt prius videatis leges, tractabo eã in l. fi. j. eo. vide gl.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Veteres. Vide ibi p Ale. ⁊ ibi per Are. in prin.

b POMA. ¶ Teſtatore. Vide Alex. cõſ. clxiij. in ij vol. Et q̃ iure ſint inuẽta teſtamenta, vide Barb. in rub. de teſta. col. j.

c And. Bar. ¶ Ex hoc ſequit̃ deciſio. Et vide hic Moderniores, ⁊ Bar. in l. j. C. de ſac. ſan. eccle. An. ĩ l. j. §. hec ſtipulatio. ff. ſi cui plus no. doc. in c. j. de ſol. ⁊ in c. q̃ in eccleſiarũ de cõſti. in c. Raynald⁹. de teſta. facit ꝓ Bar. qꝛ inductũ eſt in penam ne heres nõ cõficiẽs teneat vltra vires hereditarias qꝛ trãſgreditur legem, vt in §. ſi vero nõ fecerit in aut. de here. ⁊ falci. Sed ĩ foro cõſcientie qs nõ tenetur ad penas capit. fraternitas. xij. q. ij. Jtẽ qꝛ lex fundat ſe ſup̃ preſumptione qd̃ heres ſurripuerit, vt d. §. ſi vero. Sz iſta p̃ſumptio ceſſet de iure canonico, vt no. Bald. in aut. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccl. alleg. beatũ Thom. in l. cũ quis. C. de iuris. ⁊ fac. igno. ⁊ vide Ludo. Ro. ĩ auth. ſimilit̃. eo. ti. ad fin. vbi late diſputat.

d ALEX. ¶ Jn foro conſcientie. Vtrũ ĩ foro cõſciẽtie heres teneat̃ vltra vires hereditarias, vide de hoc Fel. ĩ cõſ. xxj. vbi late diſputat hr̃ditarias, vide de hoc Fel. in cõſi. xxj. vbi late diſputat, an heres poſſit cõueniri vltra vires hereditarias ĩ foro cõſciẽtie nõ cõfecto inuentario, de q̃ etiã vide nota. p Bar. ĩ l. gerit. j. eo. ⁊ Jo. and. in c. ij. de vſur. ĩ vj. ⁊ vide Bal. in l. fi. in pn. d iure deli. ⁊ in l. muto. j. eo. ⁊ ĩ l. filiũ quẽ habentẽ. ff. fami. erciſ. ⁊ An. d bu. in c. tua nos. de vſuris. ⁊ Ang. ĩ l. teſtamẽto. la. ij. de teſt. mili. in l. j. §. hec ſtipulatio. ſi cui plus quam per leg. fal. Petr. Anch. in capi. poſſeſſor. de regu. iuris in vj.

e ¶ Theologi. Adde ꝙ Pan. dicit ſe ſemꝑ dubitaſſe de h̃ dicto Bar. ꝙ heres nõ cõficiẽs inuẽtariũ nõ teneatur in foro cõſciẽtie qꝛ lex cõſciẽtie obligat ad omne illud ad quod obligat lex poſitiua, qñ facta eſt ab abſẽte ꝑtãtẽ, vt dicũt Theologi, ⁊ etiam Bar. in l. ſi quis ꝓ eo de fideiuſ. ⁊ ĩ alia materia ĩ l. vectigalia. j. d pu. ⁊ etiã adducit gl. in c. literis. de reſc. Ad hoc tamẽ rñd. ꝙ alle. ꝑ Pau. nõ loquutur in foro cõſcientie, ſed ciuili. An autẽ de iure Can. teneatur vltra vires hr̃ditarias nõ cõficiẽs inuẽtariũ Bal. l. fi. C. d iur. delib. tenuit ꝙ idẽ ſit ꝙ de iure ciuili. Et idẽ voluit Ang. vt refert Jmo. in l. j. §. hec ſtipulatio. j. ſi cui plus q̃ ꝑ l. fa. Bal. tñ hic dicit ꝙ in terris eccleſie ſeruat̃ ius Can. ꝙ qs nõ tenetur. Alleg. Jo. and. in c. quãq̃. de vſu. ⁊ idẽ voluit An. ĩ l. in teſtamẽto ia. ij. d teſt. mil. Que opi. põt ſaluari ſecũdũ Ang. ĩ d. §. hec ſtipulatio. in eo q nõ ſentit cõmodũ, vt eſt in executore q tenet locũ heredis, qui nõ fecit inuẽtariũ vt no. Bar. ĩ l. Cẽturio ſ. de vulg. ⁊ pup. Jtẽ põt ſaluari eis q ſuccedũt illis qui nõ tenetur in plus q̃ facere poſſint, ĩ l. ſunt quidã. de re iud. Et licet tale bñficiũ non tranſeat ad heredẽs. vt l. qꝛ tale. ſolu. matri. tñ iſto caſu ne deteriores ſint heredes, q̃ defũcti, nẽ tenebũtur. Et circa predicta Abb. cõſ. lxxiij. in ij. parte. cõli. tenuit ꝙ ĩ foro cõſcientie nõ teneat̃ qꝛ cõfitenti creditur in omnib⁹, cũ ibi non tractetur, niſi de p̃iudicio ſuo, vt ĩ c. ſignificaſti. d homicid. ⁊ c. ſi qs ſuadente. xvij. q. iiij. Jn foro autẽ iudiciali eccleſiaſtico. tenet̃ nõ conficiens inuentariũ vltra vires hr̃ditarias, etiã ſi ſit cleric⁹. ⁊ dicit ꝙ gl. q̃ ſequit̃ Jo. And. in c. j. de teſta. tenuit ꝙ etiã eccleſia teneatur q ipſe ſequitur, ſed in omnibus alijs procedat, ⁊ ꝙ leges loquẽtes de inuẽtario, habetur locũ de iure cano. dt videri in c. Raynald⁹. in fi. de teſta. ⁊ ibi dicit ꝙ ita cõmmuniter tenẽt doc latius ibi, qꝛ nullam facit diſtinctionem.

f ALEX. ¶ Bona vacãtia d q̃ aliqd dixi ĩ l. ex facto. §. fi. ad Tre.

g OMA. ¶ Tertio quero. Vide Alex. conſi. lxxxvij.

LEX I.

1 ☞ Addẽdo patrẽ quis acquirit totum: ⁊ ſi dicit, partẽ adeo. partem repudio, ⁊ ſi partem repudiat partem defert.
2 Juri adeundi, ⁊ iuri accreſcendi renunciari poteſt.
Jus accreſcendi non eſt perſone, ſed portionis.
3 Repudians partem an videatur alias partes repudiare.

a Quotã.[a] Additiõe partis totũ quod poteſt acq̃ri ſiue ſimul ſiue diſcretis partibus hr̃ditas defertur. h. d. cum l. ſeq. Diuide. j. pars loquitur qñ hereditas fuit delata ꝑ partes plurib⁹ ſz

per repudiationē deuentū eſt ad vnū ⁊ hoc ſm. gl. que in i. l. ponit caſuȝ per l. teſtō.. C. de imp. ⁊ ali. ſubſt. Scḋo quādo hr̄ditas p partes fuit delata vni. Secūda pars eſt in l. ij. Uel aliter, ⁊ melius. Primo loquit̄ qn̄ hr̄ditas tota fuit delata vni ſine diſtinctiōe
5 partiū. Secūdo, vni per diſtinctionē partiū. Et iſta eſt ſecūda lec. gl. q̄ eſt verior, ⁊ magis applaudet litere. ¶ Ad euidētiā ſcias ꝙ naturalit̄, ⁊ ḋ iure eſt, ꝙ vnā rē quis nō poſſet tenere in manib⁹ p pte, exiſtēte vnitate, l. vulgaris. in prin. j. ḋ fur. ⁊ l. an pars. j. p ḋ reli. Sȝ diuidēdo vnitatē, ⁊ frāgēdo rē, poſſet partē abijcere, ⁊ par
b tē tenere, vt dictis legib⁹. ¶ Hoc premiſſo, ᵇpono caſum in ter-
c minis alicui c eſt delata hr̄ditas i totū q̄r an poſſit p pte agnoſcere, ⁊ pro pte nō: Rn̄. Juriſcōſultus ꝙ nō. Nō enī pōt eā ſcindere ⁊ ſcindēdo partē habere. vide tex. ¶ Sequit̄ l. ſed ⁊ ſi qs. Sȝ q̄ro quid ſi teſtator eā diuiſit, ⁊ ſcindit per ptes, ⁊ reliquit partes vni, vtrū poſſit quaſdā ptes adire, ⁊ quaſdā repudiare. Et ḋt ꝙ nō. h. d. vide literā. Ratio in j. l. eſt, q² hr̄ditas nō eſt heredis antēq̄ adeat, iō nō pōt eā ſcidere. Ratio i hac ij. l. eſt, q² lex multū p incōuenienti hȝ, ꝙ illa perſona q̄ repreſentata eſt in hereditate, repreſentet̄ p parte tātū, ⁊ p parte nō: ⁊ ideo legiſlator introduxit ꝙ p aditionē ptis: inquātū pōt adiri per adeūtē videt̄ eſſe aditū
9 in totū, vt hic, ⁊ in l. ſi ex aſſe. ⁊ l. ſi ſolus. in prin. j. eo. ¶ Op. j. e. l. ſi ſolus. verſ. itē ſi ſeru⁹. Sol. Dicit gl. hic qn̄ deferūtur plures partes vni per ſe, ibi qn̄ p aliū. Iſtud eſt verū, ſi primo qs adijt partē ſibi delatā per ſe, tūc nō acqrit ptem delatā per ſeruū vel filiū. Ratio, q² nō pōt ipſe ſolus ſua voluntate acquirere, ſed requiritur cōſenſus ſerui, vel filij, qui pōt non conſentire. l. cū proponas. C. de here. inſti. ⁊ l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. j. eo. Sȝ ſi primo ſibi acquireret ptē ſibi delatā p ſeruū, ſeruo adeunte ex iuſſu ſuo, tūc ſtatim acquireret̄ ſibi altera pars ſibi delata, q² pōt ſua volūtate ſibi acqrere l. ſi ego. j. eo. Itē qn̄ ſunt plures ptes mihi delate per me, aditione vnius acquiro totū ſi poſſum, ſi non poſſum ſecus, vt ſi eſſeȝ inſtitut⁹ in pte pure, ⁊ in pte ſub cōditione, l. ſi te ſolū. s̄. de her. inſt. Remanet ergo firma regula, quā dedi in ſummāda, ſ. ꝙ per aditionem partis totū acquiritur ꝙ pōt ſiue ſimul, ſiue ſeparatim deferatur. ¶ Quero vtrū adeūdo ptē acquirā totū. Gl. ḋt ꝙ ſic, vt j. e. l. ſi ex eſſe. ⁊ intelligit gl. etiam ſi ſtatī dicā, ptē adeo partē repudio. Et ꝙ ſic intelligat, pȝ ex eo ꝙ poſtea querit, qd ſi partē repudiat, partē differat. Jac. de ar. iſto caſu dubitabat: q² iſta verba videtur cōtinere repugnātia ⁊ ſic actus vitiatur. l. vbi repugnantia. j. ḋ re. iu. Puto ꝙ gl. verū dicat nec cōtineat repugnātiā, vt patebit. ex j. dicēdis ſtatim. Dico ergo ꝙ quādoq̄ȝ heres adijt partē, ⁊ vtrū plus deferatur ſibi ignorat. ⁊ dic. l. ex ſemiſſe. j. eo. Quādoq̄ȝ ſcit plures partes ſibi deferri, ⁊ tūc ſi quidē vnā partē adijt. ⁊ de alia nihil dicit. eſt heres ī totū, ſi potes, l. ſi ex aſſe. j. e. Si vero adijt vnā ptē, ⁊ alias partes repudiauit, tūc ſimiliter eſt heres in totū, vt hic ſm gl. Pro bo. q² poſito ꝙ repudiatio valeret in partibus repudiatis, tn̄ p ius accreſcēdi in totū ſuccederet, nec cōtinet repugnātiā, ſi repudio ex inſtitutione, ⁊ volo ex iure accreſcē. l. ſi tu ex parte, in fi. j. e. ⁊
a no. in l. nec is. j. co. Sȝ ſi poneres † ꝙ renūciauit iuri adeūdi, ⁊ iuri accreſcēdi, adhuc dico idē, ꝙ eſt heres ī totū. Jus enim acſcē. nō eſt pſone. ſed portionis, l. ſi Titio. §. j. s̄. ḋ vſuf. ⁊ l. ſi totā. j. e. ⁊ ſic perſona ei iuri renūciare nō pōt. Et hoc eſt ꝙ dicitur, ꝙ res accreſcit inuitis. C. ḋ ca. to. l. vni §. his ita. Itē dico, ꝙ ſi ipſe diceret, adeo iſtā partē, ita tn̄ ꝙ mihi ex hoc nō obueniat alia pars aliquo modo ſeu iure, nō valeret, per l. j. s̄. ſi vſuf. peta. §. j. Sed ſi dicta verba pferret cōditionaliter dicēdo adeo illā partē, ſi per hāc aliā mihi nō accreſcit aliquo iure, tūc aditio non valet. ⁊ hoc caſu eſſet vera opi. Ja. de Are. q² eſt facta ſub cōditiōe de pſenti: q̄ deficit, l. cū ad preſens. ſi cer. pe. ad idē. l. actus legitimi. j. ḋ re.
3 iu. ¶ †Secūdo quero. qd ſi partē repudiat vtrū videatur alias partes repudiare. Gl. ſentit ꝙ non ⁊ probatur in l. ſi ſolus. in pri. j. e. imo repudiatio ptis nihil valet. Sȝ. cōtra, qui vult vnū vult aliud ſine quo illud eſſe non pōt, l. nec is. §. j. ⁊ l. illud. j. eod. ergo repudiando partem videor repudiare omnes alias, ſine quarū repudiatione illā repudiare non poſſum. Pro hoc in leg. ſi quis vi. §. differentia. de acqui. poſſ. ⁊ ꝙ ibi no. per Dy. ⁊ alios ſuper glo. ſcilicet, habendo pro derelicto dominiū, videor relinquere poſſeſſionē, ſine qua dominiū pro derelicto haberi nō pōt Rn̄. ſi vno iure reputaui, tn̄ poſſum illā partē alio iure habere, ſcȝ p i⁹ accreſcēdi, ⁊ tūc ideo dicit̄ illa repudiatio nulli⁹ effect⁹: vel poſſum dicere vt gl. hic videt̄ ſētire, ꝙ illa regula, qn̄ quis vult vnū, ⁊c. loquit̄ qn̄ quis vult aliquid acquirēdo, ſecus ſi repudiando. Ad ꝙ facit ꝙ no. in d. l. ſi quis. §. differentia. per glo. lȝ alia opi.
d teneatur ibi cōmuniter. ¶ Quero que eſt ratioᵈ † ꝙ aditio partis trahit ad ſe totū, nō aūt repudiatio ptis. Gl. ḋt. ꝙ aditio eſt fauorabilior, ⁊ eſt ſatis bona ratio: tn̄ aſſigno meliorē. Iſtud ꝙ eſt aliquid poſitiue, recipit argumētū: ſed illud ꝙ nihil eſt, nō poteſt argumētū recipere, l. adeo. §. quod ſi toto. j. de acq. re dom. ⁊ ꝙ no. in l. j. s̄. de iudi. Modo ad propoſitū adire hereditatē pro parte, eſt aliquid acquire. ⁊ ponit aliquid in perſona acquirētis ideo trahit ad ſe aliud, vt dictū eſt: repudiatio vero nihil ponit in repudiāte imo priuat. ideo nō trahit ad ſe totū. ¶ Quero qd ſi ptē repudiat, ⁊ aliarū aditio. differat: Dic vt i gl. ¶ Que-
5 rit gl. qd ī legato, † Dic vt i gl. ⁊ ē tertia gl. l. j. Gl. illa... duas regulas, ⁊ vnā exceptionē a qualibet regula. Dicit... to vnius rei eſt idē, q² nō pōt agri p parte ⁊ p parte repudiari... verū ḋt. Ratio patet q² ſtante vnitate non pōt fieri diuiſio... nō pōt diuidere legatarius diſpoſitionē teſtatoris. Dicit... lit in herede legatarij, l. legatarijs. j. ḋ legat. j. ⁊ ē bona exceptio... Ratio, q² inter heredes p l. xij. tabu. eſt diuiſū ius legati... ſicer. pet. merito pōt heredes p parte agnoſcere, ⁊ pro parte repudiare, nec eſt i legato illa incōuenientia, q̄ eſt i hereditate... q² nō repreſentaretur pſona in totū, q² in legatis hoc... Sequitur ī d. gl. alia regula, ſcȝ ſi plura legata ſunt, pōt vnū amplecti, ⁊ aliḋ repudiari. Iſta eſt bona regula, ceſſat enim ... tio, q̄ eſt in hr̄ditate, qn̄ p plures partes defertur. Ponit ... exceptionē, niſi onus eſſet iniunctū vni legato, alteri nō... bus. j. de le. ij. Bona exceptio eſt, q² eſt eadē ratio, que in hereditate, ſcȝ vt illud onus in totū ſubeatur. ¶ Quere extra gl. ...
9 voluit tibi † donare, ⁊ poſuit ante te magnā quātitatē ... dicens ſe donare tibi totū, ⁊ tu accepiſti partē, ⁊ poſtea pe... ⁊ dicis ꝙ agnoſcēdo partē, videris agnoſcere totū, ⁊ ſic ... tere totū. Ille ex aduerſo ḋt, ꝙ nō potes p parte acceptare ... vult a te repetere ꝙ accepiſti: queritur, quid iuris: Et videtur dicendū idē ꝙ in in legato, q² legatū eſt donatio, l. legatū. j. de ... ij. Contrariū puto ſcȝ ꝙ pro illa parte quam acceptauit ... pro alia nō poſſit aliqd dici. §. ſi ſtipulanti. j. de verb. obl. ... l. ſancimus. C. de dona. ¶ Non obſt. ꝙ dicitur ḋ legato ...
e tum eſt quedam diſpoſito pfectaᵉ ab ipſo teſtatore, ⁊ ... tuo queſitū ē ipſi legatario dominiū, vel ſaltē obligatio, ergo pōt repudiare p parte illud l. an pars. j. p derelicto ... tio eſt contractus, q nō perficitur, niſi cōſenſu duorū ... teq̄ȝ conſentiā poſſum impedire, vt non perficiatur ... parte. cum ex hoc donans nō ledat̄, nec donatarius. l. ſi ſtipulanti. j. de verb. obli. ¶ Quero quid ſi aliquid † defer...
7 ex legis diſpoſitione nō iure hr̄ditarie an potero p ... ſcere: Certe nō, l. hr̄des ſcripti. C. ḋ omni agro deſerto ... p̄dictis potes diſtinguere, cū aliquid defertur alicui ... tore, aut a lege, Si a teſtatore, aut iure legati, aut iure ...

ADDITIONES.

a P. P A V. P. ¶ Qui totam. Extēde reg. huius l. non ſolū in ... ne delata a teſtatore, ſed etiā in portione delata a lege ... conſi. xx. inci. viſo proceſſu. vol. j.

b P O M A. ¶ Hoc premiſſo. idē Alex. conſi. xx. j. vol.

c P O M A. ¶ Alicui eſt. Uide Bar. in conſi. ſuo. xxvj. inci... ſuper quo dantur cōſilia. vbi dicit, ꝙ iuri adeūdi non p... tur ſi quis immiſcuit ſe hereditati paterne, ꝙ videtur ... habitando domū paternā. Ad hoc alle. l. j. C. de re. ... ꝙ habitādo ſoror cū fratre, ꝙ non currit ſibi preſcriptio ... nis hereditatis, q² videtur poſſidere cum fratre, ⁊ poſſid... currit preſcriptio. l. pen. C. de ſer. fug. ⁊ vide Bar. in con... cxix. incipien. quidam habuit vxorem.

d P O M A. ¶ Que eſt ratio. Uide Bal. in ſimi. in l. j. in iiij. ... libe. prete. vbi per Alex.

e ¶ Perfecta. Adde ibi ꝙ cū eo cōcordat Imo. ⁊ Raph. ... Pa. de ca. qui ḋt hoc dictū vtile, ſubtile ⁊ ſingulare, ſȝ ...

LEX III.

a **Quamdiu.** ᵃSeipſam ſummat. ¶ Queritur ī tra quātū tēpus poteſt ... adire: Dic vt in gl. ¶ Opp. de leg. ſi pater. de ... ſtitu. Sol. gl. hec regula fallit in caſibus q pon... gl. Certe in caſu d. l. ſi pater. verū eſt ꝙ fallit, in alijs vero
b in eis videbitis. ¶ Aduerteᵇ tamen, ꝙ iſta lex dȝ intelligi ... diu primus pōt adire de iure cōmuni. Si enim pōt pe... reſtitutionem, tunc ſubſtitutus non expectabitur, ſiue ... tio que cōcedatur per pretorē viuentē, l. ergo. §. j. de fid... miſ. liber. ſiue concedatur ipſo iure, l. fi. de rep. here. ⁊ ... l. ij. C. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ l. ſi quis ſuus. de iure deli. Alia ... ſuper hac regula videbitis j. eo. l. quamdiu.

ADDITIONES.

a P O M A. ¶ Quamdiu. Amplia iſtū tex. pcedere non ſolū ... quis eſt certus de viribus teſtamenti, ſed etiā quādo ... tex. eſt in l. j. ⁊ ibi Pe. Jo. Bapt. ⁊ Lan. C. de bo. poſ. ...

b P O M A. ¶ Aduerte. Adde Bar. in l. j. ff. de vulga.

LEX IIII.

Nolle. Hec regula formatur hic negatiue, in l. ... teſta. eo. poni⁽ᶜ⁾ affirmatiue, quam repe... bi, ⁊ ibi examinabo hanc regulam.

LEX V.

1 ☞ Mutus, ⁊ ſurdus regūtur conſilio curatoris, ⁊ que p... gerere ſine curatore.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Notarius qualiter ſcribere debet aditionem factam per mutū.
Notarius non habet neceſſe ſcribere omnia verba, ⁊ actus contrahentium, ſed ſufficit quod ſcribat effectum iuris.
Conſanguinei, ⁊ domeſtici muti preſumuntur ſcire actus, ⁊ conſuetudinis eius.

Mutum. [a]Seipſam ſummat. Rationem huius legis aſſignat glo. Not. ſm glo. q non ſufficit voluntas ſola in aditione, niſi declaretur per actum. Quidam Moderni cōtra vt refert Cy. in l. potuit. C. eo. dicam in l. gerit. j. eo. ¶ Querit gl. vtrū mutus, ⁊ ſurdus poſſint iubere alium adire. Dic vt in gl. ⁊ bene. ¶ Ex pp. extra gl. [b]Mutus† ⁊ ſurdus reguntur cōſilio curatoris, l. j. in fin. cum l. ſeq. de poſtu. ⁊ j. de cu. fu. io. in ru. ⁊ in l. j. in fi. de muneri. ⁊ honoribus. ergo nō poſſunt adire ſua ſpōte, vt j. proxi. §. Sol. Quidā ſunt qui propter hoc impedimentū efficiuntur non capaces intellectus, ⁊ iſti per ſe nō poſſunt facere ſine curatore, ſicut pupillus non pōt ſine tutoris authoritate. Quidā impedimēto non obſtante intelligunt, ⁊ iſti poſſunt omnia gerere c l. diſcretis C. qui teſt. fac. poſ. ⁊ l. j. de bo. poſ. fur. cōpe. Tex. eſt q facit hāc diſtinctionem i l. ſeruo inuito. §. ſi pupillo. j. ad Tre. qui tex. eſt ſingularis ad hoc. ¶ †[c]Uero, aditione facta per mutū, qualiter ſcribat [d]notarius: Reſpon. ſi notarius per ſe intelligit mutū nutu, ſecure [e]poteſt ſcribere, qualiter talis mutus nutu adiuit hereditatē, l. nutu. j. de le. iij. Non enim hʒ neceſſe notarios ſcribere omnia verba, ⁊ omnes actus cōtrahentiū, ſufficit enim ſi ſcribat effectū iuris. Nam ſufficit q ſcribat, talis fideiuſſ. pro tali l. ſciēdū. j. de ver. obl. lʒ ad iſtud multa verba requirātur. Si vero p ſe non intelligit, [f]adhibeat aliquem vicinū vel cōſanguineū qui intelligat, ⁊ ſcribat in inſtrumento qualiter iſte notarius certificatus p talē ſuū conſanguineū, tanquā per ſ interpretē, vidit dictū talē facientē ſigna, ⁊ nutus per que hereditatē adire volebat l. j. in fin. j. de verbo. oblig. Sed qualiter [g]hoc† pbaretur p teſtes: ⁊ hoc eſt maius dubiū, cū ipſi debeant deponere de eo q viderūt non de effectu quem ipſi iudicant, l. qui teſtamento. in fi. ſ. de teſta. ⁊ l. j. in prin. de his q̄ in teſta. delen. ⁊ l. teſtiū. C. de teſt. R ñ. ſi equidē teſtes eſſent cōſanguinei, vel alias domeſtici, ſufficeret q deponerent ſimpliciter ſe vidiſſe talē mutū facientē ſigna, ⁊ act9 per que ⁊ quos ſignificabat ſe velle adire hereditatē. Tales enī perſone preſumūtur ſcire actus, ⁊ conſuetudines muti, ⁊ ipſam intelligunt, l. octaui. j. vnde cogna. ⁊ C. de in interg. reſt. l. de tutela. Si autē eſſent extranei, tunc debent deponere nominatim de ſignis hoc modo, Uidi talē mutū digito oſtēdere domū, res hereditarias, ⁊ poſtea ſtringere brachia ad ſe, propter q intelligimus cū velle illas res ad ſe pertinere. Eſſet enim vtile, ⁊ quandoqʒ neceſſarium, vt circa hec adhiberentur alij teſtes cōſanguinei, ⁊ domeſtici, qui dicerent q conſuetudo muti eſſet hec, q talia ſigna vellent hoc ſignare.

ADDITIONES.

¶ Mutū. Pro cōcordia, aduerte q mutus, ⁊ ſurdus, qui aliqd intelligunt poſſunt adire hereditatē. Ita Bar. in hac l. mutū. ⁊ in l. mutus. ff. de bo. poſſ. fu. infan. Sed contrarius alle. per Alex. ibidem in l. j. in prin. ff. de ver. obl. vbi videtur Bar. dicere, q nō poſſunt verbo ſtipulari, ſed per epiſtolā. Itē dicit q equiparantur pupillo, ſed pupill9 ſine tutore nihil agit, igitur, ⁊c. tu dic Bar. idem dicit vbiqʒ. ⁊ idē concludit dū vbiqʒ alle. probari diſtinctionē ſuā, in l. ſeruo inuito. §. ſi pupillo. ff. ad treb. quā alle. pro ſin. ad hoc. Non obſt. q non poſſit ſtipulari, q2 reſpōdetur q omnia poteſt mutus, ⁊ intellige, cum congruentia recti ſermonis, ſcʒ, in quibus exigitur animus. Non enim fuit ita ſimplex Bar. q voluerit q mutus poſſet loqui. Et debet intelligi cum authoritate tutoris, vel curatoris, vt probat ille tex. quem alle.
POMA. ¶ Extra gl. Uide Alex. ⁊ Are. in l. j. ff. de verbo oblig. in prin. Barba. conſi. l. x. ij. volu.
ALEX. ¶ Omnia agere. Adde Bar. qui tenet contrariū in l. j. in prin. de verbo. obl. ⁊ vide ibi omnino que dixi.
ALEX. ¶ Qualiter ſcribat. De hoc vide per Bar. in l. nutu. de leg. iij. ⁊ per Ang. in l. itē q2 ſ. de pa. ⁊ p Bal. in l. ſi pater naturalis, ſ. de ado. ⁊ in l. mutus. in prin. ſ. de pc. p Ang. in l. ex facto. in prin. de vul. ⁊ pu. ⁊ per Bal. in l. diſcretis. C. qui teſt. fa. poſ. ⁊ vide que dixi in l. j. in prin. de verbo. oblig.
¶ Secure. Adde q Bal. hic impugnat Bart. q2 quemadmodū requirit, quādo teſtis deponit, q deponat p vnu ex quinque ſenſibus corporeis, q ſenſu exprimitur. l. qui teſtamēto. §. fi. ſ. de teſt. l. teſtamentū. ver. ſub preſentia. C. de teſta. §. ſi vero abſunt in auth. de her. ⁊ fal. ita debet eſſe in tabellione, ⁊ ſicut teſtes dʒ deponere, vt ſ. eo. modo tabellio dʒ cōficere inſtrumentū altero ex duobus ſenſibus, ſ. viſu, vel auditu, vt no. glo. in ij. oportet. in ver. ſi alias, in auth. de inſt. cau. ⁊ fide. ⁊ no. Ioan. and. in addi. Spe. in ti. de inſt. eo. in aut. ſed nouo iure. C. ſi ce. pe. Et q hoc ſit veritas, tenet Io. and. in ti. de inſtr. edi. §. reſtat. ver, ſub q̄ forma.
f POMA. ¶ Non intelligit. vide Angel. in l. item ga. in princip. ff. de pact.
g POMA. ¶ Sed qualiter. Uide Fel. in c. cum cauſa in teſtib.

1 ☞ Mulier ⁊ alij qui propter imbecillatem prohibētur obligari ex forma ſtatutorum, an poſſint hereditatem adire.

§. Eum cui lege. Ex p. C. de here. l. Manicheos, Dicit gl. intellige de eo cui interdicitur bonis a iudice ꝓpter prodigalitatē, l. j. ſ. de cur. fur. ſecus ſi propter delictū interdicatur a lege, vt in cōtrario. Idē
1 dico† ſi alicui interdicitur adminiſtratio a lege vel a ſtatuto, nō propter delictum: ſʒ propter imbecillitatē conſilij, vt ſunt ſtatuta communiter p Italiam, que dicunt, q mulieres non poſſunt
a obligari[a] ſine cōſenſu conſanguineorū, tunc enim poterit adire hereditatē vt hic nō ſimpliciter ſed cum ſolēnitate ſtatutorum vt dicam ſtatim ⁊ probatur in l. more. j. eo. ¶ Ex p. de l. furioſi. j. de re. iu. So. Prodigi nulla volūtas, eſt ſcilicet i alienādo, vt ibi ſed in acquirendo ſic vt hic dum tñ interueniat authoritas curatoris, l. cum quedā mulier. C. de admin. tut. ita dicit gl. ⁊ bene ¶ Opp. ad hoc, ſi hic tractat de acquirēdo, ergo nō requiritur curatoris authoritas, l. is cui. j. de verb. obl. Sol. nō ſoluit. Ja. de are. dicit, ⁊ bene. ſi eſſet acquiſitio ſimplex q̄ non poſſet eſſe damnoſa, procederent contraria: ſed acquiſitio hr̄ditatis poſſet eſſe danoſa ergo requiritur curatoris authoritas, vt Inſti. de auth. tuto §. neque.

ADDITIO.

a ¶ Obligari. Adde q cōmuniter tranſeūt doct. cū Bar. ⁊ An. hic, ⁊ in cōſ. vlt dicit, q ſi in hereditate nō ſunt creditores, nec legatarij, q ſine ſolennitate ſtatuti poterit adire. Et ita dicit in di cōſ. deci. ſiue Bo. i d. l. more. Idem tenet hic Pa. de ca. q ſimiliter dicit ſe conſuluiſſe. Si autē ſtatutum dicat q nō poſſit contrahere ſine preſentia, ⁊c. Bar. i d. l. more. tenuit q nō poterit adire. idē hic tenet Paul. de ca. q dicit q vidit ſeruari de facto cum ſi fauorabile. Idem tenet Ro. hic, cōtrariū tenet hic Bal. Ang. Imol. ⁊ ipſe Bar. i l. apud iulia. §. fi. ex q. cau. in poſſ. ⁊ ea. abb. in c. qua fronte, de app.

LEX VI.

1 ☞ Filius familias ſicut voto nō obligatur, an obligetur aditione hereditatis.
Filiusfamil. ſecundū tempora digeſtorum agnoſcendo bonor. poſ. non obligatur, nec in reſtitutione trebellianice.
2 Aditionē hereditatis quare debet precedere iuſſus, ⁊ in bonor poſſ. ⁊ Trebellian. reſtitutione, ſufficit ratihabito ſequens.
3 Filius famil. hodie poteſt hereditatē repudiare ſine iuſſu patris
4 Filiusfam. q̄s actus conſiſtentes in volūtate poſſit, abſque iuſſu vel authoritate patris.
5 Actio non oritur ex ratihabitatione, ſed ex ne. geſt.

Qui in aliena. Hereditatē quocunque modo delatā filius adeūdo obligat patrem, niſi precedat iuſſus: ſʒ i bonorū poſſeſſione ſufficit ſi ratihabitio ſubſequat. hoc dicit. ¶ Ex ppo. C. de bonis que liber. l. fi. dt gl. hodie adeundo filius ſine iuſſu patris obligat ſe, vt ibi: olim non obligat ſe. l. fi. j. quis ord. in
a bo. po. ſer. nec etiā patrem, vt hic. ¶ Op. filius ex omni cauſa[a] obligatur, preterquā in mutuo ⁊ voto, l. filius. de act. ⁊ ob. quare
1 †ergo nō obligat adeūdo. Reſpōd. votū dicit quaſi volitū filiusfa. ergo non obligatur voto hoc eſt ſimplici volūtate, [b]ſed hereditatis aditio cōſiſtit in voluntate ſimplici declarata per aliquē actū. vt ſ. l. proxi. in princip. ⁊ l. pro herede. in prin. j. eo. ideo nō obligatur, q2 continetur ſub illa exceptione preterquā in voto, ⁊ in agnitiōe bo. poſ. eodem modo dicitur quis obligari voto magis ſolennizato: quia oportet q illud votum fiat coram iudice, ⁊ per iudicem approbetur decernendo olim, hodie ſufficit agnitio ſola l. fi. C. qui admit. ad bo. poſ. ideo filiusfa. non obligat agnoſcendo bo. po. in iſta tempora. Idem in Treb. reſtitutione. Nā licet heres reſtituat hereditatem mihi. tñ cum creditoribus. ⁊ legatarijs ego nihil facio: ſʒ ex hoc ſolo q accepto reſtitutionē.
2 hr̄ditatis obligor, l. j. §. j. j. ad Treb. ¶ † Sʒ q̄ro que eſt rō q in aditiōe hr̄ditatis dʒ pcedere iuſſus, bo. poſ. ⁊ Trebellianica reſtitutione, ſufficit ratihabitio ſequēs vt hic, ⁊ l. ſeruo inuito. in pn. j. ad Tre. R ñ. gl. tangit in l. j. C. qui admit, ad bon. poſſ. Tu dic clarius, aditio hereditatis eſt d iure ciuili mere. Nā d iure gen. vel diuino nō reperit q quis nuda volūtate obligetur, niſi Deo, ſed hic nuda volūtate obligat, ergo eſt mere iuris ciuilis vt dixi in rub. ſ. eo. ſed de iure ciuili eſt patria poteſtas, l. nā ciuium. ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iu. Secundū ergo ius ciuile fili9 non eſt poteſtatis ſue, ergo non dicitur habere volūtatem ſeu poteſtatem, niſi pater pmittat: merito ergo oportet q pcedat iuſſu
patris ſeu permiſſio, l. ſi quis. §. iuſſum. j. eo. q2 ratihabitio non

ſufficit, cũ nihil reperiat factũ: cũ nulla videat volũtas, ergo ratũ habere non põt, ſed in bonorũ poſ. non conſideratur adeo ſubtilitas iuris ciuilis. Pretor enim vocat ad hereditatẽ inſpecta naturali cauſa, nec curat vtrũ ſit agnatus, vel cognatus, emãcipat⁹ vel ſuus, ideo videtur aliquid factũ naturaliter, merito poteſt ratum haberi, vt dt gl. in l. j. C. qui admit. ad bo. poſſ. codẽ modo in Trebellianica reſtitutione, gero aliquod negotiũ cum herede reſtituente, ꝛ cum eo ago ſaltem tacite, vt ſatiſfaciã creditoribus ꝛ legatarijs, licet abſentibus. Licet enim de iure ciuili mero ante ſenatuſ. Trebel. illis abſentibus non obligaretur, quia alteri ſtipulari, ꝛc. tamen obligabitur naturaliter, l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de verbo obli. ergo ſi erit aliquid actũ merito poteſt ratũ haberi: ſed aditio hereditatis in ſola voluntate conſiſtit, vt dixi.

3 c ¶ †Quero nunquid filius poſſit repudiare hereditatem abſq; iuſſu patris: Hodie conſtat ꝙ ſic, l. cum non ſolum. C. de bo. que libe. ſ̃m tempora harũ legum non, l. is poteſt. ꝛ l. is qui heres in ſi. ff. eo. ſed ibi non dicitur ꝙ iuſſus dʒ precedere, licet requiratur voluntas. Sed hoc probat in l. Julian⁹. ff. de legat. j. vbi optio que eſt actus conſiſtens in ſimplici voluntate non poteſt fieri p filiũ, niſi precedente iuſſu, ꝛ optio aliquid repudiationis cõtinet Nam optando vnum repudio ceteros. Dicis tu, Iſta videntur contra legem. nam ratihabitio conſiſtit in ſimplici voluntate nec requiritur partis preſentia, l. Pomponius ſcribit. de neg. geſt. tamen filiusfamilias. poteſt ratum habere ſine iuſſu etiã patris, l. ij. in fine. ff. ſoluto matrimonio, ꝛ l. ſi ſine. §. fin. ff. rem ratã hab.

4 Pro cuius declaratione ſcias† ꝙ iſtorũ actuum cõſiſtentium in libera voluntate, quidã ſunt magne authoritatis, vt teſtamentũ ꝛ codicilli, per que ſola voluntate diſponimus in alios, ꝛ iſta nõ poſſunt fieri per filiumfamil. etiam patre volente, vel iubente, l. qui in poteſtate. ff. de teſtamẽ. Quidã ſunt actus etiam ſolennes, ſed non tantum, vt aditio hereditatis, per quã etiam quis obligatur his qui nihil ſciunt de hoc, ꝛ obligant ſibi alios qui erant ante obligati, ꝛ iſte actus non poteſt celebrari, niſi precedat iuſſus vt hic. ꝛ ff. §. iuſſum. Sed in bono. poſſeſ. ꝛ Trebellia. reſtitutione ſufficit ratihabitio per rationem quam dixi. ¶ Quidam ſunt actus per quos quis obligat ſe tantum, vt vouẽdo ſe Deo, ꝛ in iſtis ſufficit ſequẽs authoritas, nec requiritur: ꝙ precedat iuſſus l. ſi quis rem. §. voto. de pollicit. Quidã ſunt actus qui conſiſtunt in voluntate, per quos quis nec alium obligat ſibi, nec ſe alteri, ſed per illum actum ex alio actu contingit obligatio, ꝛ ratihabitio.

5 †Non enim oritur actio ex ratihabitione ſ̃m veram opinio. ſed ex negotio geſto. quod ad nos trahitur per ratihabitionem l. ſi pupilli. §. itẽ queritur. de neg. geſt. ꝛ ibi dicit tex. ꝛ in iſto actu nõ requiritur authoritas, nec conſenſus patris. Probatur per ſimile. Pupillus nõ obligatur ſine authoritate tutoris, tñ poteſt implere conditionem per quã purificatur actus vnde obligatur l. in conditionibus. ff. de condi. ꝛ demonſtra.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Omni cauſa videte ſolutionẽ datã per Bar. que cõiter reprobat, vt p Ale. hic poſt alios qui aliã rationem aſſignat. quã Jaſ. impugnat in l. j. i p rin. C. qui adm. ꝛ ipſe aſſignat aliã.

b ALEX. ¶ Simplici voluntate. Hanc rationem Bar. reprehendit Pau. de Caſt. in l. mutum. ff. eod. de quo vide omnino que dixi in l. j. in j. col. C. qui admi. poſt Modern.

c POMA. ¶ Quero nunquid. Iſta eſt communis opinio ſ̃z Alex. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum in princip. cod. titu.

1 ☞ Preſumuntur omnia ſolẽniter acta ex diuturnitate tẽporis.

2 Additio ex curſu temporis decem annorum non inducitur, ſed preſumitur quod preceſſit.

3 Bono. poſſ. preſumitur ſolenniter agnita curſu x. anno.

5 Preſumitur ſeruitus, conſtituta ex patientia x. anno. ſi allegeᵗ, licet habeat cauſam diſcontinuam.

a 1 §. Sed ꝛ ſi non adierit. [a] Ex† diuturnitate tpis preſumuntur

b omnia ſolẽniter acta. h. d. No. ipſum [b] ſummariũ. Unde ſcire dʒ

2 †ꝙ ex curſu logi tẽporis nõ inducit aditio, ſed preſumit ꝙ preceſſit: ideo tex. dicit, credẽdũ eſt adiuiſſe, ꝛc. Simile in l. cũ de in rẽ ver. ff. de vſur. Et ex hoc habes practicã. Debes eñi allegare ꝙ preceſſit iuſſus patris, ꝛ ſecuta eſt aditio filij. Et ad hoc probãdũ potes facere poſitiones, ꝙ pater tenuit d. bona per xx. annos filio preſente, ꝛ patiẽte. ¶ Quero† quid in bo. poſ. vtrũ eod. modo preſumatur ſolẽniter agnitio bon. tex. hic loquit in aditione dicit enim tex. ſed ꝛ ſi non adierit. ꝛ ꝙ in bo. poſſ. non pcedat patet. qꝛ illa dʒ agnoſci, vel ratificari intra annũ ad plus, l. bonorũ ff. rẽ ra. hab. ſed hic requirit curſus x. annorũ. ergo, ꝛc. Et hoc tenet Ja. de Bel. ſed gl. C. qui. adm. ad bo. poſ. l. j. ſuper ver. ratã. intelligit idem in bo. poſ. ꝛ alle. hanc legẽ ꝙ tenet ibi doc. Mod. ꝛ bene, per ea que dixi. Nam patientia tãti tẽporis non inducit actũ, ſed facit preſumi, ꝙ retro ab initio ſunt omnia ſolenniter acta, ꝛ ſic intra tempus. ¶ † Quero, quid ſi appareat vnus actus tantum, qui non habet fieri citra ius, ꝛ nomen heredis pro herede. in vno die fact⁹ a patre cõſentiẽte filio expr… eunte: Aduerte, nõ dico ꝙ preceſſerit iuſſus principali… do, ſed ꝙ actus factus eſt a patre conſentiẽte filio, ex quo… induci aditio, ſi ſui iuris eſſet. Reſpõ. ex illo ſolo actu p… omnia ſolenniter acta, ſicut hic curſu tpis cum patientia… ꝛ gl. no. in fi. in l. ij. C. de dot. pmiſ. Nã ibi dicit, ꝙ illud… tur pſtatio per longũ tempus, l. cũ de in rem verſo. idẽ… miſſio per vnam horã facta. pro tanto tempore. Ultimo…

c 5 ver. ſuſtineo gl. [c] noſtras cõtra dicta omniũ Mode. †… ꝙ ex patientia. x. ann. pſumit ſeruitus cõſtituta, ſi allege… beat cauſam diſcõtinuã, l. cũ de in rẽ verſ. ff. de vſur. ꝛ l. … de aqua plu. arc. ꝛ l. ſeruitutes. ff. ſerui. q̃ reprehẽdũt … Nã l. cũ de in rẽ ver. loquit in faciente, ſcilicet i ſoluẽte … loquit in patiente. in quo eſt minor pſumptio. Ita tenebat Bu. ꝛ Ray. de For. ꝛ hoc tenet Cy. in l. ſi certis annis. C. … Ego dico hoc eſſe contra caſum huius ver. ꝛ l. ſi filius. C. … her. Facit ꝙ no. in l. pe. C. communi diui. dixi in l. j. in fi. … plu. arc. Dixi. in repe. d. l. cum de in rem verſo.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sed ꝛ ſi nõ adierit. Uide Bal. in l. iij. ff. de fidei… ꝙ pro opi. Bar. facit l. quicũque. C. de apo. publ. lib. x. … ter per ſcriben. approbatur in l. j. C. qui admit.

POMA. ¶ Uide que in propoſito no. Bar. in rep. ru. … cui adde Fel. in c. ſicut de re. iu. Uide Barb. cõſ. lxxviij. … ix. ꝛ multa pulchra p Jaſ. in l. j. C. qui admi. Are. cõſ. … caſus talis eſt. Ale. cõſ. lxxix. inc. quis ſit iudex. j. vol. ꝛ … inc. ſuper j. dub. in j. vol. ꝛ cõſ. ix. in v. an bona. iij. vol. … ponderatis his. in iiij. vo. ꝛ conſi. xij. eo. vo. Are. conſil. … Are. conſi. xxxvij. incip. factum ſuper quo. ꝛ conſi. cij. …

b ¶ No. ipſum. Et vide Bar. in cõſ. cxxix. inc. qdã hab… P. PAV. P. ¶ Adde ꝙ eodem modo ex longo tempore … repudiatio, ſi ſciens patiatur alium poſſidere here… Com. conſ. xxiiij. poſt prin. vide multa per Jaſ. in l. … ver. ex cõmuni ſol. C. de pa. vid nouũ intellectũ p … l. qui ſe patris. ver. non obſtãt. allegata in ſ̃rium. …

c ALEX. ¶ Suſtineo gl. Bal. ꝛ Ang. hic tenent c… de Bal. in l. j. C. qui adm. Adde ꝙ Rapha. cũ quo … diſtĩguit ꝙ, aut apparet iſtum, qui itinerabat per … tempore, me patiente itineraſſe, tanquam volens … tunc pcedat opin. Bar. hic, aut itinerauit, non tanquam … nitute, ꝛ tunc licet per longum tempus itinerauit, non po… teſt allegare ſeruitutem qꝛ actus non debet optari … nõ fuit executꝰ. alle. l. j. §. Julianus el. j. ff. de itin. actuq; … ꝛ dicit Alex. ꝙ hec cõcordia fuit Cy. in d. l. ſi certis annis … facere dicit quod not. Bar. in vlti. colum. in l. cũ de in rem … ff. de vſur.

1 ☞ Mandatum de aliquid faciendo. ſi precedit ꝛ tu facias … non exprimas nomine mãdato, illius mandato tñ facere…

§. Si is qui. Qui iuſſu alterius adijt, pſumitur iubenti q̃rere velle, ſi iuſſum credit va… lere: ſecus ſi ſciat inualidũ, vel ſine iuſſu adijt. h. d. Tres ha… bet, vt in gl. Pone caſum ſ̃m vl. lec. gl. ꝛ veram. alias … ff. Epp. de j. reſpo. hd tertiũ. Dicit quidam, principium lo… in errante, finis in dubitãte. ꝙ gl. reprehendit, ꝛ bene, pa… de condict. indeb. Alij dicunt ꝙ in principiũ loquitur in … in facto, finis in errãte in iure. Iſte caſus poſitio non eſt … error iuris, vel facti quãtũ ad hoc non videtur attenden… in princi. ff. de le. iij. Preterea ignorãtia facti ſupina, ꝛ igno… iuris idem eſt, l. regula. de iur. ꝛ fac. ign. Ideo gl. dicit … do, ꝛ bene. E qua diſtingue, vt habes tex. ꝛ gl. aut ille, qui … tat, errat in iure vel in facto, vt ſi filiusfam. adijt precedente … ꝛ tunc in dubio non videtur velle querere. ſibi niſi aliud ap… reat. vt in princ. Aut ſcit illum iuſſum reuocatum tacite, vel ex… preſſe ꝛ videt velle querere ſibi, vt in ij. reſpõ. ꝛ ſic non p…

a ſ̃m reſponſum, ſi poneremus filium ignorare mortem p… ſumeretur enim adire ex precedente iuſſu. Aut adijt … 1 dente iuſſu, ꝛ videt velle pro ſe, vt in iij. reſpõſo. ¶ † Ex…

b no. diligenter, [b] ꝙ ſi precedet mãdatũ alicui⁹, de aliquo … ꝛ tu facias, poſtea, licet non exprimas facere te nomin… ſumitur qd nomine illi⁹ feceris, vt hic, ꝛ l. qui ſeruũ. ff. … act. ꝛ qd no. in l. ſi pupilli. §. j. in gl. ma. de ne. ge. qd eſt … tum ad mandantem, qꝛ ipſe habet actionem mãdati cõtra … tem, ꝛ faciens cõtra eũ, non cõtra illũ quo quo contrahit … ſciuerit, l. ſed Julian⁹. §. j. ff. ad Mace. ij. reſp. ¶ Quero … ratio huius gl. Dic vt ſtatim dicã legendo eã. Dico qd … qꝛ ſciebat iuſſum reuocatũ. vnde non preſumit facere ex … tate iuſſus. Uide gl. per te, dicit gl. ſufficit ſemel vtile. … na ratio, qꝛ ſi aliquo tempore fuit vtile, magis dʒ heret imp… ri adeũti. Dicit gl. ratione iuſſus, qd nihil eſt, ſ̃z Jac. de are…

tio ꝙ iuſſu, oritur ex iuſſu precedenti, ſecuto, cōtractu, vel q̄ſi, vt
ſi moriatur iubens re integra, iuſſus reuocatur ad inſtar mādati

ADDITIONES.

ALEX. ¶ Morte p̄ris. Et hec dʒ eſſe. not. cōtra infideles ꝓcu
ratores. de quo vide Bar. ī d. l. qui ſeruū. de interro. act. vide ð
hac materia Bar. in l. poſt dotē. ſol. mat. Et vide omnino q̄ dixi
in l. j. §. nūciatio. ð ope. no. nū. ⁊ vide q̄ no. in l. ſi vētri. in fi. ð pri.
cre. Quid ſi delictū poſt mādatū feciſti, vide Ang. de are. ī trac.
maleſi. in ver. Sēpronīū mādatorē. ¶ Adde ꝙ Pau. de ca. ī eo
ꝙ Bar. dt, ſi precedat mādatū de aliquid faciēdo, ⁊ poſtea facias
lʒ non exprimas nomine mandatis, ꝙ tñ preſumitur ꝙ nomine
illius feceris. Alle. pro hoc caſum in l. ſi ita quis. §. Seia. de ver.
obl. ⁊ in l. res ex mandato. de acqui. re. do. ⁊ dt no. ꝙ hoc caſu qñ
tēpore emptionis non dixit ꝙ noīe mādatarij emebat, ꝙ ſibi acq
ritur dominiū, ⁊ per actionē mādati tenetur transferre in mādan
tem. Si vero emiſſet nomine mandantis, recta via dominiū cum
poſſeſſione acquireret mādanti, vt l. per procuratorē. C. de acq
poſſeſſio. ⁊ vide omnino tex. ⁊ ꝙ ibi no. Bar. ad propoſitū ī l. is
qui. §. ſi ab ignoto. ver. ꝙ ſi is. j. de manu. Jo. And. in addi. in ti
tu. de procura. in princip.

POMA. ¶ Diligenter. Uide Ale. cōſi. xxv. in vlt. col. ij. vo. Ja.
in §. ſequens. Inſti. de actio. Fel. in c. cū. M. Ferrarien. de cōſt.
Ang. conſi. cxcvij. j. volu. ⁊ conſi. j. iij. vol. ⁊ conſi. l viij. in prin. j.
vol. Ro. conſi. xcj. ⁊ conſi. xciiij.

☞ Nepos filij exheredati quando dicatur ſuus auo.
Nepos quod habet ab auo, dicitur aduentitium.
Filius an faciat heredem patrem.
Heres Titij ab inteſtato, qui fuit heres Seij eſt teſtamēto, an di
catur heres ex teſtamento.

§. Interdum. [a] Si fili⁹ in poteſtate, eſt alicui heres
neceſſarius, facit patrē neceſſariū hr̄
dem: ſecus ſi fuit voluntarius. h. d. in ver. ſed ſi quis. Pone caſū
b ſm vlt. lectu. gl. alias examinabo. j. Opp. [b] ꝙ nepos non eſt ſuus
donec pater precedat, vt inſti. ð her. quali. ⁊ differē. §. ſui. ſed hic
precedit eum, ergo, ⁊c. Dicit gloſ. hic erat exheredatus, vñ habe
tur pro mortu. Op. ꝙ ſi haberetur pro mortuo nō poteſt ſibi ac
quirere filius. Reſp. habet̄ pro mortuo quo ad qd, ⁊ quo ad qd
1 nō. Op. extra gl. † ꝙ etiā exhr̄datus non habetur pro mortuo vt
nepos dicat̄ eſſe ſuus. ꝙ patet, q2 pōt preteriri, l. ſi qs poſthu. §.
ſi filiū. in pn. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ l. ſi quis filio exheredato. de iniu.
teſt. in prin. Sol. in ſucceſſione, contra vel preter voluntatem a
ui, nepos filij exheredati non dicitur ſuus: ſed in ſucceſſione ſm
voluntatem dicitur ſuus. Ratio quare viuente filio nepos nō di
citur ſuus eſt: q2 precedit eum pater, nec poteſt dici quodam mo
do dominus bonorū aui, cum exheredatio ſumat effectum poſt
mortē, l. filiū. §. ſed cū exheredatio. j. de ꝯtab. vnde auus non hʒ
neceſſe inſtituere, vel exheredare eū. Sed qñ pater inſtituit eum
dicitur ſuus, ⁊ neceſſarius, q2 erat in poteſtate. ¶ Oppo. ⁊ rein
tro gl. ꝙ non queratur patri quo ad proprietatem. l. fi. C. ð do.
que lib. Dicit gl. verū eſt hodie, cū aduentitia nō querantur. No.
iſtam gl. c † ꝙ illud ꝙ nepos habet ab auo, dicitur aduentitium [d]
reſpectu patris. ꝙ dic vt dicā in l. dedit dotē. de colla. bo. tange
mus in l. queſitum. in prin. j. de le. ¶ Uenio ad veri ſed ſi qs re
uoco in dubium intellectū huius verſi. Gl. legit quatuor modis
Primo in aliquo qui ſit ſubſtitutus ab aliquo extraneo. Dicit
Dy. iſtū caſum non procedere, q2 nō habet dubium: ⁊ intelligit
inſtitutum ab extraneo quo ad ſe inſtitutū, ⁊ extraneū quo ad fi
liū arrogantē, vt ab vltimo verſ. differat. Alij legunt ꝙ aliquis
fuit inſtitutus heres a patre ſuo, ī cui⁹ poteſtate erat. Hec lectu
ra non eſt vera, q2 cōtra tex. ibi mortis tempore, ⁊c. Tertij legūt
vt in gl. quāle. gl. reprehēdit, ⁊ bene. Uide gl. que ſubditqʒ finis
non poſſet bene adaptari. Certe pōt filius qui non eſt in poteſta
te, l. qui liberatus. ⁊ l. ſi pater filiū. ſ. de ado. ¶ Ultimo gl. ponit
vnū caſum verū, qui eſt clarus, ⁊ poſui legēdo literā. Aduerte, e
principiū huius litere facit ad vnum † vtrum filius facit heredē
patrē. Uidet̄ tex. ꝙ ſic, ibi patreʒ enim ſuū, ⁊c. Dicā in l. cū filio.
j. de le. j. ſm reſponſum facit ad aliud, vos videtis ꝙ quis effici
tur talis heres per aliū, qualis eſt ille per quem efficitur, † ꝙ fa
cit ad q. gl. in l. iij. in prin. ð pe. here. ſi ſum heres Titij ab inteſta
to, qui fuit heres. Seij ex teſtamento, vtrum dicat̄. heres ex teſta
mento, vel ab inteſtato. Et determinat eo modo quo prim⁹: pro
quo l. nec intereſt. ſ. de fideicom. peti. here.

ADDITIONES.

ALEX. ¶ Interdū. Item alia eſt limitatio, vt ſi filius ſit inſtitu
tus ſub cōditione qua eueniente, ſiue impleta, cū impleri poſſit
ſine iuſſu fiat aditio. hic eſt tex. no. in l. conditionibus pupillus.
ver. fi. de cōdi. ⁊ demon. Et hūc tex. inducit Cy. ⁊ Dyn. ⁊ nouiſſi
me. Bal. ꝙ qui non eſt miles non poteſt alium creare militem: ⁊
qui non eſt doctor non pōt alium doctorem creare. Et vide no.
per Bar. in l. j. C. ð dig. lib. xij. ⁊ ibi dicit, an ille qui nō eſt miles,
ſed Bart. poſſit aliū creare militem. ⁊ Adde Ange. ⁊ Imol. in l.
apud eum de manu. titul. generali. vbi querit an Imperator
poſſit creare doctorem, abſqʒ alio doctore.

POMA. ¶ Uide Jaſ. in l. q ſe patris. j. col. C. vnde. liberti.

P.PAV.P. Uide de hoc §. Jaſ. in l. nepotē. C. de inoffi. teſta. ⁊ no
uum intellectū quem ponit Goza. in repe. l. q ſe patris. ver. non
obſtant in contrarium alle. C. vnde liberi.

b ¶ Opp. Uide Alex. in l. ſi emancipati. C. de colla.

c P.PAV.P. ¶ Lo. iſtā gl. Uide Alex. conſi. viij. col. ij. vol. iij.

d ALEX. ¶ Aduentitium. Ex diſpoſitione aui teſtātis dicuntur
bona aduentitia. no. ⁊ idē tenet gl. parua, q̄ ibi tenet Bar. ⁊ An.
in l. q̄ſitu. de leg. j. Et hoc intelligit verū Imo. qñ fili⁹ eſt exhr̄
datus, ſecus ſi eſſet inſtitut⁹ p l. quintus. §. fi. ð ann. leg. Sʒ ſuū
dictum forte nō eſt verū, q2 eſt ꝯtra gl. in l. Gall⁹. §. quidā recte.
de lib. ⁊ poſth. dicentē ꝙ ſi pater cū filio a patre, id eſt ab auo in
ſtituatur qð obuenit ipſi filio, ſcʒ nepoti, ⁊ ſibi nō queritur, ⁊ ſic
profectitiū nō dicitur, ſʒ aduentitiū Et iſtud teneas, niſi expreſ
ſe contēplatione filij nepoti obueniret vt loqtur l. dedit. ð co. bō.
per q̄ ſe fundat Bart. tenēdo cōtra iſtā glo. Idem non obſtat d.
l. quintus §. fi. q2 ille tex. loquitur ī caſu ſatis diuerſo. Bar i au
then. ex teſtamento. C. de ſecun. nup. tenet ꝙ in dubio dicat̄ ꝓfe
ctitium. adde Ang. conſi. lxxviij. inci. Joa. Phil. ⁊ Barb. conſ.
xlj. ij. libro.

e POMA. ¶ Aduerte. Uide Bal. in l. multū. C. ſi quis alte. vel
ſibi. Alex. conſi. ciij. iiij. vol.

1 ☞ Proteſtatio precedens contraria actui ſequenti, facit vt
actus ſequens nihil operetur.
2 Proteſtatio precedens impedit actū ſequentē, in cōſiſtentibus
in noſtra voluntate.
3 Proteſtatio ad hoc vt impediat actum fiendū, quādo requirat
partis preſentiam.
4 Cauſa quando requiratur in proteſtatione.
5 Proteſtatio per actum ſequentem contrarium proteſtationi, q̄
do tollatur.
6 Timeas quis ne cogatur contrahere, cautella eſt Dy. ꝙ clā ꝓ
teſtet̄, ꝙ ſi faciat nō facit volūtarie. ⁊ an talis cautela ſit bona.

a **§. Celſus.** [a] Proteſtatio † precedens, actui ſequen. ꝯ
1 ria, facit vt ſubſequēs act⁹ nihil operet̄ [b]:
b h. d. ſm Dy. ¶ † Nota. ꝙ in his que conſiſtunt in noſtra pura
2 volūtate, proteſtatio precedēs impedit actum ſequentem † No.
3 ꝙ [c] in dictis caſibus quando fit ꝓteſtatio nō requirit partis p̄
c ſentia, vel ꝙ ei innoteſcat. vt hic, ī gl. dū dicit̄, clā. Sʒ ſi eſſet cele
brandus actus q penderet ex volūtate mea, ⁊ alterius, ⁊ tūc ꝓ
teſtatio dʒ īnoteſcere parti, alias nihil valeret, l. fi. §. itē ſi ꝑdire
rit. ff. naut. cau. ſta. ⁊ l. ſi fideiuſſ. ī prin. ſ. man. ⁊ l. actiōe. §. renū
ciare. ſ. ꝓ ſoc. ⁊ l. j. in pn de lib. agno. tangitur ꝑ doc. in l. pacta
4 nouiſſima. C. de pac. † No. ꝙ ī proteſtatione nō requiritur cauſa
qð in caſibus predictis intellige, ſcʒ in eo quod ī noſtra volūta
te ſola conſiſtit, vt hic. Sufficit enim ꝓ ratione voluntas, l. q2 po
terat. ad Treb. alias requireretur cauſa, l. ſi hominē. ſ. māda. ⁊
5 l. j. C. debi. ven. pi. impe. nō poſ. ¶ † Not. ꝙ ꝑ actū [d] ſequentem
d contrariū proteſtationi nō videor a proteſtatiōe recedere, [e] vt
e hic. Ratio, q2 ille ſequēs act⁹ pēdebat a mea ſimplici volūtate
q̄ voluntas preſumitur abeſſe propter proteſtationē: ſecus ſi a
tus ſequens pēdebat ex voluntate mea, ⁊ alterius, l. cū ī plures
§. locator horrei. ſ. lo. ⁊c. ſolicitudinē. † extra de appel. Sicut eñ
propoſitū meum in mente retentum non nocet contrahenti me
cum l. ſi repetēdi. C. ð condi. ob cau. ita nec talis ꝓteſtatio facta
clam, que ei nō innoteſcit. Et aduerte † ad illud qð dico, ꝙ talis
proteſtatio facit p̄ſumi voluntatem abeſſe, intelligitur de actu
qui ſtatiʒ ſequitur poſtea, ſecus ſi ex interuallo magno, ar. l. pre
tētionē. C. de vſu. ⁊ iō ad hoc vt hoc ceſſet, eſt neceſſe qð ꝓteſtatio
f largior fieret [f] ꝑ me, id eſt, ſi alicui facerē aliquē actū ꝑ quē indu
ceretur aditio, ex nūc, proteſtor me nō facere animo adeōdi. His
premiſſis venio ad gloſſ. ⁊ op. qð aditio valet. ſed reſcinditur ꝑ
actiōe, qð metus cauſa, l. ſi mulier. §. ſi metu. ſ. quod me. cauſa.
Glo. ponit plures ſolu. illa eſt vera ſolutio, ꝙ hic nō adiuit qð
apparet ex proteſtatione ꝑ quā preſumitur voluntatem abfuiſ
ſe. Et hoc vult dicere gl. dū dicit, hic fallēs. ibi nō. ¶ Op. ꝙ me
tus verborū nō ſi iuſtus metus. Sol. eodem modo quo. ſ. quia
hic nō adiuit. nā ſi adiuiſſet, metus nō fuiſſet iuſtus. ¶ Oppon.
C. eo. l. cū aliquis. Sol. dicit gl. ibi ꝑ iudicē cogitur, ſicut. j. ad
Treb. l. nā qð. §. ſi quis cōpulſus. Aduerte ꝙ quādo actus pen
det ex mea volūtate, tūc eſt verū ꝙ preſtatio impedit actum ſe
quētē, ſʒ quando quis pōt cogi adire velit, nolit, ⁊ iuſte cogitur,
tūc proteſtatio precedens nihil operatur. Op. j. ſi qs omiſ. cau.
teſta. l. Dic vt in gl. Ratio ſolutiōis eſt, q2 dominus poteſt iuſte
compellere. Unde quantū ad dominum, aditio non ſtat ī libera
poteſtate ſerui, ⁊ ſic nihil. releuat ꝓteſtatio: ſʒ quātum ad extra
neum, vel ad patrē, ſic, Op. de l. ſi patre. de rit. nup. gl. nō ſoluit

Dyn.dicit ꝙ ibi loquit̃ coactione reuerentiali.ꝙ nihil videt̃. qꝛ
etiã coactio reuerentialis,inducit reſciſſionem actus,l.j.§.q̃ one
rande.quarũ rerũ act.non da.Dic ergo.ꝙ ibi nõ erat actus qui
pẽdebat ex nuda volũtate faciẽtis.Itẽ nulla pꝛeceſſit pꝛoteſta-
g tio.Itẽ reperitur g in quibuſdam additionibus. Dy.ꝙ per hãc
6 legem conſuluit,†ꝙ ſi aliquis timebat ne cogeretur ab alio cõtra
here,conſiliũ eſt ꝙ pꝛoteſtet̃ clauſula,ꝙ ſi facit,nõ facit volũtarie
h Hoc conſilium non eſt bonum:[h] qꝛ hec lex loquitur in his q̃ pen
dent ex voluntate cõtrahẽtis tantum:ſed ſi poſtea celebꝛat̃ con-
i tractus cum alio,nihil operaretur.[i]vt dixi, nec per hãc pꝛoteſta
tionem pꝛobaretur metus,l.metum.C.ꝙ me.cauſa. Et de mate
ria pꝛoteſtationis,dixi in l.non ſolum.§.ff.de oper.no.nun.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Celſus.Uide no.in l.Põponius ꝛ in l.Neſennius.ꝺ
ne.ge.ꝛ limitatur hoc eſſe verũ in actibus pꝛecedentibus a volũ
tate mea,tamen ſecus ſi a voluntate mea ꝛ alterius.l.j.§.Item ſi
pꝛedixerit nau.cau.ſta.
POMA.¶Uide Fel.in c.cũ M.Ferrarienſis.in j.char.de cõ.
b ¶Operetur.Aduerte quod Bart.alle. contradicere in hoc §.ſi
his que dixit in l.pacta nouiſſima.C.de pact.Sed pꝛo ſaluatiõe
Bar.vide concoꝛ.poſitam ad d.l.pacta nouiſſima.C.de pac.
c POMA.¶Not.Uide Bar.in l.non ſolum.§.moꝛte.ff.de oper.
noui.nuncia.
d POMA. ¶No.ꝙ per actum.Uide Alex.cõſ.vij.in iiij.vol.Ro.
cõſ.clxxviij.Are.ꝛ Alex.in l.ſi ſtipulatus.in pꝛin.ff.de ver.obl.
e ALEX.¶Recedere.Ang.ponit vnũ dictũ valde no.alle.Inn.
in c.perlatũ.ꝙ me.cauſa.ꝛ in c.cauſa matrimonij.de offi.deleg.
vbi dixit ꝙ ſi metus adfuit tẽpoꝛe cõtractus a Tyrãno illat⁹,po
ſtea trado rẽ ex interuallo,an videat̃ ſubeſſe metus.Et dt ꝙ ſic,
qꝛ non videt̃ purgatus metus,poſtquam ſuberat eadẽ cauſa ti-
mendi.Et ibi alle.idẽ in ꝓteſtatione,ꝛ refert.Pone ꝙ quidã fuit
toꝛtus nullis p̃cedẽtibus indicijs,poſtea notarius ex interuallo
ſcribit ꝙ ſponte confeſſus fuit reus,an dicatur falſum ſcribere:ꝛ
dicit ꝙ ſic,qꝛ cũ iudex poſſit iterũ toꝛquere,ꝛ ſic ſubeſſe eadẽ cau
ſa timoꝛis,non eſt verum illum ſponte cõfeſſum,imo metu toꝛmẽ
toꝛũ videtur cõfeſſus,ideo officiales pꝛacticant ꝙ aliqui notarij
non adſint in toꝛtura.Si vero pꝛeceſſit toꝛtura p̃cedẽtibus indi
cijs legitimis,tunc ſi ex interuallo confiteatur,dicit̃ ſpõte facta,
ꝛ operatur aliqd.De hoc vide Bar. in l.j.§.vltimo.ꝛ ibi dixi de
queſtioni.ꝛ Bal.in c.j.§.iniuria.ꝺ pac.iu.fir.Ja.Bu.Bal.ꝛ An
in l.ij.C.ꝙ me.cauſa.Bal.in l.j.C.ne ex deli.defun.Uide Imo.
in d.l.j.§.vlti.de queſtio.ꝛ videtur pꝛobari ibi doctr.Ang.ꝛ ibi
etiã vide Bar.vt refert Imo.ĩ d.l.j.fuit dictũ Gandini in ſuo tra
ctat.maleſi.in cap.de toꝛmẽtis ſub rub.vtrũ cõfeſſio facta ab eo
qui toꝛtus eſt nullis pꝛecedẽtibus indicijs valeat.Et iſtud dictũ
ſequitur Sal.in l.ij.C.de cu.re.idẽ Pe.de anc.in cle.j.de hom.
Idẽ Ang.in tra.de q̃ſtio.ꝛ idẽ voluit Pe.de anc.cõſi.xxiij.in c.
in Chꝛiſti nomine,Uiſa inquiſitione.vbi dt vnũ aliud, videlicet,
ꝙ ſi apparet illũ fuiſſe iniuſte carceratũ,ꝛ poſtea cõfeſſum nõ dr̃
nec dici poteſt cõfeſſio legitima,nec ex ea cõdẽnandus eſt. Alle.
l.nouiſſime.ꝛ ꝙ ibi voluit Bal.ff.ꝙ fal.tu. aut. Bene facit l. qui
in carcerem.ff.ꝙ me.cauſa,ꝛ ꝙ ibi Bar. Contrariã opin.voluit
Bal.in l.vnica.C.de confeſ.ꝛ etiã idem tenuit Pe.de Leaza.in
cõmento c.grauis.ad fi.de depoſi.ꝛ pꝛedicta opini.Angel.com
munis eſt.Ego adduco l.Maritus,cum gl.quam ibi no.Bart.
de queſtio.ꝛ Bal.ꝛ Ro.in conſi.clxviij.ſequitur opini.Ange.ꝛ
facit mentionem de contrarietate Bal.ꝛ ad pꝛedicta vide gl.in
l.vt debitum.ꝛ ibi not.Bal.C.de here.actio.
ALEX.C.Sollicitudinem.Adde c.j.quod met.cauſ.
ALEX.Et aduerte ad illud.Bal. tñ ꝛ alij diſtinguũt vt hic per
eos.ꝛ vide no.per Bal.in l.ſi repetendi.C.de condict.ob cauſ.ꝛ
de iſta pꝛoteſtatione clandeſtina an valeat, vide ꝛ not.per Bal.
in l.clari.C.de fideicommiſſi.
f ALEX.¶Largioꝛ fieret.Cõtrariũ tꝫ Bal.in l.pacta nouiſſima
C.de par.per.per l.ſi ita ſcriptũ.ꝛ ibi Ang.ꝺ le.j.ſed Imo.in d.
§.moꝛte.ꝛ in c.cum M.Ferrarienſis.de cõſt.dt ꝙ obſtare videt̃
tex.in d.l.ſi ita ſcriptũ.ꝛ ad illũ reſp.Melius facit tex.in l.ſi qs
in pꝛin.teſtamẽti.de le.iij.Bar.in d.l.pacta nouiſſima.facit quã
dã diſtinctionẽ.Cũ op.Bar.cõcoꝛ.And.in d.c.cũ M.Ferrarien
ſis.de cõſt.ꝛ ibi etiã Imo.ꝛ Imo.in d.§.locatoꝛ hoꝛrei.vbi po-
nit vnam diſtinctionem,quã repꝛobat in l.pacta nouiſſima,pꝛe-
allegata.ꝛ dicto §.moꝛte.
g AND.BAR.¶Item reperit̃.Et vide Ang.ĩ l.moꝛa.§.ꝺ viſu.
vbi tenet iſtã theoꝛicã.ꝛ ibi refert quẽdã egregiũ virũ ſic decidiſ
ſe per iſtum tex.qui ſecũdum eum eſt ſing.ꝛ vide eum in d.l.mo
ra.ꝛ hic adde ad Moder.hic.
h ALEX.¶Non eſt bonũ.Sꝫ Bal.ꝛ Imo.hic ſuſtinẽt iſtud dictũ
Dy.niſi ſubeſſet eadẽ cauſa timoꝛis.alle.no.p Inn.in c.j.ꝙ met⁹
cau.ꝛ in cauſa matrimonij.de offi.dele.ꝛ ro.Bar.in l.ſi ob turpẽ
C.de cond.ob.turp.ca.ꝛ in l.ij.ꝙ met.cã.Iſtud dictũ nõ p
rum,qꝛ aut in veritate pꝛobatur de iuſto metu tyrãni,ꝛ
eſt ſufficiens ad reſcindendũ contractũ abſꝙ pꝛoteſtatione
non pꝛobatur de iuſto metu,ſed ſolũ de pꝛoteſtatione cla
iſta non eſt ſufficiens ad reſcindendũ contractũ dependen
voluntate duoꝛũ.Pa.de ca.ſentit iſtud ꝙ dixi,ꝛ vult con
uare Bal.ꝛ ſua ſaluatio nihil valet,attẽto ꝙ in actibus de
tibus a voluntate duoꝛũ,nihil valet ꝓteſtatio,ꝛ ſic nõ fac
ſe conſenſum,l.actione.§.renunciare.pꝛo ſocio.l.j.de li.ag
tñ Pau.ꝙ tũc ꝓteſtatio facit abeſſe conſenſum,quãdo
tu tyrãni nõ audebat pꝛoteſtari,alle.not.per Bal.in l.clari
fideic.ꝛ in l.ij.C.de his qui per me.iudi.non ẽp.Et ſic ben
do ꝙ iſta limitatio ꝓcederet,qñ iuſte timeretur tyrãnus
teſtaret̃.ꝛ no.ꝙ p l.hic ꝓbat,ꝙ qñ actus eſt metu factus
opus ꝓteſtatione,vt actus dicatur nullus.De quo vide
hic,qui dt ꝙ imo eſt neceſſaria.ꝛ alle.Bal.in rubꝛi.C.ſi
teſt.pꝛohi.ſed voluit eũ alle.in trac.ſchiſmatis. vbi ten
neceſſaria ꝓteſtatio.Sed Raph.dicit ꝙ nõ requiritur p
tio,quãdo actus conſiſtit in faciendo,ſecus ſi in omittend
loquitur.c.ſi iuſtus metus.de app.ꝛ d.l.ij.C.de his q p m
qꝛ alias ſequeretur,ꝙ nunꝙ̃ foꝛet ſuccurſum meticuloſo
tu tyꝛanni vẽdidit niſi ꝓ teſtaretur.Et an requiratur p
quãdo nõ facio actum metu,vel aliquo impedimento te
poꝛtatis in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pꝛetoꝛi.de ope.no
quantum tenui contra.Bar.in l.ij.ff.ſi quis cautio.
i POMA.¶Nihil operaretur.Uide clarius pꝛacticã Pap
foꝛma libelli,quo opponitur contra iudicem ſuſpectum.
ver.pꝛoteſtãdo.ver.ꝛ per hoc patet.Uide Bar.cõſi.xlij.

LEX VII.

SI quis filiũfamilias.

Inſtitutio expirat,ſi per inſtitutũ alteri heredit
ratur.h.d.Op.qd ſit locus inſtitutioni.cũ filius
heres:ſed patrẽ heredem facit,l.pꝛoxi.§.interdũ.Sol
tutus excludat̃ ſufficit qd inſtitutus ſit heres, vel ali
ſterio,vt hic,c l.ſi pater.§.ꝺ here.inſt.¶Querit gl
rũ,ſiue teſtatoꝛ ſciebat,ſiue ignoꝛabat eum filiũfam
ignoꝛaba⁊.habet locũ diſtinctio d.l.ſi pater.ꝛ hanc
de Are.Pe.tenet contrariũ,vt refert Cy.in l.cũ pꝛop
here.inſti.Dicã in l.cũ filio.j.de leg.j.tene mẽti hãc
ctio l.ſi pater.de here.inſti. que loquitur de ignoꝛant
uum,habet locum in ignoꝛante quem filiumfamilias.
1 ☞Leges diſponentes hereditatem non agnitã trãſm
ligũtur vt ille in quem tranſmittitur poſſit adire,vel rep
2 Filius ſi decedit ſciens ſe neceſſarium,etiam traſmittit b
abſtinendi.
3 Filius quãdo poſſit ſe ab hereditate paterna abſtinere,ꝛ a
habere.

a § Si filius. [a]Suus hereditatẽ patris nõ a
tranſmittit cũ beneficio abſtin
1 d.†No.qd oẽs leges que dicũt hereditatẽ non agnitã tr
debẽt intelligi vt ille in quẽ tranſmittitur poſſit adire,re
diare,immiſcere,vel abſtinere,ſicut defunctus poterat,
2 not.in l.j.C.de his qui ante aper.ta. ¶†Quero,qd ſi dec
ſciẽs ſe neceſſariũ.gl.reſpõ.idẽ,niſi ſe immiſcuerit:tunc
haberet bñficiũ abſtinẽdi heres,ſicut nec defunctus,vt
Pꝛo hoc facit tex.in l.cũ antiquioꝛibus. C.eo.vbi dicitur
fuiſſe:reſpon. per Pau.Iuriſconſul.cuius eſt hec lex
hic debetis habere gl.que dicit idẽ ſi non ignoꝛauerit.
eſt ſine non,ꝛ male,quia nõ eſſet diuerſus caſus ab eo q
3 litera. ¶†Querit gl.quid ſi velit abſtinere a paterna he
b ꝛ habere auitã an poſſit. Glo.dicit ꝙ ſic.[b] Iſta gl.dicere
tenendo illam opi.ꝙ hereditas patris non agnita non tra
tur ad extraneos,ꝙ tenet gl.in l.ſi infanti. C.e. Sed ten
opi.veriorẽ:quod hereditas patris per ſuum trãſmitt
quoſcunꝙ,hec fil.non pꝛocedit.Nã ſi nepos abſtineret
red.paterna.illa hereditas vadit ad alium,ꝛ ille alius p
dire auitam cum filius decedens illam tranſmittere ad
q;ꝛ hoc tangitur in l.qui ſe patris.C.de li.ꝛ ibi per
iſta exempla vero repꝛobat.d.vero.l.qui ſe patris.de
gi,quando filius ab hereditate paterna erat penitus
vnde eã non poterat tranſmittere.Hoc autem an her
tris non agnita tranſmittatur,dicimus plene in l.ventr

ADDITIONES.

a ALE.¶Si fili⁹.Uid hũc tex.all.p Bar.ad no.q.i l.
b ALE.¶Gl.dicit ꝙ ſic.Bal in l.qui ſe patris.vnde liber
ꝙ glo.iſta,ſed repꝛehenditur.de quo vide que ibi dixi.
1 ☞Heres heredis,an ſit heres teſtatoꝛis.
2 Heredis appellatione compꝛehendatur extraneus.

Heredum appel. an porrigatur in infinitū ad quoſlibet ſucceſſores, an intelligatur de primo tantum.
Libellus, dico me heredem Titij, procedit: licet ſim heres heredes Titij.

§. In omni. [a] Hereditatē agnitam per defunctum nō poteſt heres eius repudiare. h. d. † Not. ꝙ qui hr̄s heredi, teſtatoris eſt heres. Glo. dt, ꝙ hec regula fallit in caſib⁹. Pro cuius declaratione debetis ſcire ꝙ circa hoc occurrūt duo dubia. † Et primo, an appellatio hr̄dis porrigat tm̄ ad filios, an ad quoſcunqꝫ extraneos: De quo in l. ex facto. ſ. ad Treb. Diximus in l. Gall⁹. §. nunc de lege. ſ. de libe. ⁊ poſth. Secundo dubitatur † an appellatio heredum porrigatur in infinitū ad quoſlibet ſucceſſores, an vero intelligatur de primo tā tum. De hoc etiā diximus in d. §. nunc de lege: in pupillari tamen ſubſtitutione facta per hec verba. quiſquis mihi heres ſit, erit heres filio meo, non intelligitur eſſe heres defuncti, niſi qui ei eſt heres ex diſpoſitione ſua, l. qui liberis. §. hec verba. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. ſciendum. de ver. ſig. Quero, † ſi ſum heres Titij per mediam perſonam alterius, an ego habeam neceſſe hoc in libello exprimere, an ſufficiat ſi dicam ſimpliciter me heredem Titij: doc. in l. fi. C. de here. inſtit. dicunt ꝙ non eſt neceſſe, quod eſt verum. alleg. pro hoc caſum. l. paterfamilias, de vulg. ⁊ pupill.

ADDITIO.

ALEX. ¶ In omni. Vide hunc text. all. per Bar. in l. is poteſt. in pe. q. ſ. e. ⁊ inducitur hoc ad q. p Rom. de qua per Bal. in l. fi. de he. inſti. ⁊ Bar. conſ. inci. And. Mar. teſtator grauauit heredem ad cōſtruendam capellam ſub pena, an tranſeat ad heredē heredis. facta tm̄ diſtinctione an ſub nomine proprio, an appellatiuo, ⁊ an preceptum de non alienando aliquam rem tranſeat ad heredem heredis. de quo per Bar. in l. Lucius. §. Sempronie. de lega. iij. vbi diſtinguit. vide etiaꝫ no. per Bar. ⁊ Imo. in l. filiuſfam. §. diui. de le. i. ⁊ Bal. in l. ij. C. qui ad liber. procla. nō poſ. per Sal. in l. voluntas. C. de fideicomm.

LEX VIII.

☞ Statuto ſtante ꝙ mulier, non poſſit contrahere, an poterit hereditatem adire.

More. [a] Qui non pōt ſe obligare, nō pōt adire. † h. d. Hec lex in modo legendi aliquam varietatem hꝫ, tamen omnes lecture tendunt ad idem. Secundum primam primo ponit vnuꝫ dictum. ſecundo aliud ſimile. Tertio modo poteſt legi, ⁊ melius. Primo ponit vnam regulam generalem. ſecundo infert ad ſpeciem, ⁊ ſic poſui ſummarium. ⁊ ſm̄ hanc lect. quam poſui, eſt caſus queſtionis de ſtatuto prohibente mulierem obligari [b] ſine conſenſu conſanguineorum, vt non poſſit hereditateꝫ adire ſine conſenſu eorū. Sed quero [c] quid † ſi ſtatutū dt ꝙ mulier non poſſit ꝯtrahere ſine conſenſu conſanguineorū, an poſſit adire hereditateꝫ. Et vr̄ ꝙ ſic, q2 adire non eſt ꝯhere, ſed quaſi contrahere. l. apud Iul. in fi. ex qb. cau. in poſ. ea. ⁊ l. ex maleficijs. §. hr̄s. de actio. ⁊ obli. In contrarium [d] vr̄, q2 pro contractu accipitur omnis obligatio, l. omnē. ſ. de iud. ¶ Quero hic loquitur de pupillo, quid de adulto. videbitis in l. impuberibus. in fi. ſ. eo. ¶ Quero quādo pupillus eſt ſuus, vtrum habeat beneficium abſtinendi, dic vt in glo.

ADDITIONES.

¶ More. Pro concordia aduerte quod Bar. alleg. per doct. vitio contradictionis inuolutus, prout ſentit Iaſ. in §. omnium. Inſt. de ac. circa illud. vcꝫ, an in ciuitate vbi ſtatuto cauet ꝙ mulier nō poſſit ꝯhere ſine conſenſu ſuorum propinquorum, poſſit mulier adire hr̄ditatē. ⁊ Bar. in l. apud Iul. §. fi. ff. quib. ex cauſ. in poſ. eatur. tenuit aperte ꝙ ſic, q2 adire nō eſt proprie ꝯhere, vt probatur in d. §. fi. ⁊ in l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio. ⁊ obl. ſed ſtatuta debent capi in propria ſignificatione, ergo, ⁊c. ꝯctus tm̄ alleg. in hac l. more, referunt doc. in l. mutuum. h. tit. Et intellige ſi ſtatutum loquitur de cōtractu. Secus ſi de obligatione. de quo p Raph. in hac l. more. Tu dic ꝙ Bar. nō eſt ſibi cōtrarius q2 verior eſt opi. quā tꝫ in d. §. fi. Nec obſtat ꝙ hic dicit in hac l. more. eo, q2 hic nō firmat pedē, imo gratia diſputationis arguit pro vtraqꝫ parte. Vt ergo euitet ꝯrietas, que eſt vitanda inquātum fieri pōt. l. vnica. C. de inof. do. cuꝫ ſimi. eſt dicendū ꝙ Bar. potius iſtud dixerit gratia diſputationis, quā ꝙ mutauerit opi. ALEX. Non poteſt adire. Not. ꝙ Ang. hic dicit ꝙ per ſtatutuꝫ induci poſſet ꝙ pupillus adeat hereditatem ſine tutoris authoritate. In contrarium facit id quod refero in l. moribus. in prin. ſ. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ an conſuetudine poteſt induci ꝙ pupillus adeat hereditatem ſine tutoris authoritate, vide Angel. hic. ⁊ Bald. in d. l. moribus. ⁊ Roma. qui tenet contra Ang. ⁊ adducit multas rationes. Inſuper queſiuit etiam Roma. hic, an dicto ſtatuto ſtante poſſit pupillus petere in integrum reſtitutionem: ⁊ dicit ꝙ ſic, niſi ſtatutum diſponeret ꝙ pupillus non poſſet adire, ſeu contrahere ſine conſenſu tutoris: tunc enim non poſſet in integrum reſtitutionem petere aliter quam vt maior. ita dicit diſputaſſe Iacob. Butri. quem refert Bald. in l. cum lege. de arbit. ſed vide Bald. in authent. ſi captiui. de epiſcop. ⁊ cleric. ⁊ vide Bald. in l. exigendi. C. de pc. ⁊ in l. fi. C. qui legi. pſo.

b P. PAV. P. ¶ Mulierem obligari. Vide late Lom. cōſ. clxxvj. inci. ſtatuto Papiē. p totū. vbi etiā ponit an habeat locū in aditione hereditatis. de quo vide late Iaſ. in l. Barba. ff. de of. pre. ⁊ Alex. conſ. lxxvj. vol. v. Ang. conſi. cccxvij. ⁊ an habeat locū in donatiōe cā mortis vide Soc. cōſ. clxxij. ver. quinta difficultas. vol. ij. quid ſi mulier contrahat vtiliter, ſed ſine conſenſu agnati, an cōtractus valebit, vide Barb. in c. edoceri. no. lxiiij. extra de reſc. Ale. hic. ⁊ Bal. in l. neqꝫ. C. de contrah. ſtipu. an autē habet locū ſi mulier ꝯhat cum agnato, vide Barb. cōſ. xliij. no. xxvj. ad fi. vo. j. vt poſſit preſtare conſenſum in eius fauorē, vide Barb. in c. poſſeſſiones. no. viij. extra de re. ec. nō alie. ⁊ Abb. in c. ſicut noſtris. no. v. extra de iureiu. quid ſi nō interuenit cōſenſus, ſꝫ mulier iurauit ſeruare contractuꝫ, an valebit, vide Lor. conſi. xviij. in litera. l. vol. iij. Soc. cōſ. lxvj. ver. ſecūdo prin. vol. j. ⁊ in conſi. ccxxix. ver. cōfirmantur pmiſſa. ⁊ in conſ. cclxxix. col. j. ver. quibus pſuppoſitis. vol. iij. quid ſi mulier contrahat cum conſenſu agnati qui eſt de ordine. S. Fran. an valebit ꝯctus. vide Barb. in c. pro debilitate. no. lxiij. extra de of. deleg. an ex lapſu x. ann. pſumatur talis ſolēnitas interueniſſe. vide Iaſ. in l. ſi certis an. ver. nono. facit C. de pac. ⁊ an habeat locū qn̄ mulier obligat ſe p dote alicuius mulieris, vide Dec. cōſ. xxxij. in j. col. ⁊ an habeat locum qn̄ mulier cōtraheret noīe alieno, vide Iaſ. in l. exigendi. verſ. tollit aliud ſimile. C. de cura. ⁊ an requiratur cōſenſus proximiori vel remotioris agnati. vide Iaſ. in l. ſuggeſtioni. ver. p eundē ter. C. de ver. ſig. quid ſi donet ad pias cās an habeat locū ſtatutū, vide Ab. in c. relatū. no. clxxj. extra, de teſ. quid ſi cōſenſus agnati requiſitus a ſtatuto in cōtractu, adhibeatur poſt contractū an valebit: vide Hyp. Marſi. in l. queſt. habēde no. xxxiiij. ff. de qō. ⁊ late Ale. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acq. he. an ſtatutū habeat locū in muliere donāte extra territoriū vide Are. cōſ. liiij. an ſufficiat ſi agnatus ſciat, lꝫ non cōſentiat. vide Ro. ſing. dcclxxxviij. an habeat locū qn̄ mulier contraheret cuꝫ patre. ſecūdo alio pſente. vide Ale. cōſ. cvj. in fi. vo. j. ⁊ ij. Soc. in l. frater a fratre. no. xxvij. ff. de cōdi. indebi. ⁊ Iaſ. in l. pſes. ver. ego vltra oēs. C. de tranſ. an habeat locū in procuratore mulieris: vide Ale. conſ clxxxix. per totū. vo. vij. ⁊ an habeat locū in ſororibus tertij ordinis. vide Bal. cōſ. lx. vo. v. an poſſit pmittere dotē ſine cōſenſu agnati, vide Bal. in trac. de dot. An iſtud habeat locū in ꝯtractu in quo aliquid veniret querendū agnato. vide Ang. cōſ. cxliij. an militet diſpoſitio ſtatuti, ſi mulier quietet maritū in fructib⁹ bonorū paraphernaliū. vide Ro. cō. cccxciij. in j. col. an huic ſtatuto poſſit renūciari. vide Bar. cōſ. xij. no. iiij. j. vol. ⁊ in c. nonnulli. no. xxiiij. de reſc. ⁊ an intelligatur de vero cōſenſu, an per taciturnitatē vide Fel. in c. inſinuatū. vbi multa ponit. extra de Simo. itellige tm̄ de obligationib⁹ principaliter introductis nō in cōſequētia, nec ex diſpoſitione l. nec in mr̄nio, vt per Soc. cōſ. lxx. no. xxiij. ⁊ xxv. vol. iiij. an mulier que nō ſeruat ſolennitatem ſtatuti, ſit ſaltē obligata in foro cōſcientie vide Iaſ. in l. poſt diuiſionē. col. fi. ad fi. C. de iur. ⁊ fac. ign. an iſti qui debēt cōſentire debeāt habere cauſe cognitionē, an ꝯctus ſit vtilis, vide Bar. in l. ſed ſi hec. §. ait ptor. ff. de in ius voc. Pau. de Caſt. cōſ. xcj. Fel. in c. eccleſia. de cōſti. ⁊ ſi apparet de euidēti leſione nō ſufficeret talis pſentia etiā ſi interueniſſet cauſa cognitio, vt p Pau. de ca. cōſ. clxxvij. Ar. in cōſ. xxvij. Aduerte tm̄ ꝙ lꝫ cōtractus alias factus nō valeret, ⁊ dominiū rei remaneret penes mulierē, tm̄ q2 iſtud eſt de iure ſpeciali ſi res periret, periret emptori. ⁊ nō domino. vt per Iaſ. in l. j. C. de iur. empt. ⁊ mulier ſola pōt allegare cōtractum nullū, qn̄ nō eſt ſeruata forma ſtatuti, vt p Are. cōſ. lxxvij. vide etiā Bar. in ſim. cōſ. cliiij. ⁊ late Fe. in c. dilectus fili⁹. el ij. ver. Tertio fallit. de reſc. nō autē ali⁹, vt p Pau. de caſ. cōſ. cxix. vol. ij. ⁊ mulier ipſa dꝫ regrere cōſenſuꝫ ius dicētis, lꝫ ſtatutū dicat, poſſit, vt p Bal. in l. Gallus. in j. op. ff. de lib. ⁊ poſth. vbi doc. de hoc ſtatuto multa dicūt. Itē ꝙ tale ſtatutū nō procedat in hr̄ditate opulēta, vide Ang. cōſ. vlt. ſub no. cccxvij. Itē p opi. Bar. hic, ꝯ communē vide Are. in §. hr̄s. Inſ. d ob. q̄ ex quaſi. Ro. cōſ. xij. in fi. ⁊ Iaſ. in l. ſiue apud acta. C. de trāſ. Itē ꝙ tale ſtatutū non habeat locū, qn̄ facit actum ſibi vtilē. vide Soc. in l. cōditionib⁹. in prin. ff. de condi. ⁊ demō. vbi ſequitur Ro. cōſi. cccxvj. de quo habes ad Barto. in l. cum ij. §.

cam tranſactionem. ff. de tranſactio.
c POMA. ¶ Sed quero. Uide Roma. cõſi. cxv. alias. cvj. Iaſ. in l. Barb. ff. de of. pret. vbi tꝫ ꝙ iſtud procedat etiã in contractu. ⁊ Uide Ang. de are. in §. heres. hic alleg. Ro. cõſ. xij. ⁊ conſilio ccvij. Pan. in c. qua fronte. de appel.
d ALEX. ¶ In cõtrarium. Contrarium tꝫ Ang. hic. ⁊ idem Bar. in l. apud Iul. §. fi. quib. ex cau. in poſ. ea. ⁊ in l. Labeo. §. cõtractus. de ver. ſig. Uide que dixi ſ. in l. mutũ. vbi alleg. Abb. in c. qua fronte. de ap. Adde ꝙ iſtud in ſimili decidit Bal. in l. contractus. de fide inſt. Idẽ Bal. in l. ſi donationis. qđ metus cauſa. c in l. ſiue apud acta. in j. col. C. de trãſ. vbi ſtatutũ loquẽs in cõtractu, non hꝫ locum in liberatione. Unde male videtur loqui Bal. in rub. de pac. ⁊ melius locutus eſt Bar. ⁊ poſt cũ Ang. in l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pa. Bene facit deciſio Imo. in l. ſtipulationũ alie. de verb. ob. vbi dt ꝙ ſtatutum loquens de contractu, non hꝫ locũ in ſtipulatione, qꝛ non eſt proprie ꝯctus. Et vide Bal. in l. pactũ qđ dotali. in vlt. col. C. de colla. tñ eſt verior Bar. opin. ⁊ ipſemet Bal. tenuit contrariũ in d. l. ſiue apud acta. videatis nota. per Bar. in l. iij. ij. contrarium. ſ. de contrario iudicio tut. ⁊ in l. tres fratres. de pac. ⁊ in l. iuriſgen. in prin. in j. colum. co. ti. Sal. in l. j. C. de pac. ⁊ ad materiã videndus eſt Bal. in l. j. in prin. de contrario iudi. tut. vbi dicit ꝙ ſtante ſtatuto, quod mulier non poſſit ſe obligare ſine conſenſu propinquorum, non habebit locum, ſi mulieris negotia adminiſtrauerit aliquis, ⁊ mulier eſt effecta locupletior ex ea, ideo dt Raph. qđ ſtante dicto ſtatuto, non intelligitur de obligatione, qꝛ quis eſt locupletior effectus. l. iij. ſ. cõmodati. ⁊ l. pup. de autho. tutor. Idem etiam quod non intelligitur de obligatione que ex quaſi delicto naſcitur, ⁊ vide in materia Ang. in l. cum in vna. §. tutor pupillo, de app. Adde que conſuluit Ro. conſ. cccclij. ſcꝫ, qđ ſtante ſtatuto quod minor non poſſit ſe obligare ſine certa ſolennitate, qđ ſi ſe obligauerit vtiliter abſq; illa ſolennitate, quod valet cõtractus, ⁊ quod ipſe conſuluit conſi. ccccxiij. ſcꝫ quod mulier prohibita ſe obligare ſine conſenſu ſuorum conſanguineorum, poterit maritum liberare de fructibus rerum paraphernalium, qꝛ per hoc non efficitur pauperior.

§. Impubes. Seipſum ſummat. Op. extra gl. adeũdo quis obligatur, l. ſ. proxi. ſed propria poteſtas nõ eſt ſufficiẽs ad obligandũ, l. fi. §. j. de ver. ob. ergo, ⁊c. Sol. in illis caſib' in quibus filius tantũ obligatur, authoritas patris nõ eſt ſufficiens, vt in cõtrario. Sꝫ vbi agit de querenda hereditate que patri debeat queri in totum, ſm illa tẽpora: vel hodie quo ad vſumfructum, ⁊ ſic pater eſt legitimus adminiſtrator. tunc patria poteſtas eſt ſufficiens, vt hic. ⁊ l. ſi infanti. C. de iur. delib. Declaraui in d. l. fi. §. j.

LEX IX.

1 Scire qualiter dicamus, ⁊ ſcire cadit in pupillum.
2 Tutor ſolus non adit pro pupillo.
3 Hec lex habet locum in pupillo proximo infantie.
4 Furioſus an poſſit adire vel curator pro eo remiſſiue.

Pupillus. Pupillus põt cũ tutoris authoritate hẽditatẽ adire. h. d. Primo declaremus tex. quid vult dicere, vt cãm acquirende hẽditatis nõ intelligat. Rñ. id eſt, nõ intelligit vtrum ab inteſtato, vel ex teſtõ ſibi tanq; voluntario, aut neceſſario, deferatur hereditas. Iſta enim dꝫ ſcire heres, l. his põt. ⁊ l. is qui
1 putat. j. e. ¶ † Quero quid vult dicere tex. neq; enim ſcire, neq; diſcernere talis etas põt: R. eſ. ſicut in iudicio primo fit examinatio, poſtea iudicatur, ita in intellectu noſtro primo fit examinatio, poſt examinationẽ iudicat intellectus. Iſta examinatio dicitur diſcernere: iſtius nõ eſt capax pupillus. Itẽ ſcire dicimur id qđ per cãm cognoſcimus, ⁊ per hanc examinationẽ factã, cuꝫ nobis, vel cum alio. l. in bonorum. de bon. poſ. iſtud ſcire non hꝫ pupillus. Et hoc vult tex. cũ dicit, neq; ſcire, neq; diſcernere põt. Quero quid vult dicere, nõ magis quã furioſus. Reſp. illud ſcire, quod procedit ab illa examinatione quã ſ. dixi, ſicut nec cadit in furioſum, ita nec in pupillũ: ſꝫ vnũ ſcire ſumptũ magis largo modo cadit in pupillũ, qđ nõ cadit in furioſum. Scit enim ꝙ bonũ eſt habere aliqd, ⁊ malũ nõ habere: ⁊ quedã multa vniuerſalia que habentur ſine examinatione, ⁊ ideo pupillus naturali-
2 ter obligatur, que in furioſo nõ cadũt. ¶ † Itẽ intellige hãc l. in pupillo qui nõ eſt proxim' pubertati, ſed infantie, qđ innuit tex. ꝙ dicit, ſi fari poſſit, alias ſi eſſet proximus pubertati poſſet ſcire, ⁊ cognoſcere. Eſt enim doli capax, vt in l. j. §. an in pupillũ. ſ.
3 depo. ⁊ de nou. l. j. in fi. Quero, qd in infante. Dic vt in gl. † Quero vtrũ tutor ſolus poſſit adire ꝓ pupillo: glo. dt ꝙ nõ, ⁊ bene. C.
4 de in. deli. l. potuit. † ¶ Quero vtrũ furioſus põt adire heredi-
5 tatẽ vel curator pro eo. Dicet j. de bo. poſ. infan. dela. l. j. † Quero vtrũ curator ſufficiat, ſcꝫ pupillo ad adeundã hereditatẽ: Dic
6 vt in l. cũ in vna. §. tutor. de ap. † Querit gl. an ſolus tutor poſſit petere bo. poſ. Et dt ꝙ ſic, l. tutor. de bon. poſ. concor. ...
puberi. ſ. de tu. ⁊ cu. da. ab his. ⁊ in d. l. potuit. C. de in. deli. ...
trarium no. C. qui ad bo. poſ. l. bonorum. vbi dicit idem in bo...
poſ. ꝙ in hereditate. ſed hanc gloſ. cum ſi. tenet Dyn. ⁊ ...

LEX XI.

a Impuberibus. a Hec lex ſeipſam ſum... mat. ⁊ gl. legit ... ne, qđ non eget ſuppletione. Ponit enim vnam ... Placen. quam reprobat, poſtea ponit veritatem ... collige breuiter ſic. Aut loquimur de impubere, aut de a... Primo caſu, aut ſe non immiſcuit, ⁊ ſine dubio poteſt ſe ab... re. Aut ſe immiſcuit, ⁊ tunc aut ſine tutore, ⁊ idem. Aut cu... re, ⁊ non poteſt ſe abſtinere, niſi per reſtitutionem. Aut loq... in adulto, ⁊ tunc aut non habebat curatorem, ⁊ ita loquitur lex, qꝛ ita demum poteſt ſe abſtinere ſi nõ ſe immiſcuit: ſed ... immiſcuit non poteſt ſe abſtinere, niſi per reſtitutionem. ... curatorem, ⁊ tunc diſtingue, vt in pupillo in prin. dicitur, ... cum eius authoritate, aut non.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Impuberibus. Ang. dicit ꝙ gl. hic inepte lo... tñ dicit ꝙ Bon. omnes maiores xxv. an. appellantur pu... ⁊ dicit Raph. ꝙ neſcit an de facto ita dicatur Bon. imo d... poteſt gl. excuſari, vt in puero centũ ann. Alleg. l. pueri. de ... ſign. ⁊ tex. ij. q. vij. preal. ca. Pau. vbi allegat puerũ centũ ... maledictum. Quis dicat puer paruus, vide l. fi. ⁊ ibi Bal. ... infan. expo. Et quis dicat puer, iuuenis, adoleſcens, ⁊c. vi... in l. ſi infanti. C. de iure deli. ⁊ Ang. in l. quidã ita. ad Tre... l. non aliter. §. j. de legat. iij. vbi bonus text. ⁊ Bald. in l. ... cinen. propin.

LEX XII.

Si qui ſe. Suus qui ſe non immiſcuit ... ſtinere beneficio edicti ... aditione indicis. hoc dicit. Hanc legem decla... fra eo. l. neceſſarijs.

LEX XIII.

1 Bonorũ poſſeſſio quando poſſit peti pendente co...
2 Conditio poteſtatina in pſona heredis poteſt eſſe d... ſuſpendat aditionem ⁊ repudiationem.
3 Repudiatio facta pendente conditione non valet, ... tione exiſtente poterit hereditas adiri.

a Si qui heres. a Illa hereditas ... tione amittit, ... ri, ſecus ſi adiri nõ poterit. h. d. ¶ Op. ... minatio hoc ita verũ eſt, non ſit neceſſaria ... batur in verbo delata. ſ. poſito, l. delata, de ver. ſig. ... j. gl. Op. ꝙ poſſit repudiare. j. de curat. bo. dan. l. j. ... j. eo. Soluit gl. ibi coram iudice. ſed extra iudicium ... Idẽ no. in legibus contrarijs. Op. de l. nec is. §. j. ... per l. illud, j. eo. ¶ Op. de l. j. C. de pac. Sol. per pactu... ſe obligare, ⁊ renunciare hereditati delate ſibi ſub condi...
b nõ ſimplici b renunciatione, rationem ponit ibi gl. Op. ...
1 poſ. ſm tab. l. ij. §. ſi ſub conditione. Dicit gl. † aliud in bo... poſſ. quam in hereditate. Tu vero dicas clarius. Pende... ditione poteſt peti bonor. poſſ. ſm tab. que non tribuit ... modo põt illa bon. poſſ. repudiari: ſed bon. poſſ. que tri... non põt peti pendente conditione, neq; repudiari, ⁊ ſic ... in hereditate. Op. ⁊ intro gl. iij. ſ. de condi. inſti. l. j. Sol... gas hic, qualis qualis conditio que tñ non ſit talis que ... pro non appoſita, ⁊ impleta: ſed ſit talis que ſuſpendat ... tionem. Op. ꝙ conditio que conſiſtit in arbitrio heredis ... ſpendit aditionem, l. verba. de cõſti. inſt. ergo nec repudi... vt ſi in alterius voluntatẽ conferatur, ipſo iure non valet ...
2 tio, l. illa inſtitutio. de her. inſt. Sol. † cõditio poteſtatina ... na heredis poteſt eſſe duplex. Uno modo expreſſe, ſi vo... in herede extraneo nihil operatur, in ſuo operat qꝛ fa... voluntariũ, tñ aditionẽ nõ ſuſpẽdo, ergo nec repudiatio... modo nõ loquitur hec lex. Secũdo modo põt cõferri in ... tẽ eius velatã, vt ſi decẽ dederit, ⁊ ſimil. ⁊ tunc aditio... dit: ⁊ idem in extraneo. l. ſi quis Sempronium. de her. ... nonnunquam. de condi. ⁊ demon. Dicit tñ gl. ꝙ ſi ap... voluntatem alterius per hec verba, ſi arbitrabitur, ... ba volet, ꝙ ſemper eſt pura, l. j. de leg. ij. hoc non eſt ... apponimus per ſi, facit conditionem, d. l. j. de lega. ij. ...
3 tis. † Quero repudiatio facta pendente conditione non ... poſtea exiſtente conditione poterit adire: Certe ſic, l. nec... j. eo. Ad hanc legem facit l. ſed ſi ⁊ de ſua conditione, j. ... (Et contra facit l. ſi quis ſub conditione. j. ſi quis omi...

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Is q heres. No. ſꝫ Pau. de ca. dicentẽ hic ...

per.⁊ ſi arbitrium probari,ꝙ ſi quis fuerit inſtitutus ſub cond.
poteſta.⁊ ea pendente dixerit nolle conditionem implere non
videtur per hoc repudiare,⁊ ſic poterit poſtea adire,l.nec is,§.
j.ȷ.co.⁊ ibi Barto..⁊ ſic eſt tex.opi.pro eo de quo dubitauit Ra
pha.in l.ſuus quoq;.§.ſed ⁊ ſi filio,de here.inſti.
ALEX.¶Non ſimplici.Nõ valet renuntiatio iuri de futuro.di
cebat tñ Rap.hic not.ſe putare ꝙ cum iuramento valet talis re
nun.Alle.Bar.in l.is poteſt.ȷ.co.tñ Bar.ibi non dicit hoc, ſed
hoc confirmo.q2 dicimus ꝙ iuramentum habet vim clauſule,ſi
non valet ⁊c l.cum pater.§.filius matrẽ,de leg.ij.ꝑ ſi fieret pſen
ti,talis renuntiatio valeret in vim pacti,ergo.⁊c.idem videm⁹in
ſimili queſt. mota per Pet.de Ancha.in ca.quamuis de pact.
in vj.an ſi filia renuntiauit future ſucceſ.patre abſente ſecũdum
formam,d.c.quãuis,an valeat.⁊ dicunt doc.per d.l.j.C.de pac.
non valere ⁊ maxime Pet.de Anc.tamen ex quo alleg.illam l.j.
vbi pactum fuit inter fratres factum,videtur de mente eorũ eſſe
intelligere ꝙ ſaltem fuerunt aliqui preſentes,qui illam renun.
acceperant,quamuis pater abeſſet,⁊ per conſequens non valuit
q2 inducebatur votum captande mortis,ſed in caſu noſtro non
erat preſens ille,per quem inducebatur tale votum,⁊ ſic illa de
ciſio non obſtabit.Facit etiam pro dicto Raph.q2 iuramentum
quoties põt ſine interitu ſalutis eterne ſeruari,ſeruandũ eſt.c.
ſi vero.⁊c.cũ contingat,de iureiu.Item facit,q2 per iuramentũ
abſenti ius queritur ſm glo.fin.in c.quoties cordis.j.q.vij.quã
alleg.Bar.in rub.C.res inter alios acta.⁊ in l. pactum quod
dotali.C.de col.⁊ ego dixi in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de
ver.ob.Si ergo ius queritur abſenti.ac ſi fuiſſet preſens,vz illa
renuntiatio,tanquam pactum liberatorium,per l.j.C.de pact.
cum ibi nota.teneatis menti,q2 non memini me legiſſe iſtud.di
ctum alibi.

§. Siquis.

Qui non poteſt adire propter dubitationem ſeu inhabilitatem,ſeu condition. de pendentiam.non poteſt repudiare.hoc dicit.

1 ☞Pater non poteſt repudiare hereditatem,in qua filius fuit inſtitutus contemplatione ipſius ſine conſenſu filij.
2 Pater poteſt cogere filium vt repudiet.
3 Repudiatio tacita que fit per curſum temporis facta per filiũ preiudicat patri.
4 Repudiatio patris ſi nõ valet an preiudicet ipſi patri,licet non filio.
5 Tacita repudiatio filij in hereditate aduentitia nocet patri.
7 Hereditas matris olim patri quirebatur pleno iure.
8 Repudiatio patris in quo noceat filio.
9 Dominus hereditatem ſeruo delatam repudiat,⁊ que ſit ratio.
10 Legatum vel fideicom. relictum filio vel ſeruo quando pater vel dominus repudiare poſſit.
11 Juſſus patris in repudiatione fienda per filium dz precedere.
12 Filio coacto per patrem repudiare ſubueniretur poſt mortem patris.

§. Neque filius

Seipſum ſummat.Quero nun
quid iſte §.habeat locum in he
red.patris profectitia,vt ſi filius fuit inſtitutus contemplatiõe
patris gl.dicit ꝙ ſic,ꝙ ſine dubio eſt verum, q2 tunc filius non
1 poteſt repudiare ſine conſenſu patris.Sz an pater poſſet † repu
diare ſine cõſenſu filij.eſt dubium.Et videt̃ ꝙ ſic,q2 profectitia
queruntur patri pleno iure,l.cum oportet.C.de bo.que lib.er
go ſi pater repudiet nõ nocet filio.Et ſic ratio hui⁹ legis ceſſat,
que eſt ne alter alteri noceat,⁊ hoc quidã tenent.Probo fortiori
ratione,quando filius inſtituitur contemplatione patris, etiã ſi
adeat fact⁹ ſuiiuris,cogetur patri reſtituere,vt l.aditio.ĩ fi.ȷ.e.
⁊ l.liber.de acqui.re.do.⁊ l.quidã cũ filiũ.de here.inſti. ¶Con
a trariũ[a] teneo,nam pater tunc nõ põt adire ſine filio,l.ſi quis mi
hi bona.§.iuſſum.ȷ.eo,ergo nec põt repudiare,l.is põt.ȷ.eo.Fa
teor tamen,ꝙ tunc põt cogere filium vt rẽpudiet,arg.l.idemq;
verſi.ſi cui mandauero.ſ.manda. vbi hoc optime probatur.Et
2 hoc verum in repudiatione expreſſa:in repudiatiõe† vero tacita
que fit per curſum temporis ſtatuta a lege communi,vel muni
cipali,vt forte a iudice,preiudicaret patri,l.fi.ȷ.qs or.in bo.poſ
ſer.⁊ ꝙ no in l.ij.C.de re.bo.poſ.Et in iſtis profectitijs per iura
noua nihil eſt immutatum hodie,vt no.in d l.fin.ȷ.quis or.in bo.
3 poſſ.ſer.†Si tamẽ tẽpus ſtatueretur a iudice, tunc nõ poſſet ho
die ſtatui filio,niſi patre conſentiente iudici,l.cum nõ ſolum.§.
4 neceſſitate.C.de bo.que lib.¶†Sed quero,licet[b] repudiatio pa
b tris non valeat.an preiudicet ipſi patri,licet non filio: Gl.dicit
ꝙ ſic,l.ij.§.denicq;.ſ.de ſo.ma.Jac.de Are,⁊ bñ,ꝙ illa loquitur ĩ
5 in pacto,nõ repudiatiõe ſimplici,per no.ĩ hac lege ĩ prin.†Que
ro an hec lex habeat locum in hereditate aduẽtitia.Gl.dt ꝙ ſic
ſpecialiter hodie vbi apud filiũ.debet remanere ,ppzietas ve
rũ eſt ꝙ olim,⁊ hodie non poterat filius repudiãdo nocere patri
nec pater filio,vt hic,⁊ ſic repudiatio nõ valebat.Hodie vero eſt
immutatum ꝙ repudiatio valet quantum ad repudiantem,⁊ al
teri remanet plenum ius adeundi,l.fi.§.vbi autem.C.de bo.que
6 libe.⁊ hoc eſt verũ in repudiatiõe expreſſa.¶†Sed qd dicemus
de tacita.Hoc.in l.j.C.qui admit.ad bono.poſſeſ.dicũt,qd ſicut
expreſſa repudiatio filij non nocet patri,ita nec tacita.Alij dicũt
contrarium,ꝙ puto verum,q2 d.l.cum nõ ſolũ , loquitur in repu
diatiõe expreſſa,ergo tacita.licet ſit eadem rõ tñ iura antiqua,
non ſunt correcta,l.precipim⁹.in fi.C.de app.Preterea moriẽ
te filio,pater priuatur hereditate ſibi a filio delata,niſi fili⁹ eſſet
infans l.ſi infantis.C.de iur.deli.eodem modo adueniente hoc,
caſu ꝙ fili⁹ negligat,pater priuatur hereditate,niſi forte fili⁹ ma
litioſe negligeret,tunc enim illa diceretur repudiatio.vt ȷ.e.l.
7 recuſari ⁊ haberet locũ d.l.cũ nõ ſolũ.¶†Quero nunqd heredi
tas.materna olim querebatur p filiũ patri pleno iure.an apud fi
liũ remaneret proprietas:Gl.hoc tãgit pleni⁹ hic ⁊ alibi aliquã
tulum in l.ij.C.de repet.bonor. poſſeſ.alibi non tãgitur,ꝙ recor
der.Quidã dicebant ꝙ olim filio remanebat proprietas,qd gl.
reprehẽdit,q2 hoc primo fuit introductum per Conſtantinum in
l.j.C.de bo.ma.Rich.Malum tractat hic hãcq.⁊ non facit de
his mentionem.gl.Cy.recitat eã in l.j.C.qui admit.ad bo.poſ.⁊
tz ꝙ de iure antiquo hereditas matris non acquirebatur patri
pleno.iure,p l.fili⁹.in prin.de inoffi.teſta.⁊ ibi dicebat ipſe eſſe
caſũ Cõtrarium eſt veritas ⁊ ſic eſt vera gl. hic polita caſus eſt in
c l.filiuſſa.ȷ.e.⁊ l.ſi filius meus.ȷ.ti.ij.Ad d.l.filius.[c] Reſpõdeo ꝙ
quoddam eſt ius querendum⁊,illud non queritur patri per fili
um etiã de iure antiquo quod appareat,q2 ius adeundi reſidet
in perſona filij ⁊ non tranſit in pſonã patris multo minus ius ꝙ
eſt preparatoriũ illius iuris querendi,vt querela inofficioſi que
parat ius adeundi : ſed aditione ſecuta.ius proſequendi ſcili
cet actio ſeu hereditatis petitio,ſeu ius retinendi, querit patri
8 incõtinẽti l.placet ȷ.e.⁊ l.ſ.alle. Diceres†tu,ſi in effectu adit.ſe
cuta queritur,patri quid nocet,filio ſi pater repudiat: Reſpon.
ꝙ filius hz ſpẽ ſi efficiatur ſui iuris antequã adeat,vt queratur ſi
bi ſicut ſeruo,ſcilicet ſi antequã adeat manumitteretur.Inſti.de
heredi.inſti.§.alienus.Ita dicit gl.hoc probatur in l.renitente.
9 C.de iu.deli.¶Quero quid[d] in ſeruo an hereditatẽ ſeruo delatã
d dominus poſſit repudiare.gl.dicit hic ꝙ ſic,⁊ ita tenet in l.lega
tum ſeruo,ȷ.de leg.j.Sed que eſt ratio.Cy inuoluit ſe multo.in
d.l.renitente.Domini,nõ video legẽ que hoc dicat ꝙ hereditatẽ
delatam ſeruo dominus repudiet ⁊ in contrarium habeo ratione
quia dominus non poteſt adire,l.cum proponas.C.de here,inſ.
ergo nec repudiare,l.is poteſt.ȷ.e.Non ob.l.j.§.per ſeruũ alle.
hic in gl.quia ibi loquitur in bono.poſſeſſ.non. in here.que fa
cilius cõfertur..Conceditur enim condit.pendente.l.ij.§.ſi ſub
conditio.de bon.poſſ.ſecundum tab.⁊ ideo de facili cõceditur
dñio poteſtas repudiandi,patri autem hoc non conceditur.l.ij.
C.de repud.bo.poſſ.Ratio,q2 filius expectat effici ſui iuris p
emancipationem,vel per mortem ſui patris,l.ſcripto.ȷ.vnde li
be.⁊ l.nã,⁊ ſi parẽtibus de inoffi.teſta.Seruus aũt nõ expectat
libertatẽ,niſi ex voluntate domini,vnde mortẽ eius expectare
ꝙ eſſet abſurdum,q2 caſum aduerſamq; fortunam,⁊c. l.inter ſti
pulãtem.§.ſacrã.ȷ.de verb.obli. ⁊ ideo ſi poneremus illũ ſeruũ,
eſſe ſtatuliberum,forte dominus nõ poſſet repudiare bonorum
10 poſſeſ.ſicut nec in filio.¶†Quero quid in legato vel fideicom
miſſo relicto filio,vel ſeruo.Reſpondeo ſcdm iſta iura.ſi legatũ
erat purũ ſtatim dies eius cedit,⁊ queritur,vel patri,vel domi
no.l.que legata regu..iuriõ pater vel dominus poſſet repudia
re:l.legatũ ſeruo.ȷ.de leg.j.Sed ſi eſſet relictũ ſub conditione,
non poteſt repudiare.Ita intelligit gl.C.de fideicõ.l.ex.repu
diatione.hodie in filio eſt immutatum,vt in aduentitijs quera
11 tur ſibi quoad proprietatẽ,⁊ pater non preiudicet ei. ¶†Que
e ro dz hic ſimul poſſunt [e] repudiare,an debeat procedere ius ſi
cut in aditio.Dico,ꝙ ſic.l,Jul.ȷ.de leg.j.Dixi in l.qui in alien.
in prin.ſ.eo.¶Item quero,quid ſi pater coegit filium ad repu
diandum vna ſecum.Reſpondeo ſubueniretur ſibi poſt mortẽ
patris,l.apud Celſum.§.fi.de doli. exceptione.

ADDITIONES.

a POMA.¶Contrarium.Item tenet Bartolus.in l.j. C. qui admit.
b ¶Sed quero.Contrarium tenet Alex.in l.legatum.ff.de le.j.p ter.in l.ſeruo inuito.in prin.ff.ad Trebel.
c ALEX.¶Filius.Adde Bar.in l.his poteſt in v.co.ȷ.eo.
d ALEX.¶Quero quid.Vide late Jmo.in l.leg.1.Quid in monacho.Cy.in l.deo nobis.C.de epiſc,⁊ cleri.⁊ Bal.in l.j.C. qui admit.in ix.queſt.⁊ Barto.in l.tutor in fin.de bon.poſſ.Bal. in

l.eam

l.eã quam.C.de fideicom.⁊ Cano.in c.in preſentia.de prob.
ALE. ¶Simul poſſunt.Et facit ad ſtatutũ q̄ filius ſine licẽtia patris nõ poſſit ſe obligare.q̄r ſatis dicitur licentiã precedere ſi ſimul ſe obligãt.Ad tex.in l.cũ pater.§.libertis.de leg.ij.ver. alioquin.quem ad hoc ibi ponderat Bar.in l.Titius.ſ.qui mo. pig.vel hypo.ſol.per illũ tex. quẽ alle.⁊ Bar.in d.§.libertis.⁊ Bar.ibi ſequuntur docto.⁊ Bal.idẽ in l.fi.C.ad Maced.⁊ in l.ſi filius eo.tit.⁊ in Spe.in addi.in tit.de reo Jo.And. in reg. qui ⁊ de reg.iu.Bal.in l.exceptionem.de except.⁊ ibi dubitat an ſufficiat patrem fideiubere pro filio in contractu. ad hoc vt videatur patris conſenſus interueniſſe,tamẽ p d.l.Tit. in pri. ſ.quib.mo.pi.vel hyp.ſo.videtur q̄ ſatis appareat de cõſenſu patris,⁊ ſic contractus teneat,q̄ tene menti.adde.an,⁊ quando pater ⁊ filius ſe obligant in inſtrumento,pater dicatur conſentire Bal.in addi.Spe.in tit.de accu.

LEX XV.

2 ☞ Error in cauſa acquirendi impedit aditionem.
3 Veritas quando inſpicitur magis quam opinio.
4 Heres neceſſarius qui credit ſe voluntariũ quando adire poſſit.
5 Cautela in redigendo ſcriptis immixtionem filij hereditatis paterne.
6 Geſſiſſe pro herede quando aliquis apparet,⁊ non apparet vtrũ putaret ſe voluntarium vel neceſſariũ,tunc videtur adijſſe.

IS Qui puta. Error.an ſit neceſſa.heres vel nõ,impedit repudiationem, vel aditionem. hoc dicit,
1 ¶†Quero quid vult dicere,plus in opiniõe quam in veritate.Reſpondeo,aditio cõſiſtit in animo ſolo,vt l. pro herede.§.j.ĩ.eo. ergo in ea debet magis inſpici opi.que eſt in animo,quã veritas.Sz hec opi.erat erronea,ergo vitiatr re-
2 pudiatio.Opp.extra gl.q̄ †iſte error non vitiet aditio.vt ſ.e.l. qui in alie.§.ſi is,ver.nã eum.Sol.hic quis errabat,an fuiſſet filiusfa.defuncti.de cuius hered.agebatur,⁊ ſic errabat in cauſa
a acquir.ᵃSi enim erat filiusfa.acqui erat ſibi facta ipſo iure,ſi nõ erat debebat ſibi queri per voluntatẽ.In l.contraria errabat in hoc an eſſet filiusfa.alicuius viuentis,⁊ ſic certus erat de cauſa adeundi ſed errabat in hoc,an alteri requireretur,vel ſibi, qui error.non impedit aditio.vt ibi.Solus enim error cauſe acquiſitionis,impedit aditionẽ,vt ĩ.e.l.ſi is ad quẽ.Ratio,q̄r impe-
3 dit voluntatem,vt ĩ.vineditis.Op.gl.†q̄ magis ᵇinſpicit veritas,quã opi.vt l.fi.ĩ.de cri.expi.here.⁊ l.ij.ſi a pupil.ĩ.p empt. cũ ſi Gl.non ſoluit.Dic,q̄ loquitur in aditione que conſiſtit in ſolo animo,,vbi magis inſpicitur opiniõi in his que ſolo animo. non conſiſtunt,ita ſentit glo.in l.heres.ĩ.eo.Et ita ſoluit Dyni ĩ.eo.l.ſi quis extraneus.§.j.⁊ hoc videtur hic dicere tex.vt ſ.dixi.¶Querit glo.tex.hic loquitur,quando in veritate erat vo-
c luntarius,⁊ putabat ſe neceſſarium,quid ecõtra:ᶜAlique fuerũt opi.inter gloſſatores finaliter determinat gl.quod declaro,ſi quidem eſt neceſſarius tantum,vt ſeruus,ſine dubio non põt adire voluntarie:qui velit,nolit,eſt heres nec habet beneficium abſti-
4 nendi.†Si vero eſt filius,⁊ neceſſ.tunc per beneficium abſtinendi põt dubitari.q̄r voluntarius de iure pretorio.Glo.tamen idẽ dt,⁊ bene Declaro,error talis impedit voluntatem,ergo impedit aditionem que conſiſtit in voluntate.Quod impedit volũtatem pz,ſi puto me voluntarium cum ſim ſuus,ergo habeo voluntate acqui.de nouo.non aũt habeo voluntatem immiſcendi me,quod eſt approbare acquiſitionem mihi factam a iure,vt di-
d xi ſuper rubr.Cum ergo ᵈacquiſitionem ipſam ego ignorẽ,nõ tenet aditio.Eodem modo ſi repudio,habeo animum ne acquiratur mihi de nouo,non aũt habeo voluntatem abijciendi acquiſitionem factã a iure,ideo vitiatur acquiſitio.⁊ repudiatio.Vi-
5 de glo.⁊ nota eam bene.†Et in hoc debet eſſe cautus quãdo redigitur in ſcriptis immiſtio alicuius filiusfam:vt dicas,talis ſciens patrem defunctũ,⁊ ſe eſſe ſuum heredẽ,eius here.ſe immiſcuit non idem ſi diceret. eam adiuit,vel pro herede geſſit. cum proponatur,ſciens ſe ſuum heredem.Si vero diceret ſciens hereditatem patris ſibi delatã,tũc nõ valebit aditio, q̄r ex⁊ delata eſt adiri poteſt.l.delata.ĩ.de verb.ſignific.no.ſ.eod.l.is qui heres,in princi.ſed hered itatem patris quis nõ poteſt adire, ſed acquiſitionẽ factam immiſcendo poteſt approbare. Predicta vera,niſi ſequeretur aliquod verbũ per q̄ apparet eũ ſciuiſſe ſe ſuum heredẽ,vt ſi diceret adiuit.⁊ immiſcuit, cũ immiſcere ſit
6 proprie ſuorum.†Sed quid ſi apparet,q̄ aliquid pro here. geſſerit,vtrũ aũt putaret ſe voluntarium, vel neceſſarium, nihil apparet.Certe cum hoc conſiſtat in iure non preſumitur ignorantia,l.leges.C.de legi.niſi probaretur per modum quem dixi in l.non fatetur.j.de confeſ.Et que dixi in aditione,idẽ intelligas in repudiatione.

ADDITIONES.

ALE.¶Acqui.Solus error cauſe acquiſitionis,vitiat... Et adde Bar.in l.ventre in j.op.ĩ.eo.
POM.¶Quod magis.Vide per propoſi.in c.veritate.
ALEX.¶Quid econtra.Vide Bal.in l.potuit.de iure... vbi tenet contra Barto,
ALEX.LOSE.¶Cum ergo.Codices quidã habent ... iſtam hoc modo,cum acquiſitionem ego ignorem ſiedam... immiſtionem,an per aditionem merito non tenet immi... aditio ⁊ eodem modo.⁊c.

LEX XVII

NEcis. Qui dubitat de viribus teſtamenti... teſt adire.⁊ dictũ alterius nõ impe... qui certus eſt.h.d.¶Opp.extra glo.Lis que... tur alicui de viribus teſtamenti,facit rẽ dubiã... ptus ĩ.ad car.ergo cum teſtam.Reſpondeo,concedo q̄ ... dubiam in omnibus que non conſiſtunt in facto proprio ... uilis mouetur,ſecus ſi ipſe fuit preſens teſtamento,vel ... q̄ ipſe fecit falſum teſtamentum.tangam in l.is poteſt.ĩ. probatur in l.cum falſum.ĩ.eod.

ADDITIONES.

a ALE.¶Necis.No.ſecundum Bal. q̄ vbi negatiua ... recto in ſenſum teſtis,põt de ea deponere,quãuis nõ ſit ... ta loco,⁊ tpe,⁊ ſic limitatur c.bone.el j.de elect.⁊ l.acto... ba.vbi habetur q̄ negatiua niſi ſit coarctata,nõ põt pro... quo inferebat Bal.pone Titiũ non fuiſſe preſentem,q... ſus mutauit Sempro.centũ.Nã Titius poterit probare ... fuiſſe preſentem.Et idem voluit Ange.⁊ Jmo hic alleg... in l.j.C.de errro.aduo.⁊ in l.Panton.§.rei perduellio... ⁊ Jo.An.in d.c.bone.el.j.tamen iſtud non videtur ver... ete,q̄r vt ipſi dicunt videtur contra ea que voluit ... autho.tut.Bal.⁊ Ang.in l.here.palam de teſta.⁊ in l. ... de ſecun.tab.⁊ Bal.⁊ Sal.in l.teſtiũ.C.de teſti,vbi ... ſtes dicunt q̄ aliquis fuit preſens.⁊ Adde ibi,ver. ... ſi inſtitutus in primo ⁊ ſecundo teſta.⁊ dubitat an ... leat,⁊ cum proteſtatione adſtat,eo modo quo meliu... mo,vel ex ſecundo.⁊ deinde moriatur,an illam hered... mittat.vide Pet.d e Anc.conſi.cciij.⁊ conſi.ccclvi.
b P.P.A.V.P.No.q̄ licet ille qui dubitat de viribus teſta... ſit adire hereditatem,poteſt tamen petere ſe mitti in po... ex beneficio.l.fi.C.de edi.diui.Adri.tollen.vt per Rom... ccxxv.

1 ☞ Repudiatione vnius iuris,qñ videatur repudiatum...
2 Succeſſionẽ de iure ciuili quis amplecti põt,⁊ de iure p...
3 Inſtitutus ſi repudiat vno iure,⁊ vult venire ex alio,qñ ... tur ſubſtitutus.

1
a §.Heres inſtitutus ᵃ†Repudiatione ... iuris non videtur ... diatum aliud,niſi repudiatum nõ potuit ſine illo repudia... Ex prin.no gl.q̄ dixi in ſummario,⁊ inducit ad duas q...
2 mo,†q̄ quis poteſt amplecti ſucceſſionem de iure ciuili,...
b diare de iure pretorio,vt C.eo.l.puberem.¶†Quid ſi ... tus habet ſubſtitutum,⁊ repudiat vno iure,⁊ vult venire ... feratur ſubſtitutus.Gloſſ. in l.ſuum.C.eod.dicit q̄ ſic ... contra Tu dic qñq̄ repudiatio refertur ad ipſam hered... ⁊ tunc videtur repudiare omne ius querendi illam hered... l.ſi duo.verſi.idem Julianus,⁊ l.duobus.§.ſi quis iurau... iureiur.Qñq̄ refertur ad ius adeundi,vt puta repudiat ... nem de iure ciuili,⁊ reſeruat de iure pretorio,vel contra ... co q̄ adhuc ipſe prefertur ſubſtituto.q̄r quãdiu põt inſti... cedere ſubſtitutus non admittitur l.quãdiu.ſ.eo.⁊ gene... loquitur d.l.quãdiu.que dicit,quãdiu poteſt admitti no... gnit quo iure,ſufficit ergo q̄ aliquo iure admitti poſſit ... Sed ſi diceret ſe nolle acquirere hereditatem ſimplici... detur in totum repudiare,ſicut econtra, quando dic...
3 acq.videtur velle acquirere omni iure,d.l.pube.¶†... gl.q̄ ſi aliquis põt venire per ſubſtitut.⁊ per ius ac... poteſt repudiare vno iure,⁊ alio amplecti.Dicã in l.ſi ... te.ĩ.eo.⁊ dixi.in l.l.re coniuncti.ĩ.de leg.iij.

ADDITIONES.

ALE ¶Heres inſtit.Adde Bal.no.in rub.qui admi.in ...
b POMA.¶Quid ſi.Hoc ſequitur Bal.in rub.C.quãdo ... q.Are.in §.vij.inſti.de bo.poſ.facit Are.conſi:xcj.in ...

LEX. XVIII.

1 ☞ Cognitio qui poteſt adire,cognoſcitur qui poteſt rep...
2 Adire quis ⁊ quando poteſt.

Ius adeundi hereditatem dicitur tribus modis.
Uouentes regulam fratrum min. ſunt incapaces hereditatum.
Societas ſi contrahitur de hereditate futura. nõ intelligitur cõ municari ipſa ſpes. ſed hereditas ſub conditione ſi obuenerit.
Ius adeundi quod habet conſanguineus, an ſit aliquod ius, vel aliqua res per ſe.
Ius ſuccedendi de iure canonico tollitur pacto cum iuramento
Ius ſuccedendi liberorum eſt aliquod ius per ſe ſeparatum a iure filiationis.
Ius ſuccedenti ex teſtamento alicui viuenti, non eſt ius, nec ſpes a iure approbata.
Subſtitutus pupillo, mortuo teſtatore, nõ dicitur aliꝗ ius ſuccedendi habere, vel ſpem aliquam, ita quod dicatur ius,
Statutum, quod quicunque habet inſtrumentum teſtam. vel codicillorum alicuius rei valoris decem librarum, vel ſupra debeat illud inſinuare intra ſex menſes non comprehendit ſubſt. pupillariter viuente pupillo, ſed per fideicommiſſum ſic.
Subſtitutus per fideicommiſſum habet ius ſuccedendi, ⁊ ſpem ſeparatam per ſe.
Ius adeundi reſpectu certe hereditatis iam exiſtentis, qꝛ mortuus eſt ille de cuius hereditate agitur, quando ſit aliquod ius ſeparatum per ſe, ⁊ quando dicatur ius adeundi, ⁊ quando ius deliberandi, ⁊ adeundi ⁊ deliberandi ſimul.
Seruus, ⁊ monachus ſi decedant ante aditam hereditatẽ, nec dominus nec Abbas poterit adire.
Ius adeundi hereditatem, eſt ius querendi.
Probatio cui incumbat, ſi contra adeuntem opponitur, ꝙ eſt ſeruus filiusfam. vel minor.
Teſtatorem fuiſſe mortuum qualiter probare dꝫ adire debẽs.
Teſtatorem mortuum, ꝙ heres ſciat quomodo probetur.
Infirmus vel abſens a ciuitate qui eſt, nõ p̄ſumitur ſcire illud, de quo eſt publica fama in ciuitate.
8 Scientia in preteritum non preſumitur.
9 Heres quomodo debeat ſcire teſtamentum factum: ⁊ ſe inſtitutum ad hoc, vt poſſit adire.
10 Heres qui credidit teſtamentum factum ⁊ ſe inſtitutum, ⁊ teſta. mortuum, ⁊ ita erat communis opinio, ⁊ adiuit, ſi poſtea ſuperuenit fama in contrarium, an aditio teneat.
11 Heredem ſciuiſſe, ſe pure inſtitutum, qualiter probetur.
12 Teſtatorem potuiſſe teſtari qualiter probetur.
13 Fame due contrarie, ſi probantur, ⁊ opinio heredis cũ vna concordat, que fama preferatur vt quis dicatur teſtari potuiſſe,
14 Heres adire volens quomodo debeat eſſe certus, ꝙ nullus eum precedat.
15 Heres adire debens, debet eſſe certus, an ex teſtamento, vel ab inteſtato hereditas ad eum pertineat.
16 Diſcuſſione probatur quem non feciſſe teſtamentum.
Per diſcutionem probatur quem non eſſe ſoluendo.
Item an aliquis ſit preſens.
17 Heres extraneus in dubio preſumitur habere ſcientiã teſtam.
18 Heres adire volens debet eſſe certus, an ſit neceſſarius, vel voluntarius.
20 Heres debet ſcire quando adit. ex qua parte ſit heres.
21 Filius vel ſeruus quando adit iuſſu patris vel domini, ipſe ⁊ nõ pater debet de predictis eſſe certus.
22 Pupillus ſi adit cum authoritate tutoris, tutor ipſe dꝫ habere ſcientiam predictorum.

IS poteſt. [a] Breuis eſt, ⁊ quãtum pro textu nõ eget ſummario, ſed ſummabo tex. cũ glo. ⁊ omnibus quẽ dicturus ſum. Qui hꝫ ius adeundi principaliter. ⁊ per ſe non impeditum ad ſuã vtilitatem, is repudiare poteſt. aliter non, hoc dt. ¶ † Nota, ꝙ tunc cognoſcimus qui poteſt repudiare, quãdo cognoſcimus qui põt adire. ¶ † Quero quis eſt qui poteſt adire. ⁊ quãdo poteſt adire: Glo. hic ponit ſex que requiruntur in perſona heredis volentis adire, quorũ ſi quid deeſt, adire non poteſt. Et hoc declarat gloſſ. ibi prin. vſque ibi, item ſcire debet. Item ad hoc vt ſciamus qñ adire poteſt, ponit quinque, que debent interuenire, quorum ſi quod adire non poteſt. ⁊ hoc proſequitur glo. vſque ibi ſed regula huius legis. Uide gloſſ. per te que eſt clara. ¶ Ad ea que dicuntur hic per gl. op. Imo dicitur poſſe qs adire quando ea non concurrunt qꝛ ſolum ſi ſit liber homo, ⁊ capax hereditatis: dicitur poſſe adire: l. in tẽpus. de here. inſt. ⁊ l. ſi ita ſcriptũ. ĩ. de leg. ij. ꝙ no. Inſti. de leg. §. legari. Item ex teſtamẽto poſſe adire dicitur etiã viuo teſtatore, s̄. de iniuſto teſtamento l. j. Pro declaratione horũ debetis ſcire ꝙ nos habemus in hoc tit. duas regulas. Unam negatiuã, ſcilicet, non poteſt repudiare qui non poteſt adire, l. nolle adire, s̄. eo. Aliã affirmatiuã, ſcilicet, is poteſt repudiare qui poteſt adire. † Et vt intelligamus eſt ſciendum, quod poſſe adire hereditatem, ſeu ius adeundi hered. dr tribus modis. Primo generaliter, ⁊ ſimpliciter, nõ reſpectu alicuius hereditatis preſentis, vel ſperate. ita loquitur l. in tempus, ⁊ l. ſi ita ſcriptũ. prealleg. ⁊ omnes leges que dicũt aliquem poſſe adire eo ipſo, ꝙ eſt capax iuris adeũdi, ⁊ illud ius nõ eſt aliquod ius preciſum, ⁊ ſeparatũ a libertate quã quis hꝫ, ꝗ libertas eſt naturalis facultas, ⁊c. l. libertas de ſtatu hominũ. Sicut enim ille qui eſt dominus rei non dicitur habere ius vſufru. quaſi illud ius ſit aliquid ſeparatum a dominio, l. vti frui. in prin. s̄. vſufru. petatur. ſed ideo vtitur, qꝛ domin⁹, ita poſſe iſtud capere non eſt ſeparatum a libertate, ſed ideo quis poteſt capere, qꝛ liber, ⁊ quando quis efficitur nõ capax. tunc dicitur ſtatus eius diminui. l. cognitionũ. in fi. de var. ⁊ extraor. cogni. Et hoc vult dicere titulus, de capitis diminutione, hoc eſt de diminutione ſtatus. hoc probatur in l. ſi in metallũ. de his qui pro nõ ſcriptis, ⁊ Inſt. de leg. §. legari, ⁊ in omnibus caſibus ibi notatis, ⁊ iſto poſſe ſic ſumpto, optime procedit regula negatiua, qui non poteſt adire, hoc eſt ille qui non eſt capax, ille nõ poteſt repudiare. l. nolle adire s̄. eo. ¶ Sed regula affirmatiua nõ pcedit. Qui enim habet iſtud poſſe, nõ habet iſtud repudiare. Quod patet qꝛ non poteſt quis adimere a ſe libertatem niſi patiendo ſe vẽdi ad pretium participandum, ⁊ ita etiam nõ poterit adimere illud
4 ius adeundi, ꝙ eſt idem cum libertate. † Fallit in his qui voluerũt regulam fratrum minorum, que eſt in altiſſima paupertate fundata, qui efficiuntur heredita. penitus incapaces vt in cap. exiui de paradiſo. de verb. ſignifi. in clementi. quod plene tractaui in
b meo libello minoricarum. [b] ¶ † Sed contra predicta obijcitur.
5 Societas poteſt contrahi hereditatis incerte, l. iij. §. de illo. pro ſocio. Ergo interim eſt aliqua ſpes. Si enim non eſſet aliquid, nõ poſſet deduci contractum. l. nec emptio. de contrahen. em. Reſpondeo, ibi ipſa ſpes non communicatur, nec in ſocietate ponit ſed communicanda venit ipſa hereditas obueniẽs, l. actiõe. §. diximus. s̄. pro ſocio. Si enim communicaretur ipſa ſpes, ita poſſet adire vnus ſocius ſicut alius, cum ius adeundi ſit cõmune, ꝙ eſſet contra legem illam. Sed poſſe adire ius adeundi, ed reſpectu certe hereditatis future, vt hic, vel ab inteſtato, vel ex teſta. Si ab inteſtato, vel eſt poteſtas adeundi deſcẽdentium, vel
6 alio. ¶ Aſſumo illud ſecũ. mẽbrũ. ⁊ hic quero, † vtrum ius adeundi, quod habet conſanguineus ſit aliquod ius vel res aliqua per ſe. Et videtur quod ſic. nam mater que non petijt tutorem filio, perdit ius ſuccedendi. l. ij. §. ſi mater. ĩ. ad Tertu. ⁊ omnẽ. C. ad Tertul. ergo eſt tale aliquod ius, quia ꝙ non eſt, perdi nõ poteſt. l. decem. de verb. oblig. Preterea, quis habet ſpem ſuccedendi alteri, l. iij. §. ſi quis s̄. de cõdictio. ob cauſam, ſed ſpes eſt aliquid l. ſpem. C. de don. ergo. ⁊c. Ueritas eſt, quod nihil eſt preciſum, ⁊ ſeparatũ a iure agnationis, ⁊ cognationis, ſicut vſufructus cauſalis non eſt aliquod ius ſeparatum a dominio. tex. eſt in l. ius aũt agnationis. s̄. de pactis, ⁊ l. iura ſanguinis. de re. iur. Probatur in l. poſt emancip. §. j. de lib. leg. ⁊ ſic patronus qui habet ius ſuccedendi liberto, non habet aliquod ius ſeparatum a iure patronatus, l. ſi de liberis agnoſcendis. Ex predi. apparet: ꝙ in tali iure ſuccedendi procedit regula negatiua. ſcꝫ qui nõ habet ius, non poteſt repudiare. Regula affirmatiua huius legis non procedit, qꝛ qui habet illud ius, ſuccedendi, nõ poteſt illud repudiare. d. l. ius autem agnationis, ⁊ d. l. iura ſanguinis, ⁊ hoc eſt verum, ꝙ non poteſt repudiare ſimplici repudia-
7 diatione, † ſed per pactũ cũ iura. poteſt, de iure canonico. extra de pactis. c. quamuis, lib. licet de iure ciuili ſecus, l. pactũ. C. de colla. ⁊ l. nõ dubium. C. de legi. Ius vero ſuccedẽdi ꝙ compe-
c tit patrono, poteſt tolli eodem modo [c] quo ius patronatus. l. ij. ⁊ iij. C. de iure patronatus. Non ob. l. ij. §. ſi mater. ĩ. ad tert. qꝛ fateor ꝙ ſucce. ius poteſt adimi ab illo iure agnationis, vel cognationis. ſicut vſuſfructus a dominio, ſed donec durat, nõ eſt aliꝗ ius ſeparatum ab illo iure agnationis. Nec obſtat ꝙ eſt ſpes aliqua, vt in d. §. ſi quis quaſi, qꝛ fateor ꝙ poteſt eſſe ſpes, hoc eſt, actus voluntatis ſperantis, tamen non eſt ſpes a iure approbata. ita ꝙ dicatur ius eſſe aliꝗ, imo totaliter reprobatur, in morte alterius, l. fi. C. de pactis. Eſt ⁊ aliud poſſe ſuccedere, d. ſeu ius ſuc-
d cedendi liberorum, ⁊ iſtud eſt ius aliquod per ſe ſeparatum [d] a iure filiationis, quod probatur. s̄. de ado. l. nec ei. §. preterea. vbi dicitur, quod filij habent ſpem ſuccedendi parentib. ⁊ iſtud a iure approbatur. propter votum parentum, l. ſcripto. ĩ. vnde lib. Quod apparet, quia mortuo filio primi gradus, nepotes ſuccedũt in illud, qꝛ ius patris ſumunt. ĩ. de ſuis ⁊ legitimis. l. j. §. ſuos. ⁊ lege Gallus. per totum de liberis ⁊ poſthumis, ⁊ in auten. de here. que ab inteſtato. ſuc. §. j. Si ſuccedũt in illud, ergo eſt aliquod ſeparatum a iure filiationis, cum illo non ſuccedãt. Extinguitur enim cum perſona, ⁊ in illo iure pcedit regula negatiua, quia qui nõ habet illud ius, non poteſt illud repudiare, non autem procedit regula affirmatiua, qꝛ non poteſt filius re-

nunciare iure ſuccedendi, dicta l. pactum. C. de collationibꝰ. l3. contrariū fuit factum in veteri teſtamento de Eſau, q vendidit fratri ſuo Jacob ius pꝛimogeniture. Eſt ergo aliquod iꝰ a iure
9 filiationis diſtinctum, ⁊ pꝛobaṫ in decretis, nō recoꝛdoꝛ vbi. †Et
f aliud ſcꝫ poteſtas ſuccedendi ᶠ ex teſtamento alicui viuenti, ⁊ illud ſimiliter non eſt ius aliquod, nec ſpes appꝛobata a iure: qđ apparet qꝛ quis non pōt petere aperiri tabulas viuentis, quod poſſet ſi aliquod ius haberet, l. ij. §. ſi dubiteur. j. tit. j. ⁊ non dꝫ eſſe ſollicitus đ hereditate viuētis, l. ij. §. inerdū. ſ. de vulgari ⁊ pupillari, Non eſt ergo aliud, niſi quedā poſſibilitas ſuccedendi ſic cogitata, vel imaginata, l. j. de iniuſto teſtamēto, vbi gl. in ver
10 bo, alio teſtamēto. exponit, potuit, id ē, poſſibile fuit. ¶ †Sꝫ cōtra hoc quero, gan ſubſtitutus pupillo, moꝛtuo teſtatoꝛe, dicatur habere ius ſuccedendi, vel ſpem aliquā a iure appꝛobatā, ita ꝙ ius
b dicatur: Reſpōdeo, qđ non. Solum enim ʰ in ſtatu libero fauore libertatis eſt introductum, vt viuente pupillo, dicatur habere ſpem, l. ij. ⁊ l. in tabulis. j. đ ſtatu lib. in alio ſubſtituto nō, dicta l. ij. §. interdū. de vulgari ⁊ pupillari. Et hoc dici iam pluris, i ci-
11 uitate iſta eſt ſtatutum, †qđ quicunque habet inſtrumentum teſtamenti, vel codicilloꝛū alicuius rei, valoꝛis decem libꝛarū, vel ſupꝛa, debet illud poꝛducere animo inſinuandi intra ſex mēſes, alias non valeret, nec audietur. Certe ille, q eſt ſubſtitutꝰ pupillo pupillariter, viuo pupillo nō tenetur inſinuare, qꝛ non habet ius nec ſpem aliquā, que cenſeatur alicuiꝰ eſtimationis, nec deberet eſſe ſollicitꝰ de hereditate viuētis. Pꝛo hoc optime facit tex. i l. poſt emācipationē. de lib. legata. Sꝫ ſi eſſet ſubſtitutꝰ per fideicōmiſſum, tūc aliud diceremus. Habet enim interim ſpem: qđ patet, qꝛ poteſt petere cautionem, vt toto titulo, vt lega. nomine caueatur, ⁊ nō certat de hereditate viuētis ſed iā moꝛtui, vt C. ad Treb. authen. niſi rogati. ergo habet aliquod ius quod poteſt eſſe eſtimationis decem libꝛarū ⁊ vltra. Pꝛedicta vera, ꝙ
r nū eſt ius aliquod ſcꝫ pꝛincipaliter, ⁊ per ſe, ſed bene poteſt dici ius aliquod, hoc eſt, qualitas aliqua inherens inſtitutioni facte de illo ſubſtituto. Quod apparet, qꝛ ſi inſtitutꝰ adijt paternā, non pōt repudiare pupillarem, l. quidā elogio. C. eo. Itē in venditiōe hereditatis paterne, pōt venire hereditas pupillaris, l. ij. §. illud de her. vendi. ⁊ ſic acceſſoꝛie, vt ibi no. Itē trāſmittitur ad heredem in caſu cū ipſa hereditate, l. qui patri, j. eod. His pꝛemiſſis, ad pꝛopoſitum dico, ꝙ iſta poteſtate ſuccedendi pꝛocedit regula negatiua: qꝛ q non habet, non poteſt eam repudiare. Affirmatiua aūt non pꝛocedit, qꝛ viuo teſtatoꝛe non poteſt repu-
12 diari hereditas, vt j. l. pꝛoxima. ¶ †Tertiū poſſe pꝛincipale, eſt poſſe adire hereditatē, vel ius adeūdi reſpectu certe hereditatis iam exiſtentis. quia moꝛtuꝰ eſt ille, de cuius hereditate agitur, ⁊ hoc tripliciter. Pꝛimo quādo hereditas nō eſſet delata, vt quia inſtitutꝰ eſt ſub conditione, ⁊ conditio pendet. Certe illud ius eſt aliquod, ⁊ ſpes aliqua iure appꝛopata. Quod apparet, qꝛ poteſt peti bonoꝛū poſſeſſio ſm tabulas. Et qđ iſta ſpes ſit aliqua res, eſt tex. ſupꝛa de heredi. vel actione vendita. l. nomina. facit l. ſpē C. de dona. ipſa tamen ſpes hoc caſu non poteſt cedi, nec tranſmittitur. Contra hoc videtur, quod illud, ꝙ eſt ſpes, nō ſit aliqua res, vt l. nec emptio. de cōtrahenda emptione. Solue per te. Se
c cundo modo dicitur quis habere poſſe ius adeundi hereditatē, quando hereditas eſt delata: ſed ſubeſt aliquod impedimentū, vel circa perſonam, vel circa caſus, qui pōūtur in gl: ⁊ illud poſſe, eſt ius aliquod. Qđ apparet, qꝛ ei preſcribitur. l. licet. C. eod. tit. non obſtante ignoꝛantia, l. fin. in fin. de pꝛeſcꝛiptio. longi tēpoꝛis. ⁊ de pꝛeſcrip. xxx. annoꝛum. l ſicut l. omnes. Itē quādoqꝫ trāſmittitur, vt vt in caſibꝰ qui no. in l. ventre. j. eod. Sꝫ videamꝰ iſtud qđ ius eſt Reſpōdeo, ſi quidē impedimētum eſt animi, qꝛ furioſus, vel infans, vel aliter ignoꝛās, teſtamētum, vel moꝛtem teſtatoꝛis vel hereditatem ſibi delatam, tunc appellaṫ ius adeūdi, non dico ius deliberandi, quia deliberare nō poteſt ille qui ignoꝛat, l. cū antiquioꝛibꝰ. C. eod. ſed ſi eſt aliquod impedimentum ſubſiſtente ſcientia, vt eſt filiuſfamilias, vel pupillus, vel eius tutoꝛ, tunc dicitur etiā ius deliberādi. Quod apparet, qꝛ tales deliberare poſſunt, l. qui in aliena. §. ſi is qui putabat. verſi. nā eum. ſ. eo. ⁊ l. multum de conditio. ⁊ demonſtra. Dixi plene in l. qui duos. đ rebus dubijs. facit C. qui admit. ad bono. poſſeſ. l. j. ⁊ qs oꝛd. in bono. poſſ. ſer. l. fi. Et iſtud dicitur ius deliberādi, ⁊ adeundi ſimul, ſcꝫ quia ius deliberandi pꝛeſupponit ius adeundi, l. cum antiquioꝛibus. in ij. gl. parua: ſed ius adeundi pōt eſſe ſine iure deliberandi, vt ſ. dixi. Sed oppo. ſi illud eſt ius aliquod, ergo ſeruꝰ anquirit domino, vt l. acquiritur. đ acquirerum dom. Nō ergo eſt neceſſe, ꝙ pꝛecedat iuſſus. Reſpondeo,
i iusⁱ acquirendi per filiū, vel ſeruum, nō queritur patri, vel domino: quia ſic eſſet acquiſitum antequam adiret, contra l. pꝛetia rerum j. ad legem Falc: ſed ius pꝛoſequendi actionem iā queſitā, vel queſitā retinēdi, acquiritur, d. l. acquiritur. ⁊ l. placet. j. eo. ⁊
13 dixi in l. is q. §. fin. ſ. eo. Ex hoc patet, †qđ ſi ſeruus decedit ante aditam hereditatem, dominus non pōt adire l. inde ... §. j. ſ. ad l. Aqui. Et idē dico in monacho ſi decedit ... Abbas, nō pōt adire eadem ratione. Nunc ad ppoſitum ... iure pꝛocedit regula negatiua, q̄ nō habet illud poſſe ... pōt repudiare: nō autem pꝛocedit regula affirmatiua ... bet illud poſſe, l3 impeditus poſſit repudiare, vt hic ... pꝛin. ⁊ l. qui heres in pꝛin. Tertio modo dicitur poſſe ... habere ius adeundi, nullo modo impedit, ⁊ iſtud appel... titer ius deliberādi, ⁊ adeundi, d. cum ātiquoꝛibus. in ... illo iure pꝛocedit regula negatiua, ſcꝫ, qui non poteſt ... aliquo impedimento, non poteſt repudiare. l. nolle. ſ. co. ... dit regula affirmatiua poſita hic, ſcilicet, ille, q poteſt a... aliquo impedimēto, pōt repudiare. ¶ Illa ergo regula ... tata, reintro gl. ⁊ opp. ad eam. Tutoꝛ poteſt adire here... fāti delatā abſqꝫ aliquo impedimēto, l. ſi infanti. C. eod. ... nō pōt repudiare, l. tutoꝛ. j. de bo. poſ. ergo regula non ... Reſpon. đt. glo. fallit. Tu dic, hec regula pꝛocedit in eo ... adire pꝛo ſe ⁊ ad ſui vtilitatem, ſecus in eo, qui adijt pa... ta no. in l. eius eſt nolle. j. de re. iur. tāgitur in glo. i. d. l. ... ti. Opp. ſeruus repudiare nō poteſt, tū poteſt nolle adire ... fi. C. de here. inſt. Dicit gl. ibi fallit. Certe non fallit quia ... nō pōt adire, licet poſſit nō adire. Sed dubium facit qui... tur de domino, qui poteſt repudiare, l3 non poſſit adire ... vt in l. is qui heres, in fin. ſ. eo. Opp. bonoꝛum poſſeſſio... cretalem quis poteſt acquirere, non tamen poteſt repu... §. decretalis. de ſuc. edic. Gl. dicit, ibi fallit. Tu dic, quod ... ius querēdi, ⁊ tunc tractamus de repudiatiōe, ita loqu... hoc eſt, đ nō acquiſitiōe, vel de abdicatione poteſtatis ... ſed bonoꝛū poſſeſſio decretalis eſt ius queſitum. vnde ... dit repudiatio, qꝛ bene pōt queri, vtrū poſſit relinqui, ... pꝛo. derelicto nō an poſſit repudiari, quia iam queſitum ...
4 go ⁊c. l. ſicut. C. de repu. he. Et †pꝛo hoc dico, ꝙ illud ... di hereditatē eſt ius querēdi, ⁊ ius querēdi nō queritur ... ſ. dixi de filio, ⁊ ſeruo, ⁊ monacho, ideo dicunt iura ... ter hereditas non adita non trāſmittitur, l. j. §. nou... tol. ⁊ l. vnica, de his qui ante ap. tab. ¶ Expediti ... ius legis veniamus ad quedā ex quibꝰ apparebit ... legis, ⁊ pꝛimo hic ponūtur impedimenta quedā ... dā circa alias qualitates q̄ interuenire debet. ¶ ...
k te. obec pꝛobētur. Circa perſonā de facili videtur. ...
15 quirit ꝙ ſit liber homo. Certe †ei, q dicit eū nō liberum ... onus pꝛobādi, ſi eſt in poſſeſſiōe libertatis, alias ſecus ... C. de ſer. expoꝛ. Et eodem modo in eo quod dicitur ... circa. ſ. de pꝛoba. ⁊ ꝙ not. in l. Titia. ſupꝛa ſoluto ma... Itē ꝙ dicitur, ꝙ debet eſſe compos mentis, ⁊ ille debet ... qui dicit non compotem mentis, l. nec codicillos. C. de ... dem ꝙ dicitur, maioꝛ xxv. an. dic, vt ibi dixi in l. de etate ... no. ¶ Venio ad alias qualitates, in quibus eſt aliqua ... tas, pꝛimo đt glo. debet ſcire teſtatoꝛem moꝛtuum, vt ... hoc impoꝛtat duo, ſcilicet quod vere ſit moꝛtuus. ... heres ſciat. Pꝛimū qualiter pꝛobetur, tāgit gl. i l. ſi ...
16 j. eo. ⁊ j. tit. j. l. ij. §. ſi dubitetur, ⁊ ibi dicā. Secundū ... heres ſciat, examinemus. Et ſciendū eſt, ꝙ illud ſcire ... intelligi de vera ſciētia que percipitur per cenſum ... de teſt. l. teſtiū. de teſt. ⁊ l. qui teſtamēto. §. finali. ſ. de te... ⁊ l. pꝛima. in pꝛin. cipio, de his que in teſtamen. delen. ... ligitur de ſcientia, hoc eſt, de vehementi opinione, lege ... dam. §. ꝙ dicitur, j. eodem. ⁊ no. in l. ſi quis extraneus ... §. finali. Facit quod not. in gloſſ. in l. ij. §. idem Labeo ...
l plu. arcen. Nunc videamus qualiter hec ſcientia pꝛobet... ꝙ aduertendum, eſt quia aliquando ille qui dicitur heres ... ſe ſciuiſſe defunctum teſtatoꝛē ad hoc vt euitet onera he... ria, ⁊ alius vult pꝛobare ipſum ſciuiſſe, ⁊ tunc ſi quidē ... re expꝛeſſe aliquid vt heres, videtur cōfeſſus illū moꝛtuum ... ſe qꝛ viuentis nulla eſt hereditas, l. j. ſ. de her. vēd. ⁊ l. ... nec poteſt venire ꝯ ſuam cōfeſſionem, niſi de erroꝛe do... neraliter. C. de nō numera. pecu. Sꝫ poſſes dicere. ... non debet pꝛeiudicare, niſi quantum ad illos qui pꝛe... runt, l. fi. ſ. đ interro. act. Reſpōdeo, ꝙ non eſt illud ... in caſu illo aditio pꝛeiudicat quo ad omnes, etiā ſi fia... ciendo id ꝙ non poteſt fieri citra ius ⁊ nomen heredis ... rede. j. eo. Nō. ob. l. fin. ſ. de interr. act, quia debet int... eo qui heres eſſe non poterat, vt ibi not. Quādoqꝫ ille ...
m dicitur, ᵐ hec nō expꝛeſſit ꝙ faceret vt heres, ſed alio ... hereditarias adminiſtrauit, ita ꝙ ſi ſciret moꝛtuum, ... adiuiſſe. in caſu iſto ſi pꝛobetur quod ſit cōſanguineus ... dicitur moꝛtuus, ſcire pꝛeſumitur, l. octaui. j. vnde cog. ...
n tela. ⁿ C. in integ. reſti. mi. niſi foꝛte ipſe ex aduerſo ad... dū talem pꝛeſumptionem pꝛobet abſentiam ſuam, vel ... aliud, p quod tollatur illa pꝛeſumptio. l. filium de his ...

ſui, vel alie. iur. ⁊ extra, q ma. ac poſſ. cum in tua. Si vero non eſt
cõſanguineus, ſed probaret ꝙ eſſet vicinus, tunc deberet ꝓbari
ꝙ fama eſſet in vicinia, ⁊ preſumeretur ſciẽtia, vt no. in l. ſi tutor.
C. de peri. tuto. ſʒ ſi non eſſet vicinus, ſʒ eſſet eiuſdẽ ciuitatis, dʒ
probari fama in ciuitate, ⁊ preſumitur ſciẽtia eiꝰ. l. regula. §. j.
⁊ l. nec ſupina. ff. de iur. ⁊ fac. ign. ⁊ facit. C. de remiſ. pig. l. ſi eo tẽpo-
re, ⁊ d. l. ſi tutor. ⁊ d. c. cũ in tua. niſi ipſe ex aduerſo ad tollẽdã iſtã
preſumptionẽ probaret abſentiam, vel infirmitatẽ, d. c. cũ in tua
ꝙ no. diligenter, † q2 illud quod dicitur, quod preſumitur quis
ꝙ ſciat illud de quo eſt publica fama in ciuitate, intelligitur de ſa-
no non de infirmo, preſente non de abſente. Aliquando ille qui
dicit heres nõ eſt cõſanguineus, ° nec vicinꝰ, nec eſt ciuis eiuſdẽ
ciuitatis, tunc nõ preſumitur preſentia, ⁊ tunc nec per cõſequẽs
ſcientia, niſi alijs modis probetur. Nam ſi preſumitur eſſe in ci-
uitate vnde eſt, niſi ipſe probet abſentiã, vt dictum eſt de neceſſi-
tate preſumitur ꝙ nõ eſt in alia ciuitate. l. optimam. C. de cõtra-
hẽ. ⁊ cõmit. ſtipul. Aliquando ipſe heres dicit ſe ſciuiſſe, ⁊ alius
ad excludendum eum ab hereditate, dicit, ipſũ neſciuiſſe: ⁊ tũc, aut
ille heres dixit tunc, ⁊ nunc dixit aliquẽ mortuũ, ⁊ eſt preſumptio
ꝙ vere ſciuerit ex eo quod dixerit. Nemo enim videtur dixiſſe ꝙ
mente nõ cogitauit. l. Labeo. de ſupel. lega. Eſt enim ei creden-
dũ in his q̃ in mente ſua cõſiſtunt, vt no. Inſtitu. de actio. §. alie
niſi ex aduerſo ad excludendum illam preſumptionem ſcientie,
probetur cõtrarium, ꝙ poteſt fieri probãdo ꝙ fuerit mortuꝰ tali
loco, ⁊ tempore: ⁊ ꝙ tunc heres erat in tali loco. quod ad eius no-
titiam peruenire nõ potuiſſet. d. l. optimã. vel probãdo quod per
alios cõmunit viuere putabatur: ſi opinio heredis, que colligi-
tur ex dicto ſuo. nõ fuit mota iuſtis rationibus, ꝙ ſufficit ad im-
pediendam aditionem. l. cum quidam. §. quod dicitur. ĩ. eodem
¶ † Sed pone qđ quidã ſe ſciuiſſe in preteritũ non dixit, ſed ſim-
pliciter bona adiuit, ⁊ modo ſcire dicit, non ſufficit, puta, ſi ius
adeundi eſſet ſibi delatũ per ius deliberandi, quod durat anno.
l. cũ antiquioribꝰ. C. eo. ⁊ annus eſſet elapſus, certe nõ preſu mi-
tur ſcientia in preteritũ per regulã l. verius. ff. de probatio. ⁊c.
⁊ reſumitur. de reg. iur. li. vj. quod intellige niſi probaret aliqd,
per ꝙ ſcientia preſumatur: puta: q2 erat conſanguineꝰ, vel vici-
nus, vel ciuis ⁊ erat fama in vicinia, vel in ciuitate, vt ex predi-
ctis patet. Et eodem modo qñ tractatur de probanda ſcientia
alicuius hominis iã defuncti propter ius deliberãdi, qđ ſciens
tranſmittit. probari. enim dʒ per cõiecturas predictas, que cõ-
iecture poſſunt tolli per alios modos predictos. Sit ergo cautꝰ
aduocatus ad faciẽdas probatiões cõcludentes pro parte ſua,
Sum expeditus de primo. ¶ Secũdo dicit gloſſ. qđ debet ibi
ſibi delatã, q2 pure inſtitutus eſt, vel eſt purificata inſtitutio, vt
in gl. ¶ † Circa hoc eſt aduertendum qđ primo preſupponit te-
ſtamentum eſſe factum, ⁊ illud debet ſcire, non intelligas quod
interfuerit teſtamẽto, vel viderit fieri. vel legerit: ſed ſufficit qđ
ei ſit dictũ, vel ſcriptum literis amicorum. l. de etate. §. fi. ff. de in-
terrog. act. vel qđ de hoc ſit communis opinio, ⁊ per ſupradicta
apparet ꝙ hereditas poteſt adiri clauſis tabulis. l. j. §. cum igi-
tur. de cad. tollẽ. ⁊ l. j. in fi. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ l. j. ĩ. de bono. poſ.
ſecundũ tabul. ſed ſi ex aduerſo probaretur communis opinio ⁊
fama, qđ teſtamentum non eſſet factum, tunc heres non poſſet a-
adire, licet eſſet in contraria opinione: ſed ſi eſſet certus per
ſuum factum, vt q2 interfuiſſet, vel haberet teſtamentum publi-
cum, vt probaretur, ĩ. eodem l. cũ falſum. ⁊ ff. proxi. in princ. ⁊ ibi
not. ⁊ ĩ. eo. l. cum quidã. §. fin. Item ſi heredi moueretur queſt.
de teſtamento, per hoc diceretur reddi dubiꝰ, adeo qđ non po-
teſt adire, niſi ſit certꝰ perfecte. d. l. cum falſum. ĩ. eod expreſſꝰ in
o d. l. ſcriptꝰ. ĩ ad Carb. ¶ † Pro declaratione huius queſtiõis,
⁊ precedentium, ẽt ſequentium, moueo vnum dubium, pone qđ
heres credidit ab initio teſtamentũ eſſe factum, ⁊ ſe inſtitutum,
⁊ defunctum mortuum, ⁊ ita erat cõmunis opinio, ⁊ fama ⁊ veri-
tas, vnde ipſe potuit adire, ⁊ adiuit: poſtea ſuperuenit fama in
cõtrarium, quid erit de illa aditione: Videtur qđ ſit nulla, nam
ſequẽs fama tollit primã. l. ij. §. ij. in princi. ĩ. quis ord. in bono.
poſſeſ. ſer. Cõtra dico. Nam poſtquã quis effectꝰ eſt heres, opi-
nio cõmunis cõtraria, illud non permittit, nec extinguitur. l. cũ
quidã. §. ſuum. ĩ. eo. Lʒ enim cõmunis opinio impediat aditio-
nem, ꝑ non tamen põt extinguere aditionem factã vt ibi patet,
⁊ in hoc etiam debet eſſe cautus aduocatus, vt articuli conclu-
dant famã tali tempore, qđ ſufficiat ad intentionem ſuam. Po-
ſito ergo † qđ conſtet teſtamentũ factum, debet ſcire vtrum pure
vel ſub cõditione ſit inſtitutus. Ponamus ergo, quod in veri-
tate ſit inſtitutꝰ pure, ſʒ an heres hoc ſciuerit, dubitatur, qualiter
probetur: Hic aut heres fuit certificatꝰ de teſtamento q2 inter-
fuit, vel vidit, vel. recitari fecit, ⁊ tũc non põt dubitari quin ſciue-
rit id qđ eſt, vt ĩ. tit. per totum. Aut heres fuit certificatus ex o-
pinione multorũ ⁊ fama, vel ex literis amicorum, ⁊ tũc aut illo-
rum opinio, vel aſſertio habebat ſe ſimpliciter ꝙ, talis erat inſti-
tutus, vtrum pure, vel ſub conditione, nihil dicebant, ⁊ tunc pre-
mendum eſt quod pure crediderit. l. j. ĩ. de cond. ⁊ demõ. ⁊ iđ po-
terit adire quia ſua opinio cum veritate cõcordat. l. cum quidã
§. ꝙ dicitur. ĩ. eo. Aut opinio vel aſſertio, ex qua heres fuit certe
ficatus habebat ſecum dubitationem, vt q2 dicebant feci teſta-
mẽtum, ⁊ inſtituit talem, neſcimus vtrum pure, vel ſub conditio.
⁊ tunc heres nõ põt eſſe certus, niſi interfuerit. l. cum falſum. ĩ.
eo. ⁊ ff. l. proxi. in prin. Si vero dubitatur qualiter fuit certifica-
tus, ⁊ tunc in dubio heres preſumitur ſcire que in teſtam. conti-
nentur. l. cum heres, de liber. lega. ⁊ l. quidã ita. §. ſi quis filium
ad Treb. facit ff. de tranſac. l. nõ eſt ferendus. Examinaui in l. q
me. §. duo fratres. ĩ. de ver. obli. Sed ſi poneremus heredem in
veritate inſtitututum ſub conditione, tũc ſi conditio nõ extitiſſet
abſque dubio. addi. nõ valeret, vt in. vul. Sed ſi poneremus cõ-
ditionem extitiſſe. ſed dubitatur an heres ſciuerit extitiſſe, tunc
poteſt eſſe cõditio conſtituta in talem euentum ꝙ heres preſu-
mitur ſcire, puta mortem conſanguinei, vel vicini: vel aliquẽ euẽ-
q tum alicuius facti, de quo fama erat in ciuitate, q, vt ex predict.
pʒ. Sed ſi predicte preſumptiones ceſſarent, reſtat regu. ꝙ pre-
ſumitur ignorantia. d. l. verius. ⁊ d. ca. preſumitur. An autem
d. ignorãtia vitiet aditionem aduerte, quod ſi heres ſciuerit cõ-
ditionẽ adiectam vitiatur aditio. Si vero credit ſe pure inſtitu-
tũ, licet fuerit ſub cond. purificata, aditio. valet d. l. ſed ⁊ ſi dſua.
22 in fi. ⁊ l. ſi quis extraneus. §. fi. ĩ. e. ⁊ ibi p Hy. ¶ † Tertio requi-
r ritur, dicit r ꝙ ſit certus quod teſtator potuerit teſtari, alias du-
bitat de viribus teſtamenti, vt l. heres. §. fi. ĩ. eo. Certe hoc quod
potuerit teſtari de facili ſcitur. ſcilicet ſi nõ habet aliquas ex il-
lis condition. que ponuntur in l. ſi queramus. de teſt. ſed ſi quis
vellet probare heredem de hoc dubitaſſe ad excludendũ eũ ab
hereditate, tũc hoc eſt difficile. Ideo aduerte, aut quis vult hoc
probare per verba here. adeuntis, vel per facta extrinſeca. Pri-
mo caſu, ſi quidẽ verba hered. expreſſe habent ſe ad dubita. vt
q2 dixit, neſcio ſi potuerit facere teſtamentum, vel non, quia igno-
ro, vtrum fuit pupil. vel adultus, an pater eius deceſſerit ante
eum, vel nõ, tunc eſt probata dubitatio. Eſt enim actus mẽtis q
probatur per verba. l. Labeo. de ſupel. leg. ⁊ quod no. Inſt. de
act. §. alie. Sed ſi verba hered. oſtenderãt ꝙ animus magis in-
clinabat ſe ad vnam partem quã ad aliam, tũc ſecus eſſet. Verbi
gratia, dicebat heres, credebam ꝙ pater deceſſerit ante eũ, vel
ꝙ eſſet adultus, quia ſic audiui a tali, nec tamen poſſet eſſe bene
certus, tũc non nocet talis incertitudo, cum habeat vehemẽtem
opin. in ea parte que ſufficit, vt not. in l. ſi quis extraneus. in fin.
infra eo. Si vero probaret dubitationem heredis per alia extrĩ-
ſeca, tunc ſi communis opin. ſeu fama erat contra id ꝙ heres ad-
eundo aſſeruit tunc aſſertio heredis nihil releuat. l. cum quidã.
§. quod dicitur. infra eod. niſi heres doceret ſe certum per ſen-
23 ſum corporis, vt ĩ. eod. l. cum falſum, ⁊ ꝙ ff. dixi. ¶ † Sʒ quero.
quid ſi circa id probentur due fame contrarie, ⁊ opinio here. cõ-
cordabat cum illa que magis faciebat pro eis ſtãdũ eſt illi fame
que procedit ab hominibus magis dignioribus. l. cum quidã.
§. ꝙ dr, ſi putetur, ver. quid ergo ſi ipſa. ĩ. eo. vbi mulier licet ne-
get, ſi obſtetrices affirmant. ſtatur earũ dicto, ⁊ ſi eſſet fama equa-
lis putarẽ ſatis dubitari hoc eſſe probatam dubitationẽ, quia
animum ſuũ nõ poteſt inclinare magis ad vnã r rem, quã ad aliã
2 ¶ † Quarto dicit gl. requiritur quod ſciat ꝙ nullus eum prece-
dat, alias dubitaret de viribus teſtamenti. l. cum quidã §. j. ĩ. e.
Hoc ꝙ aliquis eũ precedat, poteſt cadere in dubitationẽ altero
de tribus modis, primo ſi forte defunctus habebat quẽdã filiũ
qui abſentauit ſe, ⁊ de eius vita vel morte dubita, tunc qualiter
quis poſſet certificari ꝙ nemo eũ precedat apparet ex his dicẽ-
tur ĩ. Qualiter poſſet probari vita vel mors alicuius, dicit in l.
§. ſi dubitet. ĩ. tit. j. Scđo poteſt hoc contingere, q2 eſt aliquis
preſens, qui dicit ſe filiũ, alius negat, q2 forte dicit ſuppoſitũ eũ,
vel ex alio natũ ꝙ qualiter deducatur in certitudinẽ, nõ eſt no-
ſtra materia, ſed l. j. C. de ad leg. Cor. de fal. ⁊ l. ſcriptus. Car. l.
filiũ. de his qui ſunt ſui vel alie. iu. Tertio modo põt cõtingere,
q2 eſt quedã mulier q̃ dr pregnans, que paritura eſt poſthumũ
anteriorẽ in gradu. De hoc ſi dubitatur, vel quando certificet
tradit doc. a Iuriſc. in l. cum quidã. §. j. ĩ. eo. Quod dic breuiter,
aut mulier ſe pregnantẽ eſſe, vel non eſſe, ⁊ per neminem, contra
dicitur, tunc eius dicto credetur. d. l. cũ quidã. §. quod dicitur
ſi putetur. ĩ. e. ⁊ l. ff. de ventre inſpiciẽdo. Si vero cõmunis opi.
obſtetricum vel dominarum que cũ ea conuerſatur, ſe habeat in
contrarium: tũc ſtandũ eſt illi opin. Sed ſi opi. ſunt diuerſe, dic
25 vt ſupra. ¶ † Quinto dicit gl. ꝙ ſcire debeãt qua ex cã ad eũ
s pertineat, vel ex teſtamẽto. ſ vel ab inteſtato, vt ĩ. e. l. ſi is ad quẽ
Hoc quod dicit ex teſtamento, de facili ſcitur ſecundũ ea q̃ dixi
ff. Sed hoc ꝙ dicit, ab inteſtato, illa eſt mere negatiua, ſcʒ quod
teſtam. non fecit, qualiter ergo hoc ſcire poterit: Reſpon. ex opi-
nione cõmuni, quãtũ cum veritate concordati, vt. §. ꝙ dicitur.

Si vero

Si vero communis opinio eſt ꝙ teſtamentū non fecerit, eo ipſo ꝙ hoc allego, ſcʒ teſtamentum non factum, probata eſt intentio mea, niſi per aduerſariū aliud probētur. l. cū probatio. ⁊ ibi no.
26 ſ. de proba. Sʒ ſi opinio eſt ꝙ fecerit teſtamentum, tñ non reperitur, tunc ad hoc vt poſſit veniri ad aditionem, cōſulerem fieri diligēter inquiſitionē authoritate iudicis, ſcilicet ꝙ interroga-
t rentur omnes notarij, ⁊ habētes ptocolla notariorū mortuorū, interrogarentur conſanguinei, ⁊ vicini, ⁊ preſbyteri, quibus cō-fitebatur, ⁊ ſimiles perſone, ⁊ ſi non reperiretur apud illos, tunc dicatur pro vero teſtamentū non eſſe factū. Sic deducitur in verum, per diſcuſſionem quē non eſſe ſoluendo, in auth. de fideiuſ. §. j. ⁊ C. de pig. auth. hoc ſi debitor. Sicut etiā per diſcuſſionem deducitur in notitiam, an aliquis ſit preſens. l. cū quidā. §. fi. cū leg. ſeq. j. de l. ij. ⁊ l. hoc iure. de verb. oblig. ſic etiā per diligetē
v inqūtionē certificamur an res extet, vel ſit deꝑdita. l. iij. §. Nerua filiꝰ. de acquirenda poſſeſſione. In dubio aūt ſi de hoc nihil eſt dictū, ſi quidem eſt heres ſuus, nō eſt preſumendum ꝙ ſciuerit teſtm̄, quia poteſt eſſe heres ex teſtamento etiam ignorans. l. ſi ſeruus teſtamento. j. de ſtip. ſer. ⁊ l. queſitum de acqui. rerum do. ⁊ l. eius q in prouincia. ſ. ſi cert. peta. ⁊ l. extraneum. C. de here. inſti. ⁊ in §. fi. Inſti. eo. tit. nec videtur de nouo acquirere, ſʒ ſibi videtur dominiū cōtinuare, ⁊ ideo in eis non habet locū titu.
27 pro herede. l. ij. C. pro here. ⁊ in l. in ſuis. de lib. ⁊ poſth. † Sʒ ſi eſſet heres extraneꝰ preſumit ſcire i dubio, niſi ꝑ cōiecturas cōtra probetur. ſ. l. cū here. de lib. leg. l. quidā ita. §. ſi quis filiū. ad Tre. ⁊ l. non eſt ferendus. de trāſac. Gl. non ponit hic plura.
28 ¶ † Sexto dico ꝙ requiritur ꝙ ſciat vtrū ſit heres voluntariꝰ, vel ſuus, ⁊ ſi in hoc erraret, vitiaretur aditio. l. is ꝗ putat. ⁊ l. ſeq.
29 et ſ. eo. ¶ † Circa hoc moueo vnum dubiū, Titio fuit delata hereditas Sēpronij, cui Titio ego ſucceſſi, ⁊ feci fieri vnum inſtrumentū huius tenoris, dico ꝙ ego credo, ꝙ Titius fuerit heres Sempronij, ⁊ eiꝰ herereditatē adiuit, ꝙ ſi hoc probare nō poſſū, ex nūc ego adeo ex iure deliberādi, ⁊ adeūdi, mihi trāſmiſſio per ipſum Titiū, quero an valeat talis aditio: Et videtur ꝙ non. Si enī Titius adiuit hereditatem Sēpronij, ego de neceſſitate habet illā hereditatem Sempronij, nec poſſum repudiare. l. ſi quis filiū. §. fi. ſ. eo. Sʒ ſi ipſe non adiuit, ſed tranſmiſit in me ius deliberandi, ⁊ adeūdi, ego poſſum eā adire ⁊ repudiare ſicut ipſe poterat. l. ſi quis filiū. §. j. ſ. eo. ⁊ ſic error in hoc vtrum ſim neceſſarius vel voluntarius, ergo aditio nulla. In cōtrariū facit. Nam ille qui eſt heres heredis dicitur eſſe heres ex cā prima, qua defūcto ſuccedit. l. iij. ⁊ ibi not. ſ. de petitio. here. ⁊ dixi. ſ. eo. l. q in aliena. §. interd. Preterea, non videtur verū, ꝙ in aliquo caſu ego ſum heres neceſſariꝰ, niſi ex quadam neceſſitate cōſequētie, videlicet ſi volo eſſe heres Titij. tūc habeo de neceſſitate hereditatē Sempronij, ſi eam adiuit: hoc principaliter depēdet ex voluntate mea, ſicut cum adeo patrē ex neceſſitate, habeo illā partem adire, nec per hoc dicor neceſſarius: qꝛ a mea volūtate cauſatur. Cum enim ego vtroque caſu ſim voluntariꝰ, videtur ꝙ nō impediatur aditio. Hoc tamen relinquo ſub dubio. qꝛ de facto pendet, ⁊ puto aditionem nullā, per l. cum q duobus. in fin. §. eo.
30 ¶ † Septimo, requirit ꝙ ſciat pro qua parte ſit heres. Circa ꝙ diſtigue, vt no. j. eo. l. ſi qs extraneꝰ. §. j. ⁊ l. ex ſemiſſe. ꝑdicta ve-
31 ra, qñ quis per ſolum poteſt adire. Sed † quādo filius vel ſeruꝰ adit iuſſu patris, vel domini, in cuius perſona requiritur ꝙ cadat ſcientia predictorum: Reſpō. in perſona filij, vel ſerui. l. cū
32 quidā. §. pe. j. eo. ¶ † Sʒ quero quādo adit pupillus cū authoritate tutoris, vel tutor cum cōſenſu pupilli, in cuius perſona requiritur ꝙ cadat ſciētia predictorū: Reſpō. ſufficit ꝙ hoc ſciat tutor. Hoc notabilter voluit dicere tex. in l. pupillus ſ. eo. vbi dicit, ꝙ pupillꝰ non poteſt ſcire cauſam ſue aditionis, ⁊ tamen fauorabiliter ei preſtatur ꝙ poſſit adire cum authoritate tutoris. Non habetis hic alia, ⁊ hec ſufficiant.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Is poteſt. Vide Alex. in l. is qui. §. fi. in prin. ſ. eo. ⁊ in verſi. non obſtat regula.
P. PAV. P. ¶ Ad regula. huius l. vide Fel. in c. cum inferior, de maiori. ⁊ obe. ⁊ in c. non potteſt. col. de iud.
b ALEX. ¶ Minoricarum. Propterea Bar. i l. ſi in metallū. j. de his q̄ pro nō ſcri. dixit, qñ ſi fratre minore inſtituātur heredes, ꝙ hereditas vadit ad venientes ad inteſtato, non ad fiſcum.
c ALEX. ¶ Eodē modo. Et no. ꝙ Bar. in l. fratres. C. de inoffic. teſta. dixit facilius tollitur ius patronatus, quam iura ſanguinis, vt l. ius agnationis, iuncta l. fin. C. de bo. liber.
d P. PAV. P. ¶ Poſſe ſuccedere. Vide Lō. cōſi. xcvij. ante fi. ⁊ q̄ Bart. hic tenet, ⁊ in l. poſt emācipationem. ff. de lib. leg. iſtud tamen ius ſuccedendi, non eſt de ſubſtātia filiationis. vt per Com. conſi. xcviij. ante. fi.
e POMA. ¶ Separatum. Vide circa hec vnū verbum Alex. cōſ. iiij. ponit Pau. de caſt. hic.
f ALEX. Succedendi. Credo ꝙ ſic. qm̄ periculoſum ... j. ꝙ alleg. Bal. in l. cum antiquioribus. C. eo.
g POMA. ¶ Hoc quero. An ſubſtitutꝰ teneatur ... teſtm̄ viuo pupillo, ⁊ quid in fideicōmiſſario, vide Bald. ... ſtamenta. C. de teſta. ⁊ in l. fi. C. quib. res in non noc. ... de Imo. in l. facta. §. ſi quis bonorum. j. ad Treb.
h POMA. ¶ Nō ſolum. Vide Alex. cōſi. cxxxvij. ver. ... j. vol. cōtrariū videtur velle Bar. l. qui Rome. §. duo ... j. ſolu. primi contrarij. ff. de verb. oblig.
ALEX. ¶ Reſpond. iꝰ. Circa hoc cōſidera verba. Bar. ... §. ſi ſeruum. j. que in frau. cred. Et vide no. per Bar. j. ...
k POMA. ¶ Videamꝰ qualiter. Vide Iaſ. in l. ſi ... nun. Alex. in l. ſi emācipati. in ij. nota. C. de col.
ALEX. ¶ Sciētia probetur. De qº ēt per gl. i l. vētre. j. ... ſciāt ſic, ⁊ in l. ij. §. ꝙ obſeruari, accipitur credere ... mare, ⁊ ibi vide Bar. in prin. ⁊ ꝙ ibi poſt eū dixi. C. de ...
m POMA. ¶ Dicitur. Vide Aret. per illum tex. in l. ij. ... lu. matri. vide Rom. conſi ccccij.
ALEX. ¶ L. de tutela De intellectu eorū que hic dixi ... de que dixi in l. Titius. §. j. poſt Bar. de lib. ⁊ poſth.
o P. PAV. P. ¶ Non eſt cōſangineꝰ. Vide Lom. cōſ. iij. ... modo ea que publice fiunt, preſumātur ſciri ab aliquo ... de ana. conſi. lx. ad fi.
p ALEX. ¶ Impediat aditionē. Sʒ certe, vt mihi vid... nō probat opi. Bar. qꝛ qñ ſuꝰ eſt inſtitutus, tunc non ... quo ad acquiſitionem hereditatis ſcientia heredis, ... opi. Imo l. ipſa que ſemper eſt certa, eſt illa que ſuo ... ditatē nullo facto heredis interueniēte, vt d. §. ſuum. ... ſi pars her. pet. ſʒ op. Bar. melius probatur in l. cum ... eo. iūcta. l. ij. C. ď edi. diui. ⁊ no. g. ſecundū vnā ſol. in ... ſum, ⁊ ibi Bar. expreſſe, ⁊ pro Bar. hic faciūt omnia ... tia, ꝙ aliqua impediūt facienda que non impediunt ... patre furioſo cum fi. de his qui ſunt ſui.
q P. PAV. P. ¶ In ciuitate. Vide Lom. conſi. lxxvij. ... tiñ. ⁊ Fely. late in c. cum cōtingat. in vlt. char. de re... ⁊ de rumore quomodo preſumatur. vide que hab... tutor petitus. C. de periculo tuto.
r Dicit gloſ. Vide Roma. conſi. xliij
s POMA. ¶ Ex teſtamento. Adde ꝙ ſi communis ... batur, ⁊ ſit in dubio, vide Roma. ⁊ ibi per Moder... cipati. in ij. not. C. de colla. ⁊ ibi per Alexan. in ij. ... Lud. ⁊ vide Com. conſi. iiij.
t ¶ Omnes notar. Vide qd per hoc dicat Alex. in l. j. C. ...
v POMA. ¶ Inquiſitionem. Vide Fely. in c. ſi. iij. no. ...

LEX XIX

Qui hereditatem. Non eſt ... pꝰ quod ... apportans vnꝰ proceſſus, in quo dicebatur ... talis erat mortua. Itē ꝙ talis fuit mater. ... lis fuit filia. Item ꝙ talis fuit ſe gerens pro herede ... poſitū, ꝙ iſta ſciuerit matrē eſſe mortuam. Certe nihil ... nō poteſt ſe gerere pro herede, niſi ſciat matrem mortuam ... ⁊ hoc tene menti

LEX. XX

1 ☞ Pro herede, quid ſit dicere, ⁊ qualiter hoc verbū acc...
2 Proteſtatus ſi quis fuit ꝙ aliquid faciebat tanquā ne... geſtor hereditatis, ⁊ poſtea fecit quedā tanquā heres, ... tur a prima proteſtatione receſſum.
5 Animus ſolus quando obliget me hereditati.

Pro herede. Videtur ꝙ in prece... ⁊ ſpecialiter in l. is. ... ſeq. dicit iuriſconſultus de iure, ſeu poteſtat... hic dōt de ipſo aditionis actu. Et materiā h... explicabo in l. gerit. j. e. ⁊ breuiter. h. d. Qui facit ali... heres oneribꝰ hereditarij, eſt obligatꝰ, ſecꝰ ſi alio an... ꝙ apparere poteſt, vel ex ꝓteſtatiōe, vel ex facti qu... vſqʒ ad §. ſi quid tñ. ¶ † Quero qui eſt dicere, pro h... cunt quidā id eſt pro domino, vt Inſt. de her. quali. ... ⁊ intellige pro dño, ſcilicet ex cauſa hereditaria. Po... cere ſe dominū ex alia cā, ⁊ nō eſſe heres, vt vt j. dū di... alio iure dominꝰ, ⁊c. Qualiter hoc verbū, ꝓ herede, ac...
f vt i l. regulariter, ſ. ď pe. her. ⁊ j. ꝓ herede, ſuper ... gol. noſtra querit. de vno, pone ꝙ ꝓteſtatio nō fuit facta ... dubio preſumitur, an videtur cā cuſtodie, vel vt heres ... gl. diuerſe, ſicut fuerūt dicta diuerſa, ⁊ diuerſorū doc. ... ꝙ nō eſt neceſſaria, ſed cauſa tollēde dubitationis fit. ... ꝙ eſt neceſſaria, alias preſumit heres, ⁊ hoc dicit gl. ...

.q̃ eſt in prin.ſeq.§.dt ⁊ melius,ꝙ in dubio ex qualitate perſo rũ,⁊ geſtis preſumitur,⁊c. Et vide iſtam gl.que incipit,ibi,id t aliquid.⁊c. Melius ergo,⁊c. Ideo Iac.de Are.videns ꝙ iſta .relinquit adhuc incertũ,dt ſic,ꝙ quedã ſunt, que non poſſunt ri citra ius,⁊ nomen heredis.⁊ tunc ſine dubio preſumitur he s.j.ea.l.§.Papinianus. Quedam ſunt indeterminate q̃ poſ nt fieri ab herede,vt herede,⁊ nõ vt herede,⁊ tunc dicit ſtãdũ ſe in caſu iſto iuramento heredis,l.in ambiguis.j.de reg.iur. lego tibi bonã gl.ad hoc Inſt.de act.§.alie.i gl.magna vbi dt in his q̃ in animo conſiſtunt ſtatur dicto meo. Et ad predicta cit ꝙ videbitis.j.e.l.ſi duo ⁊ l.ſi pupillus.§.Dubitari tamen oſſet circa predicta,ſi eſſet mortuus ille q hoc fecit, ⁊ heres dt m adiuiſſe,qualiter ſcietur animus defuncti,q ab herede non t declarari l.idẽ Põponius ſcribit.§.fi.ſ.de rei ven.⁊ l.inter pulãtẽ.§.ſi ſtichũ.j.de verb.ob.Iõ de neceſſitate oportet nos dire ad doctrinã Alb.ꝙ ex qualitate rerum ⁊ perſonarum pre mam an fecerit eã adeundi,vel nõ:vt q2 hereditas erat opulen ⁊ tunc cauſa adeundi,vel ſi non erat opulenta ⁊ tunc non ani o adeũdi:vel q2 erat perſona pia,vnde ex qualitate rerũ,⁊ per ſona ꝓpreſumens,l.vnica.C.ſi qs Imperatori maled. ¶ † Que o, aliquis eſt proteſtatus, ⁊ iam vidi illud quod aliquis fuit roteſtatus quod ea que faciebat tanquam geſtor negotio rum hereditariorum, ⁊ poſtea heres, an videatur a prima proteſtatione receſſum Dicam.j.ea.l.§.pe. ¶ † Quero,vtrũ[b] a nim⁹ ſol⁹ obliget me hereditate,vt q2 ſto in camera mea,⁊ ĩ ani mo meo dico,ego volo eſſe heres,an ſim: Et glo.in l.mutũ.ſ.eo. dt,ꝙ oportet ꝙ ſit animus,qui perfectionem declaret. Glo.tan git in l.potuit.C.eo.⁊ ibi per docto. Veritas eſt ꝙ loquitur glo. q2 ſi queris quoad veritatem an ſim heres:⁊ tunc ſufficit[c] ſol⁹ animus,ſed quantũ ad probationem, oportet ꝙ ſit factũ,vt ani mus probetur. Et iſta eſt veritas:tñ in foro conſcientie forte te neretur heres ille,qui habet animũ talem,ſed nõ vltra vires he reditarias,vt dixi in rub. ¶ Quero an ea q̃ cõſiſtunt in animo, ſint facti: Et tex.hic videtur ꝙ non. Contrarium videtur in l.bo nefidei.§.j.j.de acqui.re.do. Nõ ob.hic tex.q2 intelligit, nõ tam facti ſcilicet,alterius extrinſeci,ſ3 voluntas eſt factũ etiam,vt di xi in l.ſi is qui pro emptore,⁊ neſcio ſi de hoc eſt queſtio in phy loſophia,ſcilicet,an nolle ſit potentia.

ADDITIONES.

ALEX. ¶ Pro herede. Dñ Bar.hic ſm vnã lect.antiquã,po nit vnum caſum in quo filius põt detrahere legitimam de bonis patris ⁊ aliã dimittere.vide Bart.in l.q2 poterat.j.Ad Treb.⁊ ibi dixi,in l.gerit.j.eo.⁊ Bar.in l.j.in q.princi.ſ.de vulga.⁊ pu pilla.

P.PAV.P. ¶ Ex quibus cauſis maritus,vel filiũ preſumãtur a dire hereditatem vxoris,vide Lõ.cõſ cccix.⁊ Bart.in ſi ex anno ff.de don.inter vir.⁊ vxor. Itẽ limita ꝙ faciẽs actũ qui non põt geri citra ius,nomẽ heredis,dicitur adire hereditatem, vt non procedat in muliere ⁊ ruſtico,ſecundũ Ale.in l.is qui putat in fi. ſ.eo. Itẽ ꝙ filius cõſumendo de fructibus defuncti,dicatur adi re hereditãtẽ vide Lepo.caute.xxiiij. Item ad iudicandũ here dem adire hereditatem,vide Lep.cau.ccxxiiij. Item ſi quis du plici iure poſſit poſſidere,vno licito alio illicito, ⁊ ꝑ licitũ indu catur aditio hereditatis.ꝙ preſumatur adita hereditas. Vide Ro.conſi.ccxlvij.vide ⁊ in materia Pau.de caſt.cõſi.iiij. Item quid ſi reperiatur in poſſeſſiõe feudi paterni,an per hoc dicatur ſe immiſcuiſſe hereditati paterne,vide Bald.in c.j. in tit an a gna.vel fil.defunc.rep.hered.feu.ret.poſ.

ALEX. ¶ Quero vtrum Dum ponit Bar. hic in lec. antiqua, an creditores poſſint poni in poſſeſſione vnius vaſallagij. vide Bal.in l.libertus.in fi.de ope.liber.

POMA. ¶ Sufficit. Adde quod in foro conſcientie per Bart. in l.ſi quis pro eo ff.de fideiuſſo.

☞ Filius inſtitutus ab inteſtato ſuccedens poteſt habere le gitimam ⁊ aliud repudiare.

§. Seruos hereditarios.

Vidi ſemel quendã filiũ q poſſidebat ꝑ dote matris ſue,⁊ pro ſua legitima querebat qd iuris Et tetigi in l.ſi libertus patrono.j.de bo.li. Et † Dico ꝙ in vno caſu tm̃ põt filius inſtitutus,ab inteſtato ſuccedẽs hr̃e legi timã,⁊ aliud repu.. Caſus ẽ iſte,ſc3 pr̃ inſtituit filiũ ⁊ grauamini ipſum de aliqua re propria ipſius filij.⁊ ei dedit vulgari. ſubſti tum tunc poteſt velle legitimã,⁊ repudiare aliud, ⁊ ſubſtitutum relinquere.l.ſi libertus patrono.j.de bon.liber.alias non poteſt habere.q2 non poteſt pro parte hereditatẽ habere,⁊ pro parte nolle.l.j.⁊ ij.⁊ l.ſi ex aſſe.ſ.eo.q2 ſi habet legitimam[a] vt heres oportet ꝙ habeat totam hereditatem poſtquam habet partem vt dictis legibus notatur.

a Prima. ¶ Habet legitimam. De quo vide Alex.conſi. cxlij. in vol.⁊ in l.quia poterat ad Treb.⁊ vide que ſcripſi ad Bar.in l. gerit.j.eod.

1 ☞ Opere que tranſeant ad heredes.

Nomen heres in his que ad heredem extraneum nõ tranſeunt intelligitur de filio.

Homines ciuitatis poſſunt capi ob delictum ciuitatis,ſi ſuperio ris copia haberi non poteſt.

§. Si quid tamen.

In his que non trãſeũt ad here.extraneos,nomẽ he redis intelligitur de filio,⁊ ideo ſi illũ actũ facit vt heres oneri bus hereditarijs non obligatur,hoc dicit, ſecundum intellectũ quem habuit hic iuriſcõſultus,licet glo.aliter intelligat. ¶ Op po.quod opere tranſeunt ad heredes extraneos l.a duobus,⁊ l. cũ patronus.§.j.de op.lib. Sol.intellige hic de operis incertis que ad heredes non tranſeunt,non de certis,vt in cõtrario. Itẽ non intelligas de obſequialibus,que non proſunt here. Fateor quod iſte §.debet intelligi de his que ad heredes nõ tranſeunt, q2 text.dicit,ſed qualiter intelligat,ego diſcrepo a Moder.i.l. ſi non ſortẽ.§.libertus.ſ.de cõdic.inde. ¶ Op.⁊ intro glo.ma

a gnã qui facit aliquid quaſi heres,a licet id quod facit non ſit he reditarium,tamẽ hoc caſu oneratur oneribus hereditarijs,vt j. l.proxi.§.j.⁊ in l.gerit.j.eo.hic dr contra quare.male Hui⁹ ti more quidam habent hic literam affir.⁊ cãcellant eã, ⁊ ſic con cor. Secundum hoc not.caſum,quod quandoque pl⁹ datur cre ditoribus,quam heredi extraneo. Rationem ponit gl.noſtra id prin. Iſta litera nõ habetur cõmuniter,ideo non placet, nec po teſt ſuſtineri,vt ſtatim dicã. Alij habent literam negatiuam,tunc procedit contrarium. Sed d.glo.reſpondet,quod hic d3 exponi quaſi heres,id eſt,quaſi nõ exhered. Iſta expoſitio deſtruit tex tum. Iſtud dictum vr̃ contra caſum in l.ſi ſi quis nõ quaſi j.eo.

2 Dico ego† quod tex ſtat proprie. In contrarium reſpõdeo, in his que ad heredem extraneum non tranſeunt,hoc nomẽ,heres intelligitur de filio.tex eſt de alie.feu.c.j. Unde filius pet.vt he res id ꝙ nõ tranſit ad here.extraneũ,intelligitur petere,ſcilicet vt filius,intelligendo verba ſecundum materiam in quo ponũ tur.l.ſi vno.ſ.loca.ideo non obligatur oneribus hereditarijs,⁊ ſic intelligit iuriſconſultus Papin.vt apparet j.§.proxi.in fin. vbi dat regulam,rem ꝑ herede gerere dicitur,qui facit quod ci tra nomen heredis,⁊ ius facere non poteſt Requirit ergo ius ⁊ nomẽ hered.ſed ſi eſt aliquid,ꝙ poteſt facere hered.nomine li cet non iure,non videtur gerere pro hered. Hic eſt caſus vbi in telligitur heres,id eſt filius. ¶ Quero quõ[1] intelligitur textus. qui dicit,quod operarum petitio cõpetit creditoribus. Quidã intelligunt de creditorib.filij.quidam de creditoribus patris ſe cundum diuerſas lec.ſed ſecundum lect.quã teneo,intellige de creditori filij q habet operas,licet nõ ſit heres patris. ¶ Sed

b tũc oppo.[b] quod ille opere incerte nõ debentur alij quam patro no l.ſi non ſortem.§.libertus.ſ. de condic.in l.debi. Sol.gl.no.

3 † † quod hoc ſit propter neceſſitatẽ,⁊ inopiam Hoc alleg.i ma teria repreſaliarum in prima queſtione ꝙ ſicut propter neceſſi tatem poteſt creditor capere perſonam liberam, in quã h3 ius debitoris vt puta libertum ſuum vt ſibi operetur ita ꝑpter de lictum communitatis non reddentis ius.ſi ſuperioris copia ha beri non poteſt poſſunt capi homines illius ciui.in quos ciuitas habet ius. Dices tu lectura tua contradicit huic litere,q2 ut lite ra eſt affirmatiua. Reſp.illa litera nõ eſt bona,vel dic.ſi habes il lam literam,quod petit tanquam heres ex teſtamento,vel aliqd aliud adijcit per quod apparet ꝙ protulit illud nomen heres, nõ tantum pro filio,ſed pro heredis nomine,⁊ iure.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Heres intelligitur de filio. Vide Roma.conſi. pen. iij.ij.in dubio,

b ALEX. ¶ Sed tunc op. Item vide iſtum tex.alleg.per Bar. in l.ſi ſtipulatus fuerim illud aut illud.in prin de ver.oblig.⁊ vide ꝙ ſcripſi in l.ex plurib.ſ.de admi.tut.

1 ☞ Recipiens pecuniam a dante cauſa conditionis implende, qñ videtur ſe pro herede gerere.⁊ nu.j.

2 Nomen heredis quis dicatur haberet antum,quis effectum tan tum ⁊ quis effectum.⁊ nomen.

3 Nomen heredis quis eſt,qui habet ⁊ nõ effectum quo ad omnia

4 Suus de iure ciuili eſt heres nomine,eſt effectu, licet ſecus de iure pretorio.

6 Proteſtationem qui facit,quod non intelligit gerere ꝑ herede, ſi poſtea facit actum contrarium proteſtationi,videtur ab illa re cedere.

7 Suus qui habet coheredem,non deſinit eſſe ſuus.

§. Papinianus.

[a] Iuriſcõſ ſummat hic in fi. ibi itaq3 tunc,⁊c. ¶ Opp.glo. qui

ſemel repudiauit,iterũ adire nõ põt.l.ſicut.C.d re.her. Sol.ibi in extraneo hic in ſuo.❡Ep.j.l.ſi ſeruum.§.fin.Sol.vt in glo. ❡Ep.pp.ſ.de mino.l.iij.§ Seio.Gl.nõ ſoluit hic,ſed j.ſoluit in
b proximo.§.in vltima gl.dic vt ibi.❡†Opp.quod iſta diſtinctio nõ ſit bona.Nã quãdo teſtator iubet dari pecuniam,in dubio intelligitur dari,vt l.hered.l.qui pecuniã.de ſtat.lib.ergo nõ poteſt accipi citra ius,⁊ nomẽ heredis.Diſtingue aut teſtator iuſſit dari pecuniã heredi aut nominatim filio,aut ſimpliciter:ſi her. tũc indiſtincte accipieãdo videt̃ gerere ꝓ herede:ſi filio,diſtingue,vt in tex.Aut habebat coheredem,aut nõ. Si habebat coheredẽ,aut adiuit,aut nõ:ſi adiuit habet locum diſtinctio text. ſecus ſi non adiuiſſet.Aut ſimplciter,⁊ tũc perinde eſt,ac ſi iuſſiſſet dari heredi.vt dicta l.qui pecuniã.❡Dicit hic ius,⁊ nomen
2 heredis.Quero,†quis eſt,qui hꝫ nomen tantum,⁊ qs eſt qui eſt, hꝫ effectum tantum,⁊ quis nomen,⁊ effectũ:Glo.dicit,⁊ eſt clara Tu dic plenius in primo membro,habere nomen heredis intelligitur quandoque,id eſt,filius,lꝫ nõ ſit heres,vt dixi ſ.proximo §.Quandoque intelligitur habere nomẽ heredis, qui eſt heres de iure ciuili,licet nõ de iure pretorio.vt in filio, qui abſtinuit, Item in eo,q adiuit,⁊ per reſtitutionem abſtinuit,l.⁊ ſi ſine.§.ſꝫ ꝙ Papinianus.ſ.de min.⁊ l.ei qui ſoluendo.ſ.here.inſt.Quãdoque quis intelligitur heres nomine.⁊ non re,vt filius, qui acquiſiuit hereditatem patri.l.cũ filio.j.de lega.j. licet apud eum non remaneat actiones vtiles,nec directe,ſꝫ ſolũ nomẽ heredis, vt dicta l.cũ filio.In his vero qui habent effectum tantum, vel nomẽ⁊ effectum:gl.ponit exempla clara.Addo quartum membrũ,quia ſunt quidã qui habent nomen heredis,⁊ non effectum q ad omnia,ſed quo ad aliqua,vt ille a quo aufertur hereditas, vt ab indigno.l.ex facto.§.fi.de vulga.⁊ pupilla.Idem in eo qui reſtituit hereditatem ex Trebel.q⁊ quedam apud eum remanẽt vt j.ad Trebe.l.q⁊ perinde.Vt ergo quis videatur gerere ꝓ herede,requiruntur illa duo copulatiue,vt non poſſit fieri citra ius ⁊ nomen heredis.Si enĩ poſſet fieri ex nomine tãtũ,nõ videret̃ gerere ꝓ herede,vt ſ.proxi.§. Si vero poſſit fieri ex effectu tãtu non ex nomine,non videtur ſe gerere ꝓ herede. Exẽplũ tñ inuenire eſt difficile,pone tamen in eo qui eſt ex ſubſtitutione directa,⁊ fideicõmiſſaria ſuccedit.⁊ ſic eſt heres re nomine,⁊ poteſt ſuccedere ex fideicõmiſſo.l.recuſare.§.Titi⁹.j.ad Treb.tũc ſi faceret aliquem actũ hereditariũ in rebus hereditariis de neceſſitate,tunc non intelligitur facere vt heres,ſꝫ vt fideicõmiſſari⁹,ſi illo iure fieri poſſet.l.reſtituta.in prin.j.ad Treb.❡Opp. cõtra predicta,libertates cõfirmãtur ex ſola exiſtentia ſui here dis.ſiue aditione,ſiue immiſtiõe.l.ſciendũ.de manu.teſta.⁊ l.cuꝫ quaſi.§.ſꝫ ⁊ ſi quis.de fideicõ.lib.ergo hic filius ſolus inſtitutus poterat accipere hãc pecuniã ex ſolo nomine hereditario ſine im
4 miſſione:ergo non videtur ſe ꝓ herede gerere.Solu.†de iure ciuili ſu⁹ eſt heres noĩe,⁊ effectu, lꝫ d iure pretorio ſecus. Et id accipiendo ſimpliciter videtur ſe immiſcere,quia ſine nomine ⁊
5 effectu ſaltem de iure ciuili non procedit.❡†Not.ergo iſtã diſtinctionem,ꝙ aliud eſt poſſe facere,nomine tantum hoc eſt,vt filius,⁊ non videtur adire,vt proxi.§.aliud effectu tãtum, hoc eſt vt heres de iure ciuili:aliud poſſe facere nomine,⁊ effectu. Tũc enim accipiendo ex voluntate defũcti videt̃ ſe immiſcere.vt hic, Nõ,q⁊ lꝫ quo ad libertates operetur exiſtentia ſui heredis,non tamen operatur quo ad alia relicta.l.j.in fin.vt in poſſ.lega.Vnde accipiendo aliquid quod debetur ſubui conditionis videtur ſe immiſcere.Vltimo ex iſto §.colligio tria ex glo.⁊ no.
6 Primo,†ꝙ ſi quis fecit proteſtationem quod non intelligit ſe gerere ꝓ herede,ſi poſtea fecit actũ proteſtationi contrarium videtur ab illa recedere.Quod habes hic in filio, qui ſe abſtinuit. poſtea fecit actũ cum alio cõtrahendo,vel ſolutionem recipiendo,vt hic patet:ſecus ſi ſua pura volũtate adiret.l.q in aliena.§. fin.ſ.eodem,⁊ niſi diceret ſe proteſtationis penituiſſe.l.ſi quis in principio teſtamenti.j.de l.iij.❡†Secundo not.ꝙ ſu⁹ qui hꝫ coheredem,non deſinit eſſe ſu⁹,ꝙ apparet,q⁊ adhuc põt abſtentationem ſuã reuocare.ꝙ non poſſet,ſi nõ eſſet ſuus. Nec obſtat l.apud Julianum.§.idem Julianus.j.ad tre. vbi dato coherede non operatur exiſtentia ſui heredis.quia illud eſt verũ in his q̃ dependent ex teſtamento.ſe⁹ in aliis.l.ſi filius qui patri. ſ. de vulg.⁊ pupilla hoc an poſſit ſuam abſtentionem reuocare necne non dependet ex teſtamento. ❡Vltimo†quidã inducũt hunc §.ꝙ beneficium.l.fin.C.de pu.her.habeat locum in filio emãcipato,vt illud debeat conſequi iure pretorio, ꝙ non emancipat⁹ conſequitur iure ciuili,⁊ Cy.alle.ib hunc tex.dic vt ibi.Et ego dicam ibi.in l.nonunquam,de collati.bono.Et hic ſit finis.

ADDITIO.

a POM.❡Papinian⁹.Et vide,Bart.in conſi.ccvij.incipient.in queſtione inter Franciſcum vbi allegat iſtum tex.qd pater tenens fundum dotalem ꝓ ſuis infantibus poſt mortẽ ... deatur adire hereditatem,vide ibi.

POM.❡Extende vt procedat etiam in ſeruo abſtinente ... gerendo aliquem actum qui circa ius,⁊ nomen heredis ... poſſit.dicitur eo ipſo ſe immiſcere.Ita Bart.in l.frater a ... ff.coni.indeb.

1 Filius faciens pacem de morte patris,⁊ accipiens ... an videatur adire.

a §.Si ſepulchri violati. a Qui ... perſon ... ad vindictam ꝓ re hereditaria,immiſcere ſe non vr ... ſequaris in gl.❡Ep.ꝙ actio furti non cõpetat ad ſolã ... ctã.vt ſ.proxi.§.Soluit glo.ꝙ aliud in furto,ꝙ nõ cõp ... ad vindictã ſed propter rem familiarẽ.l.pretor edixit ... ⁊ l.cum emancipati:§.emancipatus filius j.de col.bo ... de l.iij.§.Seio.ſ.de mi,Gl.reſpõdet,⁊ bene.❡Dy.in ...
1 queſt.†Quero filiusfam.fecit pacẽ b de morte patris,⁊ ...
b cepit pecuniam,an ex hoc videatur adire hereditatem ... dicit ꝙ non.q⁊ illam pecuniam accipit non vt heredita... vt pactum in vindictã.vt hic,⁊ l.queſitũ.j.de ſepulchro ... ⁊ l.cum qui.C.arbi.tut,vbi Cy.⁊ l.ſi vero.§.hec autẽ ... qui deiece.vel effude.Ego ponã in l.pẽ.j.de ſepulch ... dicunt ꝙ aut dicit ſtatutum ꝙ quis debeat habere pacẽ ... dibus interfecti.⁊ tunc videtur filius faciendo pacem ... ſe gerere,q⁊ circa nomẽ heredis nõ poteſt facere,vt ſupra ... xi.Aut dt ſtatutum a filiis interfecti.⁊ tũc dicit verum ... pone quod ſtatutũ dicat ꝙ habeat pacem ab heredibus ... tantum,dico ꝙ exiſtentia ſui heredis operatur ꝙ illud ... licet ſe abſtinuerit,q⁊ eſt extra hereditatem.vt dixi in l ... pra de vulga.⁊ pupi.⁊ ibi tetigi.

ADDITIONES.

a ALEX.❡Sepulc viola.Alter legit Bar.hũc§.in ... de ꝙ licet filius recipiat lucrum quod ſibi debet ... tre,vel mater tranſeunte ad ſecunda vota tamẽ non ... res.l.generaliter.§.in his.C.de ſecun.nup.
b ROM.❡Filiusf.fecit pacẽ.Vide Fel.in c.penit ...

LEX XXI.

a SI quis extraneus. ... Prius animo adeũdi.h.d.Gl.dt in extraneo ... ſuo.Dy.dicit,†q hec lex contra illos qui ... turis ſaluo honore tuo quia verbũ iniurioſum pre ... q non habet voluntatem ſaluandi illi honorem ...

ADDITIO.

a AN.BAR.❡Si quis extraneus.Et vide Bar.in l ... proc.⁊ doc.in c.quãto.de iureiu.⁊ vide Bar.in conſi ... queritur,⁊ in dubium reuocatur,vbi dicit ꝙ videre ... duplex.alleg.gloſ.in hac l.ſi quis.
ALE.De quo vide que dixi poſt Bar.in l.fi.ſ.quod ...
P.PAV.P.❡De veritate proteſtationis,⁊ eorũ que ... vide ad Jaſ.in l.illud.colum.j.ff.quod quiſque iur.
POM.Vide Fely.in c.j.col.fi.de lit.conte.Alex.in l ... de lega.j.Ro.ſing.dxxiij.alias dxiiij.

§.Interdum. Si quaſi rẽ hereditariam ... adire,videtur,ſi fuerit ei ... dici Gloſſ.format argument.contra,⁊ non ſoluit,⁊ vide ... hoc hereditaria.in fi.⁊ dic ſolu.hic in aditione heredi ... fit ſolo animo,ꝙ non eſt in furto,l.inficiando.in princip ... de fur.
1 Ignorantia conditionis euentus quãdo impediat adi ...

§.Si quis partem Error in quota ... dit aditione ... tia conditionis heredis.❡Oppon.ad primum dict ... ex ſemiſſe.Gl.dat plures ſolutio.ſume illã.Aut erat ... propoſiti,ꝙ ꝓ quacunq; parte inſtitut⁹ eſſet volebat ... ⁊ valet aditio.Aut erat propoſiti ꝙ volebat eſſe here ... parte,⁊ vitiatur aditio.Aut erat dubium,⁊ tunc ſi ... in maiori parte quã putabat.valet aditio.ſi in min ... tur voluiſſe. Primũ mẽbrum ꝓbatur hic ſecũdũ ... tertiũ.in l.ſi quis mihi bona.§.quod ſi ex parte.j.ſe ... cundum de cond.⁊ demon.l.ij.⁊ l.multũ Glo.dat plures ... bes,quelibet poteſt eſſe bona:tamen vltima eſt notab ... quedam eſt ignorantia,per quam animus ita redditur ... ad nullam partem applicatur,Quedam eſt ignorantia ... ſcientia quadam certitudine,tamen animus vehemen ... catur ad vnã partem,iſta ignorantia non impedit adi ... loquitur hic.Hec ſolut.eſt vera probatur.in l.cum qui ...

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a dicitur. ĩ. eo. Soluit Dy. [a]quarto modo. Quãdoq̀ qs ſcit ſe in
ſtitutū ſub conditione quam ignorat extitiſſe, ⁊ tunc non poteſt
adire, vt lege contraria. Sꝫ ſi putat ſe inſtitutū pure. ⁊ ipſe erat
adire, vt lege contraria. Sꝫ ſi putat ſe inſtitutū pure, ⁊ ipſe erat
inſtitutus ſub cõditione, q̃ conditio extiterat, licet ignoret, non
impeditur aditio. ita loquitur hic. Pro q̃ facit, l. ſꝫ ⁊ ſi de ſua. §.
fin. ĩ. eo. ⁊ etiã iſta ſol. eſt in ſe vera. ¶ Reaſſumo* igitur oĩa ſic.
1 Quãdo quis ignorat conditionẽ extitiſſe, aut erat cõditio iuris,
aut cõditio facti. Primo caſu talis error nõ impedit, l. multũ. ĩ.
de condi. ⁊ demon. Dicit glo. quod intellige, ſi p talẽ errorẽ nõ
errabatur in cauſa acquirendi: ſciebat em̃ eſſe ſuum, vel volũta-
rium: q2 ſi in hoc erraret, nõ valet aditio, l. is q putat. l. ſeq. ſ. e.
ſed per illũ errabatur in perſona cui debebat acquiri, l. q ĩ alie-
na. §. ſi is q putabat. verſic. nã eum. ſ. eo. Ita loquitur d. l. mul-
tum. Si erat cõditio facti, ⁊ tũc aut fuit inſtitutus p parte pure,
⁊ pro parte ſub cõditione, tũc talis ignorãtia nõ impedit, vt hac
l. in fi. ⁊ hic in ſecũda ſolutione. Aut erat ĩſtitutus ĩ totũ ſub con
ditione, ⁊ tunc aut habebat vehementẽ opinionẽ ꝙ conditio exti
terat lꝫ verũ ignoret: aut ſimpliciter ignorabat. Primo caſu nõ
impeditur aditio, vt hic in vltima solu. gl. argu. l. cũ quidã. §. ꝙ
dicitur. ĩ. eo. Si vero ſimpliciter ignorabat, aut ſciebat ſe ĩſtitutũ
ſub conditione, ⁊ nõ põt adire, dic. l. multum. aut credebat ſe in-
ſtitutũ pure, ⁊ tunc põt adire, vt hic, ſecundum Dy. ⁊ probatur
in l. heres inſtitutus, infra eodem.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Dy. Vide prepo. in cap. neq̀. in ix. diſtin. Fely. in c.
j. in vltim. col. de excep.

LEX XXII.

1 ☞ Error in cauſa acquirendi, qñ inpediat aditionẽ hr̃ditatis.
2 Sententia lata ex falſa cauſa iudice, an valeat.
3 Decretum interpoſitum ex falſa cauſa eſt nullum.

a SI is ad quem. [a]Error in cauſa acqſi-
tionis ĩpedit aditionẽ
h. d. Et hec eſt magiſtralis lex. Antequã intrem gloſ.
1 ĩ quero rationẽ huius legis: Reſpõdeo. hereditatis
aditio conſiſtit in animo, ⁊ volũtate: ſꝫ error in cauſa acquirẽdi
impedit voluntatẽ, ergo impedit aditionẽ. Diceres tu. Error in
cauſa non impedit animũ volẽtis acquirere, vt toto titu. de con-
dict. inde. Reſpõ. in acquiſitione dominij nõ eſt cauſa, p̄xima ac
quiſitionis, cauſa ſolutionis, ſꝫ traditio cũ voluntate tradentis,
l. traditionib⁹. C. de pac. iõ vbicunq̀ error cauſe impeditet vo-
luntatẽ tradentis, impeditur trãſlatio dñij, vt cum trado rem
meã vt tuam. l. iij. §. ſubtilius. ſ. de cõdic. ob cau. Dixi in l. ei⁹ q
in prouincia. ſ. ſi cer. pe. Sꝫ hic cauſa p̄xima acquiſitiõis eſt vo
lũtas mea, ⁊ illa eſt cauſa ex qua mihi defertur, merito ſi ĩ illa er-
ratur, acquiſitiõe impeditur. Ꝺp. gl. l. prox. ĩ fi. Et ſoluit optime
2 ¶ Vltima gl. ĩducit ad queſtionẽ, ꝙ ſi iudex fert ſentẽtiã ex cau
ſa falſa, nõ valet ſentẽtia in effectu, licet motus veris probationi
bus potuiſſet idẽ p̄ferre ⁊ valeret l. iij. C. ſi ex fal. inſtru. ita dicit
glo. Examinemus illud ĩ eo ꝙ dicit, ꝙ non valet ſententia cum
effectu, innuit ſententiã valere ipſo iure, tamẽ poſſet recindi ope
appellatiõis, vel reſtitutiõis, vel alia. ¶ Pro cui⁹ declaratiõe
dic ꝙ quãdoq̀ ſẽtẽtia fertur ex falſa cauſa allegata a parte: quã
doq̀ ex falſa cauſa allegata iudice: quãdoq̀ ex falſa cauſa a iudi
ce in mẽte retenta. ¶ Si primo modo, tũc aut fuit allegata falſa
cauſa circa ſubſtantialia iudiciorum, q2 ꝺt litẽ conteſtatam, cum
nõ eſſet, ⁊ ſimilia, ⁊ tunc ſententia ẽ nulla ipſo iure, l. ſi qs obre-
pſerit. de falſ. Aut fuit allegata falſa cauſa cir ca iuſtitiã partis
vt q2 dixit pactũ, factũ vel ſolutionẽ, ⁊ ſimilia, ⁊ tũc aut ſentẽtia ẽ
lata ꝯ minorem, ⁊ tunc eſt ipſo iure nulla, vt C. ſi tutor ex fal. al-
leg. l. j. Aut contra maiorẽ, ⁊ tũc aut illa allegatio fuit facta dolo
partis, aut abſq̀ dolo. Primo caſu, ſi ſentẽtia fuit lata ꝯtra abſẽ-
tem, eſt ipſo iure nulla, ſi ꝯ preſentẽ, eſt aliqua, ſed per reſtitutio-
c nem reſcindit, l. ſi p̄tor. §. Marcell⁹ ſ. de iudi. Si vero abſq̀
dolo, tũc ſnĩa eſt aliqua, ſꝫ ope exceptiõis reſcinditur. ⁊ iſtis duo
bus vltimis caſib⁹ loquitur titu. C. ſi ex fal. inſtr. ⁊ l. diu⁹. ĩ. ꝺ re
iudic. Et ſic põt intelligi iſta gl. Predicta vera ĩ ſnĩa: ſecus ĩ de
3 creto, † q2 illud ĩterpoſitũ ex falſa cauſa, reſpectu agẽtis ẽ ipſo
iure nullũ, l. cũ vero, §. ſubnentũ. de fideicõ. lib. ⁊ l. j. §. hec verba
ne vis fiat ei. qꝺ declara vt dixi in l. iuſte. ĩ. de acq. poſ. ¶ Secũ
do caſu qñ, ſcilicet falſa cauſa fuit a iudice ĩ ſnĩa expreſſa, tunc
aut fuit falſa in facto ⁊ iure, vel ĩ iure tantũ, ⁊ ſnĩa ẽ ipſo iure nul
d la, [d]q2 ꝯtinet expreſſũ errorẽ, l. q teſtamẽto. ſ. de execu. tuto. ⁊
C. qñ prouoc. non eſt neceſ. l. ij. ⁊ ĩ. de appe. l. ſi expreſſũ. Aut fuit
falſa in facto tantũ, nõ in iure, vt puta ſi dixi, q2 reperimus talẽ
ſoluiſſe, ⁊ ideo eum abſoluim⁹, tamẽ de ſolutione nõ appareat in
actis, tunc ſentẽtia valet, ſed p appellationẽ reſcindit, l. p̄ſes. ĩ.
de re iud. ⁊ ita põt intelligi iſta gloſ. Sed aduerte, quia ſi ex alia
cauſa iudex potuiſſet idẽ iudicare, ex alia cauſa p iudicẽ appel-
lationis cõfirmabitur l. fi. ſ. qꝺ cum eo. Dices tu, ſi deberet con-
firmari, male dixiſſet iſta gloſ. q̃ dicit, ꝙ non valet in effectu. Re
ſpon. ꝙ bene dicit hic d. gl. vltima, in verb. nõ acquiret. non em̃
valet in effectu, nec agetur ex ſentẽtia illa, ſꝫ ex ſentẽtia noua cõ
firmante ex noua cauſa, vt no. in l. furti. in pn̄. de his q no. infa. ⁊
l. eos. C. de appel. Et põt eſſe magnus effectus. Quid enim ſi iu
dex condẽnauit quendam ex cauſa q̃ infamat, iudex appellatio-
nis reprobat illa cauſa, confirmat ſententiã ex alia cauſa, q̃ non
infamat: Certe nõ dicimus ſententiam primã in effectu valere.
¶ Tertio caſu, ſcilicet quãdo iudex falſã cauſam in mẽte reti-
nuit, vt quia corruptus precibus, vel pecunia, an ſentẽtia valeat
Dixi in §. cum pretor. l. ſeruo inuito. ad Treb. § an tunc cõpetit
reſtitutio, vide vt ibi nota t.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si is ad quem. Intellige vt p Anchar. cõſ. cciij.
incip. ex themate predicto verſi. in contrarium fecit.
b ALE. ¶ Nõ valet. An valeat ſẽtẽtia lata ex falſa cauſa, ⁊ adde
Bar. in l. pe. ſ. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ late Ang. ⁊ Imo. ĩ l. q Ro. §. duo
fratres. de verb. obl. ⁊ per. Mod. in l. j. §. biduũ. qñ appñllãdũ
ſit, vbi oĩo vide ĩ j. char. quid autẽ ſi ſentẽtia ſit lata ex cauſa par
tim vera, ⁊ partim falſa, vide ꝙ no. gl. in l. ſi nõ ſortẽ. §. ſi centum
de cõditione indebiti. ⁊ Inn. in c. in p̄ſentia. de renun. de q̊ ple-
ne habetur poſt Bar. in d. §. duo fratres. vbi etiã no qd cũ ſentẽ
tia eſt lata ex vna cauſa vera, ⁊ alia falſa: Et de materia habet p
Imo. ĩ l. diuus. de re iudi. ⁊ ĩ l. ſeruo ĩuito. §. cũ Pretor. ad Tre
bel. ⁊ not. Innoc. ⁊ doc. oẽs in c. dilectus. de reſcrip. ⁊ vtrũ iſtis
caſibus quib⁹ tranſit ſententia in rem iudicatã poſſit ipſa poſtea
rectractari, vide omnino p doc. ⁊ maxime p Ant. ⁊ Cardin. ĩ ca
ab excõmunicatio. de reſcrip. ⁊ ibi eſt qd ſit falſa cauſa notoria.
⁊ qd ſi iudex dicit, maxime ex tali, ⁊c. ⁊ alia ibi vide. Et quãdo ſe-
tentia ex falſa cauſa lata eſt, vide Bal. in l. j. ĩ fi. C. ſi ex fal. inſt. ⁊
adde q̃ dixit Bal. in l. generaliter. §. j. C. de reb. credit. videlicet
quãdo iudex emendat errorẽ primi iudicis, dꝫ ponere cauſam.
Et quãdo requiratur cauſa ĩ ſentẽtia, vide Bar. ĩ l. quid ergo. §.
pena grauior. ⁊ in l. Lucius, de his q not. infam. q dicit, ꝙ iudex
debet apponere ꝙ nõ obſtante ꝙ ſit probatum, abſoluit: ⁊ adde
duos caſus in l. preſes. ĩ. de ſent. in quib⁹ requiritur cauſa ĩ ſẽtẽ
tia, idẽ dicas ꝙ requiritur in ſentẽtia abſolutoria ab obſeruatio
ne iudicij, alias nõ valet ſecundũ Anton. in c. examinata. de iu-
dic. p id qꝺ not. ibi, ⁊ in c. ſicut. de re. iudic. allegat tex. in auth. ꝺ
iudi. §. oportet. colla. vj. ⁊ qꝺ no. Ioa. And. in c. finem. de dolo ⁊
cõtumia. de q̊ ibi late p Imol. ⁊ eſt tex. ⁊ ibi Bar. in l. j. ĩ. ſi men.
fal. mo. dixerit. ⁊ Specu. in tit. de expil. §. j. verſi. tu dic. Tu viꝺ
Bar. in l. ſcire. de tut. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ vide ꝙ no. Inn. in c. j.
de depo. ⁊ quãdo dicat falſa cauſa, vide Bal. in l. j. C. de cond. in
debi. ⁊ quãdo requiratur cauſa, vide etiã per Bar. in l. quod ait.
§. ignominie. de his qui not. infa. ⁊ in ſentẽtia huiuſmodi ⁊ in oĩ
alia vigore cũtumatie requiritur cauſa, vt no. Bal. in l. pe. C. de
fideicõmiſ. lib. ⁊ in auth. q ſemel in. j. col. quomodo ⁊ quãdo iu-
dex. ⁊ no. ꝙ doc. in cap. ex parte. de cõceſ. preb. p id ꝙ dicit ibi
Hoſti. p illum tex. dicunt ꝙ ſi iudex fert ſententiã exprimendo
cauſam nõ concludentẽ, ſententia eſt nulla, licet ex alia cauſa poſ
ſit iuſtificari. Et ideo dixi ibi Abb. Sic. ꝙ quãdo vis exprimere
aliquã cauſam, dicas, maxime, quoniã videris motus alijs cau-
ſis, ⁊ cũ qs exprimit plures cauſas, quarũ vna facit, alia nõ ſentẽ
tia ſubſtinetur p cauſam vrgentẽ, vt eſt tex. no. in c. p tuas el. j. q
filij ſint legitimi. ⁊ qꝺ ſingu. not. Inn. in c. in preſentia. de renũ.
vbi ſi iudex expreſſit duas cauſas, vnã contra ius cõmune, aliam
cõtra ius litigatoris, valet ſentẽtia. Ita dixit do. Ab. ĩ dic. c. ex
parte. ⁊ illud dictũ Inn. referrunt Mod. in l. j. §. biduũ quãdo
appel. ſit. ⁊ facit qꝺ not. Bal. in l. falſam, C. ſi ex fal. inſtru. in ver.
ſi ſententia ſit lata ex falſis atteſtationibus, ⁊ veris.
c ALEX. ¶ Mar. Et de ĩtellectu hui⁹ §. Marcelli. viꝺ q̃ ibi dixi
d ALEX. ¶ Nulla. Adde Inn. ĩ c. qm̃ ꝯ. de prob. qui idẽ tenet ꝙ
Bar hic. Iſtud dictũ tamẽ nõ videtur verũ, vt p Im. in dicto §.
duo fratres, ⁊ etiã reprobat Imo. ĩ l. ex diuerſo. §. fi. ſo. ma. ⁊ viꝺ
qꝺ habetur in l. cũ p̄laris de re iudi. ⁊ adde Inn. in c. pruden-
tiã. de offici. deleg. ⁊ adde qꝺ not. Imo. in l. ſeruo inuito. §. cum
Pretor ad tre. ⁊ Imol. hic videt tenere cõtrariũ. Adde qꝺ ipſe
not. in c. in p̄ſentia. de renũ. ⁊ vide Bal. in l. j. C. de erro. cal. q re
fert Inn. in d. c. in preſẽtia, ⁊ dicit ꝙ valet ſentẽtia, ſi iudex dicit,
quia eſt probatũ ideo te condẽno, licet non ſit probatum. Illud
idem refert in l. preſcriptionẽ. C. ſi cõtra ius. ⁊ in l. non dubium
C. de legi. Si autẽ iudex dicat, qa probaſti p ſeruos tuos, ideo
te abſoluo, q2 hic ſententia lata eſt p probationes a iure rep̄ba
tas, nõ requiritur appellatio. Ita dicit Bald. in l. liberorũ. C. ꝺ
teſtibus. alleg. Ioan. an. in d. c. qm̃ contra falſam. Et iſtis adde
Bal. in l. j. C. de indi. vidui. tol. ⁊ in l. ij. in pn̄. C. de re iu. ⁊ quid ſi
vna cauſa ẽ vera, alia falſa, vide Bal. ĩ d. §. ignominie ⁊ Mod. ĩ
d. §. biduũ. ⁊ p̄dictis adde q̃ dixi poſt Bar. in d. §. ſi iudicio. ⁊ ad
not. hic vide Imo. ĩ l. preſes. de re iu. ⁊ ĩ dic. §. duo fratres. ⁊ ibi
Angel. ⁊ vide Bal. q tenet contra Bart. in l. j. de cõdi. inde.

LEX XXIII.

1 ☞ Mulier debet certificari cum renunciat Uelleiano.

IN repudianda. Dixi in l.q Rom.§.duo fratres.ĩ.ď vbo.oblig. ꝙ hereditatem, vel legatum quis non poteſt, vel nõ videtur remittere, niſi ſit certus de iure ſuo, ⁊ inſpectis, ⁊ cognitis verbis teſtamẽti, vt ſ.de tranſac.l.ď his.⁊c.

1 Facit† ꝙ mulier dꝫ certificari quando renũciat Uelleiano, l.fi.§.pen.ſ.ad Uelleianum.dixi in l.doli excep.ĩ.de nona.nõ habetis hic alia.

LEX XXIIII.

FUit queſtionis. Si qs accepit pecuniã, vel pmiſſionẽ, vt repudiet, nõ videt adire, alias ſi hrditatatẽ adeat, videtur pro herede gerere.hoc dicit,

LEX XXV.

SI quis mihi bona. Seruus bona fide poſſeſſus ſi adit iuſſu poſſeſſoris, nõ acquirit ei.h.d. Op.ĩ.eo.l.aditio.§.⁊ qð a quibuſdã. Gloſſ.dicit, ibi loquitur in libero homine bona fide poſſeſſo, hic in ſeruo.⁊ aſſignat bonã rationẽ. Opp.ſ.de vſuf.l.ſi serui.⁊ l.ſequẽ. Soluit gl.ꝙ dominus debet iubere, ſꝫ debet reſtituere poſſeſſori, ſi eius contẽplatione fuit inſtitutus. Jaco.de Ra. dicit ꝙ l.aditio.ĩ.eod.⁊ l.ſi ſerui q̃ dicunt ꝙ bonefidei poſſeſſor nõ poteſt iubere, intelligũtur ſi ei⁹ contẽplatione non fuit inſtitutus, alias poſſet iubere cauſa euitandi circuitũ, l.dominus teſtamẽto.de cõd.inde.⁊ l.ſi patroni.§.q ſi prior.ĩ.ad Trebel. Hoc non placet mihi, primo, per tex.l.ſeruus dotalis.ſ.ſolu.mat.vbi mulier nõ poteſt iubere, licet ei⁹ contẽplatione ſit inſtitutus ſeruus dotalis, niſi habeat dominiũ. Secundo p rationem. Seruus non dicitur habere voluntatem ſine iuſſu domini, l.q in aliena.in princ.ſ.eo.⁊ ĩ.ead.l.§.iuſſũ.⁊ ideo actum aditionis, vel aliũ conſiſtentem in ſimplici volũtate nõ poteſt facere, iuſſus poſſeſſoris nõ eſt ad hoc validus, vt dixi ſupra. Nec obſt.qð dicitur de circuitu, qꝛ verũ eſt ꝙ euitatur circuitus, ſcilicet nõ neceſſari⁹: ſꝫ hic eſt neceſſarius. Sed tunc queritur, quo iure coget dominus a fructuario, vel poſſeſſore. Gl.in d.l.ſi ſerui.ſ.de vſuf.dicit, qð officio iudicis, ſicut in Tre.reſti.l.q a poterat.ĩ.ad Trebe.⁊ ſic in caſu noſtro. Et iſtud puto verũ quicquid dicat Jacob.de Are.q dicit, ꝙ intelligit ꝙ non poſſit adire iuſſu fructuarij, vel poſſeſſoris, quãdo eius cõtemplatione nõ eſt inſtitut⁹, alias recta via iuberet poſſeſſor ⁊ vſufructuari⁹, l.ſi patroni.verſi.qd ſi prior.ĩ.ad Treb ⁊ l.dominus teſtm̃.ſ.de condi.indeb. Sed puto opi.gl.eſſe veriorẽ, qꝛ requiritur in iubente ꝙ ſit dominus l.ſeruus dotalis.ſ.ſol.mat.⁊ iſta tene mẽti.

1 ☞ Hereditas opulenta que dicatur.
2 Deportato relictũ an habeatur pro non ſcripto, ⁊ ſic veniat ad venientes ab inteſtato, vel auferatur ab eo tanquã ab indigno, ⁊ applicetur fiſco.
4 Dãnatus ad beſtias, vel ad gladiũ hodie efficitur ſeruus pene.

§. Seruus. Seru⁹ vniuerſitatis iuſſu rectoris, ſeru⁹ fiſci iuſſu procuratoris adeunt hrditatẽ, ſeruus pene eſt incapax.h.dicit primum ⁊ ſecundum reſponſũ.

1 declara vt in gl. ¶ † Que eſt hereditas opulenta: Et dic vt gl.⁊ ſigna eã, que incipit, opulentam, vt ſupra, ⁊c. Et tene menti eam,
2 ¶ † Quero in verſi.ſi quis plane.an ſit idẽ in deportato, qð in damnato ad mortẽ: Glo.dicit ꝙ idẽ, quantum ad hoc vt non ſit capax.l.j.C.de hered.inſtit.hoc eſt verũ in ſe, ſꝫ in d.l.j.de B.dubitatur. Dicã in l.ſi deportati ſeruo.ĩ.de lega.iij. Sꝫ quid in deportato. Et dicit glo.ꝙ aliter ⁊ dic vt gl. Sꝫ eſt verũ quod in de
3 portato eſt aliud, ſcilicet qð retinet libertatẽ. ¶ Sed † an illud quod relinquitur deportato ſit, p nõ ſcripto, ⁊ ſic veniat ad venientes ab inteſtato, vel auferatur ab eo tanquã ab indigno, ⁊ applicitur fiſco: Tangitur p L.y.⁊ doc.in l.j.C.de hered.inſtit.tangam in l.ſi deportati.ĩ.de lega.iij. Glo.hic, in verb.dãnatus.dt,
4 ꝙ hodie nemo bene natus efficitur ſeru⁹, † quod non eſt verum in dãnato ad gladium, ⁊ ad beſtias, qꝛ illi efficiuntur ſerui pene quia moriuntur, authen.ſꝫ hodie.C.de do.inter vir.⁊ vxo.⁊ l.q
5 vltimo.ĩ.de penis.⁊ dixi in l.eius q.ſ.ď teſta. ¶ Quero, † an ꝙ dicitur de ſeruo pene, hodie ſit correctũ: Gl.dicit, ꝙ ſic. Tu dic, ꝙ nõ eſt hodie aliquid innouarũ in his que poſt ſententiam reſeruãtur, l.q vltimo.ĩ.de penis.⁊ authen.ſed hodie.C.de donantio.inter virũ ⁊ vxorẽ. Dixi in l.eius qui de teſta. ¶ Quero, an
6 qð hic dicitur † in hereditate, ſit idem in legato: Glo.dicit ꝙ ſic, ⁊ bene, niſi in legatis alimentorũ. Querit glo.an idẽ ſit ſi primo fuit damnatus, ⁊ poſtea inſtitutus: Et dic vt in gl. Et qd in legatis, ⁊ dic vt gl.⁊ bene dicit. Sꝫ in legatis debet intelligi quando quis eſſet in metallum damnatus ante mortem defuncti, hic nõ ſunt alia.

1 ☞ Juſſus quare precedere, authoritas ſequi debeat.
3 Tutoris authoritas debet ſequi ſtatim, nõ ex interuallo.
4 Juſſus non requiritur ſex caſibus
5 Juſſus quãdo in aliquo actu interuenire debet, in aliquo mã[dat]um, in aliquo authoritas.⁊ ĩ alio conſenſus, quomodo interue[ni]re debeant.
6 Juſſus ſuperueniẽs ſtatim poſt aditionem, an valeat.
7 Filius vel ſeruus, an poſſit iuſſui non parere.
8 Conſenſus partis, q interuenire debet in iudicio, an poſſit [inter]uenire poſtea ⁊ct

a **§. Juſſum.** a Juſſus dꝫ precedere, authoritas ſequ[i] hoc d. Primo recitat dictum antiquo[rum]. Secũdo circa illud format plures queſtiones. Secũda ibi,
1 vtrum, vſqꝫ ad finẽ. ¶ † Quero q̃ eſt ratio iſtius differentie. [Vi]detur em̃ ꝙ tutoris authoritas debeat precedere. Nam pup[il]lus non obligatur voto, ſicut nec filiuſfam.l.ſi quis rẽ.§.voto ď p[ol]lici.ergo eadẽ ratione authoritas debet precedere i vno ſicut [in] alio. Certe ſi iſte Cai⁹ Caſſius, q hoc ſcripſit, fuiſſet Imperat[or] dicerem ꝙ ſic ſibi placuit: ſꝫ fuit Juriſconſult⁹, vt ď orig.in l. [...] vnde motus fuit ratione. Ratio eſſe põt, quia poteſtas patris [in] filiũ eſt maior, habebat em̃ poteſtatem vite neciſqꝫ, l.in ſua.[...] de lib.⁊ poſth. Unde filij nulla eſt volũtas, ⁊ ſic nõ poteſt app[ro]bari per ſequentẽ conſenſum, vt dixi, ĩ.l.qui in aliena.ſ.e.pot[e]ſtas tamen tutoris eſt minor, Pupilli em̃ dicitur aliquis eſſe [con]ſenſus: ꝙ apparet, qꝛ naturaliter obligatur, ideo p tutorẽ po[]
b teſt validari qð factum eſt, qꝛ eſt aliud. Oppon.C.eod. b l.[...] Sol.ibi precedit voluntas filij nõ adeuntis, ſed cõmittentis p[a]tri ꝙ adeat, ⁊ ſic patrem quodãmodo facit procuratorem. [...] ter poſtea gerit ſe p herede, ſatiſfactũ eſt poſtea iuri. Prec[eſſit] em̃ voluntas patris ex eod. qð preceſſit mandatum, ⁊ ſecu[ta] aditio filij p patrem adeũtem. Et ſi dicas, ſecũdũ hoc v[idetur] adita hereditas per procuratorẽ, hoc conceditur. Cum [fi]lius nõ poſſit adire nuda voluntate, ceſſat ratio, quam [...] per procuratorẽ.ĩ.e. Et ſi diceres, ergo pater ſubſtiner[et] cem perſonã iubentis, ⁊ eius cui iubetur. Concedo ho[c] conueniens, diuerſis reſpectib⁹, l.ſi conſul.de adop.⁊ l.
a) pretoris. ¶ His premiſſis venio ad gl. † ⁊ oppo.C.de b[o]ſina.§.vbi autẽ. Sol.de iure antiquo obtinet hec lex in a[duen]tijs, ⁊ profectitijs: hodie i aduentitijs nõ eſt neceſſe ꝙ p[]iuſſus. Jta dicit hic gl.j.⁊ alia glo.que eſt ſuper ver.prec[] not.in l.q in aliena.ſ.eod. Aduerte tamẽ ꝙ in pfectitijs [] eſt hodie immutatũ, vt not.in l.fi.ĩ.quis ord.in bono.poſſ[] aduentitijs vero eſt immutatũ quãdo pater diſcordat cum [] l.fi.C.de bo.q̃ libe. Gloſſ.etiã tenet, quod etiam nulla eſt diſcor[] dia, qð filius poteſt adire ignorãte patre. Ratio, quia poteſta[s] cõdicente. Jta no.C.qui admi.ad bo poſ.l.j. ¶ Opp.hic dicitur ꝙ authoritas tutoris debet ſequi. Cõtra ſ.de autho.tut.l.obli-
3 gari.§.tutor. † veritas eſt ꝙ hic tutoris authoritas põt ſe[qui ſta]-
4 tim, vt hic, nõ ex interuallo, vt ibi. ¶ † Uenio ad tertiã gl.[] ꝙ iuſſus nõ requiratur, l.v.de caſt.pecul. Sol.dicit gl.ꝙ fallit multis caſibus. Prim⁹ caſus in d.l.v.de caſtr.pecu.[] tur loco patriſfam.quantũ ad caſtren.pec.l.§.ad Macedo.Se- cundus eſt caſus in l.q in aliena.§.interdũ.ſ.eo. Certe ibi [] fallit, qa hic loquitur de aditione q̃ fit per hominẽ, ibi de ea q[] interdum fit per legem, ideo iuſſus non eſt neceſſarius. Ter[tius] eſt.ĩ.eo.l.cum heres.certe ibi bene fallit, quia pr̃ erat furioſus iubere nõ poterat ſi eſſet abſens, qd iuris ſit, videbitis.ĩ.cod. cum quidã.in princi, Quartus caſus in l. qui i aliena.§.[] adierit. Certe ibi nõ fallit, ſꝫ preſumitur iuſſus interueniſſe [] nõ doceatur, vt ibi dixi. Quintus caſus eſt i l.ſi filius.C.de p[] hered. Sꝫ certe ibi nõ fallit, ſed preſumitur iuſſus interuen[iſſe] vt dicitur, ſ.primo caſu. Sextus caſus eſt hodie in aduent[itijs] hoc declaraui.ſ ¶ Opp.ꝙ ſufficiat ꝙ ſequatur ratihabitio [l.]
c C.ad Maced. Sol.hic ſpeciale c in iuſſu qð precedit, quod [...]
d bene d ¶ Nota. e qð dicit f ſpeciale in iuſſus, non dicit ſpecia[le]
e hereditate. Et ſic † aduerte, qð quandoqꝫ lex diſponit ꝙ [inter]-
5 ueniat iuſſus ſeu mandatũ, ⁊ tunc debet precedere ſemp[er man]-
f datum, vt hic ⁊ l.ſi vero nõ remunerandi.§.ſi poſt credita [] manda. Quãdoqꝫ lex diſponit ꝙ interueniat authoritas [] tunc dꝫ interuenire in ipſo negotio.ante vel poſt ſtatim [] l.obligari.§.tutor.ſ.de auth.tut.cũ ſi. Quãdoqꝫ lex diſpo[nit] inter ueniat cõſenſus ſeu voluntas alicuius ⁊ tũc ſufficit [pre]-
g cẽdat ſiue ſequatur g incontinẽti vel ex intreuallo ſecundum [di]ſtinctionẽ d.l.fi.C.ad Macedo.⁊ de hoc per Jnn.⁊ Joan.[] de reb.eccle.nõ alie.cap.j.li.vj.⁊ p Dyn.in cap.ratum.⁊ cap.[ra]-
h tihabitio.de regul.iur.lib.vj. Ratio horũ eſt h ſignificatio [verbo]rum nõ enim poſſet dici aliquid fieri iuſſu vel mãdato meo [niſi] precedat authoritas. Hoc enim importat vt in ipſo negotio [] ſit author. Si conſenſus vero ⁊ voluntas quandoque interce[dat]

rece

recte dicitur conſenſu meo, ⁊ volūtate mea factū: ⁊ ideo ſi diſpo-
ſitio diceret, ꝙ aliq̄d debeat fieri de licentia, vel precepto, vel ꝑ
miſſione alicuius, ſufficeret ꝙ interueniret poſt, cū iſta impor-
tent idem qd mandatum, vel iuſſus, vt liquet intuenti. ¶ Uenio
ad glo. ſuper verbo, poſſe. ⁊ op. Inſti de author. tu. §. tutor. So-
lu. Aliud in authoritate, ⁊ aliud in iuſſu. ¶ Itē op. ꝭ. de autho.
6 tut. l. obligari. §. fi. Solue. vt i glo. ¶ † Quero ergo vtrum iuſ-
ſus ſuperueniens ſtatim poſtea valeat: Dy. dicit ꝙ ſic, ⁊ male q̄a
tunc non differet ab authoritate tutorum, quod eſt contra hunc
tex. Aduerte tamē ꝙ iuſſus, vel ratihabitio ſequens nō validat
aditionē precedentē: ſed ſi poſtea ſequeretur aliquis actus ſuf-
ficiens aditionē valeret, vt j. ead. l. verſicu. ſed quid ſi mandauit,
i ⁊ ibi not. ¶ Querit gl.[i] nunquid filius, vel ſeruus poſſit huic
7 iuſſui nō parere: Dicit gl. ꝙ ſic, ſcilicet de facto. Poſſet em̄ con
tradicere, ⁊ velle ſuſtinere mortē, antequā adire, l. iij. C. de here.
inſtitu. Sꝫ de iure nō pōt contradicere, ⁊ poteſt iure patrie po-
teſtatis, vel dominice cogi ad adeundū, l. j. §. j. j. ſi q̄s omiſ. cauſa
teſt. ⁊ l. cū aliquis. C. de iure deli. ⁊ quod no. in l. q in aliena. §. ſi.
8 ſupra eod. ¶ † Inducit Hul. hūc §. vtrū cōſenſus patris q̄ de-
k bet interuenire in iudicio, [k] ꝑ l. cum nō ſolū. §. neceſſitate. C. ꝺ
bo. q̄ liber. poſſit interuenire poſtea: Hic tex. facit ꝙ nō. dicit gl.
certe nihil facit: hic em̄ requiritur iuſſus, ibi cōſenſus. Sꝫ tamē
verum eſt ꝙ ibi nō pōt ſequi conſenſus ꝑ aliam rationem, quia
iudiciū peccat in alijs ſubſtantialibus ſuis, nō in conſenſu ſolo,
l vt ibi no. ¶ Inducitur iſte §. ꝑ Dyn. [l] vtrum ille conſenſus, de
quo loquitur. C. ꝺ bo. que libe. l. fi. §. neceſſitate. poſſit pſtari ꝑ
nuncium vel epiſtolam, ⁊ dicit ꝙ ſic. arg. huius. §. qꝺ puto verū
per tex. l. honores. in fin. de decur.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Iuſſum. De iuſſu, mādato, ⁊ ſcripto, vide Bart. in l.
ſepe. ff. de offici. preſi. Fely. in capit. nō nulli. §. ſunt ⁊ alij. i tertia
amplia. de reſcrip.

P. PAV. P. ¶ Si pater cōſentiat filio facienti aliquē actum ſu-
per rebus hrditarijs, ꝙ preſumatur iubere ꝙ adeat. vide Rom.
conſil. cxv. poſt prici. Itē de materia quādo dicatur authoritas
vel cōſenſus alicuius interuenire i aliquo actu, ⁊ an, ⁊ qn̄ poſt,
vel ante vide ad Bart. in l. obligari. §. tutor. ff. de author. tuto.

b ALEX. ¶ Op. C. eo. Adde Bar. in l. geri t. j. eod.

c ALE. ¶ Speciale. Uide Bal. in l. executore. de execu. rei iud.

d ALEX. ¶ Et bene. Adde q̄ dixi ſm̄ Are. i l. honor. rē ra. ha.

e POMA. ¶ No. Uide Ale. cōſi. l. in pn. ⁊ conſi. liiij. in vj. volu.

f AND. BARB. ¶ No. ꝙ dicit. Et vide hic Bart. ⁊ in l. ſi autē. ff.
de aqua pluui. arc. ⁊ Bal. i l. quecunq;. ⁊ in l. fi. §. neceſſitate. C. ꝺ
bo. que lib. ⁊ l. j. C. q admit. ⁊ in ru. C. ꝺ exer. ⁊ i ca. fi. ꝺ feu. ſine
cul. nō amit. ⁊ Ant. in cap. cum cōſuetudinis. vbi plene, de con-
ſue, ⁊ in c. cū in veteri. de elec. Ioa. an. in addi. Spec. in titu. de
his que fi. a prela. Saly. in l. fi. C. ad mac. ⁊ vide Bal. q pulchre
loquitur in l. ſi pr̄. C. de ſponſal. ⁊ vide que notaui i d. ca. fin. de
feu. ſine cul. non amit.

g ALEX. ¶ Siue ſequaꝛ hoc verū ſi actus ſubſiſtebat. alias non
c. auditis. de elec. ⁊ faciunt q̄ dixi i l. obſeruare. ꝺ offici. pcon. lꝫ
in contrariū faciat text. cū ibi no. in l. ꝑ fundū. de ſer. ruſti. pre-
dio. ⁊ vide ꝙ not. in c. edoceri. de reſc. q̄ autem ſit ratio diuerſi-
tatis inter authoritatē, ⁊ decretum, vide Bal. in l. cum ipſe. C. ꝺ
cōtrahen. emp. q̄d de cōſcientia, vel licentia, vide hic Im. ⁊ vide
in hac materia ſingulare dictum Bar. i l. ſi autē plures ꝺ aqua
pluuia. arc. ⁊ ꝑ Ioan. and. in cap. cum in veteri. de electio ⁊ not.
per Bald. in rub. C. de exer. Et differentiā inter conſenſū. ⁊ ra-
tihabitionem, vide ꝑ Bal. in l. fi. C. ad maced. ⁊ de authoritate,
ſiue decreto, vide Bal. in l. ij. C. de ſer. reipub. manu. ⁊ ꝺ omnib⁹
latius in l. fi. §. neceſſitate. de bo. q̄ lib. Et ad materiam vide no.
per Inno. in c. cū conſuetudinis. extra de conſue. Sed quid de
conſilio dic ꝙ ſemper debet precedere vt not. glo. in l. ſepe ꝺ ver.
ſignifi. quā ad hoc allegat Bal. in c. ij. de feud. ſine cul. nō amit.
Uide Bal. in l. j. C. qui admit. ⁊ adde quod no. Io. mona. i capi.
dudū. de reb. eccleſ. nō alie. in vj. in glo. magna. de conſenſu, dic
aut actus, ſiue cōſenſus eſt nullus ipſo iure, ⁊ tunc dꝫ in ipſo ne-
gotio interuenire. l. j. in fi. de autho. tut. aut actus valet, tamē in
fringi pōt per exceptionem, ⁊ tunc ſufficit ratificatio. l. fin. C. ad
Mace. De decreto, dic ꝙ cauſa iam cognita pōt iterponi ante
⁊ poſt, q2 pretor pōt permittere futuram venditionē, ⁊ retro fa-
ctam corroborare ꝑ decretū. conſultius tamen eſt facere eodem
contextu. Et adde qꝺ not. Inno. in c. dudum. ꝭ. alle. ⁊ facit quod
nota. in l. ait pretor, §. permittitur. ꝭ. de mino. in glo. ſꝫ cur ſec⁹.
quam glo. ponderat Bal. in dic. c. ij. ⁊ idem voluit Bart. per gl.
ibi, in l. vt iuriſiurandi. i fine. pnci. de ope. lib. ⁊ differentiā inter
conſenſum, decretū, ⁊ licentiam, ⁊ authoritatē, vide per Innoc.
in cap. dudū. de reb. eccle. nō alie. ⁊ Bal. in l. ſi quando, §. j. de in
offici. teſt Bal. latiſſime in l. j. in vlti. colum. qui admit.

h POMA. ¶ Ratio horū eſt Uide Fely. in capit. cum nuncius,
colum. fin. de teſt.

i ALEX. ¶ Querit gl. An fili⁹ ſicut ſeruus poſſit cogi adire, ⁊ q̄d
in patre putatiuo, vide Bal. in l. j. C. q admit. ⁊ vi ꝺ not. Bal. in
l. ſi. in fi. in pn. in ver. quero filius meus. de bo. que libe.

k ALE. ¶ In iudicio. Uiꝺ q̄ dixi i l. ſi cū dotē. §. eo autē. ſol. mat.
⁊ ita etiā determinat Iac. de Bel. ⁊ Ang. referendo eum in l. ſi
cum dotē. §. ſi pr̄ ſolu. matrim. ⁊ vide latius ꝑ Pet. ⁊ Bald. in
authen. cauſa q̄ fit cum monacho. C. de epiſco. ⁊ cler. ꝑ Bart. in
l. j. §. de decu. lib. r. ⁊ in l. filius. de don. ⁊ i. §. neceſſitate ꝑalleg.

l POMA. ¶ Per Dy. Uide Pau. de caſt. conſi. cxlviij.

1 ☞ Mandatū ſpeciale vbi requiritur dꝫ eſſe certū reſpectu rei
Procurator conſtitutus ad petendum reſtiſtitutionē i integrū,
non tenet conſtitutio, niſi dicatur in qua cauſa, vel in quare.
2 Procuratorē conſtituo ſi ad agendū, ⁊ defendendum, ⁊ de ca-
lumnia iurandū, ⁊ beneficium reſtutionis petendū, ⁊ non dico
in qua cauſa nec cū quo, an valeat, ⁊ quando dicatur gn̄rale mā
datum, ⁊ quando ſpeciale.
3 Pater an poſſit generaliter permittere filio quod poſſit ſtare
in iudicio.

a §. Sed vtrum. [a] Iuſſus debet ſpecialiter iterpo
ni reſpectu hrditatis, licet per iu-
bentem dubitetur de cauſa acq̄ſitionis. h. d. ¶ Op. ꝙ ſufficiat
generale mandatū, l. ꝑcurator cui libera. ꝭ. de procu. ⁊ l. ſi duo.
de admin. tut. Sol. illud generale hic, ⁊ i alijs caſib⁹ eſt ſpeciale
b ita dicit gl. ⁊ bene. Aduerte tamē [b] diligenter † ꝙ vbi requiri-
1 tur ſpeciale mandatū, debet eſſe certū reſpectu rei, vt hic, Unde
dicunt doct. ꝙ ſi facerē te procuratorem ad petendū reſtitutio-
nem in integrum ⁊ nō dicerē in qua cauſa, vel in qua re, ꝙ non
valet per iſtum tex. Ita refert Ly. C. etiā per proc. cauſ. i integ.
reſtit. agi poſſ. l. j. Contra hoc videtur l. filiuſfā. pen. §. j. j. ꝺ do.
vbi ſufficit, ꝙ pater conſentiat filio ꝙ donet cauſa mortis, lꝫ non
exprimat rem nec perſonā, tamen illud dicitur ſpeciale manda
2 tū. Solu. dic vt ibi plene examinaui, ¶ † Quero an ſufficiat ſic
dicere, facio te meū procuratorē ad agendum ⁊ defendendum,
de calumnia iurandū, ⁊ beneficiū reſtitutionis petendū, ⁊ non
dico in qua cauſa, vel in qua re, vel cum q̄: an vero ſit neceſſe vt
dicā ad iurandum de calumnia in cauſa cum tali, vel ad petēdū
beneficium reſtitutionis cū tali ⁊ i qua cauſa. ⁊ Pe. ⁊ Ly. C. ēt
per procura. cau. in inte. reſtit. agi poſſ. dicunt, ꝙ dꝫ dici in qua
cauſa habet ſpeciale mandatū, ⁊ cū q̄ perſona, Sed contra hoc
eſt hic tex. in l. Titius. de li. ⁊ poſth. vbi ſi exheredo filios meos
omnes, ꝙ videor nominatim dicere, quid dicemus: Domini, eſt
hic pulcher paſſus, ⁊ quotidian⁹. Breuiter, ego dicerē ſic, ſalua
ſemper meliori deliberatiōe, ꝙ ſi mandatū eſt generale quo ad
cauſas, ⁊ q̄ ad perſonas ad petendū reſtitutionem in integrum
cōtra oēs perſonas: credo ꝙ non ſufficiat, per illas leges, nec
ſit ſpeciale mandatū: ſed ſi eſt ſpeciale quo ad perſonas ⁊ gn̄rale
quo ad cauſas, vt de iurando de calūnia, ⁊c. tūc credo ꝙ ſit ſpecia
le mandatum q̄ ad illam perſonā nominatā, vt j. ead. l. in verſic.
plane. ⁊ pro hoc dicit l. filiuſfam. vbi ſi non nominent plures ꝑ-
ſone, vel vna vel plures nomine collectiuo, ſufficit, ⁊ ē ſpeciale, ꝑ
dic. l. filiuſfam. ¶ Op. glo. ꝙ iſta incertitudo vitiet aditionem,
l. nec is. ⁊ l. ſi is. ꝭ. eo. Sol. aditionē ipedidit talis incertitudo, vt
c ibi: non iuſſum vt hic. ¶ Quero vtrum [c] † pater poſſit gn̄raliter
3 filio permittere ꝙ inter ſit in iudicio: Quidā dicunt, ꝙ nō, per
iſtum tex. Sed certe magis facit in contrariū: q2 hoc eſt ſpeciale
ergo ius cōmune eſt in contrarium. Breuiter, mihi videt, quod
deciſio illa dependat ex opinionibus q̄ ſunt in §. neceſſitate. lege
cum nō ſolum. de bo. que lib. Aut em̄ dicitur, ꝙ requiritur con-
ſenſus in ſignum repudiationis. ⁊ fateor ꝙ nō poſſet conſentire
generaliter: q̄a q̄ repudiat, debet eſſe certus, l. repudianda, ſu-
pra eodē. Aut teneas aliam opin. ꝙ requiratur conſenſus indi-
ſtincte ad perficiendam perſonā filij, que eſt imperfecta, vt ibi
not. ſm̄ aliam opini. Azo. ⁊ tunc poſſit pater conſentire genera-
liter, quia nō reperitur ꝙ ſpecialiter debebat. pro hoc gl. ſi lō-
gius. in princip. ſupra de iudic.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sꝫ vtrū. Quid i bonorū poſſeſſione: vide no. in l. iij.
§. acquirere, j. de bon. poſſeſ.

b ALEX. ¶ Aduerte tamē. Uide Bart. in l. q bona. §. ſi alieno.
in j. q. de damno infec. ⁊ ibi dixi.

c ALEX. ¶ Quero vtrū. Adde Bal. i l. filiuſſ. in fine. ꝺ donat.
⁊ an ſufficiat generalis licentia de donando cauſa mortis, vel de
teſtando, vide Bar. i l. tā is. ꝺ donat. cau. mortis ⁊ ꝙ ibi dixi poſt
Bartol. in §. j.

a §. **Sed quid ſi mandauit.** [a] Iuſſus intelligit̃ quocunq; modo ⁊ p̄ quecunq; verba, per que voluntatem patris apparet preceſſiſſe. h. d. ¶ Anteq; intrem gloſſ. quero ratione p̄mi dicti: Reſpõ. ſuus efficitur heres, per legẽ, q̄ lex eſt certa: iõ cius ignorantia nõ impedit exiſtentiã ſui heredis, vt hic, ⁊ l. illud
b ſi pars here. pe. ¶ Opp. [b] q petit bono. poſ. videtur adire, l. puberem. C. eo. ergo q mãdat pet. bono. poſſeſ. videtur mãdare vt adeatur: ⁊ ſequẽs aditio poſtea nihil operatur. Reſpõ. gl. ibi in eo qui poteſt adire filius vero adire nõ poteſt nuda voluntate.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sʒ qd ſi mandauit. Vide Bar. i l. j. de ope. no. nun.
b POMA. ¶ Opp. Vide Fely. in c. cum nuncius. col. fi. de teſt.

1 ☞ Debitor videt̃ interpellatus, ⁊ in mora cõſtitut⁹, ſi creditor dicit, indigeo pecunia illa, quam mihi debes.
2 Si dñs dixit famulo vade, ⁊ nunquam redeas domum, ſi ego non ſentiam aliquid de illo negotio, ſi famulus interficit illum q̄ dominus tenetur de homicidio.
Ratihabitio in delictis operatur mandatum ad ſequentẽ actũ.

1 §. **Pater.** Inducitur hic §. p̄ Petr. ad q. Pone, creditor † dt debitori ſuo, ego indigeo pecunia illa quam mihi debes, vel ſimilia verba, vtrum ex his v̄bis videatur debitor iterpellatus vel conſtitutus ĩ mora. §. iſte facit q̄ ſic. ¶ Cõtra tenet Pet. ⁊ refert Cy. in l. ĩ minorũ. §. in quibus cau. in inte. reſt. nõ eſt neceſ. Nã verba enunciatiua in contractibus non inducunt diſpoſitionẽ, dicit ipſe. Contrarium dico, nam hic loquitur in actibus inter viuos, non in vltima voluntate, ⁊ bene: tamẽ iſta verba diſpoſitionẽ inducunt, ⁊ p̄ hoc, l. etiã hoc modo. ⁊ l. eo modo. de leg. j. Nec potes dicere q̄ iſta ſũt verba enũciatiua: q2 ſi hoc eſſet, cum p̄ferãtur de futuro. in dictis legibus, nõ inducerent diſpoſitionẽ in vltima voluntate, l. Titia. in prin. de leg. ij. dic ergo q̄ ſunt verba diſpoſitiua. Perinde e ergo ſi dice
a ret mihi redde. Facit ad q. [a] quidam nobilis † d Florentia dixit
2 famulo ſuo, q receperat quandã iniuriam, nunquã redeas mihi domũ ſi ego non ſentiã aliquid de illo negotio: ille famulus iuit, ⁊ interfecit iniuriantẽ, queritur an dominus, videatur mãdaſſe: Hic videtur caſus q̄ ſic: ⁊ ita fuit ibi obſeruatũ, ⁊ amputatũ fuit illi militi caput, tempore domini Franciſ. de Eugubio. Et no. multũ iſtos caſus, maxime illum, q̄ ratihabitio operetur mãdatum ad ſequentem actum, ⁊ nota id quod dixi in ſummario.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Facit ad queſt. Adde tex. in c. ex literis. ĩ verſ. qui reſpondit. que ibi põderat Pet. de anch. de exceſ. p̄la. ⁊ idẽ tʒ Pet. de ancha. in conſi. cxvij. alias cclxvj. ⁊ plus dico q̄ ſi dñs dixiſſet, facias qd audiam nouum, expreſſe iubendo q̄ nõ interficiat, tenet̃ mandati. Caſus eſt in c. fi. d hom. in vj. ⁊ no. Bal. i l. non ideo minus. in xvj. q. C. de accu. Ad hoc q̄ not. Bar. i l. iij. de adi. lega. ſʒ caue q̄ dominus mandãdo ſeruo quod faciat vindictã, debet intelligi de iuſta, ⁊ licita vindicta, videlicet d accuſãdo l. j. cũ gl. j. C. de his quib. vt ĩdig. ⁊ ibi p̄ Pau. de ca. ⁊ limitat dictum Bar. vt p̄ Bal. in l. ſi literas. ĩ fi. C. man. ¶ Adde p̄xime dictis q̄ voluit Bald. cõſi. xcij. vo. iiij. inci. Betonus de Decono.
AND. BAR. ¶ Et vide Bar. in queſt. ſtatuto ciuitatis p̄uſine. vbi tãgit ſi hic p̄ponit occidere ⁊ alius occidit ſm q̄ʒ legẽ p̄uat
POMA. ¶ Vide Roma. ſing. ccxlv. faciunt q̄ not. Bal. in l. ob. hec verba. de his qui not. infa. ⁊ qd de ratihabitione, vide Ang. Aret. i trac. maleſi. in ver. Sẽp̄roniũ mandatorẽ. Et circa iſtud vide omnino Ja. in l. j. ff. d ſer. fugi. vbi ponit ſeptẽ limi. ⁊ Alex. conſ. cxxv. col. j. ⁊ ſeq. iiij. vol. Fel. in cap. afferte. col. fi. d p̄ſump.
P. PAV. P. ¶ Pro iſta deciſione vide Rom. ſingul. lxvj. incip. tu ſcis. adde tex. i c. ex literis. de exce. p̄el. vbi p̄ verba, ne malũ remaneat impunitũ, cenſetur ſibi mandaſſe q̄ faciat vindictam.

§. **Si coram.** Pater põt iuſſum limitare, vel in numero, vel in quota, quam limitationem non lʒ egredi, ſi per eum cõditio fieret deterior: ſecus ſi melior. hoc dicit. Verſi. idẽ que. intelligas, q̄ debet diſtingui vtrũ fiat conditio patris melior, vel deterior ſecundũ precedẽti. ¶ Querit gl. quid ſi adiuit ſine p̄ſentia Titij, an valeat: Dic vt in glo. ⁊ dixi in l. Titium: ⁊ Meuiũ in princip. ſ. de adminiſtr. tut. ⁊ l. j. §. ſi plures. de exerci.

§. **Sed ſi mandauit.** Iuſſu reſpectu paterne hereditatis non porrigitur ad pupillarẽ. Sec⁹ ſi ſimpliciť iuſſit reſpectu teſtamẽti. h. d.

§. **Sed ſi poſtea.** Nuda penitẽtia iubẽtis reuocatur iuſſus. Itẽ mutatione ſtatus eius, cui iubetur. hoc dicit. Oppo. gl. d l. in diem. de aq. plu. Solu. ibi vertitur damnum mandatarij, hic nõ, ſecũdum Dyn.

Vel dic, hic in his, q̄ nuda voluntate fiunt eum alio nõ contra hendo, ibi ſecus.

LEX XXVI.

SI ego. Qui vult portionẽ ſibi delatam per . . . lium, vult, ſuam. h. d. Hãc l. proſequ . . . vt in gl. Non habetis hic alia vobis ad preſens . . . tanda. Op. dicitur hic, q̄ debet ſpecialiter iubere . . . tra, quia videtur q̄ valeat tatum generale quo ad omnia, q . . . ſpeciale q̄ ad ſpecialia, l. ſi duo. ſ. de adminiſt. tuto. Solu. . . . fallit hic. Et vos ſcitis qd multa ſunt in quibus requiritur ſpe . . . ciale mãdatum, vt no. in l. Pomponius. in prin. ſ. de procur. . . . l. per procuratorem. j. eodem.

LEX XXVIII.

ARiſto exiſtimat. Rationes . . . peti poſſũt, vt . . . deatur cauſa deliberatiõis, ⁊ ex hoc nõ videtur ad . . . hoc dicit. cum l. ſequẽ. ⁊ querit gloſſ. quo iure petan . . . iſte rationes. Et dicit glo. q̄ officio iudi. ⁊ bene.

LEX XXX.

CUm quidam. No. dicit gl. q̄ abſen . . . Reipublice cauſa ita . . . uenitur in lucro. prout in damno. Itẽ q̄ reſtituit . . . ter licet ipſe non ſit inſtitutus, ſed filius ſuus, ⁊c. . . . giſte qui erat d prouincia, nõ erat abſens cauſa Reipub. . . . vectigal. j. de verb. ſigni. Sol. intellige q̄ reſtituat ex illa clau . . . ſula, ſi qua mihi iuſta cauſa videbit̃: vel ponit̃ Reipu. cauſa . . . proprie. ⁊ tene qd vis. ¶ Querit gl. qd ſi fili⁹ erat abſens . . . ter preſens, ⁊ ſic nõ potuit adire. Et dubiũ eſt. q2 ex perſona . . . non ſubuenit̃ patri, l. iij. §. ſed an hoc. ſ. d mino. vbi glo. deter . . . nat cõtra. Sed an dicat verum illa gloſſ. examinabo in l. Pomponius. j. e. tit. vbi videt̃ caſus, ⁊ illa eſt notabilis lex ⁊ mẽtor . . .

1 ☞ Legitimus vel conſanguineus, an poſſit eſſe idem.
2 Putari dicitur, quod iuſta ratione putatur.
3 Fama excuſat quẽ a dolo. Accuſans aliquẽ de eo quod pu . . . blica vox ⁊ fama, excuſatur, ſi delictum non probatur.
4 Syndicus denunciãs, mot⁹ nõ iuſtis rationibus, pot . . .
5 Communem opinionem ad faciendum. quot requirẽt.
7 Syndicus ſeipſum denũciare non tenetur, ſi vere ſcit ſe . . . quiſſe, licet ſit fama quod ipſe deliquerit.

a §. **Quod dicitur** [a] **proxim⁹.** . . . nit regulã antiquorũ bimembrẽ. Secũdo examinat p̄mi . . . brũ. Tertio ſm. ſecũda ibi, ⁊ nõ ſolũ. Tertia ibi, qd ſi ipſe . . . ter qui pariturus eſt poſthumũ qui alijs ante eret̃ impedit . . . tes adire, ſiue ſit pl n⁹ venter, ſiue putet̃. ſecus ſi vere . . . ſic opinio adeuntis eſt communis. h. d. ¶ Sequit̃ verſi. . . . Hec ſcda pars ſubdiuidit̃. Primo dicit regulã habere loci . . . ex teſtamento, ſiue ab inteſtato ſuccedat. Scdo. ſiue venter p . . . rus ſit ſuum, ſiue non. dum tñ aliis preferat̃. Tertio, ſiue ſucce . . . dat de iure ciuili, ſiue de iure p̄torio. Quarto cõcludit ad p . . . ponendo rationem. Quinto exponit̃ verbum putatur. Scda . . . ibi, ⁊ in eo. Tertia ibi, ideoq;. Quarta ibi, ſiue igitur. Quinta . . . quod dicitur, ſi putetur. Seqt̃ verſi. quid ſi ipſe ⁊c. Iuriſcõſul . . . tus hic exponit ſecũdũ membrum regule. ⁊ hec pars ſubdiuidi . . . tur in tres. ¶ Primo dicit q̄ ſcire dicit̃ ille, q ſcit iuſtis rationi . . . bus motus. vt puta ſm opin. multorum: ſecus ſi iniuſtis. Se . . . cundo dicit, q̄ opinio que non concordat cum veritate non ſuf . . . ficit. Tertio dicit, q̄ quando aliquis certus eſt per ſenſũ p̄p . . . communis opinio non curatur. Scda ibi, qd ergo ſi pregnans . . . Tertia ibi, ſed ⁊ ipſa. ¶ Opp. ad p̄mã partẽ. ſ. ſi pars here . . . pe. l. antiqui. Sol. ibi extneus erat inſtitutus vna cũ poſthumo . . . vel poſthum⁹ erat exheredatus, hic poſthumus erat p̄terit . . . vnde natus rumpebat teſtamẽtũ, vel ſuccedebat ab inteſta . . . vnde debebat preferri. ¶ Oppon. ɔ̃ hoc, q2 etiam quando . . . exheredatus, teſtamẽtũ rumpetur per querelam. Solu. quer . . . no rumpit teſtamẽtũ ipſo iure, ſed facto hominis, iõ non im . . . ditur aditio, vt no. in l. antiqui. ¶ Oppo. j. ea. l. §. ſuum. Sol . . . loquit̃ in ſuo, cui poſthumus nõ anteponitur. Rationem . . . debitis, ⁊ ibi dicam. ¶ Oppo. dicit̃ hic q̄ venter etiam non . . . in poſſeſſionem mittat̃. Cõtra. j. d ven. in poſ. mit. l. j. §. j. . . . timore ſunt hic due glo. Vna ſuper verbo, conſanguine . . . cit q̄ ibi loquit̃ de vẽtre, qui eſt ſuus quo ad defunctum, le . . . mus vero, vel cõſanguineus quo ad aliũ qui ſupereſt. Hec . . . non placet, q2 ſm hoc in illo ver. nihil adderetur ad regul . . . antiquorum. Alia glo. eſt ſuper v. edictalẽ. que dicit q̄ ibi, cum . . . dicitur, vẽtrẽ mitti in poſſeſſionẽ, mutet caſum, ⁊ redeat ad ſu . . . Tu dic ſm Dyn. ⁊ Iac. de are. q̄ venter etiam non ſuus mitt . . . tur in poſſeſ. nõ ex edicto de vent. in poſſeſ. mit. q2 ſuccedit loco . . . edicti de cõtratab. ſed ex aliis partibus, Sicut enĩ natus mitti . . . in poſſeſ. per vnde legitimi vel per vnde cognati, vel ſecũdũ tab . . . ita venter

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ita venter mittitur in poſſeſ.l.fi.⁊ l.vbicunq̄.de ven.in poſ.mit.
¶†Quero vtrū legitimus, vel conſanguineus [b] poſſit eſſe idē:
Reſpon.ſecūdū gl.⁊ bene, ꝙ ſic. Declaro.ſi accipias cōſangui-
neum ꝓ cognato, nō eſt dubium. Quicunq̄ enim eſt legitimus,
id eſt agnatus,ille eſt cognat⁹,l.inter agnatos.j.vnde legiti. Si
vero accipias conſanguineū ꝓ fratre ex parte patris,l.j.§.con-
ſanguineos.de ſuis ⁊ legi.in authē.de cōſan.⁊ vter fra.tunc idē:
q2 frater,⁊ frater inuicē ſunt legitimi ⁊ conſanguinei. Sciēdum
c tamen eſt communis modus loquēdi [c] conſanguineum appel-
lat,etiā quocunq̄ modo ſanguine coniunctū. ita ponitur extra
de cōſan.⁊ affi.ita ponit Azo ſi ſūma de ſuis ⁊ legi. ¶†Primo
2 ex lege noſtra ſingulariter notare debetis expoſitionē iſti⁹ ver-
bi,putetur. Nā putari,dicitur quantū ad iuris effectū,quod iu-
ſta ratione putatur,vt hic in verſic.qd ſi ipſe. ¶Iuſta autē ē ra-
tio,ſi illud dicatur ab eo,de cuius facto agitur,vt hic in verſi,qd
dicitur,ſi putetur,niſi dictū ipſius habeat opin. cōmunem ꝯtra-
riā,vt hic in ver.quid ergo ſi pregnās. Item iſta ratio credendi
3 eſt cōmunis opin.vt hic in verſi.qd ſi ipſe. ¶†Et facit ad mul-
ta vt fama excuſet quē a dolo, ⁊ ſic facit, ꝙ ſi accuſaui aliquā de
maleficio,de quo erat publica fama, ꝙ nō poſſum puniri tāquā
faciens falſam accuſationē,vel denunciationē, quod millies eſt
d hic obtentū. [d] Facit etiā, ꝙ ſyndicus qui aliquo modo denun-
4 ciat,nō motus iuſtis rationibus,poſſit puniri. ¶†Sed q̄ro di-
5 citur,hic,ſecundū multorū opinionē quot debent eſſe iſti. Gl.
in l.iij.§.ideoq̄ diuus.ꝯ.de teſtib.dicit ꝙ maior pars populi dz
eſſe in illa opin.ſz in l.j.C.de teſta.⁊ l.ſi arbiter.ꝯ.de ꝓba. videt
dicere, ꝙ omniū debeat eſſe opini. Tho.d. Piperato antiquus
doctor Bono.dicebat, ꝙ ī hoc aduertendū erat negotiū de quo
tractatur. Si enī eſt negotium magnum,vt de morte Regis,vel
vnius nobilis,requiratur fama totius ciuitatis:ī negotio nō ita
notabili ſufficiat fama,vicinie.nihil alle. tamē dictū eius placet
mihi multū. Et hoc dicit glo.hic que incipit,multorū opinio qui
hoc ſcire poſſunt. Sufficit ergo fama inter vicinos,⁊ cōſangui-
neos,qd plene dico in l.de minore.§.plurimū quoque. j.de que-
6 ſtionib. ¶†Vltimo no. ꝙ quādo cōmunis opini.eſt de aliquo
quod pendeat ex facto meo,debeo attēdere factū meum veri-
tatē,nō communem opin.vt hic in ver.ſed ⁊ ſi ipſa, facit ad mul-
7 ta. Et facit ad queſt. ¶†Syndicus debet denunciare oīa male-
ficia de quibus eſt fama, fama eſt ꝙ ipſe ſyndic⁹ deliquit,poſito
hoc ꝙ alias tenetur ſe denunciare,tamē non tenetur ſi ipſe vere
ſcit ꝙ delictū non commiſit.argu.huius verſi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Quod dicitur. Hūc tex.in fi.vide not.alleg.ꝑ Bar.
in l.eius.in ſ fi.j.colum.ſi certū petatur.

b P.PAV.P. ¶Conſanguineus. De ſignificatione verbi cōſāgui-
neus vide Peruſ.in cap.poſtremo.de app. Barb.ī re.l.cū acu-
tiſſimi.C.de fideicō. Alex.⁊ Aret.hic: Pau.de ca.cōſi.ccccxviij.
incip.ꝙ iſta materia.colum.j.

c ALEX. ¶Mod⁹ loquēdi. Not. quis dicatur cōſanguineus.
Bal.tamē hic dicit ꝙ niſi de tali vſu loquēdi doceatur nō eſt re-
cedendū a ciuili verborū ſignificatione ⁊ ita refert Pet.d anch.
in c.canonū ſtatuta.de conſtit.in verſi.quero vlterius de verb.
cōſanguinei.⁊ dicit Bal.in l.fi.ad de verb.ſig.ꝙ nomine cōſagui-
neorū,nō venit mater, ⁊ auia.⁊ vide Bal.in c.ſi pr̄.de teſtā.in vj.

d ALEX. ¶Obtentū. Vide ad idē Bar.in l.fi.ff.de her.inſtit.ꝑ
illū tex.⁊ vide ꝙ habetur ī inquiſitiōes §.queſiuit.d acc.⁊ Bar.
per illū tex.in verſi.multis.in l.mulier.ad Treb.vide Ange.de
are.in tra.maleſi.in ver.necnō ad querelam miniſtralis.
IO.FR.RV. ¶Adde Aret.hic declarantem iſtud dictū Bar.
⁊ Fely.in cap.ſicut olim.de accuſa.

1 ☞Lex ſemꝑ eſt certa de eo qd eſt, nō de eo quod eſt incertum.
2 Venter quādo eſt inſtitutus,⁊ filius datus coheres,ꝓ q̄ par-
te erit heres filius.

a **§. Suum heredem.** [a] Lex† ſemper eſt certa
de eo quod eſt, ideo in-
certitudo hominis nō vitiat aditionē que per legem inducitur.
hoc dicit. Gl.continuat hunc §. Supra dixit de extraneo, nūc d
ſuo. Anteq̄ intrem gloſ.quero rationem primi dicti: Reſpon.
ſuus efficitur heres ꝑ legem, q̄ lex certa eſt: ideo eius ignorātia
nō impedit exiſtentiā ſui heredis,vt hic,⁊ d.l. illud.ſi pars hr̄d.
b pet. Quero quid vult dicere [b] tex. ꝙ poſt certū tempus filius eſt
heres ꝓ dimidia: Reſpon.lex certa.eſt de omni eo, de quo pōt
eſſe certus homo.nō de eo de q̄ ſolus Deus eſt certus:ideo nec
lex eſt certa,donec pādet d euētu futuro:q2 illud ſcit ſol⁹ Deus,
⁊ de hoc lex eſt incerta. ¶Nunc ad propoſitū, ante quadragita
dies poſt conceptionē incertū eſt vtrum generetur vn⁹ vel plu-
res.⁊ ideo nō poteſt dici heres ꝓ dimidia,q2 lex ipſa ignorabat
poſt quadraginta dies,an part⁹ eſt cōceptus,⁊ ideo ſi vnus eſt in
vero,eſt heres ꝓ dimidiā, q2 licet non ignoremus, lex hoc ſcit,⁊
eſt certa,q2 in rerū natura eſt,ideo filius viuens eſt heres ꝓ di-
midia.hoc probatur hic,⁊ l.vētre.j.eo. Op.⁊ eſt fortis opſ.⁊ vi-
detur ꝙ ſit heres ꝓ quarta parte probata ſentētia Pomponij.
l.antiq.ꝯ.ſi pars her.pe.⁊ l.ſz ⁊ ſi reſtituatur.§.fi.d iud. Gl.ſol.
ſentētia Pompe.q̄ ponitur,hic reprobatur ibi, ⁊ hoc multi te-
2 nent. †Tu dicas,quādoq̄ queris ꝓ quota parte filius ſit heres
in veritate,⁊ habet locū diſtinctio hui⁹ legis:q2 antequā ſit cer-
tum in rerū natura quot concipi poſſunt, nō diceretur heres ꝓ
dimidia,ſz pro quarta,d.l.antiqui.ſz poſtquam in rerum natura
eſt certū ꝙ eſt vnus partus, eſt heres ꝓ dimidia, vt hic. Sed ſi
queris ꝓ quota ſit heres, vt admittatur ad petendū, tunc eſt he-
c res pro quarta,d.l.antiqui. [c] Licet enī lex ſit certa,nō eſt certus
de hoc iudex,ideo admittitur ꝓ quarta,d.l.antiq.que loquitur
reſpectu petitiōis qd patet,q2 eſt poſita ī titul.ſi pars here.pe.
Hic vero attenditur ipſa veritas pro quota parte ſit heres,nō ꝓ
quota parte admittatur ad petendū. Quod patet,q2 ſi vnus ex-
traneus eſt inſtitutus vna cū poſthumo:⁊ adiuit ꝓ parte ſua, ꝙ
ſtatim cū in rerū natura certum eſt mulierem non eſſe pregnan-
tem lz ipſe ignoret,ſibi accreſcit: q2 illa acquiſitio fit ꝑ legē ipſo
inuito ⁊ ignorāte,vt j.l.pxi.⁊ d.l.illud. Et ꝙ accreſcat inuito,ꝓ-
batur in l.ſi qs heres,j.eod. ¶Vltimo glo.ſummat iſtam mate-
riā per vnā diſtinctionem,vide eam,⁊ adde vt dicam. Dicit gloſ.
ꝙ preualet,vt hic. Tu dic, ꝙ Iulianus loquitur q̄ad opinionē
Pomponi.quo ad veritatē, Tu dic quod ſ.dixi. Dicit glo.ibi,⁊
dicam in quarta:quod eſt verū de iure antiquo, quo emancipa-
tus nō erat cognitus,ſz hodie admittitur de iure ciuili,l.memi-
nimus.C.de legiti.here.⁊ ī auth.de he,que ab inte.§.j. Et puto
ꝙ admittatur nō in quarta tantū, ſed eo modo quo ſuus.l.me-
minimus.ibi,ad ſimilitudinē ſuorum,⁊c. Dicit gloſſ.fina.hic,in
verbo,dimidia.etiā preterito poſthumo,quod non eſt verum, ſi
aliquis eſt ī vtero,q2 dubitatur de viribus teſtamenti,l.vētre.j.
eo.⁊ l. illud.in fi.de cōtrah. Secus ſi nullus eſſet in vētre,vt di-
ctis legibus dicit gl.vel exheredatur. Et hoc qd de exheredato
dicitur,hodie corrigitur,q2 poſthumus nō pōt cōmittere cauſā
ingratitudinis ideo exheredari nō pōt,l.ſi qs in ſuo.§.legis.C.d
inoff.teſtamen.coniuncto §.cauſas.ī auth.vt cū de appella.cog.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶Suū heredem.vide ad iſtum §. Anto.de but.cōſi.
lxxix.inci.ad queſita ex themate per totū.quod not.

b POMA. ¶Vult dicere. Vide Aret.conſi.clv.

c POMA. ¶Antiq. Circa h̄ vid Ale.ī l.j.ī j.co.iiij.no.ff.d leg.ij.

§. Scientia. Adeuntis ſciētia īſpicitur filij vel ſerui
nō patris vel domini iubētis.hoc dicit
Gloſſ.arguit ꝯtra ⁊c. Dic ibi inſpicitur factum vtriuſq̄.ſcilicet
mandantis, ⁊ mādatarij. Sz dic ꝙ ſolus filius eſt heres,⁊ ſolus
adit,⁊ ideo eius inſpicitur ſcientia,vel ignorantia:ſed ī cōtrario
mandatū fuit iniuſtum, ⁊ ideo inſpicitur ſcientia mandantis,ne
ſuum maleficiū remaneat impunitum. Dyn. Quero.quid in tu-
tore ⁊ pupillo: Reſpon.inſpicitur ſcientia tutoris,l.ſi pupill⁹.j.
eod.⁊ dixi in l.is poteſt.in fi.ꝯ.eadem.

§. Si certus. Qui eſt certus ꝑ ſeipſum, non reddit
dubius per litē.hoc dicit. Secus ſi nō
eſſet certus ꝑ ſeipſum, ſed ꝑ aliorum opinionem, l.cum falſū. j.
eo.hic non ſunt alia.

LEX XXXI.

Heredi. Portio deficiens accreſcit etiam igno-
rāti eam defectam.h.d. Ratio huius le-
gis eſt q2 acquiſitio q̄ fit per ius accreſcendi,ſit a lege.
l.ſi qs heres.j.eo.⁊ ideo nō requiritur ſcientia,vt hic.

LEX XXXII.

a **Heres.** [a] Ignorātia mortis vel exiſtentie ꝯditio-
nis,⁊ dubiū an teſtator fuerit ſui iuris,im-
pedit aditionē,licet in omnē partē dubij,teſtamētū va-
lidū eſſet.h.d. Ratio primi dicti ē clara. Venio ad ſm
⁊ oppo.j.eo.l.ſz ⁊ ſi de ſua.§.fi. Glo.hic,⁊ ibi multū inſiſtit in ſo-
lutione huius contrarij. Quidā dicūt,ꝙ hic putabat ſe pure inſti-
tutū,qd eſt cōtra tex.q dicit,ꝙ ignorabat hoc. Dic ergo ꝙ igno-
rabat hoc,vtrū pure,vel ſub cōditione eſſet īſtitutus,⁊ ſic dubi-
tabat:ibi vero putabat ſe inſtitutū pure,⁊ erat inſtitutus ſub ꝯdi-
tiōe,que erat purificata,vel putabat ſe eſſe inſtitutū ſub cōditione
que erat purificata,⁊ purificatā neſciebat:vel erat inſtitutus pure
vnde veritas cū opiniōe cōcurrit,hic vero erat ī dubio. ¶Venio
ad ver.ſed ⁊ ſi de cōditione. Ratio patet ex tex.q2,dubitat d viri-
bus teſtamēti. ¶Op.de l.ij.§.ſi ſub cōditione.j.ꝓ emp. Sol.gl.
aliud in acquiſitione aliarū rerū,quam hereditarū.ita dicit glo.
quaſi dicat,ꝙ acquiſitio hereditatis conſiſtit in ſolo animo. Dixi
idem vobis in l.ſi quis extraneus.ꝯ.eo. §.j.vide hanc gloſſ.⁊ no.
eam. ¶Oppo.glo.de edic.diui Adria.tol.l.ij. Solue vt in gloſ.

ADDITIO.

a P.PAV.P. Heres. Vide omnino Ang.conſi.clxxxij.inci. Berta
habens vinum.

LEX XXXIII.

1 ☞ Ius adeundi eſt ſeparatum ab ipſa aditione.
2 Proceſſus tenet, ſi reperitur in actis, ꝙ lis fuerit conteſtata etiam ſi nõ reperitur quomodo.
3 Citatus ſi habet duas domos, ⁊ i vna habitat tẽpore eſtatis, in altera tempore hyemis, ⁊ nuncius referat ſe citaſſe ad domũ, citatio tenet.

a
1
Quod ſi dubitetur. [a]No.† ex hac lege ꝙ illud eſt ius adeundi quod eſt ſeparatũ ab ipſa aditione. Dixi in l. is poteſt.ſ.eo. Scdo per iſtum † tex. determino que-
2 ſtione. ſi reperitur in actis ꝙ lis conteſt.eſt, nec dicitur per negationem, vel confeſſionẽ, an valeat: Spec.in tit.de lit.cõteſt.videtur dicere ꝙ nõ. Nec ob.l.ſciendũ.j.de verbo.oblig.q2 ſtipulatio ſit vniformiter, litis conteſta. põt fieri difformiter, ſcilicet ꝑ confeſſionem, vel negationẽ; ergo ex hoc verb.lis conteſtata eſt, non poſſũt aliquid preſumere. Ego dico ꝙ proceſſus tenet, licet fuerit dubiũ an lis fuerit conteſtata ꝑ negationẽ, vel confeſſionem: q2 ſufficit quocũq; modo fiat, ⁊ valet proceſſus. arg.huiꝰ legis. Sed ſi queris an debeamus interpretari ꝙ ſit facta ꝑ negationem, vel confeſſionẽ, dico ꝙ neutro iſtorũ modorum, ſed ſtamus in dubio ei, ꝙ ſufficit ad valorẽ proceſſus. Dixi in l.ſcien-
b dum.[b] j.de verb.obli. ¶ Itẽ induco† ad aliud, citatio debet fieri
3 ad domũ[c] habitatiõis, l.j.§.j.ſ.de libe.agno. ⁊ ꝓpter iſtud Io.
c And.i c.cauſam.de elec.i cle. tenet ꝙ ſi qs habet duas domos ſed in vna habitat in hyeme, ⁊ in alia in eſtate, ꝙ in vtraq; poteſt
d fieri citatio.[d] Quid ergo, ſi nũcius retulit ſe citaſſe i domo, nec preſſit de qua: Puto citationẽ valere, quia i quacunque fiat ius citandi eſt, arg.huius legis.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Qd ſi dubitetur. Et ꝑ itellectu clariori huiꝰ l. vide Bar.in l.vẽtre.in j.opp.j.eo.⁊ Bar.in l.Gallus.§.ſi eius.iſ.ſ. libe.⁊ poſth.alleg.iſtũ tex.ad q.ꝙ ſi certũ eſt me habere actionẽ, ⁊ nõ conſtet de qua, nõ cogor i libello exprimere nomẽ actionis.
b ALEX. ¶ L.ſciendũ. In pen.q.⁊ ibi vide que dixi.
c ALEX. Ad domũ. Adde Bar.in l.iij.§.pretor.de dã.infect.
d ALEX. ¶ Fieri citatio. Videt̃ tñ Bar. hic cõtradicere his que dixi i l.iij.§.pretor ait.ď dã.infec.niſi intelligas dictũ Bar.hic ſecundũ not.ꝑ glo.in Cle.cauſam.i ver.cõmuniter.de elec.⁊ ibi feci mentionẽ de hoc dicto in d.l.iij.§.pretor de dam.infec.
IO.FR.RV. ¶ Adde ꝙ cum Bar.⁊ Bal.⁊ mod.hic, ⁊ Lano. in dic.cle.cauſam, vt hic refert, ⁊ ſequitur Alexand.

LEX XXX.IIII.

1 ☞ Iudex ſi ignorat ſe iudicem, an valeant acta per eum.
a **Sed ⁊ ſi de ſua.** [a]Error in cõditione perſone adeũtis, aditionẽ nõ impedit: q2 per hoc de cauſa aditionis non dubitatur.h.d. Opp.ꝙ pater preſumatur ſuperuiuere, ⁊ ſic de conditione ſua quis nõ dubitat. Sol.gl.iuſtis ꝑſumptionibꝰ monebatur ad credendũ contrariũ. Vide gl.⁊ no.eã.⁊ hoc examinabo.j.quemadmo.teſt.ape.l.ij.§.ſi dubitet. ¶ Op.ſ.l.is q putat.⁊ l.ſeq. Soluit gl.⁊ nõ bene. Sʒ tu dic, hic dubitabat vtrũ eſſet filiuſfa.ſ.alterius quã illius ď cuius hereditate agit: ibi an eſſet filius eiꝰ, de cuius hereditate agit: ⁊ ſic dubitat, an eſſet ſuꝰ
1 vel volũtariꝰ, vt ibi dixi.† Facit hec lex, ſi aliq̃s eſt iudex, ⁊ ignorat ſe eſſe iudicem, an valeant acta ꝑ eum: Dixi in l.multum.de condi.⁊ demon.⁊ in l.quero.de eo q pro tu.facit.l.ij.§.j.ď iudi.

ADDITIO.

a P.PAV.P. ¶ Sʒ ⁊ ſi de ſua. Pro declaratione huius l.⁊ l.precedentis vide Bart.in l.is poteſt.ſ.eod.

1 ☞ Inſtituto ſub conditione peteſtatiua, duplex ſcientia regritur, vt poſſit adire.
Conditione in caſuali ſufficit vna ſcientia.

§. Sed ⁊ ſi. Inſtitutus pure, qui putat ſe iſtitutũ ſub cõditione, ea purificata nõ impeditur adire.h.d. Pro declaratiõe huiꝰ litere quero.an faciliꝰ hic admittatur in caſu ſecundo, quã in primo: Gl.aliquantulũ ſe inuoluit.
1 † Dic quãdo conditio eſt poteſtatiua, ad hoc ꝙ quis poſſit adire, requiritur duplex ſcientia: vna tempore q̃ impletur, l.ij.j.ď cõd. ⁊ demonſtr.alia tẽpore q̃ hereditas aditur, vt ſciat eam impletam. Quando conditio eſt caſualis, ſufficit vna ſcientia, vt ꝙ ſciat eam impletã eſſe.licet ignorauerit tẽpus implectionis, l.ij.ꝑal-legata.⁊ l.multum.eo.tit.de cõdi.⁊ demonſt.⁊ ideo hic dicit faciliꝰ, ⁊c. ¶ Op.ſ.eo.l.heres inſtitutus. ſoluit glo.⁊ bene.⁊ dic vt ibi dixi in contrario.

LEX XXXV.

SI quis heres. Ei, qui adiuit partẽ ſibi dlata accreſcit[...] ¶ Opp.ad prin.de l.ſi ſolus.in fi.j.eo.tit.Gl.ſol[...] ¶ Querit glo.⁊ iſtam queſtionẽ not.vtrum ille p[...] repudiare ex iure ſubſtitutionis, ⁊ habere accreſcẽdi: [...] dicunt ꝙ põt. Gl.determinat contrariũ, per iſtum text.[...] ꝙ ex cauſa ſubſtitutionis accreſcit eo inuito. Cõtrariũ [...] in l.teſtamento.C.de impub.⁊ aliis ſubſti. Itẽ cõtra iſtã gl.[...] l.nec is.§.j.⁊ ꝙ ibi no.ſ.eo.⁊ l.recuſare.§.Titius.j.ad T[...] Dy.reſpõdet ad iſtas duas, q2 ibi erãt duo iura adinuicẽ [...] patientia, ſcʒ cauſa teſta.⁊ inteſtati, l.nec is.ſ.§.j.eod. vel iure [...] recto, ⁊ iure fideicõmiſſi, d.§.Titius. ſʒ iſte due cauſe cõpa[...] tur ſe inuicẽ. Ita dicit Dy. Gl.dicebat aliter ſcilicet ꝙ in l.rec[...] re.§.Titius, erãt due cauſe ⁊ vtraq; ex diſpoſitiõe defũcti.[...] poteſt ab vna recedere, ⁊ aliã amplecti. Sʒ hic vna ex diſpo[...] ne defuncti, ſcilicet iꝰ ſubſtitutiõis, ⁊ alia ex diſpoſitiõe legis [...] licet ius accreſcendi, ⁊ ideo nõ lʒ recedere a diſpoſitione de[...] ⁊ amplecti diſpoſitionẽ legis. Sʒ cõtra hoc facit, d.l.nec is.[...] Sol.ibi bene eſt vna ex diſpoſitiõe defuncti, ſcilicet ex teſta[...] alia ex diſpoſitione legis, ſcilicet ab inteſtato: ſ ibi totũ ex [...] iure, hic vero ꝓ parte valebat ex dipoſitione legis, ꝓ parte [...] diſpoſitione defuncti, ꝙ nõ admittitur, ⁊ ita tenet hic glo.[...]
a tas eſt iſta.[a] Aut qs incipit ab aditione partis, ⁊ aliam par[...] habebit iure ſubſtitutionis inuitus, hic eſt caſus, ⁊ gl.hic [...] quã aliquid adeat, poteſt vnã partem repudiare, ⁊ aliam ad[...] tunc partẽ repudiatã habebit iure accreſcẽdi, hoc ꝓbatur [...] ſi tu ex parte.in princi.j.eo.⁊ ita loquitur glo.in l.teſtamen[...] d.l.nec is.§.j. ¶ Ad ſecundũ reſponſũ, quero de intellectu [...] quod proſequere vt in gl.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Veritas eſt iſta. Adde ꝙ iſtud Im. ſequitur [...] Raynũtius.in materia breuiloque in fine.de teſta.

§. Si excluſus. Acquiſitione partis nõ [...] alia eo iure quo deficit [...] quiri per alium, niſi noua aditio interueniat.hoc dic[...]

LEX XXXVI.

SI ex ſua. Oppon.ſ.eo.l.ſi ego Sol[...] tur patri iure inſtitutionis [...] ſcendi: ita itelligit gl.⁊ bene. Facit j.ď leg.[...] pure. Rationẽ iſtius legis vidiſtis in l.j.⁊ ij.ſ.[...] em portio, que mihi acquiritur ꝑ alium, nõ poſſit acqui[...] voluntate, ideo ſine iuſſu non acquiritur.

LEX XXXVII.

a **HEres.** [a]Opp.de her.inſti.l.ſi te ſoli [...] Gl.dicit, intellige ď hoc herede [...] ſali qui eſt vnus: vel nõ ſuccedit in omne, ſʒ in [...] ſum, ſic. ¶ Opp.de his q̃ ad heredem non tr[...] vt vſufructꝰ, ⁊ ſimilia. Solu.expone, omne ius.ſcilicet [...] miſſibile. ¶ Extra gl.opp.de legatis, q̃ recta via tranſ[...] legatarium. Solu.expone, id eſt in omne ius ſcilicet ꝙ in [...] non ſit traſlatum, vt j.de fur.l.a Titio.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Heres. Adde ꝙ heres quãdoq; plus iuris h[...] defunctus, ⁊ põt etiã opponere exceptionẽ ex perſona ꝓ[...] nõ cõpetebat defuncto, vt not.in l.Lucius.ſolu.mat.⁊ p[...] limitatur regula.l.in omibus.§.non debeo.de re.iur.

LEX XXXVIII.

1 ☞ Fictio, que eſt idẽ ꝙ preſumptio iuris ⁊ de iure, nõ [...] tur probationem in contrarium.

a **SI duo.** [a]Qui vult vnã partẽ, videtur v[...] terã accreſcentem.h.d. ¶ Opp.[...] cum hereditate. Sol.ibi alter nõ abſtinuerat, [...] ſtinuerat, alter ignorabat. ¶ Oppo.[b] in damno [...] error excuſat, l.regula.de iur.⁊ fac.igno. Sol.gl.hic dam[...]
c buit originem a lucro: vnde fingitur ſcire.[c] vt in gl.⁊ no. bene ibi, vel dic, ⁊c. Ratio eſt, q2 q accidit ad lucrum, an[...] de ſuis iuribus diligenter inquirit, l.q in alterius.ď re[...]
1 no.† ꝙ gl.dicit vel dic, fingitur, ⁊ ſic eſt fictio, que eſt id[...] preſumptio iuris ⁊ de iure, vt ꝓbatur in l.fi.ſ.ꝙ met.[...] nõ admittitur probatio in contrarium, ⁊ ſic tenet glo.[...] quod aũt ſit fictio, apparet ex verbo ꝙ eſt in tex.videtur [...] fictionẽ ſignificat, vt dixi plene in l.ſi is q ꝑ emptore, de [...]

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si duo. Vide qd dicat Prepo.in ca.q̃ iure [...]
P.PAV.P. ¶ Si duo. Vide Iaſo.in l.ſi iuris.§.fi.in [...] pac.⁊ in l.vni.col.vl.C.qñ nõ pet.dar.Barb.cõſi.iiij.co.[...]
b POMA. ¶ Eppo.vide Aret.conſi.xviij.in princip.in verbo tunc.vide Bartol.conſi.cxxviij.

c ALEX.¶ Fingitur ſcire. Uide ad hoc.l.nõ amplíꝰ.§.j.cũ gl.j.
de leg.j.cũ alijs que alle.in l.ij.§.fi.qui ſatiſ.co.⁊ no.ꝙ dãs pe-
cuniã vt beneficiũ,vel prebendam cõſequatur, dicitur titulo lu-
cratiuo habere. Ita no. Bar.i l.j.§.ſi qs.j.ſi qs omiſſa cau.teſt.

LEX XXXIX.

a **Quandiu.** [a]Opp.de l.ſi quis ita.de her.inſt. Soluit gl.ibi fallit.¶ Op.j.vnde
lib.l.vl.Sol.gl.ibi nõ poterat adire ex teſtamẽto, qꝛ
cõditio defecerat.Opp.quandiu poteſt dari cõtrata.
non põt habere ẜm tab.l.equiſſimum.§.j.de ſecun.tabul.⁊ de cõ
tratab.l.illud.§.fi.Sol.vt in gl.Sed tu dicas ꝙ bo.poſ.cõtra-
tab.datur filio emãcipato de iure ꝑtorio eo caſu, quo ſi eſſet ſuꝰ,
diceret nullum,ſicut ſi eſſet preteritus,l.j.in prin.j.de cõtrata.
quod ergo facit ius dicendi nullum de iure ciuili,facit bonorum
poſ.ↄtab.reſpectu iuris pretorij:ſed donec poteſt teſtamentum
dici nullũ,non poteſt adiri.hereditas,l.cum quidã.§.ꝙ dicitur.
ſ.eo.ita donec poteſt per contratabulas, non datur ſecundũ ta
bulas,qꝛ reſpectu iuris pretorij dubitatur de viribꝰ teſtamẽti.
Sed qꝛ reſpectu iuris ciuilis nõ dubitatur de viribꝰ teſtamẽti,
ideo interim poſſet adiri hereditas de iure ciuili, ⁊ lʒ glo.dicat
forte,tamen indubitanter verum eſt,l.illud.⁊ l.ſi ex duobus.de
cõtratab.⁊ l.is qui in poteſtate.§.j.j.de leg.preſtan.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Quãdiu.Quandoqʒ tamen cauſa inteſtati,ꝓualet cau
ſe teſtati.l.hac cõſultiſſima.§.fi.⁊ ibi hic no.C.de teſt. in ij.not.

LEX XL.

Qſeſitum. Qui repudiat paternã poteſt adi re pupillarem hereditatẽ,ſi habet
coheredem,alias ſecus.h.d.¶ Quero dicitur in tex.
incidere eũ in edictũ,ꝙ eſt iſtud edictũ in qđ incidit.
Gl.in verb.in edictũ.reſpon.duobus modis.Primum impro-
bat.Secundũ ſuſtinet.Certe illud videtur contra mentem lite-
re,que dicit ꝙ nõ poteſt habere pupillarẽ.Dicendũ eſt ergo,ꝙ
edictum dicebat,ſi quis repudiat paternã pupillarem habere ñ
poteſt.Quero rationem dicti Marcelli.Dic vt in gl.⁊ dixi po-
nendo caſum.Gl.remittit ad not.in l.quidam elogio.C.eo.⁊ di-
cam.l.fi.j.eo.

LEX XLI.

1 ¶ Exiſtentia ſui heredis operatur cõfirmationem tabularum
pupillarium ad commodum abſtinentis.

Filius. Exiſtẽtia ſui heredis cõfirmat tabulas pupillares ad cõmoduʒ filij abſtinẽtis.
h.d.⁊ no.Opp.ſ.e.l.prox.Sol.quidã dicunt,hic ha-
bebat coheredem qui adiuit,ꝙ eſt diuinare.Uel dic,
ꝙ hic ſpeciale in filio abſtinẽte.Dicit gl.hec eſt vera.Uideamꝰ
a rõnem gl.[a]ꝗʒ ponit,⁊ non bonã. Sed ratio eſt,† qꝛ exiſtentia ſui
1 heredis operatur confirmationem tabularũ pupillariũ ad com
modum abſtinentis,vt hic eſt caſus,⁊ probo, De iure ciuili filiꝰ
eſt heres ſuus ⁊ neceſſarius: de iure pretorio in fauorẽ filij fuit
introductũ,vt ſi vellet poſſet abſtinere,ne creditoribꝰ paternis
teneãt vt j.e.l.neceſſarijs,⁊ Inſt.de here.quali.⁊ diffe.§.ſui.Cũ
ergo ius pretoriũ ſit introductũ in fauorẽ filij, ideo in eo caſu ꝗ
noceret ei,illud ius pretorium nihil operatur,l.quod fauore.C.
de legibus.⁊ l.nulla.ff.de leg.merito ad ſui filij abſtinentis com
modũ exiſtentia ſui heredis operatur, vt cõfirmet tabulas pu-
pillares.⁊ h.d.l.ſi filiꝰ qui patri.de vulg.⁊ pup.⁊ ſi bene intelli-
gas,idẽ eſſet ad cõmodum filij,cui eſt facta ſubſtitutio,vt j.l.pr.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Rationẽ gl.Adde ꝙ argentinus in l.ſi filiꝰ q patri.de
vulg.⁊ pup.per iſtã gl.concludit, ꝙ per exiſtentiã ſui heredis ñ
cõfirmabuntur tabule pupillares.vbi mater impuberis eſſet in
medio,quam concluſionem ibi reprehendi poſt Imo.

LEX XLII.

1 ¶ Exiſtentia ſui heredis que remanet poſt reſtitutionem i in-
tegrum.confirmat tabulas pupillares,⁊ tutelas,non legata.
2 Exiſtentia ſui heredis dato coherede extraneo,non cõfirmat ta
bulas pupillares.
3 Uulgaris tacita comprehẽſa in expreſſa pupillari nõ trahitur
ad bona impuberis.

Si pupillus. Exiſtentia ſui heredis cõfir-mat tabulas pupillares ad cõ
modũ filij cui facta eſt ſubſtitutio.h.d.Primo ponit
dictum Iuliani,quod cõtinet regulã ⁊ exceptionem.
Secundo reprehenſionẽ Marcelli circa exceptionẽ.Tertio con
ſilium Marcelli,ſi opin.Iul.eſſet vera.Quarto declarationeʒ
reprehẽſionis.Secunda ibi,ꝗ ſentẽtia.Tertia ibi, alioq.Quar
ta ibi,ſed ꝙ in fratre.¶ Opp.ſi pupillus abſtinuit,⁊ ſic non adi
tur hereditas ex teſtamẽto paterno,nõ valet pupillare teſtamẽ
tum,l.ij.§.adeo.ſ.de vulg.⁊ pup.⁊ l.queſitũ.in fi.ſ.e.Quidam
dicunt,ꝙ habuit aliũ coheredẽ qui adiuit,⁊ eſt diuinare.Alij di-
1 cunt ꝙ filius primo adiuit,⁊ per reſtitutionẽ fuit abſtentꝰ.† No.
ꝙ iſta exiſtentia ſui heredis, que remanet poſt reſtitutionẽ in in
tegr.cõfirmat tabulas pupillares,eadem ratione ⁊ tutelas. Se
cus in legatis,l.j.§.fi.cuʒ l.ſeq.j.vt in poſ.leg.⁊ huic cõcordat.
l.ſi filiꝰ qui patri.de vulg.⁊ pup.Habes vnã lec.q lʒ in ſe ſit ve-
ra,tñ diuinationem continet.Alij dicunt,ꝙ ſe abſtinuit ab initio
ſed exiſtentia ſui heredis cõfirmat tabu.pupil.Iſta eſt vera per
rationem quã dixi ſ.l.proxi.Eſt enim ad cõmodum filij,cui fa-
cta eſt ſubſtitutio,vt lʒ ſe abſtinuit,valeant tabule pupillares, vt
hic dicitur in tex.Ideo beneficiũ abſtinendi quãtum ad hoc ni-
hil operatur,legata tamen ꝗ debentur extraneis,⁊ alia ꝗ ad cõ-
modũ filij nõ pertinerent,nõ confirmaret,l.j.in fi.j.vt in poſſeſ.
leg.Fallit in libertate,l.cum quaſi.§.ſed ⁊ ſi quis.de fideicõ.lib.
¶ Ep.extra glo.j.ad Treb.l.apud Iulianũ.§.idem Iulianus.
2 Sol.Dy.† ibi pupillus habebat coheredem extñeum, iõ exiſten
tia ſui heredis non cõfirmat tabulas pupillares, hic nullum co
heredeʒ habebat.Ad idẽ facit l.pater.j.de priui.cred.¶ Op.⁊
nunc ſum in gl.magna,de l.ſi filius. de vulg.⁊ pupi.vbi ẽt frater
nõ tenetur creditoribus paternis.Hic dantur due ſolutiones,
tamen ad idẽ tendunt:qꝛ veritas eſt ꝙ ſuus heres eſt neceſſariꝰ,
frater tamen eam repudiare põt beneficio edicti ꝑtoris cõcedẽ-
3 tis beneficiũ abſtinendi,d.l.ſi filius.† Ultimo dicunt quidã[a],ꝙ
a hic eſt caſus,ꝙ tacita vulgaris cõprehenſa in expreſſa pupilla-
ris,trahitur ad bona impuberis.Hic enim pupillꝰ ſe abſtinuit,
⁊ ſic habet locum vulgaris,⁊ ſic trahitur ad bona impuberis,vt
hic.Contrarium dixi in l.ij.§.ſed ſi quis ita.de vulga.⁊ pup. qꝛ
fateor ꝙ ex vulgari ſucceditur defuncto,ſed ex pupillari ſucced-
tur pupillo, vt ibi dixi.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Dicunt quidã.Uide Bar.in l.j.in iij.q.prin.in iij.
effectu.ff.de vulg.⁊ pup.

§.Si in ſocietate. Qui pſeuerat in inchoatis in vita patris, ſe videtur im
miſcere:ſecus ſi noua inchoẽtur.h.d.Ep.ꝙ debeat dici totũ e-
cõtra.Nã inchoatũ dicitur,ꝙ habeat neceſſe ꝑficere,ſ.pro ſoc.l.
heres ſocij.ergo facit ex neceſſitate ꝓcedentis actus, vnde nõ vi
detur adire.l.iij.§.Scio.ſ.d mino.Sed ſi noua inchoet,facit vo
luntarie,videt ergo adire.Breuiter intellige,ꝙ hic fuit ↄcta ſo-
cietas viuo patre,eorũ ꝗ proueniebant ex queſtu, nulla re pater
na poſita in ſocietate.Unde ſi filiꝰ poſt mortẽ patris ꝑfecit ce-
pta,⁊ adminiſtrauit res paternas,merito videtur apire.Et intel
ligas ꝙ illa ꝗ fecit,nõ erãt ita cõnexa,quin derelinqui poſſent,a-
lias nõ videtur adire,ꝑ rationẽ ꝗʒ ſ.dixi. probatur in l. ſi tutor
poſt pubertatẽ.ſ.de tut.⁊ ra.diſt.⁊ l.tutorem.de admi.tu.Sed
qñ de nouo aliud ꝗrit,bona patris nõ attingit, ideo videtur ſe ñ
immiſcere,ita loquitur hic.Sed ſi poneres ꝙ in ſocietate coeun
da poſita eſſet res patris,tunc ſiue noua, ſiue vetera filiꝰ faceret
circa illas res,videtur ſe immiſcere,qꝛ bona patris adminiſtrat.

§.Si ſeruum. Qui manumittit ſeruũ paternũ, vi-detur ſe immiſcere.Secus ſi ſeruuʒ
caſtrenſis peculij.h.d.cum §.ſeq.Opp.de primo §.ad ſeq.Sol.
gl.duobus modis.Dic vt in ea. Ratio eſt,qꝛ manumittit ſeruũ
ꝓprium,non paternam.ita dicit Dy.⁊ bene.

§.Proponebatur. Opp.ſ.proxi.§.dicit hic gl.abſtinuerat,⁊c.Iſta nõ
eſt bona,per l.pro herede,§.Papinianus.ſ.eo.Sol.verum eſt
quod manumiſit ſeruum proprium hic,ſed ſ.manumiſit pater
num,⁊ illam teneatis.

LEX XLIII.

a **Heres.** [a]Per ſeruum hereditarium non poteſt queri aliquid quod ſit hereditatis.h.d.
⁊ hec lex declaratur vt in gl.⁊ dixi plene i l.j.§.vete-
res.de acquir.poſſeſ.Quero que eſt ratio huiꝰ legis.
Gl.dat plures ſol.⁊ eſt prima veriſſima.Nã qꝛ ſeruus heredita
rius anteq̃ʒ adeat non eſt heres.⁊ ſic ſibi nihil põt querere, poſt
quam eſt adita,non eſt hereditarius.Et iſta eſt veritas.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Heres.Et dũ gl.hic,⁊ in d.§.veteres,dt ꝙ ſeruus he
reditariꝰ poſt aditã hereditatem nõ dicitur hereditatis, ſed he-
redis inducitur hic per Rap.Cu.ad queſt.ſtatuto cauetur ꝙ mu
lier maritata extra territoriũ nõ ſuccedat in patrimonio ⁊ here
ditate territorij,⁊ mulier primo adijt hereditatẽ,poſtea ſe mari-
tat extra territoriũ,poterit omnia retinere.Et idẽ voluit Bal.i
l.ſi a matre.in fi.C.de ſuis ⁊ leg.⁊ per iſtas gl.dixit Raph.ꝙ ſu
ſtentatur libellus ſi poſt aditã hereditatẽ dico,peto talem rẽ he-
reditatis,qꝛ verba improprientur.l.ſi olei.C.loca.ſecus ſi fidei
cõmiſſarius diceret,peto talem rem vt hereditariã, qꝛ iã adiui,
vt hic refert Ro.⁊ adde Rõ.poſt gl.in l.fi.ſ.de fideicõ.here.pe.
⁊ vide aliquid per Rom.in d.§.veteres.Adde tamẽ ꝙ heredi-

tas adita,etiã appellatur hereditas.l.ſi.§.ſinautem,in ſecunda.⁊ibi Bal.C.de bon.que lib.

LEX XLIIII.

1 ☞ Facto a pꝛelato qui poſtea eſt remotus,tenent.
Facta pꝛelato,qui fuit pꝛonunciatus non eſſe pꝛelat⁹ teneãt.

QUoties. Geſta per pupillũ bona fide,habetur rata eo per reſtitutionem abſtento.h.d.†No.ꝙ facta a p̃lato q poſtea remotus eſt,valent.Sed quid de factis a pꝛelato,q poſtea ,pnũciatus eſt nõ eſſe pꝛelatus.Gl.tangit in l.iij.C.in quibus cau.ĩ integ.re.nõ eſt neceſ.⁊ l.iuſiurandũ ꝙ ex conuentione.§.pe.ſ.ď iureiur.⁊ facit.ſ.de offi.pꝛeto.l.Barbarius.⁊ ꝙ ibi no.⁊ l.ij.C.de ſen.⁊ plene per Inn.extra de elec.c.nihil.

LEX XLV.

1 ☞ Seruus dotalis inſtitutus,cui reſtituat hereditatem,an viro,an vxoꝛi.

a **ADitio.** [a]Aditio hereditatis nõ eſt opera, ideo requiritur iuſſus domini.h.d.Gl.diuidit dicens,ꝙ pꝛimo ponit dictum,ꝙ pꝛobat trib⁹ rationibus.Uel ſecundum Dy.Pꝛimo ponit regulã.Secundo tres illationes ex regula.Tertio reſpondet cuidã obiectioni que poſſet fieri ad cõtraria.Secunda ibi,idcirco.Tertia ibi,⁊ q dicit tex.ſeruiebat Dy.dicit, ꝙ opera dicitur officiuz diuinũ.l.j.de ope.li.ſed aditio hereditatis ĩ ſolo animo cõſiſtit.
1 Dy.op.de l.dotalẽ.ſ.ſol.mat.Dicit Dyn.aut†fuit inſtitut⁹ cõtẽplatione vxoꝛis:⁊ debet reſtitui vxoꝛi:aut cõtemplatiõe viri ⁊ debet remanere apud virum,l.cõtraria. aut dubitatur,⁊ pꝛeſumitur ꝙ cõtemplatione ipſius ſerui,⁊ ſic debet reſtitui vxoꝛi, vt hic.Itẽ cõtra.ſ.e.l.ſi quis mihi bona.§.j.Sol.vt ibi.

ADDITIO.

a POMA.¶Aditio.Uerbum pꝛopterea, hic poſitum limita vt Bar.in l.j.§.veteres.in fi.ff.de acqui.poſ.

LEX XLVI.

1 ☞ Certus quis debet eſſe de facto ſuo.
2 Dubietas ſuperueniens poſt aditionem eam non vitiat.
3 Dubitans de viribus teſtamenti,q2 dicitur falſum ſi decedit interim.tranſmittit hereditatem non aditam.
4 Interrogato de facto ſuo,non datur tempus ad deliberandum.

CUm falſum. Queſtio falſi non impedit aditionem eius,q ſuo facto
1 eſt certus de viribus teſtamenti.Not.†ꝙ quis dz eſſe certus de facto ſuo.¶Ad hoc opp.de l.ſed ⁊ ſi me pu.x.in pꝛin.ſ.de con.inde.Sol.ibi certat de dãno vitãdo,ideo p̃ſumitur ignoꝛãtia:hic vero de lucro.Ad idem qđ no.in l.ſi duo.
a ſ.e.facit quod no.in l.cum de indebito.§.j.de pꝛoba.Opp.[a] C.de edic.diui Adr.tol.l.ij.Sol.gl.⁊ no. valde,q2 ibi iã adiuerat,
2 cũ queſtio falſi fuit mota.Not.diligenter pꝛo eo quod†dixi in l.is pot.ſ.eo.ꝙ dubietas ſuperueniens poſt aditionẽ,nõ vitiant aditionem,que anteꝗ̃ fieret,vitiaret eã.Uel dic ꝙ hic in petitorio,ibi in poſſeſſoꝛio.Hec eſt vera quo ad illã.¶Quero qđ ſi alio mõ de viribus teſtamẽti dubitaꝛ.Gl.dicit idẽ,ꝙ intelligas,ꝙ ſit certus per ſuũ ſenſum,nõ per opinionẽ.Dixi in l.cũ quidaz.
3 §.ſi.⁊ l.necis.in pꝛin.ſ.e.†Alterius ſcias,ꝙ hoc caſu decedens interim tranſmittit hereditatem nõ aditã.Uidebitis in l.vẽtre.
4 j.eo.Facit in arg.†ꝙ quando alicui ſit poſitio, vel interrogatio de facto ſuo,non datur tempus ad deliberandum:q2 de hoc debet eſſe certus.Et facit pꝛo hoc gl.in l.ſi res obligata.j.ď leg.j.⁊ quod no.in c.iuris ignoꝛantia.extra de reg.iur.li.vj.per Dy.

ADDITIO.

a POM.¶Opp.Uide Cep.conſi.xij.

LEX XLVII.

1 ☞ Mandatum ſicut finitur moꝛte,ita furoꝛe ſuperueniente.

1 **MIſeruum.** Iuſſus reuocaꝛ furoꝛ ſuperueniente.h.d.†.No.ſicut moꝛte finiꝛ mandatũ ,ita furoꝛe ſuperueniente.Op.gl.de l.ij.§.voluntatẽ.ſ.ſol.mat.⁊ l.patre furioſo.ſ.ď his qui ſunt ſui vel ali.Certe nõ ꝯdicunt.Nam in §.voluntatez.ſi ſine mentis eſſent,nõ poſſet contradicere:in l.patre furioſo.nõ ſufficit volũtatem ceſſare,imo requiritur expꝛeſſus diſſenſus, vt de diuoꝛ.per totum.furioſus autem nõ diſſentit,q2 voluntatem non habet,ergo potius cõcoꝛdat cum iſta Dy.Sol.aliter,ꝙ cõtraria loquuntur in retinendo:hic loquitur in acquirendo de nouo pꝛecedens ſolutio eſt vera.Hic non ſunt alia.

LEX XLVIII.

a **SI quis alicui.** [a]Furoꝛ ſuperueniens nõ reuocat ea que ſunt pfecta vigoꝛe mãdati ſed impedit pficienda.h.d.Opp.de l.per pꝛocuratoꝛem.j.e.Sol.hic mandauit vt filio vel ſeruo,ibi vt pꝛocuratoꝛi.Uel hic in bonoꝛum poſſeſſione ibi in aditione hereditatis.Utraqꝫ iſtarũ eſt bona ſolutio.Op. de condict.inde.l.ſi indebitã.Sol.gl.ibi mandatum non fuit reuocatum tacite vel expꝛeſſe.Addit Dy.nec reuocari poterat q2 mandatum fuit obligatoꝛium.Pꝛo quo l.Papinianus.ſ.de public.quero per quem debet rata haberi iſta petitio bonoꝛũ. Dic vt in glo.

ADDITIO.

a ALEX.¶Si quis alicui.Adde Bal.in l.fi.in pꝛin.C.de admi.tut.⁊ Bar.in l.non ſolum.§.moꝛte.de ope.no.nuncia.

LEX XLIX.

a **PUpillum.** [a]Tutoꝛ qui nõ gerit,ſed qui gerere põt,authoꝛari poteſt.h.d.Pꝛoſequere ⁊ examina vt in gl.

ADDITIO.

a ALEX.¶Pupillum.Uide gl.in l.iuſiurandum quod ex conuentione.§.ſi tutoꝛ.de iureiuran.

LEX L.

1 ☞ Mandatũ factũ a tutoꝛe reuocaꝛ per moꝛtẽ ipſius.⁊ nu.4.
2 Tutoꝛ iubet per epiſtolam.
3 Compꝛomiſſum factum a pꝛelato an extinguaꝛ eius moꝛte.
4 Mandatum factum a pꝛelato reuocatur moꝛte ipſius.
5 Pupillus vel capitulũ ſi cum authoꝛitate tutoꝛis vel Abbatis facit pcuratoꝛem,an reuocetur moꝛte tutoꝛis vel Abbatis.

1 **SI per epiſtolam.** Moꝛte † tutoꝛis reuocaꝛ mandatum
2 factum ab eo.h.d.†Not.duo habes.Pꝛimo,q tutoꝛ põt iubere per epiſtolã.Secundo,ꝙ hic iuſſus reuocatur moꝛte tutoꝛis.Opp.ad pꝛimũ,ꝙ tutoꝛ debeat eſſe pñs in ipſo negotio,l.obligari.§.tutoꝛ de auth.tut.Sol.ibi,qñ requiritur authoꝛitas,hic qñ requiritur iuſſus. Dixi in l.ſi quis mihi
a bona.§.iuſſum.ſ.e.Op.ꝙ tutoꝛ[a] non poſſit iubere.l.potuit.C. Sol.gl.ꝙ hic loquitur in tutoꝛe infantis,alias requireretur
3 ſua voluntas.¶Hec lex†notabiliter facit,ꝙ cõpꝛomiſſum factum a p̃lato extinguitur eius moꝛte.De quo in Spe.ꝙ diffinitur.ver.quid ſi p̃latus.Tãgitur per Gu.in l.nõ diſtinguemus,§.ſi domini.ſ.de arbit.¶†Facit ẽt ꝙ mandatũ
4 pꝛelatũ extinguitur moꝛte pꝛelati.de quo eſt hodie caſus de pꝛoc.c.fi.in cle.⁊ ibi glo. tãgit. qđ de arbitro ꝯ hoc ſ.de quis mancipijs,§.ſi impubes.de iſti.Sol.ibi loqꝛ in mãdato inſtitutoꝛis,ꝙ non reuocaꝛ moꝛte.Gul.de Cu.dicit p̃dicta qñ pꝛelatus ſolus iubet vel mandat:ſed quid ſi pꝛelatus cũ capitulo facit pꝛocuratoꝛem,vel tutoꝛ cũ pupillo,l.neqꝫ.C.de
b cur.Et vr̃ idẽ[b] ꝙ ſolũ p̃latus poſſit reuocare,ꝙ eius moꝛte finiatur:q2 cũ requiratur voluntas vtriuſqꝫ ſtatim cum altera voluntas deſinit eſſe,mandatũ eſt nullum.Et hoc vr̃ tenere Ioã. in c.pꝛeſentum.de teſt.li.vj.circa pꝛin.que olim erat extrauagans,hodie incipit pꝛeſentiũ.de teſt.lib.vj.Et p̃dicta vera,ſi
5 vterqꝫ eoꝛũ mãdauit.Sed quod ſi pupillus facit pꝛocuratoꝛẽ cum authoꝛitate tutoꝛis vel capitulum cum authoꝛitate Abbatis,⁊ ſic Abbas ipſe non facit.dubitabile eſt.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Op.ꝙ tutoꝛ.An mandatũ p̃lati extinguaꝛ moꝛte eius adde Bal.in l.mandatũ.⁊ ibi etiã an finiaꝛ mandatum antiquoꝛum,finito officio.C.mandati.¶Adde an mandatũ factũ officio curie per iudicem re integra,finiatur,text.eſt qđ nõ in auth. vt nulli iud.Bar.in l.fundi,de acqui.poſſ.⁊ hoc not.q2 q̊tidianũ.
b ALEX.¶Uidetur idem.Adde Bar.in l.actoꝛ.j.rẽ ratã haberi. in l.ambitioſa,de decret.ab oꝛd.fac.⁊ in l.ij.in fin.de opt.le.

LEX LI.

a
b **EUm qui.** [a]Si dubitatur de viribus teſtamenti non põt adiri[b] hereditas.h.d. Querit gl.ſi apparent duo teſtamenta cõfecta eodẽ die, nec apparet quod pꝛius,⁊ qđ poſterius.Gl.remittit ad l.fin.C.de edi.di.Adrian.tol.Dic vt in l.i.§.j.de bonoꝛ. poſſeſſione ſecundum tab.vbi glo.ponit.

ADDITIONES.

a POMA.¶Eum qui.Limita vt per Anch.conſi.cciij.ver. ob.de acquir.hr̃.l.eum qui.Et pꝛo declaratiõe,vide Alex. in l.qui Rome.§.duo fratres.in v.queſt.ad Bar.ſ.de ver.
b ALEX.¶Adiri.De iſta materia dixi poſt Bar.ibi nõ omittas videre gl.no.in c.duob⁹ de reſcrip.ĩ vj.vbi iuncto tex.nota-le ꝙ ſi duo teſtamenta ſunt facta vno,⁊ eod.die,qđ p̃ſumitur de teſtamento,in q̊ eſt inſtitutus pꝛoximioꝛ.Si autẽ ſunt equales in gradu inſtituti,in dictis teſtamẽtis,pꝛeſumitur qđ illud qđ pꝛimo pꝛeſentatũ,ſit pꝛimo confectum,⁊ ita ẽt ibi intelligit gl.Ioann.Andre.in nouel.Et de materia vide ẽt late Petrus ancha.⁊ doct.in d.c.duobus.vbi dicitur,qđ etiã pꝛeſumitur pꝛo poſſeſſoꝛe.⁊ Cy.in l.fin.C.de eui.di.difert.Iaco.Bal.idem tenuiſſe,⁊ Bar.dixi.in queſt.ſuis dominicalibus.queſtio.Iv.q incipit.

incipit,cū duę mulieres.i fine.Adde ꝙ Pau.ď caſ.refert Ang.
vidiſſe arduam.queſt.ď duob⁹ teſtamētis factis diuerſis tēpori
bus a diuerſis notarijs,ꝛ diuerſis tenorib⁹ ꝛ eadē perſona erat
inſtituta,dediſſe cōſiliū ꝙ ex vltimo deberet adire hr̄ditatem,nō
applicando animum plus ad vnum,quā ad aliud,ꝛ ita fuiſſe ob-
tentum.De quo vide Pet.de anch.conſi.ccclvij.ꝛ ccliij.

☞ Argumentum a contrario ſenſu hʒ locum in mandatis.
Exploraſſe ille dicitur qn̄ aliquid ei perſuadetur ab his q ſcire
debent,nec tanta certitudo requiritur ſicut in teſtibus.
Papa ſi mandat alicui ꝙ ꝓuideat tali de tali beneficio ſi reper-
rit idoneus,ꝛ prouidet nō facta inquiſitione,an prouiſio teneat.

§. **Filiusfamilias.** §.iſte legitur duobus modis Primo,vt ſit §.ibi,fili⁹ acce-
ptis.Secundo,vt non ſit ibi §.ſecundum primam lec.h.d.Etiā
1 †in mandatis hʒ locum argu.a cōtrario ſenſu.ſecundum aliam
lect.h.d.Non valet aditio.ſi non eſt ſeruata forma iuſſus.Not.
2 diligenter,†ꝙ qn̄ cōmittitur alicui aliquid qđ debeat explorare,
exploraſſe dicitur,qn̄ ab his qui hoc ſcire debent,aliquid eſſe ꝑ-
ſuadet.Pro hoc,ſ.de reb.eor.l.magis puto.§.nō poſſim.j.ex
quib.cau.in poſ.et.l.hec autē.§.j.de verb.ob.l.hoc iure.ꝛ l.ait
pretor.ſi.ſ.ex quib.cau.ma.Et ſic nō eſt neceſſe ꝙ ad hoc ꝙ ex-
ploret,dicatur ꝙ quis habeat tantā cetitudinem,quāta requirit
in teſtibus,qui debent neceſſitate ꝓbare.ꝑ hoc l.cum quidam.§.
quod dicitur.ſ.eo.ꝛ quod dixi in l.is poteſt.ſ.e.¶ Et iducitur
3 in arg.ad q.Papa mandat alicui ꝙ prouideat tali de tali bene-
a ficio.ſi reperietur idoneus,ᵃille prouidet non facta inquiſitione
b de idoneitate,an valeatᵇ:Et hic videtur caſus ꝙ non.Sed In.
no.determinat ꝯ id.Joan.And.tenet idem extra de offi.de leg.
c.j.in de.Et ratio eorum eſt,ꝙ illa verba magis ſunt modi,quā
conditionis,cum illa conditio tacite inerat,ꝛ ideo expreſſa nihil
operatur,l.muto.§.hanc autem.ſ.de tute.Ad hunc text.reſpō.
ꝙ in hereditate,illa conditio non ineſt tacite,prout eſt in benefi
cio conferendo,ꝛ ideo aliquid operatur,ꝛ tene menti.

ADDITIONES.

a ¶ Idoneus.Sed quando Papa mandat ad inſtantiā alicuius
ꝙ ſe informet de aliquo,ꝛ ſi reperitur eſſe,vt fuit narratū,ſic fa-
ciat,talis cōmiſſarius non pōt procedere ad executionē,niſi ſer-
uata forma,ꝛ habita diligenti īquiſitione ſuꝑ his ď qb⁹ Papa
voluit ꝙ ſe informaret.ꝛ debent vocari duo q poſſent ex hoc te-
di,arg.l.fi.C.ſi ꝑ vim vel alio modo,ꝛ no.i c.ie.vnica,de offic.de-
le.ꝛ ꝑ ſpede.de ſe.cōſi.lxxx.ꝛ per Old.conſil.xlij.vbi dicit ꝙ ſi
Papa mandat ꝙ de idoneitate perſone ſolēniter īquirat,ꝛ ſi eū
idoneū reperit,prouideat,ꝙ habeat neceſſe ante ſuam prouiſio-
nem inquirere,ar.l.cum hi.§.ſi pretor.ſ.de tranſac.ꝛ l.magis
puto.§.ſi eo alienū.de re.eo.ꝛ hoc ꝑꝑ formā mādati,q eſt ſeruā-
da.cap.cū dilecta,ď reſcri.vnđ ſubdit Paul.ď caſt.hic,lʒ Oldr.
non allegat,ꝙ cautela eſt ꝙ cōmiſſarius pronūciet,ꝛ declaret ſe
informationē habuiſſe,ꝛ ita reperiſſe,ꝛ ꝙ de hoc appareāt acta
notarij,alias non ſtaretur ſimplicibus verbis eius,ar.ca.quoniā
contra falſum de probat.ꝛ quod notat gl.in c.le.cū ei quem.de
conceſ.prebend.

b ALEX.¶ An valeat.Vide Bald.in l.ij.C.qn̄ ꝓuo.nō eſt nec.

a §. **Sed ꝛ ſi quis.** ᵃHereditatis aditio non recipit conditionem.h.d.Facit.l.act⁹ le
gitimi.de regul.iuris.Ratio,q2 cōſiſtit in voluntate,que volun-
tas firma non eſt,ſi conditio apponatur.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Sʒ ꝛ ſi qs.Viđ Bar.i l.ꝛ ſi cōditiōalis.ſ.ď auth.tu.

LEX LII.

a **Cum heres.** Si pater eſt furioſus poteſt adire,ꝛ ſibi querere ſine iuſ-
ſu.h.d.ᵃ ꝛ hic eſt ſingularis caſ⁹.Oppo.ſ.eo.l.ſi qs
mihi bona.§.iuſſum.Sol.fallit hic propter patris fu
rem.Opp.ꝙ filius non poſſit manumittere,q2 patri acquirit,l.
placet.j.eo.Sol.quidam qđ hic manumittit,vt curator qđ gl.re
prehendit per l.ſeruum.j.de manu.Unde alij dicunt qđ hic ma
numittit ex priuilegio patris:tamen ſeruus eſt.Sed hec ſol.vi
detur ꝯ literā,que dicit qđ habeatur perinde ac ſi paterfami.adi-
uiſſet.Dic ergo,qđ hic eſt caſus ſpecialis,in quo filius non acq
rit patri.Ad idem l.Imperator.j.ad Treb.Opp.ad hoc de le.
Antiſtius.§.fi.j.eo.Sol.ibi filius iuſſu curatoris patris adiuit,ꝛ
ideo acquiritur patris:hic ſecus.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Hoc dicit.Vide Bartol.in dic.l.placet.j.eodem.

Qui ex parte. Non expectatur cōditio cuius euē tus nihil operaᵗ.h.d.Opp.j.l.pr.
Sol.vt ibi.gl.ſignat hic quedam contraria.ꝛ nō ſoluit,tolle ſolu
tiones.Dicit gl.l.pecuniā ad has duas reſpō.vt not.i d.l.ſi pu-
pill⁹.Dicit Dy.ad l.huiuſmodi.dic,qđ ibi expectatio pōt impe
dire tranſmiſſionem.ꝛ iđ expectatio aliquid operatur,hic non.
ad l.in illa ſtipulatione ſi calendis.rn̄.ibi exceptatio affert debi
tori commodum dilationis:hic expectare nihil operat.Nō ob.
aliqn̄.ſ.ad Velle.q2 ibi reprobat tota obligationis ſubſtātia,
l.ſi mulier ꝯ ſenatuſconſultu Vel.§.fi.e.ti.ad Velle.ſcđm Dy.

LEX LIII.

a **Qui ex duabus.** ᵃEt heredi hr̄dis acquiritur ꝓ parte portio in cōditionis euentū.h.d.Contra.imo ſtatim per
tinuit ad ipſum adeuntem,vt ſ.l.prox.in fi.hoc ē for
te contrarium Sol.dicūt quidā,vt Roge.ꝛ Azo,ꝙ hic i partē
cōditionalē habuit ſubſtitutū.Vide gl.hoc nō vr̄ verū q2 inſti-
tuto herede decedente ante cōditionis euentū.ad heredē eius
de illa portione nihil pertinet,ēt conditione exiſtente,l.fi.i pri.
de vul.ꝛ pupil.ꝛ l.liber homo.§.ſi ita.ij.rn̄ſo.ſ.de hr̄.inſtit niſi
dicas ſubſtitutū repudiaſſe:vel exꝑſſe dictū fuiſſet ꝑ teſtatorē,ꝙ
nō admitteret,niſi in cōditionis defectū.vn̄ ipſi Roge.ꝛ Azo di
xerunt aliter,videlicet ꝙ hic habebat cōiūctū.Hec nō vr̄ bona
q2 dimidia illius partis delate ſub conditione ſtatim eſſet ſui
adeūtis,alia dimidia tranſiret ad heredē primo herede mortuo
ante exiſtentiā conditionis,d.l.liber homo.§.ſi ita.Unde Rog.
b ſubaudi maxime.ꝛ hec eſt bona lect.ᵇvel clarius conditione pu
rificata,ſtatim habet totū iure accreſcendi,ſʒ aliā partē exiſtēte
cōditione habet iure inſtitutionis,ꝛ ſi dicas quō inſtitutio con-
c ditionalis tranſit ad heredē:Rn̄.ſpecialeᶜ eſt hic in inſtitutione
partis qn̄ non habet ſubſtitutum vel coniunctum.Tranſit enim
ad heredem ſicut ius accreſcendi.Idem tenet ſequens gloſſ.
quam tene menti,ꝛ dicam j.eod.l.qui patri.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Qui ex duab.Iſtū tex.hic facit ſing.Bal.ꝛ Ang.ꝛ
Imo.ꝛ eſt limitatio ad §.ꝛ qđ ſi tm̄.i l.Gall⁹.ſ.de li.ꝛ poſth.ꝛ l.
fi.inſti.ꝛ ſubſti.

b ¶ Bona lect.Vide Paul.de caſt.hic.

c POMA.¶ Speciale.Vide per Rom.conſil.xxj.j.volum.

§. **Qui ſemel.** Portio deficiens accreſcit coheredi inuito.h.d.Op.de l.cum hereditate
j.eod.tit.Sol.intelligas,niſi vellet dimittere.

LEX LIIII.

1 ☞ Statutum loquens de domino alicuius rei non habet locū
in herede qui fuit dominus ficte hereditatis.
2 Et an fictio ſemper locum habeat.

Heres. Hereditas aditio retrotrahitur ad tē pus mortis.h.d.Quero,vtrū hoc ſit ſcđm
veritatem,vel ſecundū fictionē.Gl.dicit ꝙ ſcđm fictio
1 nem,ꝛ bene.Et ſcđm hoc †ſi ſtatutum loquitur de dn̄o
alicuius rei non haberet locum in herede qui fuit dominus
ficte herediatis iacentis.Tex.eſt cū gl.in l.iij.§.hec verba.ſ.
2 de neg.geſt.¶ †Quero vtrū hec fictio ſemper habeat locū.Gl.
dicit ꝙ non.Ita dicit reg.omnia ferre.j.de re.iur.ꝛ alle.hic ali
quos caſus.Dic,quidā ſunt caſus ī quibus requiritur veritas,ꝛ
tunc illa fictio non attēditur,d.l.iij.§.hec verba.hic loquitur l.
hereditarie.j.de furt.ꝛ totus titu.de cri.expil.here cum enim fur
tū ſit contractatio rei aliene,ꝛc.requiritur ꝙ res ſit aliena in ve
ritate,ꝙ nō eſt in hereditate iacente,ꝛc.Dn̄cꝫ lʒ illa fictio ſuf
ficeret,tn̄ non pōt habere locum,nam vt hec lex locū habeat,re-
quiruntur duo extrema habilia,ſicut in qualibet fictione trāſla
tiua,l.ſciēdū.ꝛ l.deniqꝫ.ſ.ex quib.cau.ma.ꝛ l.huic ſcripture,ſ.
ad legem Aquil.ꝛ l.quoties.j.de noua.l.cū qui.§.fi.j.de verb.
obli.ita ſunt hic qđā q extingūt morte defuncti,ꝛ iđ cū non repe
riantur tempore aditionis,non pn̄t ad heredem pertinere quia
vltimū extremū deficit,vt no.in l.heres i omne.ſ.eo.Quedā nō
erant tempore mortis,nec potuerūt inchoari iacente heredita
te,vt acquiſitio vſuſfructus,l.vſuſfructus.de ſtip.ſer.ꝛ l.vſuca
pio.ꝛ l.fi.§.fi.ꝛ l.ceptā.de vſuc.Et in iſtis ſimiliter hec fictio non
habet locum,ꝛ ad iſta reducuntur omnes caſus poſiti in gl.

LEX LV.

1 ☞ Poſſum per alium,quod non poſſum per me.
2 Heres quis poſſit hereditatem aditam repudiare,ne portio de-
ficiens ſibi accreſcat.
3 Abſtenſione vnius coheredum quando poſſit ille qui adiuit,ex
toto recedere.
4 Aditio defertur conditione ex lege iſta.
6 Filia que adiuit pro parte contingente hereditatē matris,ſi de-
ceſſit relicto filio ex viro ſuo,an alia portione deficiente,filius
ipſe poſſit ex perſona matris repudiare,ꝛ habere ex perſona ſuo
vt auum maternum excludat.
9 Creditores ſi non ſunt,nec legatarij in hereditate,ſed alie ap-
plicationes que requiritur laborem animi,ꝛ perſone,an heres
habeat electionem.

a **Cum hereditate.** [a]Propter vnũ abſtinētē, poteſt alius
qui adierat, a toto recedere, ſi creditores eum pro
parte abſtinētis, noluerint moleſtare. Idē ꝺ hrẽde ei⁹.
h. d. cũ l. ſeq. ⁊ eſt valde ſing. lex. Dicit text. ei⁹ portione, tũc ille
qui adiuit nõ poterit a toto recedere: q2 ⁊c. vt ſequit in tex. Ibi
cum dicit, debent, dic vt ipſum cui accreuit, non cõueniant vltra
vires illius portionis. Ibi cum dicit text. dẽtur. heres ergo eſt
in totum, non tamen tenetur pro illa portione vltra vires illius
portionis. ¶ Nota quod poſſum per alium quod non poſſum ꝑ
1 me. Op. †gl. ſed non ſoluit. Dic ergo ibi, l. in ſeruitute. ſed hoc
accidit hic propter inopinatũ caſum, que ratio ibi ceſſat. Ibi cũ
ꝺt gl. l. pẽ. imo eſt l. antepẽ. ⁊ cõcor. ꝙ intellige vt ibi in gl. Ad l.
ſi certarum. §. j. dic ꝙ cõcord. vel eſt ſpeciale in milite. Et ꝺ hoc
per Dyn. dicit de re. iur. in c. quod alicui non licet. lib. vj. vbi ꝺ e
hoc per eũ. ¶ Uenio ad ij. partem, ⁊ primo reuoco in dubiũ, itel-
lectum tex. quẽ gl. legit duobus modis. ſecundã lec. tenẽt doc. ꝑ
l. ſi minor. j. eo. q̃ lec. placet in effectu per. l. antepe. ſ. ad Treb. ⁊
per d. l. ſi certarum. §. j. ſ. tit. j. tñ q2 expoſitio facit magnã vio-
lentiã litere. ideo expone text. vt dixi legendo literã, ⁊ recidit ĩ eũ
dem effectum. Oppo. quis nõ põt ꝺcedere pro parte teſtatus, ⁊
ꝓ partes iteſtatus, l. ius noſtrum. j. de reg. iur. Solue vt dixi le-
2 gẽdo literam. ¶ † Oppo. de l. qui ex duabus. in fi. ſ. eo. Soluũt
quidam aliud in extraneo repudiante, aliud in ſuo. Ita tangitur
hic, ⁊ ibi, Ioan. dicit idem in ſuo, ⁊ in extraneo, vt hic in j. gloſ. ⁊
etiam ĩ gl. magna, ꝙ tenet gl. C. eo. l. quidam elogio. Ratio, q2 ꝑ
beneficiũ abſtinendi h3 ſuus idem ꝙ emancipatus. l. nã nec emã
cipatus. j. de le. j. ⁊ l. pro hrde. §. Papinian⁹. ſ. eo. Opp. ſ. eo.
l. ſi duo. Sol. ibi vnus primo repudiauerat, alius poſtea adiuit
hic primo adiuit, ⁊ ſequuta eſt poſtea repudiatio, ⁊ ſic inopinat⁹
caſus poſtea euenit. Oppon. ꝙ hec electio non tribuatur ei, l. ſi
minor. j. eo. Solu. ibi fuit abſtentus per reſtitutionẽ integrum,
cum iam adiuerat, hic vero nunquã adiuerat. Oppo. ad hãc ſol.
de l. antepenul. ad Treb. Sol. ibi in fideicommiſſario, qui ſentit
commodũ adite hereditatis, ideo eius abſtentione aggrauatur ĩ
hoc, ꝙ aut totum retineat, vel a toto recedat. Sol. precedens loq
tur in herede qui ſe abſtinet per reſtitutionem: non d3 igit noce-
re alteri coheredi, qui vult ſua portione eſſe contentus. ¶ Et ſic
3 reaſſumo. † Aut quis primo adiuit, demum ſequuta eſt repudia
tio alterius, aut repudiatio precedit aditionẽ. Primo caſu, aut
repudiatio ſequuta eſt ipſo iure, aut beneficio pretoris vini re-
ſtituentis: ſi ipſo iure, loquitur hec lex: ſi beneficio ꝑtoris viui:
aut loquit in cohrde, aut ĩ fideicõmiſſario. Scdo caſu, l3 qñ repu
diatio preceſſit aditione, aut ille, qui poſtea adiuit, hoc ſciebat, ⁊
loquitur l. ſi duos. ſ. eo. aut ignorabat, ⁊ h3 locũ hec lex, eadem
4 ratione. ¶ Quero primo, † quo iure deferat hec conditio: Reſ-
pon. ꝙ cõdictione ex in l. cũ enim hic inducatur aliquid ĩ fauorem
alterius, ꝓducit actionẽ, ⁊ exceptionẽ, l. ſtatuas. de acquir. re. do.
poſſumus etiã dicere ꝙ hic expediatur officio iudicis, d. l. ſi cer-
tarũ. §. j. circa fin. ibi dũ dicit, cõpellendũ eſſe, ⁊c. Sed certe ali⁹
eſt caſus ab iſto, vnde mihi plus placet, ꝙ oriatur cõditio ex hac
5 l. ⁊ etiam exceptio, vt ſtatim dicã. ¶ † Quero cui datur iſta cõdi
ctio: Reſpondeo. heredi, in cuius fauorẽ facta eſt hec lex. l. fidei
cõmiſſa. §. interdũ. j. de l. iij. ergo agit heres cõtra creditores, ⁊
eos facit euocari, vt def ipſi poteſtas a toto recedẽdi ꝑꝑ portio
nem obuenien: tunc ſi creditores impedire uolunt, poſſunt dice
re ſe cõtẽtos eſſe ei⁹ portione, ⁊ ꝓ reſiduo non tenẽtur vltra vi-
res hui⁹ portionis: vel ſi volunt, deferunt illi electionem recedẽ
di a toto, vel defendẽdi ꝓ toto. Niſi enim per creditores deferat
electio, nõ põt heres hoc facere, vt hac l. ibi, q2 nõ põt heres exo
nerari, niſi deferatur cõditio, poſſes ibi intelligere, ꝙ hec electio
deferatur ipſo iure, niſi creditores dicant ſe velle eſſe contentos
ei⁹ portione, ⁊ tũc erit illa practica, q2 heres expectabit ꝙ credi
tores eũ citent, ⁊ ipſe heres excipiet, ꝙ ꝑꝑ portionẽ accreſcentẽ
vult a toto recedere: creditores replicabũt ꝙ ſunt cõtenti, ꝙ reſ
põdeat ꝓ portiõe ſua, per alia non teneatur vltra vires hrdita-
rias. Itẽ aduerte ꝙ hic nõ permittitur hoc heredi, niſi ꝑꝑ cre-
ditores, ⁊ ſic ſi nulli eſſent creditores hec electio non cõmitteret
heredi. ſi eñ creditores ſint, ⁊ nolunt moleſtare, nõ daſ ſibi illa
electio, multo minus vbi nulli creditores ſunt, q2 nec volunt, nec
6 poſſunt moleſtare. Et hoc dixi in q. de facto, † filia adiuit heredi
tatẽ matris ꝓ parte ſibi cõtingẽte, ⁊ ſic ꝓ illa parte acquiſiuit v-
ſumfructũ patri ſuo: deceſſit remanente filio ex viro ſuo, alia por
tio deficit, nunc fili⁹ volebat totam repudiare, vt ſic non haberet
cã ex perſona matris, ſed poſſet habere ex perſona ſua, ⁊ per hoc
excludere auum maternũ ab vſufructu: Certe nõ põt. Nam iſte
auus nõ eſt creditor hereditarius. Non enim debebat habere a
matre, ſed a filia ſua: ⁊ ideo cum nullus ſit creditor hrditari⁹, hr
7 di nõ deferſ hec electio, vt hic. ¶ Quero † an hec l. habeat locũ
hodie, ſi heres inuentarium non conficeret. Puto ꝙ ſic. Nã ꝓ
pter omiſſionem inuentarij non grauatur, niſi in hoc ꝙ tene
inſolidum, ⁊ ꝙ non poſſit vti beneficio falcidie, ꝙ autẽ per
neficiũ huius legis nõ reperitur expreſſum, vt in corpore
8 ⁊ fal. §. ſi vero nõ defecerint. ¶ † Quero, qd ſi creditores nõ
ſed legatarij: Uidetur quod habeat locũ hec lex: q2 q̃ad ip
heredem, legatarij ſunt creditores, l. j. C. ꝺ bono. auth. iud.
In contrarium, q2 ſm hec tempora, quis legatarijs non tene
vltra vires hereditarias, vt l. j. §. penu. j. ad Treb. ⁊ C. de leg
ſi vniuerſe, cum ergo non preſtabant aliquod onus, iſta, le
uidebat: hodie forte ſecus: nã cũ teneãtur inſolidum, ⁊ vltra
res hereditarias, poſſet dici hanc legem locum habere: niſi
res ꝙ inſolidum tenet, propter delictum ſuum, q2 inuentari
fecit, ergo, ⁊c. Sed poſſes reſpondere, q2 hoc delictũ nõ reſp
portionem alterius, ergo non d3 amitterre beneficium hu
9 gis, ꝙ eſt pro illa l. reſcriptũ. j. de ijs quib⁹ vt indign. ¶ †
ro, quid ſi non ſunt nec creditores, nec legatarij. ſed ſunt in
tate alie implicationes, que forte requirunt laborẽ anim
ſone: Puto ꝙ propter hoc nõ deferat ei hec electio. Soli
propter creditores defertur, vt hic patet. Et not. in iſta l.
ditate, ꝙ q̃uis qs habeat coheredem, tñ ſuus heres dici
ibi, ſiue ſuo, ſiue extraneo. Nec ob. j. ad Treb. l. apud Iulia
§. idem Iulianus: q2 verum eſt, qꝺ deſinit eſſe ſuus heres
ad ea, que ex teſtamento dependent ex Ad hoc, l. pro here
Papinianus. ſ. eod. ⁊ l. ij. C. eo. facit l. ex parte. j. eod. dixi
ſi filius. de vulgari ⁊ pupil. ſubſtit.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cũ hereditate. Et hanc l. tam in extraneo, quã
limitat Bart. in l. vel teſtamento. C. de impu. per l. ſi tu
j. eo. ⁊ an iſta l. habeat locũ ĩ eo q eſt iſtitut⁹, ⁊ pupillo ſub
Bart. eſt ſibi contrarius in l. fi. j. eo. ⁊ in l. j. §. his ita. de
IO. FR. R v. ¶ Adde pro limitatione hui⁹ l. Alexã. poſt
in l. teſtamento. C. de imp. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ Paul. de caſt.
limitat tribus modis, cui adde Are. hic.

LEX LVII.

1 ☞ Creditor intentio cõtra filiũ, an ſit fundata, niſi
bet ſe abſtinuiſſe.

a **Neceſſarijs.** [a]Suus h3 a pretor
cium abſtinendi ſi ſe
niter nõ immiſcuit: ſed ſi ſe ſolenniter immiſc
cus niſi reſtituatur vt minor: neceſſari⁹ vero
1 lo modo abſtinere ſe poteſt h. d. ¶ † Quero vtrum [b]fund
b intentio creditorũ contra filium niſi filius probet ſe abſt
Quidã dicunt qꝺ ſic. Gl. hic cõtra, ⁊ in l. C. ſi vt ſe ab here
⁊ ibi Moderni vaccillãt. Ueritas eſt illa, qꝺ vtraq̃ opinio
ſubſtineri. Nam filius, de iure ciuili, eſt hrs nomine, ⁊ effect
hic, ⁊ ĩ §. ſui. Inſt. de hr. quali. ⁊ diffe. ⁊ j. tit. ij. l. §. qui ſunt
teſtate. ⁊ j. de condi. ⁊ demon. l. in cõditionibus. ⁊ l. ij. ſ. de
furti. C. de cura. furio. l. fi. §. j. ſ. eo. l. more ſecundo reſpõ
creditorib⁹ tenetur, ⁊ illo onere nõ eximitur filius, niſi vel
abſtinere, vt hic ꝺt text. ⁊ in d. §. ſui. Oportet ergo qꝺ fil
tas declaretur, l. ſi ita legatũ. §. illi ſi volet. j. de legat. j.
modo ꝓcedit opinio antiquorum. Sed põe qꝺ creditor egit
⁊ fili⁹ in nulla parte iudicij fecit aliquẽ actũ ꝑ quẽ videat
miſcere, vel forte fuit cõtumax, ⁊ ſic de ei⁹ voluntate nihil
ret, poterit ne condẽnari, quaſi creditor intentio ſit fundat
def qꝺ ſic. per ea q̃ dicta ſunt, q2 tenetur, niſi appareat volu
cõtraria. Cõtrariũ eſt verũ. Sicut enim ille, qui obligat⁹ eſt
re, ⁊ obligatio illa ſperatur nouari in conditionis eventu
teſt interim conueniri, l. pecuniã. ſ. ſi certũ peta. ita iſte filius
ſit obligatus: q2 ſperatur tolli iſta obligatio in conditionis
tum. Sed ſi voluerit abſtinere, interim cõueniri nõ põt, nec
neceſſe hoc opponere, q2 ius inducit hoc, q2 id quod eſt ver
iure inductum, nõ eſt neceſſe exprimi per hominem, ⁊ hic
ſus per l. j. C. ſi ſe ab hr. abſti. ibi, fides veritatis verbor
nicula non deſiderat. ⁊ idem in l. ei qui. ſ. eo. facit ſ. l. que
ditione. ĩ fi. de cõdi. inſt. Et hoc modo vera eſt opi. gl. qu
ꝙ interim non eſt heres quantum ad commodum vel inc
dum: quia non poteſt vt heres conueniri. Et eodem mo
cedit ſequens opi. poſita hic in glo. dum dicit tenetur, id
neri videtur prima facie: q2 vere tenetur l3 nõ effectualiter
xi. Dices tu, gl. iſta que dicit eum nõ eſſe heredem quant
modum, cõtradicit ei, quod dixi in l. filius ⁊ l. ſi pupillus
ꝯ text. in l. ſi filius qui patri. de vulg. ⁊ pup. Reſpon. quod
eſt commodum ex ipſa hereditate proueniens, quod non po
ab in commodo ſeparari, vt debita, ⁊ credita hrditaria ⁊ in
ꝓcedit qꝺ ꝺt glo. Quedam ſunt commoda, non ex ipſa heredi
te, qꝺ cõfirmentur tabule pupillares, ⁊ tutele dationes, ⁊ in
operatur exiſtentia ſui heredis, etiã poſt abſtẽſionẽ, vt in cõtra
rijs. C. pp.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

rÿs.Op.de l.cū quan.§.ſʒ ⁊ ſi quis.de fideicom.lib.Sol.ibi ſpe
ciāle in libertate.Et de hac exiſtētia ſui heredis dixi in l. ſi fili⁹ q
patri.de vulg.⁊ pupil.ſubſtitu.Op.de l.ait Pretor.§.nō ſolū.
ſupra de min.Solu..vt in gloſ.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Neceſſarius.Si filius ergo hrs.An ſit fundata intē
tio creditoris ꝯ filium ſtatim.adde caſum ſm Bal.in c.j.in pnc.
an agna.vel fil.⁊ ibi eſt tex.ſing.ſm Bal. ꝙ beneficiū abſtinen-
di eſt de iure ciui. De q̊ vide Bal.in l.ſi paterna.C.que in frau.
credi.⁊ vide Bal.ī l.j.d his q ante aper.tab.Et ꝙ ſit ð iur.ciui
tenuit Salic.ī l.apud hoſtes.ĵ.ð ſu.⁊ legi.Pro hoc ēt facit.l.j.
ſ.ſi vt ſe ab here.abſt.⁊ l.defunctis.C.de le.here.vbi tractaꝛ de
beneficio abſtinendi ſumpto de iuris ciuilis ꝓuiſione,⁊ ex hoc re
ſultaret maxima vtilitas cū duraret xxx.annis.alias aūt durat
anno.ſʒ tamē videtur ꝙ ſit de iure p̄torio ꝑ legem iſtam ⁊ quia
ex d.l.fi.alle.ꝑ Barto.in d.l.j.de his q ante aper.tab.nō loqui-
tur de beneficio abſtinēdi,ſʒ de beneficio inuentarÿ.quod datur
etiā extraneis heredib⁹,vt ibi patet in d.l.j.⁊ d.l.defūctis reci-
tauit diſpoſitionē iuris pretorÿ,tamē poteſt dici ꝙ duret xxx.an
nis.q2 filius vtitur beneficio abſtinēdi,dū conuenitur a credito
ribus hereditarÿs ꝑ viā exceptiōis,⁊ ſic erit perpetuū.l.pure.
§.fi.de excep.doli.Uide Bal.in c.j.in p̄n.an ag.vel.filÿ.⁊ i l.j.
⁊ in iiÿ.q.C.quādo nō pe.par.⁊ in l.q ſe patris.C.vnde li.⁊ ꝙ ſit
de iure ciuili,videꝛ ꝓbari in l.j.in prin.ĵ.ð colla.do.Sʒ ꝙ ſit de
iure pretorio,oſtendo,nam ius ciuile bene pōt facere quem eſſe
heredē,authē.hoc amplius.C.de fideicō.⁊ not.in l.in ſubſtitu-
tione ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ ius pretoriū.nō.l.⁊ ſi ſine.§.ſʒ ꝙ Pa-
pinianus de mino.Unde ſi eſſet de iure ciuili,ſequereꝛ ꝙ filio ab
ſtinente nunq̃ ex potentia ſuitatis confirmarentur tabule pu-
pillares,⁊ alÿ effectus ſuitatis nō reſultarent,q idem operantur
ꝙ aditio hr̄ditatis contra l.filius q ſe paterna.⁊ l.ſi pupill⁹.ſ.
eod.⁊ l.ſi.filius q patri,de vulga.⁊ pupi.ꝓ hoc etiam facit §.ſʒ
his permiſit pretor.Inſtit.de here.quali.⁊ differ.
P.PAV.P.¶An beneficium abſtinēdi ſit de iure pretorio,vel
de iure ciuili,vide Jaſo.in l.j.C.qn̄ non pet.par.⁊ infra i verſi.q̄
ro vtrum fundata ſit circa hoc etiā vide que habes in l.j.C.ſi vt
ſe ab hered.abſt.

b POMA.¶Quero vtrū.Uide Alexan.conſi.cxxxvÿ.in princi.
⁊ Alexan.in l.non hoc.C.vnde legi.

LEX LVIII.

Ex parte heres. Seruus,lʒ habeat co-
heredē extraneū,pro
ſua parte eſt neceſſarius,niſi ſub cōdicione fuerit inſti-
tutus.hoc dicit.Not.qð in ſummario dixi.Simile in
ſuo,⁊ neceſſario.Dixi ſ.eod.l.cum hereditate.

LEX LIX.

1 ¶Jus ſubſtitutionis pupillaris,etiā hr̄ditate adita,nō transſ
mittitur ad heredes.
2 Jus accreſcendi ſimplex nō habet locū in diuerſis hereditatib⁹
ſed quād eſt vnitū cum pupillari ſubſtitutione,ſic.
3 Jus accreſcendi vnitum cū pupillari ſubſtitutiōe,habet locū
etiam poſt aditam hereditatem.
Jus ſubſtitutionis prefertur iuri accreſcendi.

a **Qui patri heres.** Nō ē alibi iſta lex q̄
eſt noua ⁊ ſingularis
⁊ nō habet parē nec cōcordantē.⁊.h.d.Jus accreſcē-
di tranſit ad heredē,⁊ ſi eſt vnitū cum pupillari ſub-
ſtitutione,trahitur ad eā,vt habeat locū poſt aditam hereditā-
tem,⁊ trahatur ad bona impuberis.h.d.Et primo ponit dictū.
Secūdo declarat illud habere locū in herede heredis,Secūda
ibi,qð ſic.¶Quero ante oīa,quid vult dicere tex.ibi,nā ſi ipſū.
⁊c.Reſpon.hr̄ditatis paterne aditio obligat heredē,vt cogatur
habere pupillarē,ſʒ obligationes tranſeunt in heredes ergo hr̄
des.heredis habere cogūtur.Op.ſ.e.l.queſitū.§.ſi.Sol.ibi nō
adiuit paternā.Op.de l.ſi filius q patri.ī prin.ſ.de vulg.⁊ pup.
1 Sol vt ibi.¶Uenio ad gl.magnā,⁊ op.† ius ſubſtitutionis pu-
pillaris nō tranſmittitur ad heredes,l.q liberis.§.fi.de vulg.⁊
pupil.⁊ l.ſed ſi plures.in p̄n.eo.tit.Sol.Dicit Roge.hic fuit ꝓ
prium nomen ſubſtituti expreſſum,ibi appellatiū.Gl.non dam-
nat hanc ſol.tamē hec eſt falſa.primo,q2 contra tex.ī l.q habe-
bat.ſ.de vulg.⁊ pupil.ſecūdo ꝯ rationem.magis enim tranſ-
mittitur qð relictum eſt:ſub nomine appellatiuo heredis,quam
ſub nomine ꝓprio,l.cum ita.de condi.⁊ demōſtr.Unde glo.ſol.
ſecundo modo,qð hic nō venit per ius ſubſtitutionis,ſʒ per ius
accreſcendi:⁊ hec vera.vt ſtatim dicam.Tertÿ dicūt,ꝙ hic loq-
tur quando pupillus adiuit,in contrario ſecus.Innuit,quod in
diſtincte quādo pupillus auit,vt tunc ius ſubſtitutionis trāſ
mittatur ad heredem,qð eſt contra caſum d.l.qui habebat.ſ.ð

vulga.⁊ pupil.⁊ contra l.j.§.ī nouiſſimo.ð cadu.tol.Tene ergo
precedentem ſol.ꝙ hic venit per ius accreſcendi,vt ꝓbat tex.
2 ibi accreſcendi iure,⁊c.Sed ex gl.op.† Jus accreſcendi non hʒ
locum in diuerſis hereditatibus,ſiue deferatur ex diuerſis te-
ſtamētis,ſiue ex vno,l.ſi ſub conditione.ſ.quib⁹ mod.vſuſfru.
amit.⁊ l.ſi duob⁹.ſ.titul.j.⁊ l.ÿ.C.de teſta.mil.⁊ qð ibi not.Re-
ſpon.verum eſt in iure accreſcendi ſimplici,vt in contrarÿs.Sʒ
ſi eſt vnitū cū pupillari ſubſtitutione trahitur ad ea,vt porrigaꝛ
ad bona impuberis.Hic eſt caſus ſingularis.Pro hoc facit l.q
ex duab⁹ in princip.ſ.eod.cū gl.⁊ in l.ÿ.C.de teſt.mil.⁊ qð ibi
a not.in vltima ſol.[a] Itē ꝯ,ius accreſcendi non habet locum poſt
3 †aditam hereditatem in proprietate,l.j.in fin.ſ.ð vſufr.accre.
Sed hic filius adiuit hereditatem paternā ergo nō hʒ locū.Rn̄
illud in iure accreſcendi ſimplici,ſed ſi eſt vnitū cum ſubſtitutio
ne pupillari trahitur ad eam vt habeat locū etiam poſt aditam
hereditatem,⁊ hoc eſt ſingulare hic.Quod ergo dicimus ius ac
creſcendi tranſit ad heredes,hoc eſt de iure communi,l.hec ſcri
ptura.§.fin.de condi ⁊ demonſtra.⁊ l.ſi ex plurib⁹ de ſuis ⁊ leg.
⁊ l.j.§.his ita.de cad.tol.ſʒ ꝙ trahaꝛ ad bona impuberis,⁊ q ha
beat locū poſt aditam hereditatē,eſt hic ſingulare,ꝑ ꝑ vnionem
quam habet cum ſubſtitutione pupillari.Dicit tn̄ gl.⁊ bene,qð
iſtud eſt verum,cum alÿ iure ſubſtitutionis admitti non poſſunt
quia non erant,vel erant excluſi.Nam ſi eſſet ius ſubſtitutionis
prefertur iuri accreſcendi,allegat gl.de hered.⁊ fal.§.ſi vero.de
vulga.⁊ pupil.l.qui habebat.melius probatur in l.ÿ.ſi duo.j.de
b bonorū poſſeſ.ſm tabu.[b] Oppo.de.l.ſi ex pluribus in fi.de ſuis
⁊ legi.Solu.gl.ibi in vulgari,hic in pupillari.Certe hic non lo-
quitur in ſpecie ſubſtitutionis pupillaris tantum,vt dixi imo
etiam in iure accreſcendi.Alÿ qð hic ſuus fuit ſubſtitutus,ibi
extraneus.Nec hoc placet,nam tex dicit hic quod ſubſtitutum
obligat aditio,nō qð ſuus fuerit.Alÿ dicunt,quod hic erat ſub-
ſtitutus qui adiuit in parte,in qua erat inſtitutus,ſʒ ibi ſubſtitu
tus non erat inſtitutus.Sʒ iſta ſol.nō eſt bona.Primo q2 con-
tra tex.l.j.ſecundo ꝯ l.ſed ſi plures de vulgari,⁊ pupil.vbi he-
res inſtitutus non tranſmittit i⁹ pupillaris ſubſtitutionis.Hic
ergo ꝙ ibi in iure ſubſtitutionis,hic in iure accreſcēdi qð tranſ
mittitur,⁊ ſic concordat cum lege illa.Op.ð l.toties.ĵ.eo.Sol.
4 vt ibi.¶† Quero an hec lex locū habeat,ſiue pupillus adiuit,ſi
ne non:Gl.in fine dicit,non curandum de hoc.Contrarium not.
in l.toties.ĵ.eo.⁊ C.de cad.tol.§.ſin autem aliquid ſub conditio
ne,⁊ illud vr̄ verius.Si enim pupillus non adiuiſſet paternā he
reditatem,ius accreſcēdi non eſſet vnitum cum pupilari ſubſti-
tutione,imo diuerſa reſpicerent:q2 ius accreſcēdi hereditatem
paternam reſpicit,ius ſubſtitutionis,hereditatem pupillarem
Sed tunc inſtatur,q2 rō tex.eſt vniformis ſiue pupillus adiuit,
ſiue non cum enim ſubſtitutus adiuit paternam eſt obligat⁹ ha
bere pupillarem,ſiue pupillus adiuit,ſiue non,⁊ ita loquiꝛ pri-
ma gl.hic poſita,⁊ bene:ergo iſta obligatio ad heredem tranſi-
bit.Rn̄.quando ſubſtitutio non eſſet vnita cum iure accreſcēdi
non tranſiret ad heredem,q2 eſt perſonalis obligatio.Sed quā
do eſt vnita cum iure accreſcendi,tunc tranſit ad heredē,q2 ius
accreſcendi non extinguntur cum perſona,⁊ hoc eſt ꝙ dicit tex.
hic coniungi eam paterne hereditati:⁊ ex hoc quod ponim⁹ hic
pupillum adiuiſſe apparet ꝙ non poteſt ſuccedi ex vulgari ta-
cita,vel expreſſa.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Ultima ſol.Pro hac ſol.facit ꝙ in ſimili dixit Bar.
in l.iÿ.Cato.in iiÿ.§.op.pricip.vbi alleg.iſtam l.de verb.oblig.
b ALEX.¶Secundū tabu.Et in l.iÿ.de iniuſt.teſt.ÿ.reſponſo.⁊
⁊ not.Bar.in l.re coniuncti verſiculo,ſed cira hoc moueo tale
dubium.de legatis iÿ.

LEX LX.

Filium. Inſtitutus qui adit ab inteſtato vi-
detur repudiare ex teſtamento,⁊ facit
locum ſubſtituto.hoc dicit.Op.ꝙ non ſit neceſſe,ꝙ ꝓ
betur quod fuit ſane mentis,cum preſumatur,niſi
probetur contrarium,l.ne codicillos.C.de codicil.Solu.gl.qð
probatur eo ipſo,quod ꝯrium nō probatur.Op.de l.necis.§.
heres.ſ.eod.⁊ l.mater.de inoffici.teſtamen.Solu.gl.hic ſcie-
bat ſibi hereditatem eſſe delatā,alias ſecus,vt in cōtrarÿs.Iſta
eſt vera,⁊ ſi dicas,imo ignorabat,q2 putabat patrem dementē
fuiſſe,vt dicitur in tex.Reſpond.preſumptio eſt quod ſciuerit
veritatem,eo quod filius,l.octaui.vn̄ cogn.Unð illis ſuis ver
bis,qbus dixit patrem dementem nō credit:ſed ſi vere erraret
in facto credens eū dementē fuiſſe tunc repudiaſſe nō videtur,
vt in cōtrarÿs.Alÿ dicunt.ꝙ hic errabat in iure,que ſolutio nō
eſt vera per tex.qui dicit tanquam pater demens fuerit,vnðe

vnde expreſſe loquitur, ꝙ in facto errabat, nõ i iure. Quid autẽ ſi in iure errebat, dicã in l. Clodius. j. eo. Non habetis hic alia.

LEX LXI.

a SI minor. [a]Portio abſtinentis ſe p reſtitutionẽ non accreſcit coheredi inuito. hoc dicit. Opp. ſ. eo. l. cum hereditate. dic vt ibi.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Si, minor. Not. caſum notabilẽ, in q̃ portio hereditatis nõ accreſcit coheredi. Et vide alium in l. cũ hereditate. ſ. eod. Adde aliũ, niſi teſtator prepoſuiſſet dictionẽ taxatiuam, q2 tunc nõ accreſcit, vt eleganter probatur in l. Lucius. §. q habebat. j. ad treb. licet aliqui allegent tex. in l. ij. C. de teſt. in q tex. nõ bene ꝓbat. Adde alium, quando ſuus qui habet coheredem abſtinuit, q2 tunc nõ accreſcit coheredi, quod poterit ſuam abſtentionẽ reuocare, vt ſingulariter volunt Moder. in l. fi. C. de repu. hered. ꝛ facit tex. in §. Papinianus l. p herede. ſ. eod. lz aliqui Moder. ibi contradicant.

POMA. ¶ Limita vt per Lan. in l. j. i prin. C. quãdo nõ pe. par. ꝛ ibi p Iaſo. in vl. col. ꝛ p Alex. in l. j. §. ij. in fin. ff. de ope. no. nun.

LEX LXII.

ANtiſtius. Qui impleti conditionẽ, nõ videtur adire, niſi expreſſe hoc animo fecerit. hoc dicit. Op. de l. iam dubitari. de hẽ. inſtit. Sol. diſtingue vt ibi, ꝛ l. j. §. ſz ſi parendi. ſ. de ꝯdic. ob. cau. ꝛ l. ei, q ita. de condi. inſtitu. Opp. ꝙ non valeat iſta conditio ſi iurauerit, l. q̃ ſub cõditione. de cond. inſti. Sol. vt gl. q2 ibi de iuramẽto futuro, h de preterito. Et de hoc habuiſtis i dic. l. et qui ita. ſ. de cõd. inſtit. ꝛ de condi. ob cau. l. j. ꝛ l. iã dubitari. ſ. de here. inſtit. Querit Hy. an ille q agit querela, i effectu videatur eſſe heres, eo ipſo ꝙ obtinet. Glo. format iſtam queſtio. i l. quem admodũ ſ. de inoffi. teſt. dicam in l. cum quidã. j. de bon. poſſeſ.

§. Si ſeruus. Si dominus ſerui mutatur, nouꝰ iuſſus requiritur. hoc dicit.

a §. In libro. [a]Furioſus nõ acquirit voluntate ſua, ſz volũtate legis, vel alterius, cum iuſſu curatoris. Opp. de l. cũ heres inſtitutus. ſ. eo. Sol. Si filius adit. ſua ſponte, ſine iuſſu curatoris, acquirit ſibi, nõ patri: ſi cum iuſſu curatoris, tunc acquirit patri, vt hic, tene menti.

ADDITIO.

a ¶ In libro. Intellige vt per Iaſ. in l. infantis. in fi. C. q admit.

LEX LXIII.

SEruus duorum. Seruus pluriũ poteſt partem vni acquirere, ꝛ partem ſibi, ſi fuerit manumiſſus. h. d. Op. ꝙ adeũdo partem videtur adire totum ab initio, l. j. ꝛ ij. ſ. eod. Sol. Iuriſconſul. in l. cum ſolus ſeruus. j. eod.

LEX LXIIII.

SI ſeruus. Seruus plurium poteſt omnibus neceſſarius heres exiſtere hoc dt. Oppon. ſeruus cõmunis non poteſt inſtitui heres neceſſarius ab vno ex dominis, l. ſz ſi cõdition. §. ſi ſeruũ communẽ. ſ. de hered. inſtit. ꝛ Inſtit. de dona. §. fi. Sol. ſecũdũ iura Digeſtorũ debetis intelligere, ꝙ oẽs domini ſimul deceſſerunt, l. duo ſocij. de hered, inſtit. vel omniũ hereditas ꝑuenit ad vnum hodie antẽ ꝓcedit ſine dubio, ꝙ poteſt ſeruus cõmunis inſtitui ab vno ex ſocijs, l. j. C. de com. ſer manumiſ.

LEX LXVI.

SEruus communis. Ex coniunctione legali, in hereditate locus eſt iuri accreſcendi. h. d. Et ẽ no. lex in legato proprietatis, dic eſſe ſecus in vſufructu. Idem in gl. vide eã, ꝛ vide quod dicam in l. priori. Oppo. de l. ꝛ Proculo. j. de leg. ij. vbi nõ eſt locꝰ iuri accreſcendi. Sol. ibi i legato ꝓprietatis, hic in hereditate. Et eſt ratio, ne quis decedat pro parte teſtatus, quod in legatis ceſſat. ꝛ vide quod ꝑ me not. in dic. l. ꝛ Proculo. Sz contra hoc op. de l. j. §. j. de vſufr. accre. Sol. illud eſt verũ in vſufructu. aliud in legato ꝓprietatis. tene menti iſtam gloſſ. ꝛ nota ꝛ ſigna eam.

LEX LXVII.

1 ☞ Heres inſtitutus inſolidũ an ſi decedat intra annum ꝛ tranſmittat ius deliberandi ad plures heredes, an poterũt adire ſeparatim.

CVm ſolus ſeruus. Seruꝰ pluriũ põt ſeparatim adire, ꝑpter ſeparationem que a lege inducitur, licet non a teſtatore. hoc dicit. Per hoc apparet ſolutũ cõ-
1 trarium qd feci in l. ſeruus duorum. ſ. eod. ¶ † Quero heres inſtitutus inſolidũ deceſſit intra annum, ꝛ tranſmiſit ius deliberãdi ad plures heredes, vtrũ habebunt neceſſe omnes adire ſimul an poterit quilibet ſeparatim: Dic qd qlibet ſeparatim, vt h[…] lz enim in perſona morientis ad ius non eſſet diuiſum tñ in p[…] ſona heredis per legẽ diuiditur, ſicut cetera iura heredita[…] ꝛ poterunt ſeparatim adire vtilitatis cã, ne alterius feſtina[…] alteri noceat, vt hic l. legatarius. in princip. j. de legat. j. ꝛ a[…] poſtea repudiantibus, vel excluſis erit locus iuri accreſcẽ[…] hereditate, vt ſ. eod. l. proxim.

LEX LXVIII.

1 ☞ Gradui precedẽti qñ eſt locus, non venitur ad ſequẽtẽ. […]
2 Hereditas habetur pro repudiata, tranſacto tempore.
4 Inſtitutus, ꝛ ſubſtitutus quando concurrant.
5 Adire quãdo videatur, q nõ adiuit intra terminũ, vel repu[…]
6 Contumacia ſemper interpretatur in id, quod cõtumaci d[…] terius ꝛ aduerſario vtilius.
7 Tempus heredi ad adeundũ, qui poſſunt petere, vt ſtatua[…]
8 Subſtitutio ſtatuitur terminus ſtante tempore ſubſtituti, […] cipit finito tempore inſtituti.
Dilatione pendente poteſt dari a iudice alia dilatio, que in[…] at illa finita.
9 Electi ſi fuerunt tres Poteſtates vnius terre, vnus poſt a[…] ſecundus decedat deliberante primo tertius admittitur.
10 Teſtator ſi filio inſtituto pupillariter ſubſtituit Titiũ, ꝛ […] cunque Titius deceſſerit ſine liberis ſubſtituit ei Sẽpro[…] Titio predefuncto pupillo, Sempronius admittitur ex ſu[…] tutione pupillari.

a QVamdiu [a]inſtitutus. Se[…] du nõ admittũtur, niſi primis excluſis, id primo […] tuitur, tps ad adeundundum, vltra qd nõ audi[…]
1 h. d. ¶ † Not. ꝙ quandiu eſt locꝰ gradui ꝓcedẽti, non veni[…]
2 quentẽ. ¶ Itẽ no. † ꝙ trãſacto tpe hereditas habetur [re]pu- diata. ¶ Oppo. de l. extra. de vulg. ꝛ pup. Sol. vt ibi, […] cus in portione repudiata. ¶ Opp. de l. ſi q s ita. ſ. de […] ſtit. non eſt contra, vt ibi patet. ¶ Op. de l. ꝛ ſi fine. §. […]
3 nianus. ſ. de minor. † Sol. gl. no. quãdiu inſtitutus p[…] de iure cõmuni, non eſt locus ſubſtituto. Secꝰ ſi de iu[…] per reſtitutionem, vt ibi idẽ ſi reſtitutio cõcederetur ip[…]
4 re ſine remedio pretoris viui, l. fi. C. de rep. he. ꝛ ibi no. ¶ […] ꝛ vr̃ ꝙ inſtitutus ꝛ ſubſtitutus concurrũt, l. ſi paterfamilias […] tiũ. ſ. de heredi. inſti. ꝛ inſti. de vlga. ꝛ pupil. ſubſti. §. fin. […] Fallit ibi ꝑꝑ repugnãtiam iuris ꝛ rationis: ꝛ eſt idem caſus […] l. cũ proponas. C. de heredi. inſti. ꝛ eſt alius caſus in l. ſi liber[…] patrono. j. de bo. libe. Et poteſt addi tertius, vt id qd dicitur […] patrono, idez dicatur in filio, ꝛ dixi in l. pro herede. §. Papi[…]
b nus. ſ. eo. ¶ Venio ad vltimam gl. [b] ꝛ op. † qui, nõ adiuit int[…]
5 terminũ, niſi repudiet, videtur adire, vt C. eo. l. fin. §. ſi autẽ ho[…] ꝛ §. ſi quis autem temerario. Sol. hec lex hodie corrigitur p[…] iſtam ſm Azo. ꝛ Hugo. Alij. dicũt ex iſta, ꝛ eſt vera ꝛ notabi[…] ꝙ in illa ſtatur terminus ad inſtantiam creditorum: hic ſubſti[…] tuti, qd perpetuo tene menti. Iſtam tenent doct. ibi, ꝛ bene […]
c quia [c] contumacia ſemper interpretatur in id quod contumaci deterius, ꝛ aduerſario vtilius, l. de etate. §. qui tacuit. ſ. de in[…] actio. Unde qñ ſtatuitur terminus ad inſtantiam creditorum […] intereſt creditorum, vt habeatur pro adeunte, vt habeant que[…] conueniant. Sed qñ ſtatuitur ad inſtantiam ſubſtituti, inter[…] eius ꝙ habeatur pro repudiãte, vt ſic poſſit adire, ita loquitur hic, ꝛ hoc veriſſimum in herede inſtituto pure. Sed ſi ſub con[…] ditione poteſtatiua eſſet inſtitutus ꝛ ei eſſet ſtatus terminus a[…] conditionẽ implendam, ꝛ ad adeundũ, nec ad impleuit, non h[…] ber pro adeunte, quia nõ põt, cũ nõ ſit impleta conditio. l. ſi q[…] inſtituatur. in prin. de her. inſti. ꝛ in l. ſi ſeruus de bonis auto[…] ri. iudicis poſſid. vt dixi in l. ſi quis ſuus. de iure de liberan. […] hec vera in herede, qui põt adire de iure ciuili: ſed in eo qui n[…] põt aliter ſuccedere, niſi per cõtratab. ſecus, q2 ibi requiri[…] expreſſio verbo4 corã iudice, vt C. qui admi. ad bo. poſſ. l. fi. […]
6 ex eo † qd dicit, ad inſtãtiã creditorũ, ꝛc. ꝛ intelligas practi[…] huius legis, ꝙ hoc habet facere iudex ad petitionẽ eius, […] intereſt. Et aduerte, q2 vr̃ ꝙ iudex non poſſit ſtatuere min[…] terminũ centũ dierũ l. j. ꝛ ij. ſ. de iure deliberã. ꝛ ibi de h[…] citur. In caſu tamẽ ſufficiunt tres mẽſes, l. fi. §. de iure d[…]
7 ¶ † Quero qui ſunt iſti qui poſſunt hoc petere, vt tps ſtatu[…] Reſpon. ſubſtituti, creditore, ſi filius qui ſeparat mouere q[…]
8 onẽ inofficioſi, vt hic in gl. magna. ¶ † Quero quõ ſtatuitur […] terminus ſubſtituto: Reſpon. gl. ꝙ terminꝰ ſubſtituti incipit […] nito tempore inſtituti. Uide gl. ꝛ not, ꝙ licet dicatur, C. de […] l. ſiue pars, quod pendẽte dilatione officium iudicis cõquieſ[…]
d interim tamen poterit dari dilatio, [d] que incipit poſt illã finit[…]
9 quod not. Hy. † iſtum ver. is autem inducit ad queſtionem. […] tres fuerint electi poteſtates vnius terre vnus poſt alium: ꝛ ſecundus

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſecundus decedat deliberãte primo, ꝙ admittat, terti⁹, argu. j. de conditio. ⁊ demonſtra. l. pr. ita dicit ipſe. Hanc queſtionẽ tãgit ⁊ y. in l. poſt aditã. C. de impube. ⁊ alijs ſubſtit. facit qd dicã in l. cum ſub hac. j. de cõdi. ⁊ demõſt. ¶ †Quero[e] iuxta p̄dicta[f] teſtator filiũ heredẽ inſtituit, ⁊ ei pupillariter ſubſtituit Titium, ⁊ quãdocunq; deceſſerit Titius ſine liberis, ei ſubſtituit Sẽpronium: cõtingit ꝙ Titius ante pupillũ mortuus eſt, demũ moritur pupillus, q̃ro an Sempronius ei poſſit ſucedere ex vigore pupillaris ſubſtitutiõis: Et hic eſt caſus ꝙ ſic, qd clarius apparebit reſpõdendo cõtrarijs. Cõtra predicta facit l. ſi mater. §. j. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ ibi no. ſ; reſpõde vt ibi. Item facit contra, q: Sempronius ſubſtitutus fuit Titio, nõ pupillo, ſ; reſponſio apparet per hanc legem quia gradu primo ſubſtitutiõis perẽpto, admittitur ſequens. Itẽ facit contra, iſte ſubſtitutus, fuit Titio, qui erat extraneus, ergo in eius perſona fuit ſubſtitutio fideicõmiſſaria, ⁊ ſic pupillus nõ poteſt ſuccedere directo. Reſpõ. iſte ſubſtitutus fuit cõpendi. ſe, que continet vulgarem, vt dixi in l. Centurio. Videtur ergo dictũ. Titiũ pupillariter ſubſtituo, ⁊ ſi Titius heres nõ erit, Sempronium ſubſtituo, ⁊ videtur ſecũdus gradus ſubſtitutionis, l. pr. de vulg. ⁊ pup. qui ſecũdus gradus quo ad Titiũ eſt vulgaris, quo ad pupillum eſt pupillaris, Sed ſi prima fuiſſet directa pupillaris, ſecũda mere fideicõmiſſaria, tunc ſecunda nõ poſſet habere locum, niſi ſubſtitutione adeatur hereditas, l. apud Julianũ. §. idẽ Julianus. ad Treb. ⁊ l. ita tamẽ. §. qui ſuſpectã. eod. titu. Sed q̊ prima eſſet mere fideicõmiſſaria, ⁊ ſecunda idẽ, tunc licet primũ fideicommiſſum deficiat, remanet apud heredẽ cum onere ſuo, ⁊ ſic debetur ſecũdo, l. j. ij. pro ſecundo. C. de cadu. tollen.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Quãdiu. Et vide Bart. in conſi. ccxix. alle. iſtã l. §. autẽ. vide ibi omnino, q: pulchre loquitur. Et vide quod no. Ange. hic, ⁊ Bal. õtermino dato ad probãdum, vide eum i l. ſi quando ⁊ ibi dedi remiſſiones. C. de inoffic. teſt.

b ALEX. ¶ Ultimã gl. Adde Bal. i d. l. fi. §. ſin autẽ h aliqs. C. d iure deli. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. in rub. C. de ſuc. edi. in j. co. ⁊ omnino vide. p Imo. in l. ſi qs inſtituatur. ſ. de hered. inſtit. Et ad dictũ Bar. hic de cõtumacia, vide Pau. de ca. hic ⁊ Bal. in l. deberi. C. de fideicõ. liber. vbi ꝙ q̃libet leuis cauſa excuſat a cõtumacia ⁊ pro no. ponit Franciſ. de Are. in l. ij. C. de ſuc. edi. ⁊ idẽ quod tenet Bart. hic, ponit gl. ⁊ Barto. infra in l. que dotis. ſ. ſolu. matrim. ⁊ ibi Pau. de Caſt. ⁊ Alexan

c POMA. ¶ Ratio q:. Idẽ tenet Bartol. in l. que dotis. in j. col. verſi. ſi vero eſt acceſ. ff. ſoluto matrimonio.

d ALEX. ¶ Dari dilatio. Utrũ pendente dilatiõe, poſſit alia dilatio dari, vide Bar. in l. ij. in vlt. dicto. j. de re iudic.

e ALEX. ¶ Quero. Bar. cõſuluit ſup h cõſi. inci. quidã nomine. Titius habens filiũ, ⁊c. Adde ꝙ Pau. de caſt. etiã illã ſequitur ⁊ dicit Bal. hanc deciſionem valde cõmendare. Idẽ facit Ang. qui dicit ſe cõſuluiſſe Florentie. ⁊ Pau de caſt. ſe cõſuluiſſe Uicentie. de quo vide eius conſi. cccli.

f POMA. ¶ Predicta. Uide Pau. de caſt. cõſil. ccclxix. p iſta opi. eſt tex. ſm Jaſ. ibi in l. ſi Titius. ff. de vulg. ⁊ pup. Ita etiam tenet Jac. vbi dicit ſe ſepe de facto conſuluiſſe, in l. j. in ij. q. prin. Bar. ff. de vulg. cõtrariũ tenet Eld. cõſi. clxxvij. ici. teſtator i vl. ſuo teſtamẽto. vide Rayn. in repeti. l. Gall⁹. §. ⁊ qd ſi tantũ. ff. de lib. ⁊ poſth. verſi. iiij. quero. Et ad iſtã q. vide Bar. conſ. inci. quidam. ⁊ Ale. conſi. iiij. i j. vol. Uide etiã Alex. cõſi. j. vo. vbi limi.

P. PAV. P. ¶ Uide Pau. d ca. cõſ. cccliij. ⁊ Ale. late cõſi. j. vo. j.

LEX LXIX.

In plurium. Siue ſuccedatur d iure ciuili ſiue de iure p̄torio, ſcripti p̄cedunt legitimos, etiam ſi cõditio ſit adiecta, ⁊ interim non poteſt repudiari, niſi corã iudice. h. d. ¶ Oppon. glo. ad fin. legis de l. is poteſt. ⁊ l. is qui. §. j. ſ. eod. Solu. hic corã iudice repudiauit. ita notat hic, ⁊ in cõtrarijs, ⁊ in l. j. de cura. bon. dan. Uel dicit, quod hic extiterat conditio, prima ſolu. eſt magis notabilis.

LEX LXX.

Si ſeruum. Seruum alienum ab hoſtibus redẽptum poteſt quis ſibi neceſſarium heredem facere, ſed domino primo eſtimatio debetur. hoc dicit. hic eſt gloſſ. que ponit qualiter iſte redemptus teneatur, ⁊ cui, ⁊ ad quid.

§. Si quis hac lege. Poteſt quis pro parte tẽporis eſſe neceſſarius ⁊ pro parte voluntarius. hoc dicit. Uide pro hoc quod no. in l. iij. §. penul. j. de hered. inſtit.

1 ☞ Uerba quando ſunt ſcripta in perſonam, non extenduntur ad fieri facientem: ſecus ſi ſunt ſcripta in rem.

2 Dictio, quid, verificatur in qualibet particula.

§. Pretor ait. Qui amouet aliquid ex hereditate antequã abſtineat, mala fide, perdit beneficium abſtinendi: ſecus ſi poſt abſtẽtionẽ. h. d. vſque ad fin. ⁊ primo ponuntur verba edicti. Scdo Juriſconſultus ponit caſum in edicto. Tertio incipit expoſitionẽ. Scda ibi, ſi quis ſuus. Tertia ibi non dixit. Per hoc quod dicit, ſi quis ſuus, apparet expoſitio illoꝝ verboꝝ, eum eam vel poſitorũ i edicto. Nã ſummit eum ſc; ſuũ. vt hic vides. Uiđ tex. dum. dicit nõ dixit. Pretor. h exponit verba illa. edicti, factũ erit, ⁊c. nota[a] ex hoc verſic.

1 †ꝙ quãdo verba ſunt ſcripta in perſonã, vt ſi quis occiderit, ſi qs percuſerit, ſi quis furatus fuerit, ⁊ ſimilia non porrigũt ſm propriam ſignificationẽ, ad eum qui fieri fecit: ſ; qñ verba ſunt ſcripta in rem hoc eſt generaliter, ſeu imperſonaliter, vt ſi hoc factũ fuerit, ⁊ ſimilia non dicit per quẽ ⁊ tunc ex propria ſignificatione porrigũt ad fieri facientem, de quo p Jaco. d are. i l. aut q aliter in fin. §. ꝙ vi. aut clã. ⁊ l. hec verba. j. d adul. Dixi plene i l. non ſolũ. §. ſi mandato. ⁊ §. Proculus. j. de iiu. Dicit tex. ait

2 p̄tor. hic exponit verbũ, ex hereditate. †No. ꝙ dictio, qd verificat i q̃libet particula rei, ideo gl. que eſt i l. j. §. j. d ope. no. nũcia. dũ tex. dicit qd operis, exponit, quid, id eſt, ꝙ q: perfectũ opus requiritur, q. d. quid verificatur in qualibet particula. Tex. dt hic, amouiſſe, hic exponit verbũ, amoueretur. Ep. gl. ⁊ videtur ꝙ talis error non excuſet eum, l. eum qui. §. in iniuria. de iniur. ⁊ l. j. ſ. d legi. Dy. dt, dic vt no. in d. l. eum q. i fi. Uel dic tu, ſpeciale hic in aditione hereditatis, que conſiſtit in ſolo animo l. p herede. §. j. ſm Dyn. Tu dicas. ꝙ in d. l. eum qui anim⁹ erat delinquendi ⁊ iõ punitur ſi aliũ offendit, q̃ crediderit: hic vero nõ erat anim⁹ delinquẽdi. Ad d. l. j. d legi. dic, ꝙ poſito ꝙ illa ignorantia debet puniri: hic tamen non debet puniri tanta pena vt perdat beneficium abſtinendi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Nota. Uiđ oĩno Ba. in l. j. de benefic. fra. ꝙ facit ad not. p Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. d verbo. obli. Adde tu videdũ Bal. cõſi. lij. lib. iiij. vbi cõſuluit ſuper ſtatutis Mediolani, quib⁹ cauetur vno ꝙ nullus corporaliter puniatur niſi lege municipali caueat: altero vero cauetur ꝙ homicida capite puniat, ita ꝙ ſtatim moriatur, an vigore hui⁹ ſtatuti mãdãs homicidium puniatur: Bal. dicto conſil. determinat ꝙ nõ puniatur. ⁊ de deciſione Bar. vide Paul. de caſtr. hic ⁊ Cyn. in l. ſi p alium. ſ. ne quis eum qui in ius voc. vi exi.

P. PAV. P. ¶ Uide Alex. cõſi. lxv. no. xvij. vol. iiij. Itẽ nõ h; locum in eo qui occidit ad ſui defenſionẽ. nec in furioſo vt p Ale. conſi. cxliiij. no. vj. volu. ij.

§. Hec verba. Not. ex hoc §. ꝙ ille leges que ꝑ dictum priuant aliquẽ aliquo beneficio obtinẽdo, non habent locũ poſt beneficium iam obtẽtũ, quod poteſt ad multa facere. Oppon. de l. fin. C. de rep. here. Sol. fateor. ꝙ ſponte q ſemel abſtinuit, poteſt redire ad hereditatẽ: ſ; delinquendo nõ videtur ad eam redire. Facit l. ſi quis extraneus. ſ. eod. ⁊ ibi vide rationem.

LEX LXXI.

1 ☞ Dilatione data decem dierum, ſi ille cui data eſt dilatio expedit prima die iudex poteſt procedere, quia finita cauſa dilationis eſt finita dilatio.

a **Si quis heres.** [a] Finita cauſa dilatiõis finitur dilatio. h. d. Et ẽ

1 bona lex per quã dixi† iam pluries de facto, ſi iudex dat alicui terminum triũ dierum ad reſpondendum poſitionibus, ⁊ ille reſpõdet primo die, ꝙ a modo iudicis officiũ poteſt procedere ſicut ſi illa dilatio eſt finita, nec illũ vltimum diem expectare d;, vt hic, ⁊ l. a filia. §. fin. ad Trebel. Ep. de l. in illa ſtipulatione, ſi calendis. ⁊ l. inſulã. j. de verbo. obliga. ⁊ ſ. ſi qs cau. l. ſi eum. §. j. Sol. hic loquitur in hereditatib⁹, in qb⁹ dies ſola non impedit aditionẽ. Et vide gl. dic ad illa contraria vt ſequitur i ſequẽti contrario. Pro hoc vide gl. in l. iij. ſ. d condi. inſti. dicit gl. in d. l. inſulam. ſed in illis non erat finita cauſa dilationis omnino vt ibi patet, ſicut in ſequenti contrario.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si qui heres. Not. ergo ꝙ citatus ad certã diem põt ante deim comparere, quod etiam voluit Rapha. in l. ſtipulatio iſta. §. inter certã, ibi dixi remiſſiue. de verbo. obliga. ⁊ etiam ad Barto. hic adde quod not. Barto. in l. qui ante calendas, d verbo. obli. ⁊ in l. quãdiu. ſ. eo. ⁊ in l. ij. j. de re iud. Sed quid ſi aliqs eſt citatus, ⁊ conſtat eum cõparere non poſſe, an interim manus iudicis ſint ligate. Dixit Innocent. qd hic. Fallit in electiõe vbi impeditus non expectatur. vt in capitul. cum inter vniuerſas, ⁊ ibi per eum. de elec. ⁊ idem dicit Bald. in omnibus publicis actibus, quod eſt in electione ne propter paucorum abſentiã, publica vacillet vtilitas, lege ſecunda. C. de decurio. libro x. ita

dicit Bal. in §. j. de mil. vaſ. q̄ cont. eſt in ver. pone, aliquis ẽ cita-
tus, ⁊c. dixit tamẽ Hoſtie. ⁊ Jo. An. in nou. in c. irrefragabili. d̄
offi. ord. refert Bal. in d. c. j. qđ quãdo ſtatutus eſt alicui termi-
nus ad ſe corrigendũ, ⁊ certum eſt ꝙ nõ vult ſe corrigere, ꝙ non
debet expectari. Et ad predicta faciunt q̄ no. doc. in c. ab excõ-
municato de reſcri. Bart. ⁊ Bald. in l. ſiue pars, de dila.

POMA. ¶ Ad iſtã l. vide Alex. in l. nemo põt. ff. de leg. j. ⁊ in l.
j. C. de iur. delibe. Adde ꝙ Paul. de caſt. infert hanc legem ad
duas queſtio. maxime ad ſtatutũ Florentinum. dictans ꝙ appel
lari debeat intra. x. dies, ⁊ poſtea habeat lx. dies ad ꝓſequẽdã
appellationẽ ꝙ ſi qs p̄rimo die appellauerit, ꝙ ſtatim incipiũt
currere lx dies, nec expectari dꝫ lapſus lx. dierũ ar. huius l. di-
cit tamẽ ꝙ aliqui cõſuluerunt cõtrariũ. Item inducit ad aliam
queſt. ꝙ ſi maritus relinquit vxori vſumfr. toto tẽpore vite ſue
dũmodo vidua ſteterit, ⁊ poſt mortẽ religt alteri, ⁊ mulier ſe ma-
ritauerit, ꝙ ille alter ſubſtitutus dꝫ ſtatim venire, nec expectare
mortẽ mulieris, per hãc. l. ⁊ per per id qđ ponit Jo. an. i Spec.
in tit. de ſec. nup. ſup ru. Nõ ob. qꝛ dixit poſt mortẽ mulieris qꝛ
cenſetur ſe retuliſſe ad caſum quo mulier nõ nupſerit. Sꝫ ſi cogi
taſſet ꝙ debuiſſet nubere, eo modo ſubſtituiſſet in illum caſum ꝙ
in ambobus finiatur vſufr. ⁊ ſi expreſſit vnũ caſum, veniat ali⁹.
ar. l. mulier. j. ad treb. Nõ ob. etiam l. Publi⁹. §. j. de cõd. ⁊ dẽ.
qꝛ ibi expectatio temporis põt eſſe ꝓficua ei, cui fuit poſt lega-
tum. At hic mulieri nõ poteſt eſſe ꝓficua, ſed heredi tantum.

LEX LXXII.

1 ¶ Filius tenendo feudum vel ephyteuſim, an videatur heres.

Si quis non quaſi. Quod quis facit vt fili⁹, non vt he
res, nõ inducit immiſtionẽ. h. d. Puto etiã ꝙ ſi dixit,
quaſi heres ſimpliciter, qđ intelligatur, vt filius, ſcđm
ea que habuiſtis in l. pro herede. §. ſi quid tñ. s̄. eo. ⁊ in l. ſi patro
1 ni in prin. j. ad tre. Et faciunt iſta, an filius videatur heres, tenẽ
do feuda, ⁊ emphyteuſim. Et hic videtur ꝙ non ſunt heredita
ria, vt dixi in l. ſi patroni. in princip. s̄. allega.

LEX LXXIII.

1 ¶ Filius petendo iuramentum fidelitatis, nõ videtur ſe im-
miſcere nec etiam petendo poſſeſſiones emphyteuticas, que ex
forma pactorum debent venire ad filios.

Qui putat ſe. Cõditio dãdi impletur ſi da
tur plus, ſecus ſi min⁹. h. d.
1 Inducit Dy. legem precedentem, † ꝙ filius petẽdo
iuramẽtũ fidelitatis, nõ videtur ſe immiſcere, cũ illud
pertineat ad filios, vt filios, non vt heredes. Idẽ dico ſi peteret
poſſeſſiones emphyteuticas, que ex forma pactorũ debẽt venire
ad filios, vt ad filios. De quo per Dy. in l. ſi patroni. in princ. ad
Treb. dixi in l. vt iuriſiurandi. §. ⁊ ſi liberi de oper. lib. Oppo.
de l. cui fundus. in princ. j. de cond. ⁊ demon. Sol. ibi erat adie-
cta conditio pluribus, hic vni. ¶ Oppo. de l. ſi quis extraneus.
§. ſciendum, s̄. eodem. Sol. ibi eſt cauſa prorſus diuerſa.

§. Qui bona fide Liber putans ſeruum iuſſu
alterius adeundo, non obli-
gatur: ſecus ſi ſua ſponte. hoc dicit cum §. de eo.

§. De eo. Opp. s̄. proxi. §. Sol. habuiſtis in l. qui in alie
na. §. ij. s̄. eod. Et ſi quidẽ ille q adiuit, fuit eius
propoſiti, vt omnimodo vellet eſſe heres, ſi vel ſibi aliȷ acquirat
adeundo efficitur heres. Sꝫ ſi dubitatur an voluerit eſſe heres, ⁊
tunc aut adit iuſſu alterius, ⁊ non pſumitur acquirere ſibi, vt s̄.
proxi. §. aut ſine iuſſu adit ⁊ tũc videtur velle eſſe heres. ⁊ ſibi ac
quirere: ⁊ hoc idem vidiſtis in fi. in d. l. qui in aliena. §. ij. s̄. eod.

LEX LXXIIII.

Ex ſemiſſe Qui adiuit ex parte minori cum
deferretur hereditas, ꝓ maiori
non obligabitur, ſi eius erat propoſiti. h. d. ¶ Oppo.
de l. ex aſſe. s̄. eod. Sol. gloſ. ꝙ ibi ſciuit ſe inſtitutũ in
tum. hic ignorauit. ¶ Opp. de l. ſi quis mihi mona. §. quod ſi ex
parte. s̄. eo. Sol. gl. ibi in adeunte, hic in abeunte. Hoc nõ placet
b Dy. qꝛ quantũ ad hoc iubens debet eſſe certus, l. pater in prin.
infra eod. Unde ſolue, vt ſequens cõtrariũ. ¶ Oppo. de l. ſi qs
extraneus. §. ſciẽdũ. §. eo. ⁊ l. illud. s̄. ſi pars hr̄. pe. Dic, aut ſcie
bat ſe inſtitutũ in parte maiori, ⁊ eſt heres in totũ, l. j. ⁊ ij. ⁊ l. ſi ex
aſſe. s̄. eo. aut ignorabat, ⁊ tunc aut erat eius ꝓpoſiti, ꝙ volebat
omnino eſſe heres ꝓ quacunq; parte, ⁊ tunc heres erit ſine du-
bio. Aut erat eius propoſiti ꝙ volebat eſſe heres ꝓ maiori, ⁊ nõ
erit, vt hic. Aut dubitabat, ⁊ tunc aut eſt ſibi vtile ꝙ ſit heres ꝓ
maiori, ⁊ ex hoc fit eius cõditio melior, ⁊ preſumitur ꝙ voluerit
eſſe heres in totũ. Aut ex hoc fit deterior eius cõditio, ⁊ tunc ſe-
cus, l. ſi quis mihi bona. §. qđ ſi ex parte. s̄. eodem. Aut dubitat
vtrũ ſit ei vtile aut nõ ⁊ tunc intelligo ꝙ erit heres pro maiori
parte, ſi voluerit eſſe, alias ſecus, vt d. §. ꝙ ſi ex parte.

LEX LXXV.

1 ¶ Gerundium ſi reſpicit verbum vel participium futuri tẽpo
ris, inducit conditionem, ſecus ſi preſentis temporis, qꝛ mag
venit ad modificationem.

Si tu ex parte. Quocũq; iure adit, po
tio alia que poteſt ac
ri ſine noua aditione acquiritur. Itẽ qui ex inſtitu
ne repudiat partẽ põt in alia parte ex ſubſtitu
ſuccedere, ⁊ repudiatã iure accreſcẽdi habebit, hoc dt, ⁊ eſt
tis lex. Diuide, Primo ponit vnã queſt. qñ quis adiuit ex ſub
tutione, ⁊ poſtea extat cõditio inſtitutionis. ⁊ ad illã reſpõ
Secundo qñ repudiauit ex inſtitutione, ⁊ poſtea vult adire
ſubſtitutione, ⁊ ad illã non reſpõdet. Tertio reſpõdet cuidã q
ſtioni, per quam apparet ſol. precedentis. Secunda ibi Item
tu. Tertia ibi, reſpõdi non dubito. Dicit tex. omiſeris aditio
deinde repudiauit Titius coheres, cui fuiſti ſubſtitut⁹, ⁊ ad
alius coheres. Dyn. dt ꝙ tex. Titiane partis. determinat ver
ſubſtitutione. quaſi dicat. adeũdo ex ſubſtitutione partis Ti
ne, hoc eſt, ex ſubſtitutione facta in parte Titij. Dicit tex. p
an tue partis Titio coheredi iure accreſcendi delatã: Reſp
quod ſic vt patet ex ſequentibus. Dicit tex. in poteſtate mea
ſtituti, eiuſdẽq; ſubſtituti. Dicit tex. vendicare, hoc eſt d
in poteſtate mea eſt habere ex ſubſtitutione, ⁊ repudiare ex
tutiõe. ⁊ ecõtra, Dyn. ¶ Pro declaratione legis reuoco in
bium caſum in j. parte legis, quẽ gl. legit duob⁹ modis. P
in duobus inſtitutis, ſcꝫ ꝙ Seius in duabus vncijs ſub con
one. ⁊ Titius pure in decẽ, ⁊ Seius Titio ſubſtitut⁹. ⁊ hoc
ma gl. Iſtã tꝫ gl. que mihi non placet. Nã ſi eſſent tantum
inſtituti, ſtatim cum Seius adiuit ex ſubſtitutione, eſſet her
in totũ nec expectaret conditionis euentus, l. cum here
a s̄. eod. Sed tex. hic innuit conditionem expectandã. ergo
Niſi ſuſtinendo diceremus, vt dixi in l. qui ex duobus. in p
eod. Unde aliȷ antiqui legebant, in tribus inſtitutis, ⁊ hec
nitur in gl. ſuper verbo ad me quam vide Iſtud, placet
tres inſtituti, ⁊ tunc eſt neceſſe ꝙ expectetur conditio
ſaltem ꝓ dimidia, l. liber homo. §. ſi ita. s̄. de here. in
tenendo hãc lectu. placet, vt exponamus tex. vt fiat m
na ꝑ, ſcꝫ ad me id eſt, ad te, ⁊ mihi, id eſt, tibi. Tamen ab
gl. recedit dicens, ꝙ ille caſus eſt in §. proxim. ſed non d
Ille enim differt ab iſto, qꝛ ibi primo repudiauit partem
poſtea adiuit ex ſubſtitutione: hic primo ex ſubſtitutione
¶ Uenio ad ſcđm caſum, ⁊ hic ꝗ. variatur duob⁹ modis. P
ꝙ eſſent duo inſtituti, ꝙ gl. non placet ⁊ merito, quia tunc
ret totũ ille adiens ex ſubſtitutiõe. Dic ergo, ꝙ erãt tres in
ti, vt apoſtillaui legendo literam. ¶ Sed quero, quid
hac queſt. cũ non reſpõdeatur ad eam: Reſpon. reſponſio
gitur ex ſequenti reſponſo, qꝛ licet repudiauit partem ſ
men adeundo ex ſubſtitutione ex habebit iure accreſcendi
trem illius patris: vel totã ſi duo eſſent inſtituti. ¶ Op. ad
in l. ſi ſolus. j. eod. Solu. illa lex iſtam, ⁊ ſimiles gl. ¶ Op.
ſicut. C. de repud. here. vbi qui ſemel repudiauit, nõ põt
adire. Solu. fateor eodem iure ſed alio iure ſic, vt hic, ⁊ l. fi
de vulg. ⁊ pupil. ¶ Uenio ad tertiam, ⁊ vltimã partẽ. ⁊ d
hic, ꝙ poſſum vnã inſtitutionem adire ⁊ aliã repudiare ¶
pon. de l. quidam elogio. C. eo. ⁊ s̄. eo. l. ij. Solu. aditione p
quis habet totũ, niſi prius repudiauerit aliã partem tunc
adeundo aliã partem, de parte repudiata non habet, niſi
nus ei accreſcit, ita loquitur hic. Sed contra hoc eſt in pot
te ſua habere iure accreſcẽdi, vel iure inſtitutionis,
hec eo. in principio. s̄. eod. Solu. ibi dixi Et probatur per
legem qđ ſi quis incipit ab aditione partis aliam partem
re quo ſibi delata eſt i teſtamento, cogitur habere, vt hac l
princip. etiam inuitus, d. l. ſi quis heres. Sꝫ ſi qs incipit re
atione, poſtea adeundo partem poterit illam habere iure
ſcendi. Et hoc eſt quod in fine hic dicitur ꝙ põt habere,
iure inſtitutionis vel iure accreſcendi. ¶ Ultimo not. † g
b dium, ſi reſpicit verbũ vel participiũ futuris temporis,
conditionem, vt hic ibi, quin ex ſubſtitutione adeũdo, ⁊c.
ponit, adeũdo, id eſt ſi adiueris. Sꝫ ſi gerundiũ reſpic
vel participiũ preſentis temporis, tũc non induceret co
nẽ, ſed magis veniret ad modificationem ſeu qualifica
a tus, vt j. de vi ⁊ vi arma vim l. facit.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Expectãdam Bar. alle contrarius in l. fi. j. cod.
vide que ſcipſi in l. quidam elogio. C. eod.

b ALEX. ¶ Inducit. Uis qđ dixi i l. de off. ꝯſu. Uid Bal. in l.
de ſer. fug. in l. ſiue poſſidetis C. de ꝓb. ⁊ qđ no. Bal. in l. ſi
b. C. d̄ fide inſt. Quid in ſupino, vid gl. in l. Meuia. ſol.

Et de gerundio adde no. per Bar. in l. ij. ad fin. ſ. cōdi. ⁊ demō. ⁊ in extraua. ad repꝛimendū in verſi. ne ex coꝛū. ⁊ Bald. in l. id qḋ pauperib de epiſ. ⁊ cler. Et dicit ꝙ impoꝛtat cauſam fina. ⁊ vide Bald. in l. ſi ex cau. in v. queſt. de nō num. pe. ⁊ Bald. l. falſus. C. ḋ fur. ⁊ Sal. idem ſing. dicit in l. j. C. de his qui latro. occul.

LEX LXXVI.

☞ Conſequēti poſito ſequitur poſitio antecedentis, in his que pendent ex noſtra mera voluntate.

Illud. Qui vult conſequens, vult ⁊ antecedens h. d. Uel ſic, Ad poſitionem† conſequētis, ſequitur poſito antecedentis. h. d. Iſta l. procedit in his que pendent ex noſtra mera voluntate: in alijs vero non ꝓcederet: vt puta, ſi ego pꝛoduco ſententiam, ſequitur ne de neceſſitate, ergo pꝛeceſſerunt acta: Certe nō, [a] niſi ꝓbetur l. pꝛolatā. C. de ſenten. Itē ſi pꝛobo, ꝙ aliquis eſt oꝛdinatus ſacerdos, ſequitur ne de neceſſitate, ergo alij oꝛdines p̄ceſſerunt: Certe nō, vt c. ij. extra de cle. peregri. ⁊ ibi ꝑ Inn. Huic legi contra l. ad rē. ⁊ l. ad legatum. ſ. de pꝛocu. Cetera omnia dic vt i gl. ⁊ bene. Opp. glo. de l. itē apud Labeonē. §. ſi quis Sol. ille cau ſe ſe cōpatiuntur, l. nunquam. de pꝛiuatis delic. iſte non, l. quandiu. ſupꝛa eo. ſecundum Dyn.

ADDITIO.

ALEX. ¶ Certe nō. Limita niſi pꝛeceſſiſſet decenniū, ſm̄ Mo. in l. qui i aliena in pn̄. ſ. e. facit l. ſciendū, cu materia, de ver. obl. Uide Bart. in l. a diuo. §. i venditione ver. quero ergo ſi reperiū tur de re iud. Adde qḋ not. Inn. in c. ſup his. de acc. ⁊ i c. innotuit. de eo qui fur. oꝛ. ſuſc. ¶ Adde ſecundū Pau. de ca. ꝙ ille qui vult vnū cenſetur etiā velle aliud, ſine ꝗ illud eſſet inutile, vt C. de fidei. l. quamuis. ⁊ l. fin. ſ. de diuoꝛ.

LEX LXXVII.

1 ☞ Adire an videat, ſi quis pluſquam pꝛo parte ſua dominiū interpoſuerit.

a **Duo fratres.** [a] Uſus rerum communiū, aditionē hr̄ditatis ſocij non inducit, niſi quis vltra fecerit ꝙ̄ ex neceſſitate communionis facere teneretur. h. d. ⁊ not. ipſā in caſu ſuo.
1 ¶ Quero,† quomodo cognoſcatur, vtrū quis pluſquā ꝑ parte ſua dominationem interpoſuerit, vt ex hoc videat adire: Reſpondent quidā, vt puta, alienādo inſolidū, tunc videtur adire, vt hic
b ſecundū quoſdā. Tu dic, [b] quedam ſunt que ꝑ parte expediri nō poſſunt, ⁊ tunc de neceſſitate cōmunionis, quis habet neceſſe illud facere inſolidū, ⁊ eo caſu nō videtur adire, niſi eius animi fuerit vt hic, ꝓbatur, ⁊ in l. ſi cū vno. ſ. ſi ex nor. cau. aga. ⁊ l. ſi cōmunes. de neg. geſt. ⁊ famil. erciſ. l. heredes. §. ſi vnꝰ. Quedā ſūt que poſſunt expediri ꝑ parte, vt exigere a debitoꝛe cōmuni, ⁊ illa ſi faceret inſolidū inducerent aditionē qꝛ in parte ſua dominiū interponit. ita loquitur hic, ⁊ d. leges. ⁊ bant. ¶ Quero, iſta lex loquitur qñ frater dicit ex illo actu noluiſſe ſe adire hereditatem quid econtra, ſi ipſe vel heres eiꝰ affirmaſſe ex illo actu voluiſſe adire, ⁊ aduerſarius negat: quid iuris: dicā in l. gerit. j. eod. titu. Oppon. glo. de l. merito. ꝓ ſoc. dic ꝙ illa cōcoꝛdat, vt in his que poſſunt fieri inſolidum iure cōmuniōis ſic facta eſſe intelligāt: alias ſecus, vt patet in iam dictis

ADDITIONES.

a ¶ Duo fratres. Per hanc legē dicit Pau. de ca. ſecūdū Ang. Ric. ⁊ Bal. ꝙ ſi ſint duo fratres habentes domū communem, ⁊ vnus ſe abſentet ⁊ alier inhabitat totā domum ⁊ reueretur ille qui ſe abſentauit, ꝙ nō poteſt petere penſionem partis ſue, lʒ ꝑ plures annos ſteterit abſens, quia nō poſuit habitare ꝑ parte cum eſſet communis. ⁊ hoc etiam pꝛobatur hic quia quando eſt actus, qui nō poteſt geri in partē vnuius quin geratur in partē alterius, non inducit aditionem vt intelligunt hic docto.

b POMA. ¶ Tu dic. Uide Felyn. in cap. j. de pꝛoba.

LEX LXXVIII.

1 ☞ Caſus, in quibꝰ etiā ſecundū iſta tempoꝛa, per filium non querebatur patri.

2 Patri que ꝑ filium acquirūtur, pꝛimo acquirūtur filio poſtea per ipſum patri.

a **Placet.** [a] Que nobis acquiruntur per eos, qui ſunt in poteſtate noſtra, momento non reſidēt penes eos. h. d. vnū ḋ iſta lex, ſcilicet ꝙ dixi in ſummario. Aliud p̄ſupponit, ſcilicet ꝙ quicqd acquirit filius, acquirit patri: ⁊ tñ hec lex pꝛincipaliter non dicit, ſecundū Dy. ſʒ pꝛobatur i l. j. j. ſi quis a parē. fue. ma. Et ad illud pꝛopꝛie vadūt oīa cōtraria hic ſignata. ¶ Op. de l. ſi id quod dominus. ſ. de cōdic. inde. Sol. gl. ibi i naturali obligatiōe, hic i ciuili acquiſitiōe. Dy. hoc repꝛobat, qꝛ ibi naturalis obligatio q̄ritur ꝑ filiū patri, l. frater a fratre. ſ. de cōd. inde ſʒ attēde, qꝛ gl. ibi inter illa facit differētiā. Nā naturalis obligatio nō ita patri acquirit, qui remaneat etiā apud filiū, ſʒ in ciuili acquiſitione, in hoc nihil apḋ filiū remanet ꝑ hāc legē, ita dicit gl. in d. l. frater a fratre ſed hoc ibi repꝛobo, Nā naturalis obligatio faciliꝰ tranſfertur, quā ciuilis, l. ſi eius. ad Treb. Sol. ergo, ꝙ contrariū loqtur i obligatiōe naturali, qꝛ ipſe dn̄s tenet ſeruo vel pater filio ꝙ ſibi non queritur, ne ſibi ipſi obligari videatur. h. d. Dy. hic, ⁊ gl. i d. l. frat a fratre. ⁊ idē Dy. i ſi qs ꝑ e. §. j. j. de fideiſ. ¶ Op j. de ſol. l. q hominē. §. quidā. Gl. hic, ⁊ ibi inuoluit ſe in iſto contrario. Ueritas eſt, ꝙ filius eſt heres, ⁊ ꝙ actiones cōfundūtur ⁊ ſic ad patrē trāſfertur hereditas pꝛout eſt apud filiū vt l. ꝯria: ſed hoc totū expediatur vno inſtanti, ita ꝙ momento nō remaneat apud filiū. ita loquitur hic tex. Cp. de leg. j. l. cū filio. Gl. dt ſol. vt ibi, qꝛ apud. filiū remanet nūdū nomē heredis, abſꝙ aliq̃ iure. Op. de l. q heredi. in pꝛin. j. de condi. ⁊ demōſt. Sol. gl. ibi vt ſcripto, non vt heredi. Dyn. dicit, ibi loquit in his ꝗ ſunt facti, hic iuris Mihi videtur, ꝙ quelibet ſolutio veritatē cōtineat ⁊ idē nā ibi loquitur in cuius perſona debeat impleri ꝯditio, ꝙ eſt facti, in quo inſpicitur ſolum perſona eius qui eſt heres ſcriptus licet hereditatis effectus non reſideat in eo: hic loqtur ꝗ ad alios effectus iuris hereditarij, in quibꝰ nō inſpicimꝰ ꝑſonā filij, quia apud eum nihil remanebat ſm̄ iſta iura. ¶ Cppo. C. ḋ vſuſfruc. l. fi. in fin. Gl. ſol. hic ſed qꝛ paſſus eſt difficilis, omitto
2 Examino enim plene in filio j. de conditio. ⁊ demonſt. ¶ Cppō. †vltimo ꝙ non omnia que filius querit, patri querat, l. cū heres in pꝛincip. ſ. eo. ſol. fateoꝛ ſecundū iſta tempoꝛa, ꝙ hoc fallit in multis caſibus. nam extra cauſam caſtrenſem filius non acquirebat patri qñꝙ. Pꝛimo quando querebat illicite l. qḋ ſeruus de acquir. poſſ. Secundo in dote. l. ij. §. quod ſi in patris ſoluto mat. l. Pomponius Phyladelphus. fami. erci. ideo fuit factꝰ titul. de collatio dotis, etiā ḋ de iure antiquo. Itē in caſu l. cum heres. ſ. eo. ⁊ l. imperatoꝛ. ⁊ l. cogi. §. ſi pater. ad Trebel ſm̄ intellectū Iacob. de are. Hodie vero filius querit ſibi ex omnicā
3 aduentitia per tit. C. de bo. que lib. ¶ Quero, cui pꝛius querat vel filio vel patri: Non eſt dubiū ꝙ filio, ⁊ ex perſona filij patri, l. qui liberis §. hec verba. ſ. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ idē i ſeruo, vt ibi. Et illud videtur, ꝙ† in vno inſtanti vadat ad patrē, ⁊ eſt magis notabile quam aliud, vt verbi gratia, qñ intras ad camerā obſcurā cū candela qḋ eſt pꝛius vel qḋ pꝛius ſecedat obſcuritas, ⁊ poſtea lumen veniat vel econtra, qñ exijt tūc lumen, ⁊ remanet obſcuritas quod eſt pꝛius. ⁊ vidi quendam doc. qui diſputauit, ⁊ hoc adducit in diſputatione.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Placet Et hanc l. limita in filijs Francigenarū qui nō ſunt in patria poteſtate, ſm̄ gl. Inſti. de pa. po. in §. ius autē dixi in l. fi. C. de inoff. teſta. Scḋo limita niſi pater eſſet furioſus. tex. eſt: ſing. in l. cū here. j. eo. licet aliqui cōtra. Tertio limitani ſi ſtatutū diſponeret ꝙ filij nō ſunt in poteſtate patris. Tex. eſt no. in l. p̄re furioſo ibi ius patrie poteſtatis moꝛibꝰ receptū eſt, ⁊c. ſ. de his q ſunt ſui vel alie. in. Quarto limita niſi filiꝰ acqreret poſſeſſionē ab Imperatoꝛe. l. cū muta. C. de bo. que li. Quito limita niſi ſtatutū dictaret ꝙ bānitus nō poſ. acqrere i terra bātis, qꝛ tūc nō acqrit patri per filium. l. iij. C. debere inſtit. Sexto limita niſi eſſent filij iudeoꝝ qui aſſumpſiſſent ſacrū baptiſma, quia tunc non queritur patri tex. eſt no. xxviij. q. j. Iudeoꝛum. Item in caſu. l. Impe. j. ad Trebellia. dic vt ibi dixi.

POMA. ¶ Intellige per Bar. in frater a fratre in vlti. col. ff. ḋ condi. inde. ⁊ vide Bar. in l. ſi quis pꝛo eo. ff. de fideiuſ. §. j. limita vt per Bal. l. fi. ff. de condi. inſti. ſcʒ quando filiꝰ acquireret patri exiſtenti in vltimo vite ſpiritu.

P. PAV. P. ¶ An regula huius l. pꝛocedat in illicitis, vt in ludo ⁊ vſuris, vide tex. ⁊ ibi Ale. poſt ceteros i l. ꝙ ſeruiꝰ. ff. de acq. poſ. limita, vt per Bal. i l. fi. ff. de ꝯdi. inſti. vt nō habeat locū parte cōſtituto i articulo moꝛtis per tex, l. fi. C. de bo. ꝗ lib. viḋ Are cōſil. clxj. incip. in pꝛeſenti cōſultatione vidēdum eſt. vide Moder. in l. quoniam indignum. C. de teſtam. Itē limita regu. huiꝰ legis non pꝛocedere in acquiſitione reuocabili ſm̄ Bal. i l. fina. ſ. de condi. inſti. circa regu. huius l. vide Com. conſili. lxxviij. in pn̄, Itē pꝛoclara intelligētia huius regu. ⁊ quid de iure antiquo, ⁊ quid de iure nouo. vide Alex. in l. poſſeſſio quoꝙ. ff. de acqui. poſ. Itē ſi teſtatoꝛ vellet acquirere patri ipſo iure non acqreretur, vt per Soc. in l. cum filio. ff. de lega. j.

LEX LXXIX.

Si ſolus. In ijs que acquirere pōt quis per ſe, aditione partis totum q̄rit: ſecus in ijs que quis pōt querere per alium. h d. Et eſt lex magiſtralis, ⁊ gloſſat multū ſufficienter iſtū titulū. Rationem hoꝝ caſuum videamus. Qñ quis eſt inſtitutus inſolidū ſine diſtinctione partiū, adeundo pꝛo parte totū acqrit: qꝛ non poteſt ſcindere l. j. ſ. eo. Sed quādo inſtitutus eſt ex pluribus partibus ⁊ in nulla habet ſubſtitutū, tunc idē vt hic. Nā illa diuiſio partiū facta a teſtatoꝛe, non dicitur herediatē diuidere,

cum omnia referātur reſpectu vnius. Sꝫ magis demonſtratiue ſicut fundus, q diuiditur gratia vberioꝛis culture, tamē idē fundus remanet, l. Caius. §. fi. ĩ. de leg. ij. Sicut videmꝰ ĩ illa mēſura que vocatur canna in q̃ ſunt ſigna diuiſionis, nō tamen diuidunt vnitatē ipſius: ſed qñ in aliqua parte habet ſubſtitutum tunc qꝛ habetur reſpectus ad diuerſas ꝑſonas, teſtatoꝛ videt diuidere: tamen agnitione partis, totū agnoſcitur, illa ratione, ne ſtet in pēdenti ꝑſona repꝛeſentata, vt dixi ĩ l. j. §. ij. ſ. e. In ſecūda parte legis ratio eſt qꝛ aſſignatiōe partis nō acquiritur totū qꝛ nō pōt. Non enim pendet ex voluntate iubentis tantum, vel adeuntis tantū. Que ratio tagit hic in vltima gloſ. ⁊ ꝓbatur ĩ. l. pꝛoxi. ¶ Ex pꝛedictis poſſumus ſoluere vnū dubium hic loq̃tur quādo ſeruus eſt inſtitutus ex parte ſub conditiōe: quid ſi ex pluribus partibꝰ eſſet inſtitutus pure ſeruus: Certe ſi vnus eſt dominus, nō videtur ꝙ poſſit ꝓ parte tantum adire qꝛ non poteſt diuidere, cum teſtatoꝛ non diuiſerit, referēdo partes ad vnā perſonam tantū: nec lex diuidit quando eſt vnus dominus, ſed quādo plures, l. cum ſolus ſeruus. ſ. eo. ¶ Uenio ad gl. ⁊ op. d. l. liber homo. §. fi. ſ. de her. inſtit. Gl. nō ſol. hic ĩ pꝛima gl. ſꝫ ĩ. in vlt. gl. qꝛ ibi hereditas defertur mihi ꝑ alium ex noua diſpoſitiōe: ſcilicet, qꝛ hr̄di pꝛimo ſucceſſi. Op. ſ. eo. l. ſi tu ex parte. in fi. Sol. vt ibi. Op. de l. cum hereditate. ſ. eo. Sol. ibi deferūtur mihi plures partes diuerſo iure, ſcilicet vna ex dipoſitiōe defūcti. alia ex diſpoſitiōe legali, id ē ex iure accreſcendi: hic vno iure deferuntur plures ex diſpoſitione defuncti tantū. Ultimo glo. ſummat hic iſtam materiā, ⁊ glo. ⁊ doc. in l. quidam elogio. C. eo. licet non plene dicam in l. fin. infra eod.

LEX LXXX.

TOties videtur. Ius ſubſtitutiōis nō trāſmittit ad heredē, hoc. d. Oppo. ſ. e. l. qui patri. Sol. ibi transfertur ius accreſcendi, nō ius ſubſtitutionis, tñ illud ius habet hic, vt trahatur ad bona impuberis, qđ intellige vt dixi, in totum vel ĩ partē. Itē illa lex debet intelligi, quando pupillus adiuit, ⁊ ſic cepit eſſe iuncta hereditas defuncti ⁊ pupilli, alias ſecꝰ.

LEX LXXXI.

SI ſeruus eius. Iſta ē ſingu. lex, ⁊ difficilis, ⁊ difficile eſt eā defendere a contrarijs. Cum ſeruus nō capacis in totū, vel in partem inſtituitur cōtemplatiōe ſui ſerui, ſecūdū tempus adite hr̄ditatis inſpicitur. h. d. Nec lex habet duas lec. Pꝛimo loquitur in ſeruo eius q eſt omnino non capax, ⁊ ita videtur intelligere gl. hic ⁊ Dy. q dicit, in pꝛima parte pone exēplum in ſpurio, in ſecūda in filio naturali. Cōſtat autem ꝙ ſpurius eſt ſimpliciter nō capax. Quod apparet, qꝛ ſi eſt inſtitutꝰ venit ſimpliciter ad veniētes ab inteſtato, l. j. C. de na. li. ⁊ l. Luciꝰ §. j. ĩ. de leg. j. ⁊ ibi dicā. Secundo intelligit in ſeruo eiꝰ, qui licet capiat ipſo iure, tamen nō in effectu, qꝛ aufert ab eo vt ab indigno. Et ita ſentit gl. in l. pꝛoxi. ⁊ Iac. de are. pono. ergo caſū ſimpliciter ⁊ in contrarijs examinabo. Op. de regul. iur. l. qđ ab initio. ⁊ l. pen. ⁊ ĩ. ſi qs ali. teſta. ꝓhi. l. j. §. j. Gl. dicit, hoc ex benignitate, de rigoꝛe ſecus. Cōtra, imo videtur ꝙ ſi inſtitutio nō valet tempoꝛe teſtamenti, nullo modo ſit valida l. ſi alienū. §. in extneis de here. inſti. Sꝫ in ſeruo inſpicitur capacitas, vel nō ex ꝑſona domini, l. nō minus. ſ. de hered. inſt. hic dominus erat nō capax ergo ⁊c. Gl. hic intelligit, ꝙ omnes ille leges loquūtur d̄ rigoꝛe, hic de benignitate. Certe hoc nō expꝛimit hic Iuriſcon. Ia. de Are. dicit, ꝙ hic fuit inſtitutus ſeruus eiꝰ q ſcribi poterat, licet ab eo auferatur tanq̃ ab indigno, vnde ſemper valuit inſtitutio Iſtud autē vtrū ei auferatur, vel non, recipit mutationē. Secus ſi ab initio inſtitui nō potuiſſet, d. l. ꝙ ab initio, ⁊ l. Manicheos. C. ſi here. q̃ lec. vera eſt in ſe facit ĩ. de iu. fiſ. l. nō intelligitur. §. quando autē. Habes ergo, ꝙ ſi ſeruus mutauit dominum, non perditur hereditas, eo qđ pꝛimus dñs erat indignus, niſi ſeruꝰ eſſet inſtitutus contēplatione ipſius domini indigni, ⁊ ſic in fraudem: vel niſi fuit manumiſſus, vel alienatus in fraudē. ita poteſt

a intelligi illa lex, cui intellectui conſonat glo.[a] ĩ. l. pꝛoxi. tamē nō conuenit litere, q̃ dicit ſimpliciter capere non poteſt. Intellige ergo in ſeruo nō capaci ſimpliciter, ⁊ ita intelligit Dy. ⁊ gloſ. v. dici. Item intellige, ꝙ ſeruus hic fuit inſtitutus contemplatione ipſius ſerui, nec ob. cōtraria, que loquūtur quando ſeruus eſt inſtitutus contēplatione domini, vel ſimpliciter, q̃ caſu videtur

b habitus eſſe reſpectus ad dominū,[b] l. cum aliquis. §. ſi autē. C. eod. ideo tunc dicitur fieri fraus, merito tunc inſpicit capacitas vel incapacitas ex perſona domini. Sꝫ quādo inſtitituitur ex ꝑſona ſui, debet incipi tempus hr̄ditatis adite, tunc dicit fieri in

1 fraudē. ita loquitur hic.† Et per hoc habes intellectum l. ſi deportati, in pꝛincip. de leg. iij. Nā ſi eſt depoꝛtatus, nullo modo eſt capax, ſecūdū verā opinio. l. j. C. de hered. inſtit. ⁊ l. ſi neceſſe. §. ſi depoꝛtatus. de bo. li. ⁊ l. j. in fi. de cōtrata. ⁊ not. ſ. e. l. ſi qs mihi bona. §. j. tamen ſeruus depoꝛtati habet aliquid plus capa[…]tatis. ſi ipſiꝰ contēplatione relinqtur. vt hic. Ideo ſi dies leg[…] cedit durāte depoꝛtatiōe acquiritur fiſco, cū depoꝛtato no[…] ſet acqiri. Secus relinqueretur contēplatione depoꝛtati ſim[…]citer, per hanc legem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cōſonat gl. Ad. no. ꝑ doc. ĩ. l. ſi mihi. ⁊ tibi. de le[…]

ALEX. ¶ Ad dom. Pꝛo hoc ēt facit gl. in l. item qđ §. fi. […] her. inſti. ⁊ no. per gl. Bar. ĩ. l. pꝛox. per Bar. in l. fi. C. de […] Et cū hac reſponſione tranſeunt ſimpliciter Imo. ⁊ Pau. […] in l. ſi mihi ⁊ tibi. §. regula. de leg. j. Uel poſt reſponderi […] Iacob. de are. ⁊ Bald. ad iſtū tex. ⁊ ad d. l. ſi depoꝛtati, ꝙ […] hic dominus erat ſaltē capax nomine licet nō effectu. Et […] caſibus licet conſideretur perſona domini, bene valebit, […] d. §. regula cū alijs alle. in contrarium, qꝛ in illis non eſt ca[…] nec nomine nec effectu. Exēplū patet ĩ furioſo, qui nō pōt […] capere a patre ſuo, vt no. in auth. quib. mo. na. eff. ſui in fi. […] fuit ſo. quā dat. Pau. de ca. in d. §. regula ĩ lec. Bo. videlic[…] d. l. ſi depoꝛtati, non ob. ad d. §. regula. qꝛ iō ibi legatū re[…] ſeruo depoꝛtati valet ⁊ applicatur fiſco, qꝛ in illo ſeruo, fiſ[…] ſpem ea ratione, qꝛ poſt moꝛtē depoꝛtati, bona ipſiꝰ acqſita […] depoꝛtationē debēt peruenire ad fiſcū. l. ij. cū ibi no. de bo[…] ⁊ not. gl. in l. ſi tibi mandauero. §. is cuius. ff. man. iō ratiōe […] quā habet fiſcus in illius depoꝛtati bonis, acqritur iſtud […] legatū ſibi, ſicut alibi videmꝰ in l. verū. §. ſi ſeruo. ſ. ꝓ ſo. […] nō placet, qꝛ illa rō illiꝰ ſpei quā hꝫ fiſcꝰ in bonis illiꝰ depo[…] nō d. eſſe ſufficiens cauſa, vt acquiratur aliqđ ipſi ſeruo, […] beremus potius dicere ꝙ iſtud legatū deberet ſtare in ſuſpe[…] quouſq̃ ſeruus applicaretur fiſco. l. ſi tibi homo. §. cū ſeru[…] le. j. Nō ob. tex. in d. l. verū. §. ſi ſeruo, alle ꝑ eū qꝛ ibi ille […] habebat, dominiū de pꝛeſenti nimirū ſi ratione illius dom[…] pꝛeſenti poterat totū acquiri, veriozes ſunt pꝛime ſol. […] illud qđ dicitur, ꝙ depoꝛtatus, eſt ſaltem nomine capax […] munis opin. eſt in l. j. C. de her. inſt. ꝙ nō dicatur depoꝛ[…] nomine capax, nec effectu. ⁊ ille ſo. pꝛime multū pen[…]

LEX LXXXII.

1 ☞ Poꝛtio accreſcit poꝛtioni non perſone.

2 Subſtitutionis ius coheret perſone non poꝛtioni, q[…] titur ad heredem.

3 Ius accreſcendi reſpicit rem, non perſonā ⁊ trāſit ad he[…]

a **SI totam.**[a] Poꝛtio† accreſcit poꝛtioni […]
1 ſone, ⁊ iō q perdit poꝛtio[…] ius accreſcendi licet nomen heredis retineat […]
q eſt bona lex. Op. b de l. ex facto. §. fin. ſ. de vul. […]
2 Sol. † ius ſubſtitutionis coheret perſone, nō poꝛtioni. […] paret qui non trāſmittitur ad heredē. l. toties. ſ. eod. ⁊ iō […] eo auferatur hereditas vt ab idigno, remanet tñ nomē he[…] in perſona ſua, iō pōt ſuccedere ex ſubſtitutione que nō […] ed fiſcum licet tranſeat poꝛtio. Sed hic loquitur in iure a[…]ſcendi, quod reſpicit rem nō perſonam, l. ſi Titio. ſ. de v[…] Patet, qꝛ tranſit ad heredem, l. q patri. ſ. eod. ⁊ l. ſi ex plu[…] de ſuis ⁊ legi. ⁊ l. j. §. his ita. C. de cad. tol. merito trāſit ad […] ad quē tranſit poꝛtio. ¶ Ultimo habes hic gl. fin. que dic[…] ꝙ hic eſt non capax. ⁊ non datur, ⁊c. Aduerte qꝛ iſta gl. intel[…] legem pꝛecedentē, maxime in ij. Rñ. ꝙ loquitur in indigno […] adurte, quid velit dicere gl. hic loquitur in non capace, ⁊ n[…]tur, ſcꝫ ipſi non capaci, ſꝫ datur fiſco. Aufertur enim ab he[…] inſtituto qui erat capax, tamen eſt indignus pꝛopter deli[…] hꝛ aſſumpſit tacitam fidem reſtituendo nō capaci, ſed ſi ip[…] capaci directo eſſe relictum, tunc non daretur fiſco, ſed ve[…] ad venientes ab inteſtato, l. j. C. de na. libe. ⁊ l. j. C. de hered[…] ſtituend. ſecundum veram opinio. ⁊ l. non intelligitur. circa […]cip. ⁊ §. j. ĩ. de iure fiſci.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si totam. Ad materiam huiꝰ l. vide aliqua […] conſil. xxvj. ⁊ conſi. xxvij.

b P. PAV. P. ¶ Oppō. Loquitur ĩ iure accreſcendi, quod […] rem, quod ſi heres vendat hereditatem, an ius accreſc[…] petat emptoꝛi, vide Iaſ. in l. ij. ver extra gl. C. de pact.

LEX LXXXIII.

1 ☞ Pꝛoximioꝛ agnatus decedens pendente dubio an poſt[…]mus naſcatur, licet ſciat teſtatoꝛem defunctum, ius delibera[…]di ad heredem non tranſmittit.

2 Lex ſemper eſt certa de eo quod eſt certum in natura.

3 Filius in poteſtate hereditatem paternam non agnitam tran[…]mittit ad quoſcunque heredes.

4 Medium eſt inter moꝛtem ⁊ aditionem in ſuo.

Sciens hereditatem ſibi delatam, ſi decedat ea non adita, qñ illam tranſmittit.

5 Dubitationem qui propter aliquam adire non poteſt, ⁊ in omnē euentum futurum heredem ſe cognoſcit, interim decedens, trāſ mittit hereditatem.

Filius ſi ignorat patrez feciſſe teſtamentum, ſiue ſuus, ſiue emā cipatus, ⁊ decedat hodie, tranſmittit hereditatem.

8 Inteſtato, veniens quando propter aliquid non poteſt adire, ⁊ i omnem euentum cognoſcit ſe futurum heredem, ſi decedat, trāſ mittit hereditatem.

9 Impeditus adire facto alterius hereditatē non aditā decedens tranſmittit.

10 Metu plene legalis quando quis tantum impeditur adire, interim decedens tranſmittit.

11 Statuto ſtāte ꝙ forēſis nō poſſit aliquo titulo acqrere bōa ſub pena, niſi fuerit allibratus, an forenſis proximior agnatus defū cti, q venit ad ciuitatē vt faceret ſe allibrari, ⁊ poſtea adire, ⁊ anteq̃ predicta faceret eſt mortuus, iſtā hereditatē nō tranſmittit.

12 Suus heres de iure ciuili hereditatē nō aditā, vel nō agnitā trāſ mittit ad quemcunque ſucceſſorem, ⁊ nu. 20.

13 Beneficium abſtinendi, quia introductum in fauorem filiorum vbi non vertitur fauor nihil operatur.

14 Filius ſciens ⁊ habilis ad adeundum, an tranſmittat tantūmodo ad ſuos, ⁊ nu. 17.

15 Suus infans, vel furioſus, an tranſmittat hereditatem paternā etiā ad matrem, ⁊ nu. 18.

16 Filius, qui non ſolus eſt heres legitimus, ſed ſunt aliĳ liberi coheredes ſi decedit, an portionem tranſmittat ad patrem, vel ma matrem, an ad coheredes ⁊ nu. 19.

21 Exiſtentia ſui heredis quando ceſſat ob aliquā cauſam, vt puta, q2 habet ſubſtitutum vulgarem, tunc ſuus non tranſmittit here ditatem non aditam.

22 Filius qui repudiauit hereditatē paternā, illam nō tranſmittit.

23 Filius hereditatem maternā non agnitam non tranſmittit.

24 Filius emancipatus hodie hereditatem paternā non agnitam tranſmittit ſicut ſuus.

25 Hereditate aſcendentis non agnita, nec repudiata, quoties qs decedit illam tranſmittit ad deſcendentes, etiam ſi non ſit ſuus.

26 Infans decedens hereditatem cuiuſcunq; non agnitam, ſed delatā tranſmittit ad patrem vel ad ſuos alios deſcendentes, etiā ſi ſit emancipatus.

27 Aſcendentes infantis hodie iure hereditario petunt hereditatem infanti delatam licet non agnitam.

28 Filio infanti, cui delata fuit hereditas, decedenti ſuperſtite patre, ⁊ matre, vel auo paterno ⁊ materno, quis ſuccedet.

29 Emācipatus, qui ſubſtituit filio infanti pupillariter extraneū ſi deceſſit relicto filio, ⁊ auo paterno ipſius filĳ, ⁊ infans decedat delata eidē hereditate extranei nō agnita, quis ſuccedat illo caſu.

30 Sciens hereditatem ſibi delatā ſi decedit ea non agnita, nec repudiata intra annum ad quoſcunq; ius deliberandi, ⁊ adeundi tranſmittit.

a VEntre. [a] Ex teſtamento non pōt eſſe heres, q de eius viribus dubitat, niſi ſit ſuꝰ, ⁊ in ſe verum ſcit teſtm̄ valere, alias ſecus: ⁊ qui in omnē euentū futurum ſe heredem cognoſcit interim hereditatem decedens tranſmittit. h. d. Primo ponit vnū dictum. Secundo oſtendit quō in predictis differt ſuus ab emancipato vel extraneo. Tertio oñdit ex predictis inſurgere vnum inconueniens. Quarto cōtra illud incōueniens dat remediū. Secunda ibi, ſed ſi vacuo. Tertia ibi, ergo ſi ventre. Quarta ibi ⁊ ideo ¶ Pone caſum in terminis, filium emancipatū, vel extraneū inſtituit, ventrem vxoris preterĳt: queritur vtrū inſtitutꝰ poſſit adire hereditatem ex teſtamento. Reſpōdeo ꝙ nō, q̄diu pendet an poſthumus naſcatur, ⁊ ſic, an teſtamentū rumpatur. h. d. Ratio huius eſt, quia dubitatur de viribus teſtamenti, ⁊c. l. ſed, ⁊ ſi de ſua. ſ. e. Aſſignat gl. aliam rationem, quia inſtituti expectant preteritos, l. ĳ. §. expectandi. j. de bo. poſ. ſm tab. ꝙ hic non examino. dic vt ibi. ¶ In ſecūda parte. ſ. in ver. ſed ſi vacuo. ſic pone caſuz. Queritur, an idem eſſet ſi filius in ptāte eſſet inſtitutus ⁊ venter preteritus. Et reſpōdeo, ſi in veritate vēter eſſet vacuꝰ, lz nō crederetur filius in poteſtate, ſtatim eſſet ſuus heres, ⁊ decedens tranſmittit: emācipatus vero non eſt ſuus heres, nec adire pōt, donec vxor putatur pregnans. h. d. Sic ergo ſi venter ē vacuus, differt ſuus ab emācipato: ergo a ɔ̃rio innuit, ꝙ ſi vēter eſt plenius, nec ſuus nec emācipatus interiz eſt heres. ¶ In iĳ. parte ibi, ergo ſi ventre ſic pone caſuz, ex eo ꝙ dictū eſt ſ. a cōtrario ſenſu ꝙ vbi ſuus, ventre pleno interim nō eſt heres, ſequit̄ illud ꝙ filius ſuus interim decederet, nihil ad heredes tranſmittitur q2 nō eſt heres ſuus per legem, nec aditionē. Inquantū ergo videt̄, ꝙ decedens nihil tranſmittat, Juriſconſultus fatetur, ꝙ ſequeretur illud inconueniens. Sequitur quarta pars ibi ⁊ iō, ⁊ illā diuide in tres. Primo dat remediū contra incōueniens. Secundo ponit rationem. Tertio illud extendit. Secunda ibi, quia ſiue. Tertia ibi, eademq; ratio. Prima particula legitur duobus modis vt colligitur ex gl. primo vt quod dicit decreto itelligitur, id eſt, per bo. poſ. contra tab. ⁊ ita intelligitur gl. ſuper illo verbo, ſecundū illā, ſic pone c. ſum. ¶ Quero, quod remediū eſt contra dictū incōueniens. Reſpondeo, remedium eſt, ꝙ ille filius qui decedit, tranſmittit ad heredē ſuū ius petendi bo. poſ. contra tab. ⁊ ex decreto iudicis interponēdo ſuper bo. poſ. filio, ⁊ heredi eius ſuccurritur. h. d. Hec lec. probatur in l. illud. in fi. cū l. ſeq. j. de bo. poſ. contra ta. Tenendo iſtā lec. dicas ꝙ ſi quidē heres filĳ vult venire per contra tabul. pendente dubio an naſcatur poſthumus pōt. Idem ſi poſt poſthumuz natū, ſed ſi poſthumus non eſſet natus, ⁊ certū eſſet ipſum non naſciturum, tunc veniret per contra tab. quia certum eſt teſtamentū nō rumpi, ſed per ſecundum tabulas ita debet intelligi alternatiua poſita i d. l. illud in fi. cum l. ſeq. vt ibi ſcripſi, licet gl. aliter ſentiat. Scdo modo legit, ꝙ hic loqtur de decreto preſentis legis. Dicit ergo iuriſconſultus, ꝙ eſt ſuccurrendum cōtra predictuz incōueniēs filio decreto, ⁊ authoritate preſentis legis. vt decedens ille, hereditatem, licet nō queſita, ipſo iure, vel per aditionem trāſmittat. h. d. Hoc ſentit gl. cum dr̄, ex hac lege no. hereditatē nō agnitā tranſmitti. Idē no. in l. ſcriptus. j. de Carbo. edic. ⁊ iſta lectu. plz. Sumus enim in materia de acqui. hereditate de iure ciuili, ⁊ lex in dubio debet intelligi ſm ſubiectā materiam. in qua poſita eſt lex. l. Imperator de in diem addict. ⁊ no. in l. fi. in prin. i verſi. poſſe repeti. ſ. de condic. indeb. Sequitur, q2 ſiue frater inſtat querens, que eſt equitas, que mouet nos ad ſtatuendum hoc contra regulam iuris communis. Reſponde. quia ſiue poſthumus naſcatur, ſiue non, heres futurus erat ergo equum eſt ꝙ decedens tranſmittat. Sequitur verſi. eadēq; ratio facit, ⁊c. inſtat querens erit ne idē in emācipato. Reſpōdeo ꝙ ſic q2 eadē eſt ratio. h. d. Notabilia collige ex ſummario ⁊ ex caſu in terminis. Opp. ad primū qui in omnē euētū futurus eſt heres nō impedit̄ adire, l. q ſi dubitet. ſ. e. Sed emācipatus eſt huiuſmodi, vt i fi. huius legis, ergo adiri pōt, cuius contrariū dicitur hic Sol. l. ꝙ ſi dubitet. loquitur quando nō dubitatur in cauſa acquiſitionis ſciebat enim ibi defunctū deceſſiſſe teſtatum, ſed dubitatur an in ciuitate, vel apud hoſtes, ⁊ ſic erat cauſa certa, q2 ex teſtamento

b ſuccedebat, hic vero erat incertus [b] de cauſa ſcz an ex teſtamēto, an ab inteſtato, ergo adire non pōt, lz in omnem cauſam futurus

1 ſit heres, vt hic, ⁊ l. ſi is ad quē. ſ. co. Ex iſta prima parte no. † ꝙ proximior agnatus decedens, pendente dubio an poſthumꝰ naſcatur, lz ſciat teſtatorem defunctum, ius deliberandi ad heredē non tranſmittit per legē, cum antiquioribus. C. eo. Nam ſibi hereditas interim non eſt delata, vt hic dr̄ in tex. rotundo, ergo nō pōt ſcire ſibi delatam. Probatur, quia non dicitur delata here

c ditas que non poteſt adiri. j. de verb. ſig. l. delata, ⁊ ſic conſului. [c] ¶ Ad ſecundam partem hic opp. dicitur hic a contrario, ꝙ vētre pleno filius in poteſtate, interim nō eſt heres: contra ſ. eod.

2 l. cum quidā. §. ſuum. Reſpond. dixi † ibi, lex ſemper eſt certa de omni eo de quo eſt certum in natura, ⁊ ideo ſi venter eſt vacuus, lz apud nos dubitetur, lex eſt certa, ⁊ facit filiuz in poteſtate ſuū heredez, vt hic i cōtrario. Sed lex nō eſt certa de eo ꝙ nō eſt certum in natura naturata, ſed ſolūmodo eſt certū apud Deū, ⁊ iō ſi vēter eſt plenꝰ, pōt eſſe ꝙ naſcat̄ vnꝰ, ⁊ ꝙ nō naſcet̄ hoc ſoli Deo liquet, non antē eſt certū in natura naturata, ideo lex nō eſt certa nec filium facit ſuū heredem, vt hic. ⁊ hoc no. dicit tex. vt d. §. ſuū ibi, nam per naturā humane conditionis, ⁊c. q. d. lex eſt certa de eo quod eſt certū in natura nō de eo quod eſt ſuper naturā certū

3 vt Deo. Ex illa parte no. † caſum expreſſum, ꝙ filius in poteſtate hereditatem paternā non agnitā tranſmittit ad quoſcunque heredes. Non enim loquitur de filio ſe immiſcēte. q2 nō poterat propter incertitudinem. Cum enim extraneus non poſſit adire, vt hic dr̄, ergo nec ſuus immiſcere, vt l. cum bonis. j. e. Itez tex. iſte dicit heres fuiſſe intelligitur q. d. lex facit eum heredem, ⁊ licet deceſſerit, heres fuiſſe videtur vt tranſmittat. Nec potes dicere ꝙ ſit hic caſus ſpecialis, ꝙ hec lex ſoluz ſpeciale inducit, eo caſu q̊ filius non intelligit̄ a iure heres fuiſſe ſcz qñ venter erat

4 plenus, vt patet ex ſequenti parte, vt ſ. dixi. ¶ Ex p̄dictis † etiā pz, ꝙ aliquando inter mortem ⁊ aditionē in filio ſuo eſt medium vt quando venter erat plenus, vt plene dixi in l. fi. ſ. de cond. inſtit. ¶ Venio ad tertium, ⁊ ad quartū ſimul. ⁊ opp. non debet eſ

5 ſe melioris † conditionis, qui eſt in caſu dubĳ, quā qui eſt in caſu certi, l. ordinata. §. fi. delib. cauſa. l. Julianus. in prin. ð cōd. ide. ⁊ l. j. in prin. j. de leg. iĳ. ſed ille qui eſſet ſciens hereditatē ſibi ð ferri ⁊ ea nō adita decederet, non trāſmitteret. l. j. §. i nouiſſimo. C. de cad. tol. ergo nec iſte dubitans. Tol. ſi conſtaret ꝙ ſciuiſſet ⁊ non adiuiſſet, ſed adire neglexiſſet, tūc decedens nō tranſmit-